

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सांख्यिक

७

आर्थिक सरासरी वन

१९९५-९६

जिल्हा भंडारा

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय,
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन
भंडारा

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1995-96

दृष्टिक्षेपात जिल्हा - भंडारा

अ क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा- भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
[एक]	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	अ) भौगोलिक स्थान		0	0
	1) उत्तर अक्षांश-	अंश	20.39 ते 21.38	16.4 ते 22.1
			0	0
	2) पूर्व रेखांश	अंश	79.27 ते 80.42	72.6 ते 80.9
	ब) हवामान		(1994)	(1992-93)
	तापमान			
	1) किमान	डिग्री सेल्सिअस	3.4	2.6
	2) कमाल	-----	47.1	46.2
	3) पर्जन्य [सरासरी](1995)	मिमी	1480.7	1035.16
	क) प्रशासकिय विभाग[1995-96]			
	1) तालुके	संख्या	14	325
	2) पंचायत समित्या	संख्या	13	298
	3) टंचाई ग्रस्त तालुके	संख्या	4	उना
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प	संख्या	13	-
	5) शहरे	संख्या	8	336
	6) गावे [एकुण] 1991 प्रमाणे	संख्या	1803	43025
	1) निर्जन	संख्या	149	2613
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1654	40412
	7) क्षेत्रफळ	चौकिमि	9280	307713
दोन	प्रशासकिय संस्था [1995-96]			
	1) पंचायत समित्या	संख्या	13	298
	2) महानगरपालिका	संख्या	-	12
	3) नगरपरिषदा	संख्या	5	233
	4) कटक मंडळे	संख्या	-	7
	5) ग्रामपंचायती	संख्या	1094 + 4	27614
			ग्राम मंडळे	
	6) पोलीस ठाणी	संख्या	24	893
	7) पोलीस आऊट पोस्ट	संख्या	3	1455

अक्र	बाब	परिणाम	जिल्हा- भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
तीन	लोकसंख्या [1991] प्रमाणे			
	1) ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	1832	48396
	2) नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	276	30542
	3) एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	2108	78937
	4) अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	355	8758
	5) अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	16.84	11.09
	6) अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	310	7318
	7) अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	14.70	9.27
	8) पुरुष	आकडे हजारात	1060	40826
	9) स्त्रिया	आकडे हजारात	1048	38112
	10) स्त्रि- पुरुष प्रमाण	1000 पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण	988	934
	11) घनता	दर चौरस किमि क्षेत्रातील लोकसंख्या	227	257
	12) साक्षरतेचे प्रमाण [1991]			
	1) एकूण	टक्केवारी	64.69	64.87
	2) पुरुष	टक्केवारी	78.82	76.6
	3) स्त्रिया	टक्केवारी	50.44	52.3
	4) राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्रमांक	संख्या	0	0
चार	कृषि [अस्थायी]		(1994-95)	(1995-96)
	1) भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	928	30758
	2) जंगलव्याप्त क्षेत्र त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर टक्केवारी	285 30.71	5277 17.16
	3) शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन			
	अ) बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	63	1236
	ब) पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	34	1712
	क) एकूण [अ + ब]	हजार हेक्टर	97	2948

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
4)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमिन			
1)	कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	91	1358
2)	झाडे सुट्ट्यासालील जमीन	हजार हेक्टर	14	222
3)	लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	11	890
5)	पडीत जमीन			
1)	चालू पड	हजार हेक्टर	13	1037
2)	इतर पड	हजार हेक्टर	25	1116
6)	पिकासालील जमीन			
1)	पिकासालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	405	17911
2)	दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	133	3416
3)	एकूण पिकासालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	538	21327
7)	ओलित क्षेत्र		(1994-95)	(1995-96)
1)	निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	186	2510
2)	एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	272	3287
8)	महत्वाच्या पिकासालील क्षेत्र [अन्नधान्या]	हजार हेक्टर	473	13275
9)	वहित धारण जमिन [अंतिम [1990-91]			
1)	2 हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या हजारात	252	6003
2)	2 ते 10 हेक्टर	संख्या हजारात	54	3297
3)	10 हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या हजारात	1	170
10)	जमिन महसूल वसुली [1995-96 सुधारीत]	लाख रुपये	7.07	8500
11)	जिल्हा परिषदाचा उपकर	हजार रुपये	7628	189343
12)	पंचायत समित्यांचा उपकर	हजार रुपये		
पाच)	<u>पशुसंवर्धन [पशुगणना 1992]</u>			
1)	एकूण पशुधन	संख्या हजारात	1283	36393
2)	गायी व बैल	संख्या हजारात	770	17441
3)	म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	185	5447
4)	मेंढ्या	संख्या हजारात	2	13015
5)	शेंळ्या	संख्या हजारात	311	
6)	कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	884	32187

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सहा)	<u>सहकार [1995-96]</u>			
	1) सहकारी संस्था	संख्या	2228	139089
	2) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	672	20137
	3) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	229	9062
	4) सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	413	20038
	5) प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेली कर्जे	रुपये कोटीत	14.54	1497
सात)	<u>जलसिंचन [1995-96] च्या</u> अखेरपर्यंत पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र			
	1) मोठे प्रकल्प	संख्या	4	33
	2) मध्यम प्रकल्प	संख्या	11	177
	1 व 2 चे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	255	उना
	3) लघु प्रकल्प [राज्यक्षेत्रा लाभक्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	114 36	1700 उना
	4) सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	23	1371
आठ)	<u>उद्योग [1995 अखेर]</u>			
	1) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या	संख्या	630	31555
	2) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या [उत्पादन चालू कारखाने]	संख्या	626	27438
	3) सहकारी साखर कारखान्याची संख्या [1995-96]	संख्या	1	109
	4) सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन [1995-96]	हजार मेटन	137	5253
	5) सर्व सुत गिरण्यांची संख्या [1995-96]	संख्या	1	233
नऊ)	<u>वीज</u>		[31.3.96]	[31.3.94]
	1) वीजपुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	1706	39413
	2) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1698	उना

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	3) वीज पुरवठा केलेले पंप संच [मार्च 1996 असेपर्यंत]	संख्या हजारात	25	2026
	4) बसविण्यात आलेले गोबरगॅस संयंत्रे(1995-96 असेर)	• संख्या	21006	0
दहा]	<u>सर्वजनिक आरोग्य(1995)</u>		(1995-96)	(1995)
	1) रुग्णालये	संख्या	16	736
	2) दवाखाने	संख्या	80	1418
	3) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	65	1695
	4) प्राथमिक आरोग्य पथके [अस्थायी]	संख्या	0	161
अकरा]	<u>शिक्षण</u>		(1994-95)	(1995-96)
	1) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	1900	62202
	2) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	303	11709
	3) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	9	299
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	34	39
बारा]	<u>माध्यमिक शिक्षण (1994-95)</u>			
	1) दुय्यम शाळा	संख्या	428	13077
	2) शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	225	6514
	3) शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	7	200
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	31	33
तेरा]	<u>उच्च शिक्षण (1995-96)</u>			
	1) संस्था	संख्या	19	1345
	2) एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	20	876
चौदा]	<u>प्रौढ शिक्षण (1995-96)</u>		(1995-96)	(1993-94)
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	-	-
	2) प्रौढांची उपस्थिती [साक्षर]	संख्या हजारात	-	-

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र-राज्य
1	2	3	4	5
	ब) तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण[1995-96]			
	1) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	10	485
	1) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	8	241
	2) अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	2	244
	2) शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	1796	78416
	3) पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षा साठी प्रवेश क्षमता	संख्या	-	94
		संख्या	उ. ना.	23351
	4) पदवीक अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	उ. ना.	182
		संख्या	उ. ना.	31416
	5) व्यवसाय शिक्षण संस्था [माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गट] व त्यांची प्रवेश क्षमता	संख्या	21	उना
		संख्या हजारात	2	उना
पंधरा)	परिवहन आणि दळणवळण [मार्च 1996 असेर]			
	1) एकुण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मि	281	5461
	2) स्तर्यांनी जोडलेली गावे			
	अ) बारमाही	संख्या	1027	26756
	ब) हंगामी	संख्या	-	8480
	3) एकुण स्तर्यांची लांबी [पृष्ठा कित]	कि.मि	7486	153414
	4) राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि.मि	102	2963
	5) राज्य महामार्गांची लांबी	कि.मि	765	32070
	6) महत्वाच्या जिल्हा स्तर्याची लांबी	कि.मि	1304	40748
	7) इतर जिल्हा स्तर्याची लांबी	कि.मि	1750	40558
	8) ग्रामीण स्तर्यांची लांबी	कि.मि	3565	70751

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सोळा]	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
	1) दारिद्र्य खेसालील कुटुंबे	संख्या लाखांत	1.99	34.34
	2) 1982-83 च्या सर्वेक्षणानुसार 1994-95 वर्षातील			
	जुने लाभार्थी	संख्या	उ. ना.	19214
	नविन लाभार्थी	संख्या	9554	162383
	एकुण	संख्या	9554	181597
सतरा]	रोजगार निर्मिती		(1995-96)	(1994-95)
	अ) रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [लाखांत]	469.74	942.05
	ब) जवाहर रोजगार कार्यक्रम (1995-96 अखेर.)	-----	47.51	912.05
अठरा]	आदिवासी कल्याणकारी योजना			
	आदिवासीकरीता आश्रमशाळा	संख्या	27	731
	विद्यार्थी	संख्या	6646	242298
एको-	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी		(1995-96)	(1994-95)
णवीस	योजना			
	अ) मागासवर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	6	192
	ब) वस्तीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	455	12797
वीस]	जिल्हा नियोजन (1995-96)			
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर	रुपये कोटीत	31.39	2559.83
	तरतूद			
	2) अनुशेष भरून काढण्यासाठी	रुपये कोटीत	2.46	245.32
	तरतूद			
एकेवीस]	नागरी पुरवठा (1995-96)			
	1) रास्त भावाची दुकाने	संख्या	1519	41879
	2) पुरविलेला एकुण साठा			
	अ) गहू	हजार टन	9	960
	ब) तांदुळ	हजार टन	4	858
	3) शासकिय गोदामे (30.6.96)	संख्या	21	955
	4) साठविण्याची क्षमता(30.6.96)	मेटन	180	588281

टिप : 1) उना = उपलब्ध नाही

2) अ. क्र. आठ (5) समोरील स्तंभ क्र. 4 मध्ये दिलेली जिल्ह्यांतील सूत गिरणी चालू नाही.

3) अ. क्र. सात (3) समोरील लघु प्रकल्प समोर स्तंभ क्र. 4 मध्ये भूतपूर्व मालगुजारी तलावाचा समावेश आहे.

अधार :- 1) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
2) जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, भंडारा.

भाग - 1

समालोचन

1995 - 96

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1995-96

1. स्थान व प्राकृतिक रचना

भंडारा हा "भनारा" हया शब्दाचा अपभ्रंश असावा, कारण रतनपूर येथील उत्खननात इ.स. 1100 मध्ये मिळालेल्या शिल्पलेखात "भनारा" असा शब्द प्रयोग आढळतो. इ.स. 1818 ते 1830 पर्यंत हा प्रदेश राजघराण्याच्या अधिपत्याखाली होता आणि जिल्हा मुख्यालय "लांजी" येथे होते. इ.स. 1821 चे दरम्यान "लांजी" मुख्यालय बदलून "भंडारा" येथे जिल्हा मुख्यालय स्थापन करण्यांत आले. तसेच इ.स. 1867 मध्ये भंडारा जिल्हयाचा काही भाग तोडून मध्य प्रदेशातील बालाघाट जिल्हयाची निर्माती करण्यांत आली. भंडारा जिल्हयातील "सानगडी" तालुका मुख्यालय बदलून "साकोली" तालुका मुख्यालय स्थापन करण्यांत आले. इ.स. 1881 पर्यंत जिल्हयांत केवळ "तिरोडा व साकोली" हे दोनच तालुका मुख्यालये होती. "भंडारा" तालुका मुख्यालय नंतर निर्माण करण्यांत आले. त्यानंतर "तिरोडा" तालुका मुख्यालय बंद करून "गोंदिया" तालुका मुख्यालय स्थापन करण्यांत आले.

भंडारा जिल्हा वैनगंगेच्या सोऱ्यात उत्तर अक्षांश 20° - 39' ते 21° - 38' आणि पूर्व रेखांश 79° - 27' ते 80° - 42' चे दरम्यान वसलेले आहे. भंडारा जिल्हयाच्या उत्तरेस मध्य प्रदेशातील बालाघाट जिल्हा व पूर्वेस राजनांदगाव जिल्हा आणि दक्षिणेस महाराष्ट्र राज्याचा चंद्रपूर जिल्हा व पश्चिमेस नागपूर जिल्हा आहे.

सर्वेअर जनरल ऑफ इंडिया यांचे अभिलेखानुसार भंडारा जिल्हयाचे क्षेत्रफळ 9213 चौ. किलो मिटर असून ते राज्याच्या क्षेत्रफळाच्या जवळजवळ 3 टक्के एवढे आहे. उत्तरेकडील उंचवट्याचा प्रदेश सातपुडा पर्वताच्या शृंगाव्दारे बनलेला असून त्यांत भिमसेन, कोका, गंगाझरी, दुसेसा, चिचगड इत्यादि टेकड्या आहेत. तसेच पूर्वेकडील भाग डोंगराळ असून गायमुख, चांदपूर, अंबागड, प्रतापगड, गायसुरी ह्या डोंगराचा समावेश होतो. प्रतापगडचे डोंगर सर्वांत मोठे आहे. जमीन उंचसखल असल्याने जिल्हयाचे स्वाभाविक विभाग पुढीलप्रमाणे पडतात.

- 1) मध्य भागातील गायसुरी व आग्नेय भागातील प्रतापगडचा डोंगराळ प्रदेश.
- 2) वायेव्य भागातील अंबागडचा डोंगराळ प्रदेश आणि
- 3) पश्चिम आणि दक्षिण तसेच पूर्व व ईशान्ये भागातील वैनगंगेचा मैदानी प्रदेश.

1.1 - भूशास्त्र

जिल्हयातील मृदा मुख्यतः काळीकन्हार, सिहार, मोरांड, खरडी व बरडी प्रकारची आहे. पैकी कन्हार जमीन कमी असून जास्त मोलाची आहे. बरडी कन्हारपेक्षा वेगळी असून चूनखरडी मिश्रीत व गाठीची आहे. लाल पिवळसर सिहार जमीन स्फटिकमय दगडाच्या घर्षणापासून निर्माण झालेली आहे. ह्या जमीनीला उन्हाळ्यात भेगा पडतात. हलक्या प्रकारच्या सिहार जमीनीस खरडी म्हणतात. वैनगंगा नदीच्या काठावरील भागात काळीकन्हार व प्रथम दर्जाची मोरांड जमीन आढळते. ती खोल थराची, चिकट व आद्रता टिकवून ठेवणारी असून त्यांत वर्षातून दोनदा पिके घेतल्या जातात. वैनगंगेच्या सोऱ्यात वाळू मिश्रीत जमीन आढळते. ती खोल थराची चिकट व आद्रता टिकवून ठेवणारी असून त्यात वर्षातून दोनदा पिके घेतल्या जातात. वैनगंगेच्या सोऱ्यात वाळू मिश्रीत जमीन आढळते ती भात पिकास योग्य आहे. जिल्हयातील एकूण लागवडीयोग्य क्षेत्राच्या 71 टक्के सिहार जमीन आढळते. मोरांड प्रकारच्या जमीनीमध्ये विशेषतः ज्वारी, गहू व जवस ही पिके

घेतली जातात. सरडी व बरडी जमीनीत हलक्या प्रकारच्या भाताचे व काही भागात ज्वारीचे पिक घेतल्या जाते. सातपूडा पर्वताच्या शृंगारद्वारे अनेक डोंगराळ भाग निर्माण झाल्यामुळे मँगनिज, कॉयनाईट, सिलीमिनाईट अशा मौल्यवान धातूचे खनिज मिश्रण असलेली भुगर्भ रचना आढळते.

1.2 - नद्या-

वैनगंगा नदी ही सर्वात मोठी व महत्वाची नदी असून ती जिल्ह्यांत उत्तर पूर्व भागात प्रवेश करते. ती पुढे दक्षिणेकडील चंद्रपूर जिल्ह्यात वाहत जाते. बाघ, पांगोडी, सुर, गाढवी, चंदन आणि बावनथडी ह्या नद्या वैनगंगा नदीच्या उपनद्या आहेत. भंडारा जिल्ह्यांत वैनगंगेची लांबी जवळपास 200 कि.मी. असून ती बाराही महिने वाहत असते. बाघ नदीची जिल्ह्यांतील लांबी 130 कि.मी. असून ती विचगड पहाडातून उगम पावून उत्तरेकडे वाहत जाते. देवरी तालुक्यातील सिरपूर गावाजवळ बाघ नदीवर मध्यम पाणी पूरवठा प्रकल्प उभारण्यांत आला आहे.

1.3 - प्रशासकीय विभाग-

जिल्ह्याचे प्रशासकीय मुख्य ठिकाण भंडारा येथे आहे. जिल्ह्याचे प्रशासकीय मुख्य ठिकाण राज्याच्या राजधानीपासून 899 कि.मी. आणि उपराजधानीचे ठिकाण 62 कि.मी. असून मुंबई - कलकत्ता या राष्ट्रीय महामार्गावर आहे.

भंडारा जिल्ह्यांत एकूण 14 तहसिली आहेत. 1991 चे जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या तालुक्याची टक्केवारी पाहता अर्जुनी/मोर. तालुक्याचे क्षेत्र सर्वात जास्त म्हणजे 13 टक्के आहे व आमगांव तालुक्याचे सर्वात कमी म्हणजे 3 टक्के आहे. देवरी तालुक्याचे क्षेत्र 12 टक्के आहे. तुमसर, साकौली, पवनी, भंडारा, गोंदिया, सालेकसा तालुक्याचे क्षेत्र जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या तुलनेत प्रत्येकी 6 टक्के आहे. जिल्ह्यांत 1991 चे जनगणनेनुसार 1654 वस्ती असलेली गावे, 149 ओसाड गावे आणि 8 शहरे आहेत. जिल्ह्याच्या ग्रामीण विकासासाठी 13 पंचायत समिती अस्तित्वात असून दि. 15.3.97 पासून सडक अर्जुनी पंचायत समितीची निर्मिती करण्यात आलेली आहे.

भंडारा जिल्ह्यांत 31 मार्च 1996 रोजी 1090 ग्रामपंचायती व 4 गट ग्रामपंचायती होत्या. गट ग्रामपंचायती मोहाडी पंचायत समिती अंतर्गत-1, तिरोडा पंचायत समिती अंतर्गत-2 आणि सालेकसा पंचायत समिती अंतर्गत-1 याप्रमाणे होत्या. त्यांतील लोकनियुक्त राष्ट्रीय सभासदांची संख्या 4578 व सर्वसाधारण सभासदांची संख्या 6529 असून एकूण सभासदांची संख्या 11107 इतकी होती.

1.4 - हवामान व पर्जन्यमान:-

भंडारा जिल्हा समुद्र सपाटीपासून फार दूर असल्यामुळे हवामान विषम स्वरूपाचे आहे. जिल्ह्यांतील गोंदिया ह्या निवडक केंद्रातील सन 1994 मधील कमाल तापमान 47.1 डिग्री सेल्सियस व किमान तापमान 8.4 डिग्री सेल्सियस होते. येथील उन्हाळा व हिवाळा सारसाच तीव्र असतो. बहुतांशी पावसाचे जास्त प्रमाण जुलै व ऑगस्ट महिन्यात असते. जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यापासून पावसाची सुरुवात होऊन ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत पाऊस पडतो. वर्षातील सरासरीच्या 90 टक्के पाऊस ह्याच कालावधीत पडतो. सन 1995 मध्ये पावसाची वर्षातील सरासरी 1480.7 कि.मी. असून त्यांचे प्रमाण पश्चिमेकडून पूर्वेकडे वाढत जाते.

...3...
2. लोकसंख्या

2.1 - 1991 च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या:-

1981 जनगणनेप्रमाणे भंडारा जिल्ह्यांतील एकूण लोकसंख्या 18,37,577 असून त्यापैकी 9,20,159 पुरुष व 9,17,418 स्त्रिया होत्या. 1991 चे जनगणनेनुसार जिल्ह्याची एकूण लोकसंख्या 21,07,629 इतकी असून त्यापैकी 10,60,275 पुरुष व 10,47,354 स्त्रिया आहेत. जिल्ह्यांतील एकूण लोकसंख्येपैकी ग्रामीण भागात 18,31,735 लोकसंख्या व नागरी भागात 2,75,894 लोकसंख्या आहे. जिल्ह्यांतील एकूण लोकसंख्येच्या तुलनेत ग्रामीण भागातील लोकसंख्येचे प्रमाण 87 टक्के इतके आहे व नागरी भागातील लोकसंख्येचे प्रमाण 13 टक्के इतके आहे. तसेच ग्रामीण भागात 9,18,113 पुरुष व 9,12,822 स्त्रिया असून नागरी भागात 1,41,362 पुरुष व 1,34,532 स्त्रिया आहेत. 1981, 1991 या दशवार्षिक कालावधीत लोकसंख्येत 14.70 टक्के वाढ झालेली आहे. भंडारा तालुक्यात सर्वात जास्त म्हणजे 30.71 टक्के लोकसंख्या वाढ असून तुमसर तालुक्यात सर्वात कमी म्हणजे 7.53 टक्के लोकसंख्या वाढ झालेली आढळते. 1981 चे जनगणनेच्या तुलनेत 1991 चे जनगणनेत पुरुषांमध्ये 15 टक्के तर स्त्रियांमध्ये 14 टक्के वाढ झालेली आढळते. राज्याच्या तुलनेत 1991 चे जनगणनेनुसार जिल्ह्याच्या लोकसंख्येची टक्केवारी 2.67 इतकी आहे.

भंडारा जिल्ह्याची लोकसंख्या 1941 पासून 1971 पर्यंत वाढीव दिसाने वाढत गेली परंतु 1981 मध्ये हा वृद्धीदर कमी झाला. राज्याच्या तुलनेत जिल्ह्याचा लोकसंख्येच्या वाढीचा दर नेहमीच कमी राहिलेला आहे. 1961-1971 या दशवार्षिक जिल्ह्याचा लोकसंख्येचा वाढीचा दर 24.59 टक्के होता तो 1991 पासून जिल्ह्याच्या दशवार्षिक वाढीच्या तुलनेत सर्वात अधिक होता. तसेच 1981 च्या तुलनेत 1991 चा जिल्ह्याच्या दशवार्षिक वाढीचा दर जवळ जवळ 1.2 टक्क्याने कमी झालेला आहे.

2.2 - लोकसंख्येची घनता:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्याकरीता लोकसंख्येचा प्रति चौ. कि.मी. मधील घनता दर 227 माणसे एवढा आढळतो. नागरी भागातील तो 3777 तर ग्रामीण भागासाठी 199 इतका येतो. तसेच जिल्ह्यांतील गोंदिया तालुक्यात सर्वात अधिक म्हणजे 492 तर देवरी तालुक्यात सर्वात कमी म्हणजे 69 चौ. कि.मी. घनता दर असल्याचे आढळते.

2.3 - नागरी व ग्रामीण लोकसंख्या:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यांतील एकूण लोकसंख्येच्या 87 टक्के लोकसंख्या ग्रामीण भागात तर 13 टक्के लोकसंख्या नागरी भागात आहे. तसेच जिल्ह्यातील नागरी भागाच्या लोकसंख्येपैकी जवळ जवळ 40 टक्के लोकसंख्या गोंदिया शहरात आणि सर्वात कमी लोकसंख्या मोहाडी तालुक्यात आढळून येते.

2.4 - स्त्रि-पुरुष प्रमाण:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे दर हजार पुरुषांमध्ये स्त्रियांची संख्या 988 आहे. हेच प्रमाण ग्रामीण भागात 993 व शहरी भागात 952 आहे. राज्याच्या तुलनेत (934) हे प्रमाण जास्त आढळते. जिल्ह्यांतील गोंदिया तालुक्यांत हे प्रमाण सर्वात जास्त म्हणजे 1018 तर भंडारा तालुक्यांत सर्वात कमी म्हणजे 961 इतकी आहे.

2.5 - अनुसूचित जाती व जमाती:-

1991 चे जनगणनेनुसार जिल्ह्यांतील अनुसूचित जातीची लोकसंख्या 3,55,484 तर अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या 3,09,822 इतकी आहे. ती जिल्ह्यांतील एकूण लोकसंख्येचे तुलनेत अनुक्रमे 16.87 व 14.70 इतकी आढळते.

2.6 - कामकरी:-

जिल्ह्यांत 1991 चे जनगणनेनुसार काम करणा-यांची संख्या 9,65,020 इतकी असून एकूण लोकसंख्येच्या 45.78 टक्के आहे. एकूण काम करणा-यांच्या संख्येपैकी 3,88,544 शेतकरी व 3,15,159 शेतमजूर आहेत. याशिवाय 70,001 कामकरी घरगुती उद्योगात गुंतलेले असून उर्वरित 1,91,316 कामकरी घरगुती उद्योगाखेरीज वाहतूक, बांधकाम व व्यापार यात गुंतलेले आढळून येतात. जिल्ह्यांत 1991 चे जनगणनेनुसार 91,574 सिमांतिक कामकरीत होते. त्यांचा समावेश एकूण काम करणा-यांच्या संख्येत केल्यास काम करणा-यांचे प्रमाण सुमारे 50.13 टक्के येते.

2.7 - वयोगटा:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे वयोगटानुसार आकडेवारी प्रकाशित केलेली नाही. तथापि 1981 चे जनगणनेनुसार एकूण लोकसंख्येच्या 38.40 टक्के लोकसंख्या 0.14 वयोगटात, 54.46 टक्के 60 व त्यावरील वयोगटात आणि 0.22 टक्के अनिर्देशित वयोगटात होती.

2.8 - साक्षरता:-

1991 चे जनगणनेनुसार जिल्ह्यांत 11,43,915 म्हणजेच 64.69 टक्के लोक साक्षर आहेत. त्यापैकी 6,99,946 पुरुष व 4,43,969 स्त्रिया आहेत. त्यांचे प्रमाण अनुक्रमे 78.82 व 50.44 टक्के इतके आहे. तसेच जिल्ह्यांत साक्षर लोकसंख्या अनुसूचित जातीची 1,34,242 व अनुसूचित जमातीची 9,615 इतकी आहे. जिल्ह्यांत साक्षरतेचे प्रमाण नागरी भागात 81.45 व ग्रामीण भागात 62.11 टक्के दिसून येते. वरील साक्षरतेची टक्केवारी काढतांना एकूण लोकसंख्येमधून 0 ते 6 वर्षे वयोगटातील लोकसंख्या कमी करण्यांत आलेली आहे.

2.9 - वापरातील निवासी घरे व कुटुंबे:-

1991 चे जनगणनेनुसार जिल्ह्यांत 5,12,380 एवढी वापरातील निवासी घरे असून त्यामध्ये 4,16,390 कुटुंबे राहत होती. त्यापैकी ग्रामीण व नागरी भागात अनुक्रमे 3,65,945 व 50,445 कुटुंबे आहेत. ग्रामीण व नागरी भागातील प्रत्येक कुटुंबाचा आकार अनुक्रमे 5 असा आहे.

2.10 - अपंगाची संख्या:-

1981 चे जनगणनेनुसार जिल्ह्यांतील एकूण अपंगाची संख्या 3,311 एवढी होती त्यापैकी ग्रामीण भागात 93.81 टक्के आणि नागरी भागात 6.19 टक्के होती. तालुक्याच्या तुलनेत सर्वात जास्त अपंग व्यक्ती साकोली तालुक्यात (तालुक्याच्या पूर्वेकडील) 36.97 टक्के असल्याचे आढळते. 1991 चे जनगणनेनुसार अपंग व्यक्तीची आकडेवारी उपलब्ध झालेली नसल्याने त्याबाबतची आकडेवारी येथे देण्यांत आलेली नाही.

3. वने

3.1 - वनक्षेत्र:-

मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचेकडून प्राप्त झालेल्या माहितीनुसार जिल्ह्यांत 1995-96 वर्षामध्ये 4760 चौ.कि.मी. अस्थायी वनक्षेत्र होते. हे वनक्षेत्र जिल्ह्यांतील एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या जवळ जवळ 51 टक्के असल्याचे आढळते. जिल्ह्यांतील बहुतांश वनक्षेत्र भंडारा, तुमसर, तिरोडा, साकोली, देवरी, अर्जुनी/मोर. ह्या तालुक्यांत अंबागड, गायसुरी व प्रतापगड टेकड्यात समाविष्ट असल्याचे आढळते. वनक्षेत्राची राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत अशा तीन भागात विभागीय करण्यांत येते. त्यापैकी अवर्गीकृत वनक्षेत्र महसूल विभागाच्या देखरेखीखाली येते. एकूण वन व्याप्त क्षेत्रापैकी राखीव वनक्षेत्र 54 टक्के, संरक्षित वनक्षेत्र 22 टक्के आणि अवर्गीकृत वनक्षेत्र 23 टक्के असल्याचे आढळते.

3.2 - वनोत्पादन:-

जिल्ह्यात उत्तम दर्जाच्या सागवनी झाडाची वने आढळून येतात. तण्डुतच बिजा, हळदा, तिवसा, सिसम, मोह, सैर, गराडी, इत्यादि प्रकारची वनवृक्षे आढळतात. वनात विड्याकरीता तेंदूपाने, मोहाची फुले, लाखाकरीता पळस, डिकाकरीता काढई, धावडा आणि काताकरीता सैर इत्यादी उपयुक्त वृक्षे आढळतात. तसेच चराईकरीता अनेक भागात गवंताची कुरणे आहेत. कागद कारखान्यासाठी बांबू वृक्षांची लागवड फार मोठ्या प्रमाणावर उंचवट्याच्या परिसरात केल्या जाते. सामाजिक वनीकरण सात्याने जिल्ह्यात डोंगर उतारावर, सपाट जमीनीवर व रस्त्यांच्या कडेस मोठ्या प्रमाणावर सामाजिक वनीकरणाचा कार्यक्रम राबविला जातो. सिल्ककरीता सिल्क ककुनची जोपासना केली जाते. तसेच साकोली तालुक्यात एकोडी येथे तरस किड्याची (कोसा उद्योगाकरीता लागणायी) शेती करण्यात येते.

31 मार्च 1996 रोजी संपलेल्या वर्षात वन सात्याने जवळजवळ लाकडाच्या विक्रीपासून 156.20 लाख रुपये व इमारती लाकडापासून 861.22 लाख रुपये उत्पन्न मिळविले. याशिवाय बांबू, गवत, तेंदूपाने, इतर गौण वन उत्पादनाच्या विक्रीपासून 487.62 लाख रुपये उत्पन्न प्राप्त केलेत. तरीपण गेल्या वर्षाच्या तुलनेत 1995-96 वर्षाचे एकूण उत्पादनात 5.48 टक्क्याने वाढ झालेली आहे.

3.3 - वन विकास कार्यक्रम:-

धूप, जोराच्या पाण्याचा निचरा व पूर यापासून जमीनीचे संरक्षण करण्याचे हेतूने व जमीनीचा कस टिकवून ठेवण्याच्या दृष्टीने वन विभाग महत्त्वाची कामगिरी बजावतात. त्यासाठी दरवर्षी जिल्हा स्तरावर खालील योजना/कार्यक्रम राबविल्या जातात:

- 1) मध्यवर्ती रोपमळ्याची स्थापना
- 2) निकृष्ट वनाचे पुर्नवनीकरण
- 3) वन समुपयोजना, वन संरक्षण तसेच वन्य प्राणी व निसर्ग संरक्षण

4. कृषि

4.1 जमिनीचा वापर - जिल्ह्यातील 1991-92, 1992-93 व 1994-95 वर्षातील एकूण भौगोलिक क्षेत्र अनुक्रमे 928 हजार हेक्टर इतके होते. जिल्ह्याचे वार्षिक ऋतू व पिके अहवालानुसार 1994-95 वर्षात लागवडीखालील क्षेत्रापैकी निव्वळ कसलेले क्षेत्र 405 हजार हेक्टर व दुबार पिकाखालील क्षेत्र 133 हजार हेक्टर असे एकूण लागवडीखालील क्षेत्र 538 हजार हेक्टर होते. जिल्ह्यातील लागवडीखालील (पिकाखालील) एकूण क्षेत्राचे निव्वळ कसलेल्या क्षेत्राशी प्रमाण 75.25 टक्के व एकूण ओलीताखालील क्षेत्राचे एकूण लागवडीखालील क्षेत्राशी प्रमाण 50.53 टक्के असून निव्वळ ओलीताखालील क्षेत्राचे एकूण ओलीताखालील क्षेत्राशी प्रमाण 68.35 टक्के इतके असल्याचे सदर अहवालावरून दिसून येते.

4.2 कृषि क्षेत्राबाबतची आकडेवारी ("वार्षिक ऋतू व पिके अहवालावरून" घेण्यात आलेली आहे. जिल्ह्याचे ठिकाणी असलेल्या तालूका निरीक्षक भुमीअभिलेख यांचे कार्यालयामार्फत सदरचा अहवाल तयार करण्यात येतो. कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडून 1991-92, 1992-93 या वर्षाची पूर्ण सुधारीत माहिती पुरविण्यात आली आहे. तसेच तालूका निरीक्षक भुमीअभिलेख, भंडारा यांनी 1994-95 या वर्षासाठी वार्षिक ऋतू व पिके अहवाल तयार केले असून त्यातील माहिती अस्थाई स्वरूपाची आहे. त्यावरून कृषि विषयक आकडेवारी घेतलेली आहे. जमीन धारणेबाबतची माहिती कृषि खात्याने सन 1990-91 मध्ये केलेल्या गणनेच्या आधारे देण्यात आलेली आहे.

4.3 कृषि गणना 1990-91 मधील आकडेवारी पाहता असे आढळते की, जिल्ह्यात एकूण 3,06,553 वहिती खाती होती व त्याखाली 401193 हेक्टर क्षेत्र होते. यापैकी 88.20 टक्के वहितीखाती वैयक्तिक होती उर्वरित संयुक्त व संस्थेची वहिती खाती होती. जमिनीचे क्षेत्र व एकूण खाती यांची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	धारणगट (हेक्टर)	भुधारक (टक्केवारी)		क्षेत्र (टक्केवारी)	
		1985-86	1990-91	1985-85	1990-91
1.	2 पर्यंत	78	82	40	49
2.	2 ते 5	18	15	35	34
3.	5 ते 10	4	3	17	13
4.	10 ते 20	0.67	0.36	6	4
5.	20 व त्यापेक्षा जास्त	0.07	0.04	1	1

वरील तक्त्यावरून असे दिसून येते की, कृषि गणना 1990 प्रमाणे 0 ते 2 हेक्टर पर्यंतच्या एकूण 82.07 टक्के खातेदारांकडे 48.95 टक्के हेक्टर जमीन आहे. 2 ते 5 हेक्टर पर्यंतच्या 14.94 खातेदारांकडे 33.79 टक्के हेक्टर जमीन आहे. 0 ते 2 हेक्टर पर्यंतच्या खातेदारांकडे जास्त जमीन आहे. एकूण 50111 खातेदारांची 44899 हेक्टर जमीन बारमाही ओलीताखाली असून 88212 खातेदारांची 149904 हेक्टर जमीन अंशतः ओलीताखाली आहे. 1984-85 चे तुलनेत वैयक्तिक खात्यामध्ये 5.90 टक्के वाढ तर संयुक्त खातेदारांमध्ये 23.19 टक्के वाढ झालेली आहे.

4.4 पिकाचे स्वरूप :- जिल्ह्यात भाताचे मुख्य पिक आहे. 1994-95 या वर्षी निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र एकूण पिकाखालील क्षेत्राच्या 75.25 टक्के होते. या शिवाय तृण धान्यासाठी 73.72 टक्के, कडधान्याखालील 14.3 टक्के, खाद्यपिकाखालील 90.80 टक्के व उर्वरित 8.20 टक्के अखाद्य पिकाखाली होते.

4.5 - महत्वाच्या पिकांचे उत्पादन व क्षेत्र:-

जिल्ह्यातील कृषि विषयक संक्षिप्त माहिती कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे दर वर्षी प्रसिध्द करते. 1995-96 या वर्षी भाताचे उत्पादन 4829 मे. टन असून सन 1994-95 चे तुलनेत 1246 शंभर मे. टनानी वाढलेले आहे. तसेच 1995-96 मध्ये गहू, ज्वारी, हरभरा, मसूर, जवस, भुईमूग, मोहरी, बटाटे या पिकांचे उत्पादनात घट झालेली आहे व तूर, ऊस, आले या पिकांचे उत्पादनात वाढ झालेली आहे.

4.6 - अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांचे क्षेत्र:-

जिल्ह्यातील अधिक उत्पन्न देणाऱ्या पिकांमध्ये तांदूळ, गहू या पिकांचे क्षेत्र वाढत आहे. तांदूळ या पिकाचे क्षेत्र 1993-94 मध्ये 350174 हेक्टर होते ते वाढून 1994-95 मध्ये 362508 हेक्टर पर्यंत पोहोचले आहे. त्याचप्रमाणे गव्हाचे क्षेत्र 1993-94 मध्ये 26533 हेक्टर होते ते वाढून 1994-95 मध्ये 27400 हेक्टर पर्यंत पोहोचले आहे. परंतु ज्वारी या पिकाचे क्षेत्रात घट होत आहे.

4.7 - फळे व भाजीपाला:-

जिल्ह्यामध्ये फळे व भाजीपाला पिकांचे क्षेत्रातही वाढ होत आहे. सन 1990-91 व 1991-92 मध्ये अनुक्रमे 7242 व 3231 हेक्टर असून सन 1994-95 मध्ये 9208 हेक्टर पर्यंत पोहोचले आहे. गेल्या चार वर्षांत 32.55 टक्क्यानी वाढ झालेली आहे.

4.8 - शेतमाल साठवणुकीच्या व नियंत्रित बाजारपेठेच्या सोयी:-

जिल्ह्यात 11 नियंत्रित कृषि उत्पन्न बाजार समित्या व 7 उपबाजार समित्या आहेत. जिल्ह्यातील या समित्यामध्ये धान, तांदूळ, ज्वारी, गहू, चना, उडीद, मूग, तूर, मसूर, सोयाबिन, भुईमूग, पोपट, जवस, गुळ या पिकांची मोठ्या प्रमाणावर आवक होते. सन 1994-95 चे तुलनेत ज्वारी, गहू, उडीद, मूग, मसूर, पोपट यामध्ये घट झालेली आहे.

4.9 - जमीन सुधारणा:-

मृद व जलसंधारण योजनेअंतर्गत जमीनीच्या विकासाची कामे करण्यांत येतात. या कार्यक्रमाअंतर्गत मातीचे बांध घालणे, जमीनीचे सपाटीकरण करणे, सिमेंट प्लग, दगडी बांध घालणे, जैविकबांध, नालाडंडी इत्यादी उपाय योजना केल्या जातात. "मृद संधारणाकरीता फलोत्पादन (वनऊडेय)" ही योजना जिल्ह्याचे विभागीय मृद संधारण अधिकार्यांमार्फत राबविण्यांत येते. "अतिरिक्त जमीनी दिलेल्या अभिहस्तांकीतांना अर्थ सहाय्य देणे" या योजनेअंतर्गत शेती अवजारे वाटप केल्या जातात. कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांचे मार्फत अनसूचित जाती/जमातीचे कुटुंबाना अनुदानावर बी-बीयाणे, खते, अवजारे इत्यादीचे वाटप करण्यात येते. तसेच पाईपलाईन जूनी विहीर दुरुस्ती, बैलजोडीगाडी इत्यादींचे मदत अनुदानावर करण्यांत येते.

5. सिंचन

5.1 सन 1994-95 च्या अस्थाई आकडेवारीनुसार जिल्ह्यातील निव्वळ बागायती क्षेत्र 186055 हेक्टर होते. ते एकूण पिकाखाली क्षेत्राच्या 68.35 टक्के पडते. तिरोडा तालुक्यामध्ये निव्वळ बागायती पिकाखालील क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्राच्या 53.62 टक्के होते व इतर तालुक्यात 50 टक्क्यापेक्षा कमी होते.

5.2 जमीनीच्या पृष्ठभागावरील साधने (उदा. लिफ्ट, कालवा इत्यादी) व जमीनीच्या पृष्ठभागाखालील साधने (प्रामुख्याने विहीरी) या दोन साधनांनी पिकांना पाणी दिल्या जाते. जिल्ह्यातील इटियाडोह, बाघ प्रकल्प, बावनथडी प्रकल्प, कालीसराड या मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पासाठी 225.98 कि.मी. लांबीचे कालवे पूर्ण झाले असून 1995-96 मध्ये 41339 हेक्टर जमीन बारमाही ओलीताखाली व 13969 हेक्टर जमीन हंगामी ओलीताखाली आणलेले होते. त्याचप्रमाणे बोदलकसा, बघेला, टेकेपार बोधली, बूलबंद, चोरखमारा, चांदपूर, खैरबंदा, मानागड, खेपार, संगामपूर, सोरणा या मध्यम प्रकल्पांतर्गत 574 कि.मी. लांबीचे कालवे पूर्ण झाले असून 30678 हेक्टर क्षेत्र हंगामी ओलीताखाली आणण्यात आले. इटियाडोह या मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पाचे पाणी जिल्ह्यातील गौसांव, अर्जुनी/मोर, व लाखांदूर तालुक्यातील तसेच गडचिरोली व चंद्रपूर जिल्ह्यातील काही तालुक्यातील शेतीला देण्यात येते. कालीसराड या प्रकल्पाचे पाणी जिल्ह्यातील सालेकसा तालुक्यातील शेतीस आणि मध्य प्रदेशातील शेतीस देण्यात येते. बाघ प्रकल्पांतर्गत शिरपूर धरणाचे पाणी देवरी तालुक्यातील शेतीस देण्यात येते. व इतर 11 मध्यम प्रकल्पाचे पाणी तिरोडा, तुमसर, मोहाडी, गौसांव, सालेकसा, सडक अर्जुनी इत्यादी तालुक्यातील शेतीस देण्यात येते. बावनथडी प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्यानंतर 27708 हेक्टर क्षेत्र जमीनीला सिंचनाची सोय उपलब्ध होण्याची शक्यता आहे.

5.3 याशिवाय गोसेसुर्द (इंदिरा सागर) प्रकल्प हा भंडारा जिल्ह्यातील पवनी तालुक्यामध्ये वैनगंगा नदीवर भंडारा शहराच्या दक्षिणेस 35 कि.मी. व पवनी शहरापासून उत्तरेस 10 कि.मी. अंतरावर गोसेसुर्द गावाजवळ या प्रकल्पाचे मुख्य धरण बांधण्यात येत आहे. या प्रकल्पामुळे भंडारा जिल्ह्यातील 89856 हेक्टर, नागपूर जिल्ह्यातील 19480 हेक्टर आणि चंद्रपूर जिल्ह्यातील 141464 हेक्टर जमीनीस ओलीताची सोय उपलब्ध होणार आहे. लाभक्षेत्राखालील लागवडीलायक क्षेत्र 206197 हेक्टर असून प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर 1,90,000 हेक्टर क्षेत्र ओलीताखाली येईल. या प्रकल्पामुळे भंडारा जिल्ह्यातील 92 व नागपूर जिल्ह्यातील 51 गावे बांधित होणार असून त्यांचे पूर्णवसन करावे लागेल. गोसेसुर्द प्रकल्पांतर्गत गोसेसुर्द प्रकल्पातून टेकेपार उपसा सिंचन योजना, पाघोरा उपसा सिंचन योजनेला पाणी पुरवठा करण्यात येणार आहे. गोसेसुर्द डावा कालव्याची लांबी 28 कि.मी. असून सा. क्र. 0 ते 10 कि.मी. मध्ये 70 टक्के काम पूर्ण झाले आहे. प्रकल्पाचे काम पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष 2002 असून धरणाचे काम प्रगती पथावर आहे.

5.4 सन 1994-95 चे अस्थाई आकडेवारीनुसार जिल्ह्यातील विविध बागायती क्षेत्रापैकी जवळ जवळ 96 टक्के क्षेत्र खाद्य पिकाखाली तर 4 टक्के क्षेत्र असाद्य पिकाखाली आढळून येते. बागायत खाद्य पिकाखालील क्षेत्रापैकी 89 टक्के क्षेत्र तृण धान्याखाली येते.

5.5 जिल्ह्यात 1991-92 व 1992-93 या वर्षांच्या पूर्व सुधारीत आकडेवारीनुसार वापरात असलेल्या सिंचन विहीरीची संख्या अनुक्रमे 13430 व 15123 होती. विहीरीवर ऑईल इंजिन व वीजेचे पंप बसवून पिकांना पाणी दिल्या जाते. तेव्हा यांतर्गत 1991-92 व 1992-93 साली

...१...
विहीरीवरील विघूत पंपाची संख्या अनुक्रमे १२६३ व १२६६ तसेच डिझेल पंपाची संख्या १८६६ व १७०० होती. जिल्ह्यामध्ये १९९५-९६ वर्षाअखेर विहीरीखेरीज ४११३ पाझर तलाव व बांधारे अस्तीत्वात होते आणि त्याबदारे ८३४६९ निव्वळ हेक्टर क्षेत्र भिजविण्यात आले.

६. पशुसंवर्धन, पशुवैद्यकीय सेवा आणि दुग्ध व्यवसाय

६.१ - पशुधन:-

१९९२ च्या पशुगणनेनुसार जिल्ह्यात १२,८२,२५० पशुधन होते. याशिवाय कुक्कूटवर्गीय पक्ष्यांची संख्या ४,८३,६७० होती. या गणनेनुसार एकूण १२,८२,२५० पशुधनापैकी गाई-बैल ६० टक्के, म्हशी व खेडे १४ टक्के, शेळ्या-मेंढ्या २४ टक्के आणि घोडे व सिंगरे व इतर पशुधन २ टक्के होते. १९८७ च्या गणनेच्या तुलनेत पशुधनात ५.७५ टक्के वाढ झालेली आढळते. शासकीय प्रोत्साहनात्मक योजनेनुसार शेतकरी, शेतमजूर हे कुक्कूट पालन हा जोडधंदा करित असल्यामुळे कुक्कूटांच्या संख्येतही ३१.२९ टक्के इतकी लक्षणीय वाढ झालेली आहे.

६.२ - पशु उत्पादन:-

जिल्ह्यात मान्यताप्राप्त ५ पशुधन गृहांची संख्या असून त्यामध्ये सन १९९५-९६ या वर्षी ७६५३ शेळ्या-मेंढ्याची कत्तल केल्याचे आढळते. मागील वर्षाच्या तुलनेत मासांच्या वाढलेल्या किंमतीमुळे व भारतीय जीवजंतू कल्याण बोर्ड यांचे प्रचारामुळे कत्तलीचे प्रमाण ३४.१४ टक्यानी कमी झालेले आहे.

६.३ जिल्ह्यामध्ये ३१ मार्च १९९६ रोजी १ पशुवैद्यकीय सर्व चिकीत्सालय, ३५ दवाखाने, ५७ मदत केंद्रे, फिरती दवाखाने २, दक्षता पथके २ व १६३ कृत्रिम स्तन केंद्रे होते. ह्या सुविधामार्फत जिल्ह्यातील ४१६७३० जनावरांवर औषधोपचार करण्यात आला. २०१५२ जनावरांवर कृत्रिम गर्भधारणा करण्यात आली. जन्मलेल्या वासरांची संख्या ८८१६ असून त्यापैकी ७६२८ संकरीत वासरे होती. जिल्ह्यात १९९५-९६ मध्ये १४९४०२२ जनावरांना लस टोचण्यात आले. जिल्ह्यामध्ये सधन पशुधन विकास प्रकल्प असून त्यामार्फत जनावरांच्या नविन सुधारीत जातीची पैदास व कृत्रिम गर्भधारणा वगैरे कार्यक्रमाचा प्रचार होतो. सदर वर्षामध्ये कृत्रिम स्तन, जनावरांवर औषधोपचार, जनावरांची शस्त्रक्रिया, लसीकरण, शेतकऱ्यांची शिबीरे व प्रशिक्षण इत्यादी कार्यक्रम घेण्यात आले.

६.४ - दुग्ध व्यवसाय:-

जिल्ह्यात शेतीकरीता पूरक व्यवसाय म्हणून दुग्ध व्यवसाय करण्यात येतो. जिल्ह्यात गाई, म्हशी व संकरीत जनावरांची संख्या मोठ्या प्रमाणावर आहे. सहकारी दुग्ध संकलन केंद्रामार्फत, शासकीय दुग्ध योजनेअंतर्गत दुग्ध संकलन व वितरण केल्या जाते. जिल्ह्यात ४१३ पंजिबद्ध सहकारी दुग्ध संस्था असून गाँदिया-१, भंडारा-२, तुमसर-१, सालेकसा-१, सडक अर्जुनी-१, पवनी-१ याप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ७ शितगृहे आहेत. या शितगृहाची एकूण क्षमता ७५ हजार लिटर असून १९९४-९५ मध्ये दैनंदिन सरासरी दुग्ध संकलन ७० हजार लिटर होते ते १९९५-९६ मध्ये ७७ हजार लिटरपर्यंत वाढलेले आहे.

7. मत्स्य व्यवसाय

7.1 - मत्स्योत्पादन-

जिल्ह्यांत सागरी किनारा नाही त्यामुळे नद्या, तलाव मोठ्या जलाशयात मत्स्योत्पादन होते. जिल्ह्यातील नद्यांची लांबी 620 कि.मी. असून अनेक तलाव आहेत. त्यामुळे भंडारा जिल्ह्याला तलावाचा जिल्हा म्हणून संबोधण्यात येते. नद्या, तळी व मोठ्या जलाशयाचे मार्च 1996 अखेर 34320 हेक्टर क्षेत्र मत्स्योत्पादनासाठी अनुकूल आहे. ह्या अनुकूल क्षेत्राच्या 86 टक्के क्षेत्र प्रत्यक्ष वापरात आणण्यात आले. मत्स्योत्पादनाची लिलाव पध्दतीने विक्री केल्या जाते. सन 1995-96 वर्षात 14952 मॅ.टन माशांचे उत्पादन झाले व त्यापासून 3588 लाख रुपये उत्पन्न मिळाले. जिल्ह्यात मोहाडी तालुक्यात नागठाणा, अर्जुनी/मोर, तालुक्यात इटियाडोह, साकोली तालुक्यात शिवनीबांध तर गोंदिया तालुक्यात आंभोरा ह्या ठिकाणी मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रे कार्यरत आहेत. सन 1995-96 मध्ये या केंद्रात 679.15 लाख मत्स्यबीज सोडण्यात आले होते.

8. वीज

8.1 - विद्युतीकरण :-

जिल्ह्यामध्ये 1991 चे जनगणनेनुसार 1654 वस्ती असलेले, 149 औसाड गांवे आणि 8 शहरे आहेत. 31 मार्च 1991 पर्यंत आबादी गांवाचे व शहराचे विद्युतीकरण करण्यात आलेले आहे. ग्रामीण विद्युतीकरणामुळे शेतीमध्ये विद्युत पंप वापरण्याचे प्रमाण वाढत आहे. 31 मार्च 1996 अखेरपर्यंत 24816 शेतीच्या पंपानां वीज पुरवठा करण्यात आलेला आहे.

8.2 - वीजेचा वापर:-

वीजेचा वापर घरगुती, औद्योगिक व शेती अशा विविध कारणाकरीता होतो. 1995-96 मध्ये 7,03,789 हजार किलोवॉट तास वीजेचा एकूण वापर करण्यात आला. त्यापैकी 89,748 घरगुती, 15,656 व्यापारी कामासाठी, 5,56,036 औद्योगिक, 5,929 सार्वजनिक दिवाबत्ती, 36,314 कृषि आणि 106 इतर उद्योगाकरीता वीजेचा वापर करण्यात आला. सनप्लॅग व अशोक लेलॅन्ड हे दोन मोठे उद्योग जिल्ह्यात सुरु असल्याने त्यांच्या उपयोगासाठी मोठ्या प्रमाणावर वीजेचा वापर करण्यात येतो. त्यामुळे गतवर्षाच्या तुलनेत यावर्षी वीजेच्या वापरात अंदाजे 9.18 टक्यानी वाढ झाल्याचे निदर्शनास येते.

9. खनिज व उद्योग

9.1 - खनिज:-

भंडारा जिल्हा खनिज उत्पादनाच्या दृष्टीने समृद्ध आहे. जिल्ह्यांत मोठ्या प्रमाणावर उच्च व हलक्या प्रतीचे कच्चे मँगनिज आढळते. तसेच खनिजामध्ये लोहखनिज, क्रोमाईट, काँयनाईट, सिलीमनाईट, कोळस, पायरोफीलाईट, क्वार्ट्ज, सॅन्ड खनिजे आढळतात. गौण खनिजात रेंती, इमारती दगड/बोल्डर, विटा व कवले तयार करण्यासाठी लागणारी माती इत्यादी प्रकारचे खनिजे आढळतात. कच्च्या मँगनिजचा साठा तुमसर

तालुक्यात चिखला, सितासावंगी, इंदरबूची, डोंगरी बुजूर्ग व बालापूरहमेशा येथे आढळतो. सन 1995-96 मध्ये 2,00,098 मे. टन कच्चा मँगनीजचे उत्पादन झाले.

जिल्ह्यात भंडारा, साकोली, लाखांदूर तालुक्यात कॉयनाईट, सिलीमीनाईट, पायरोफ्लोराईटच्या खानी असून सन 1995-96 मध्ये कॉयनाईटचे 4956 मे.टन, सिलीमीनाईटचे 53 मे.टन, पायरोफ्लोराईटचे 2816 मे.टन उत्पादन झाले. याशिवाय लोहखनीज गोखेगांव तालुका, क्रोमाईट पवनी तालुका, क्वार्टस तुमसर व सॅन्डच्या मोहाडी तालुक्यात खानी आहेत. सन 1995-96 मध्ये लोहखनीज 3493 मे.टन, क्रोमाईट 85 मे.टन, सॅन्डचे 9675 मे.टन उत्पादन झाले याशिवाय सन 1995-96 मध्ये रेली 6 लाख मे.टन इमारती दगड/बोल्डर 14.40 लाख मे.टन तसेच कौले विटांची माती 60 हजार मे.टनचे उत्पादन झाले.

9.2 - उद्योग व कामगार-

सन 1948 च्या कारखाना कायदानुसार जिल्ह्यात डिसेंबर 1995 अखेर नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या 630, चालू कारखान्यांची संख्या 526 इतकी होती आणि 4 कारखाने बंद असल्याचे निदर्शनास येते. 1995-96 मध्ये चालू कारखान्यांतर्गत कामगार त्यांत कार्यरत होते.

जिल्ह्यात अनेक छोटे मोठे कारखाने असून त्यापैकी भंडारा शहरात पितळी भांडी तयार करणारे जवळ जवळ 20-25 कारखाने आहेत. सन 1945 पासून भंडारा शहरात पितळी भांड्याचा व्यवसाय सुरू झाला. पुढे तो स्वातंत्र्योत्तर काळात वाढत गेला. मात्र आज पितळीच्या स्पर्धेत अन्य धातू आल्यामुळे ह्या उद्योगाचे भवितव्य अंधारले आहे. तरीपण आजही दर दिवशी अंदाजे 10 ते 20 टन पितळी भांड्याची मोड भंडारा शहरात विकासास येते. जिल्ह्यात दुसरा महत्त्वाचा उद्योग म्हणजे विडी तयार करणे हा आहे. ह्या उद्योगाचे जिल्ह्यात भंडारा, मोहाडी, तुमसर, साकोली, गोंदिया, तिरुडा, गोखेगांव व आमगांव तालुक्यात अंदाजे एकूण 56 कारखाने कार्यरत असून यांतर्गत 35577 कामगारना रोजगार उपलब्ध होत आहे.

9.3 - औद्योगिक वसाहत-

जिल्ह्यामध्ये उद्योगाच्या विकासाकरीता महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत भंडारा शहरापासून 5 कि.मी. अंतरावर साकोली मार्गावर 238.39 हेक्टर जमीनीवर औद्योगिक वसाहत निर्माण करण्यात आली आहे. त्यांत 30 भुखंड असून त्यापैकी 16 भुखंड निरनिराळे उद्योग स्थापण्यासाठी देण्यात आलेले आहेत. तसेच औद्योगिक वसाहत गोंदिया शहरापासून 6 कि.मी. अंतरावर 139 हेक्टर जमीनीवर स्थापित करण्यात आलेले आहे. या स्थापित जमीनींतर्गत 52 भुखंड असून 33 भुखंड निरनिराळे उद्योग स्थापण्याकरीता देण्यात आलेले आहेत. सदर दोन्ही वसाहतीमध्ये पाण्याची व वीजेची सोय महामंडळाद्वारे करण्यात आलेली आहे.

9.4 भंडारा औद्योगिक वसाहतीत अशोक लेलॅन्ड हा प्रमुख उद्योग असून या उद्योगाचे 38 पुरक उद्योग कार्यरत आहेत. ह्या पुरक उद्योगापैकी केवळ 9 उद्योग सुरू असून त्या उद्योगातर्फे अशोक लेलॅन्ड कंपनीला उत्पादित माल पुरविल्या जातो. भंडारा रोड रेल्वे

स्टेअरमधून काढून एकतारी गावाजवळ मे. सफरलिंग ऑयन ग्रॅण्ड स्टील कंपनी विल्ली यांचा पोलाद कारखाना उभारण्यास आला आहे. त्यासाठी अद्यमासे 170 हेक्टर जमीन मोजा बीडसिंपार, सिरसी, एकतारी व वरठी या गावांवर उपलब्ध करून देण्यास आली आहे. 150 हजार मे.टन स्पंज लोखंड, 160 हजार मे.टन सेल्युल स्टीलची वार्षिक उत्पादन क्षमता या कारखान्याची आहे. त्यात जवळ जवळ 600 कुशल व 400 अकुशल कामगार कार्यरत आहेत.

9.5 जिल्ह्यात भंडारा येथे 1963 मध्ये एक सहकारी उद्योग समूह 8.50 हेक्टर जमीनीवर उभारण्यात आला आहे. त्यात 85 सभासद असून सहकारी उद्योगाची संख्या 33 आहे, एकूण विकसीत भुखंडाची संख्या 71 असून त्यापैकी 70 भुखंडाची वाटप करण्यात आले आहे. व उर्वरीत एक भुखंड संस्थेचे कार्यालय व धर्मकाटा याकरीता राखून ठेवलेले आहे.

10. वाहतूक व दळणवळण

10.1 - लोहमार्ग

जिल्ह्यात 31 मार्च 1996 अखेर 141 कि.मी. लांबीचे दुहेरी रुंद लोहमार्ग, 111 कि.मी. लांबीचे एकेरी रुंद लोहमार्ग आणि 29 कि.मी. लांबीचे एकेरी अरुंद लोहमार्ग आहेत. अशाप्रकारे जिल्ह्यात एकूण 281 कि.मी. लांबीचे लोहमार्ग अस्तीत्वात आहेत.

10.2 - रस्ते:-

जिल्ह्यात महाराष्ट्र शासन, जिल्हा परिषद व नगरपालिकामार्फत रस्ते तयार करणे व त्यांची निगा राखणे ही कामे प्रामुख्याने केली जातात. मार्च 1996 अखेर जिल्ह्यात शासकीय, जिल्हा परिषदेचे अनुक्रमे 2997 व 4440 कि.मी. लांबीचे रस्ते असून याशिवाय नगरपालिका हद्दीतील 43 कि.मी. लांबीचे रस्ते आहेत. पृष्ठभागाचे वर्गीकरणानुसार जिल्ह्यात डांबरीकरणाचे 18 टक्के, सडीचे व पक्के रस्ते 53 टक्के व इतर प्रकारचे 29 टक्के रस्ते असून गतवर्षीच्या तुलनेत जिल्हा परिषदेच्या रस्त्यांमध्ये 6 टक्यानी वाढ झालेली आहे. जिल्ह्यामधून कलकत्ता हा राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक 6 जातो.

10.3 - नोंदणीकृत वाहने:-

जिल्ह्यात मार्च 1996 अखेर एकूण 45580 मोटार वाहने वापरात होती त्यापैकी 34996 दुचाकी व 303 तीचाकी वाहने होती. तसेच अवजड वाहने 10281 इतकी होती. गतवर्षीच्या तुलनेत 1995-96 या वर्षी वापरातील एकूण मोटार वाहनांच्या संख्येत 10.17 टक्यानी वाढ झाल्याचे दिसून येते.

10.4 - डाक व तारघरे:-

जिल्ह्यात 31 मार्च 1996 अखेर 296 पोस्ट कार्यालय, 2 तारघरे 915 पत्रपेट्या व 321 पोस्टमन कार्यरत होते. तसेच 301 गावात पोस्ट कार्यालयाची सोय उपलब्ध करून देण्यात आलेली असून ऑक्टोबर 1995, चे प्रक्षेपित लोकसंख्येनुसार दरलाख लोकसंख्येमागे 13 पोस्ट कार्यालये कार्यरत असल्याचे आढळते.

10.5 - दूरध्वनी व दूरदर्शन संच-

जिल्ह्यात 1994-95 या वर्षी 10644 दूरध्वनी संच होते त्यामध्ये वाढ होऊन 1995-96 मध्ये ती संख्या 13640 वर पोहोचली आहे. गतवर्षीच्या तुलनेत यात 28 टक्यांनी वाढ झाल्याचे दिसून येते. तसेच जिल्ह्यात शासनामार्फत 31 मार्च 1996 अखेर 684 दूरदर्शन संच वाटप करण्यात आले असून गतवर्षीच्या तुलनेत सन 1995-96 मध्ये 40 टक्यांनी दूरसंचाच्या संख्येत वाढ झाल्याचे आढळते.

11. कामगार व उद्योग विनिमय

11.1 - रोजगार:-

जिल्ह्यामध्ये 1995-96 या वर्षीत साजगी व सार्वजनिक क्षेत्रात अनुक्रमे 64 व 269 अशा एकूण 333 लोकांना रोजगार उपलब्ध झाला. या दोन्ही क्षेत्रात एकूण जाहीर केलेल्या रोजगारांच्या तुलनेत 7.60 व 31.95 टक्के रोजगार या अंतर्गत उपलब्ध केल्या गेला आहे. रोजगार विनिमय केंद्रांमध्ये रोजगार विषयची माहिती पुरविणा-या संस्थांच्या माहितीच्या आधारे वरील आकडेवारी दिलेली आहे.

11.2 - रोजगार विनिमय:-

जिल्ह्यामध्ये भंडारा येथे रोजगार विनिमय केंद्र असून याअंतर्गत ग्रामीण क्षेत्रातील बेरोजगार युवकांना नोंदणी करणे सोयीचे व्हावे म्हणून जिल्हा सेवा योजन कार्यालयाकडून महिन्यातून एकदा तालुका स्तरावर पथक पाठविण्यात येते. जिल्ह्यांत देवरी येथे आदिवासी भागातील बेरोजगार सुशिक्षित युवक, युवतींना रोजगाराची संधी उपलब्ध व्हावी याकरीता मार्गदर्शन केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे. 31 मार्च 1996 रोजी रोजगार विनिमय केंद्राच्या पटावर एकूण 102936 उमेदवार होते. त्यापैकी 64 लोकांना साजगी व 269 लोकांना सार्वजनिक क्षेत्रात रोजगार उपलब्ध झाला आहे. यात अनुसूचित जाती व जमातीचे 32 टक्के उमेदवार असल्याचे दिसून येते. सन 1995-96 मध्ये 196 मालकांनी उद्योग विनिमय केंद्राची मदत घेतली असून 1995-96 या वर्षीत निरनिराळ्या उद्योगातील 427 अस्थापनात 53334 लोकांना रोजगार दिल्याचे आढळते. त्यापैकी साजगी उद्योगात 12452 आणि शासकीय व निमशासकीय उद्योगात 40882 कामगार कार्यरत होते.

11.3 - मजूरीचे दर:-

जिल्ह्यात 1995 साली सुतार, लोहार व चांभार ह्या कुशल कारागीरांचे प्रती दिन मजूरीचे सरासरी दर अनुक्रमे रुपये 40, रुपये 37, रुपये 25 व शेतमजूर, इतर मजूर व मेंढपाळ यांचे अनुक्रमे रुपये 25, रुपये 20 व रुपये 20 इतके होते.

12. सहकार

12.1 - सहकारी संस्था:-

अ) जिल्ह्यात 1995-96 वर्षाअखेर सर्व प्रकारचे एकूण 2228 संस्था कार्यरत होत्या व त्यामधील सभासद संख्या 496107 इतकी होती. गतवर्षीपेक्षा संस्थांच्या संख्येत 2.11 टक्यांनी

व सभासदांच्या 2.76 टक्यानी वाढ झाल्याचे दिसून येते.

ब) एकूण 2228 सहकारी संस्थापैकी 922 (41 टक्के) पतसंस्था आणि 1306 (59 टक्के) बिगर पतसंस्था कार्यरत होत्या. एकूण पतसंस्थापैकी 79.78 टक्के (जे 718 संस्था कृषि पत पूरवठा संस्था होत्या, तर 204 बिगर कृषि पत संस्था असून 1306 बिगर कृषि नापत पूरवठा संस्था होत्या. प्राथमिक कृषि पतपूरवठा संस्थानी 1995-96 वर्षात 14.54 कोटी रुपये पत पूरवठा केला आहे. घात गतवर्षाच्या तुलनेत 28.90 टक्यानी वाढ झाल्याचे दिसून येते.

क) बिगर शेती पत पूरवठा संस्था 429 असून त्यापैकी 165 गृहनिर्माण, 138 कंत्राटदार संस्था, गाहक भांडार 58 व परिवहन संस्था 9 कार्यरत होत्या. एकूण उत्पादक संस्था 868 पैकी 413 दुग्ध संस्था, 227 मत्स्यव्यवसाय संस्था, 43 उपसा सिंचन संस्था, 34 वन कामगार संस्था, 36 विनकर संस्था व 115 औद्योगिक व इतर संस्था कार्यरत असल्याचे आढळते.

ड) जिल्ह्यात भंडारा येथे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे कार्यालय आहे. या बँकेने 1995-96 वर्षात 60.26 कोटी रुपये कर्ज वाटप केले. त्यापैकी अल्प मुदतीचे 47.76 कोटी रुपये, मध्यम मुदतीचे 11.69 कोटी रुपये आणि दिर्घ मुदतीचे 0.81 कोटी रुपये होते. त्यापैकी येणे कर्ज आणि थकित कर्जाची राशी अनुक्रमे 59.88 व 20.92 कोटी रुपये होती.

13. अधिकोष

13.1 जिल्ह्यात 31 मार्च 1996 रोजी 112 ठिकाणी (शहरे व सेडी धरून) बँका कार्यरत होत्या. मार्च 1996 अखेर राष्ट्रीयकृत बँक शाखा व सहकारी बँक शाखा अनुक्रमे 130 व 68 असल्याचे आढळते. याप्रमाणे दर अधिकोष शाखा ऑक्टोबर 1995 च्या प्रक्षेपित लोकसंख्येच्या तुलनेत सरासरी 11139 लोकसंख्येस सेवा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. तसेच दर लाख लोकसंख्येमागे 9 अधिकोष शाखा कार्यालये असल्याचे आढळते.

14. किंमती व बाजारभाव

14.1 - घाऊक बाजारभाव-

जिल्ह्यात 11 ठिकाणी कृषि उत्पन्न बाजार समित्या आहेत त्यामुळे सर्व प्रकारची अन्नधान्याची आवक होते. प्रामुख्याने ह्या कृषि उत्पन्न बाजार समितींद्वारे धान, तांदूळ, गहू, ज्वारी, चना, मूग, तूर, उडीद, मसूर, सोयाबिन, भुईमूग, पोपट, जवस व गुळ ह्या महत्वाच्या वस्तूची आवक होते. 1995-96 या वर्षात गेल्यावर्षाच्या तुलनेत सर्वसाधारणपणे शेतमालाच्या सरासरी घाऊक बाजारभावापैकी धान, तांदूळ, चना, तूर, उडीद, सोयाबिन, भुईमूग व गुळ इत्यादी वस्तूंचे भावात गतवर्षाच्या तुलनेत वाढ झालेली दिसून येते. तर ज्वारी, गहू, मूग किंमतीत अल्पशी घट झाल्याचे दिसून येते.

14.2 - किरकोळ बाजारभाव-

जीवनावश्यक वस्तूंच्या किरकोळ भावात गेली काही वर्षे सतत वाढ होत आहे. संदर्भ वर्षातील किंमतीची तुलना 1994 वर्षाशी केली असता तांदूळ, गहू, बाजरी, चना, चनादाळ, मूगदाळ, उडीद दाळ, मसूर दाळ, साखर, गॉर्डतेल, वनस्पती तूप, दूध, बोकडाचे मास, काळीमिरी, सुखी मिरची, जळाऊ लाकूड या वस्तूत वाढ झालेली आहे.

...15...

1982 ते 1995 हया कालावधीत तांदूळ, गहू, मूगदाळ, तूरदाळ, उडीद दाळ, सुकी मिरची, बटाटे, पितळीची पातेले, गुळ, साखर, तूप, बोकडाचे मास, अंडी व साबून यांच्या किंमतीत तिपटीने वाढ झालेली आहे.

14.3 - कामगाराकरीता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक:-

दर वर्षी नांगपूर केंद्रासाठी ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक जाहीर होतो आणि तोच निर्देशांक भंडारा जिल्हयासाठी वापरल्या जातो. सप्टेंबर 1988 पर्यंत 1960 हे पायाभूत वर्ष ग्राहक धरण्यात आले होते. ऑक्टोबर 1988 पासून 1982 हे पायाभूत वर्ष ग्राहक धरण्यात आलेले आहे. त्या पायाभूत वर्षानुसार 1994-95 मध्ये जिल्हयासाठी कामगारासाठी ग्राहक किंमतीचा सर्वसाधारण निर्देशांक 320 होता आणि त्यांतील उप बाबीपैकी अन्न 331, पान, सुपारी, तंबाखू इत्यादी 443, इंधन व दिवाबत्ती 279, घरे 366, कापड बिछाना व पादत्राणे 234 व संकिर्ण 305 याप्रमाणे निर्देशित केला होता. 1994-95 चे तूलनेत संदर्भ वर्षाच्या निर्देशांकात 8.11 टक्यानी वाढ झालेली आहे.

15. शिक्षण

15.1 - प्राथमिक/माध्यमिक व उच्च शिक्षण:-

जिल्हयात 1994-95 हया वर्षी 1900 प्राथमिक, 418 माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आणि 19 उच्च सामान्य शैक्षणिक संस्था होत्या. लोकसंख्या व शैक्षणिक संस्था यांचे प्रमाणानुसार ऑक्टोबर 1995 चे प्रक्षेपित लोकसंख्येनुसार दर लाख लोकसंख्येमागे 87 प्राथमिक व 19 माध्यमिक व उच्च माध्यमिक संस्था असल्याचे प्रमाण दिसून येते. तसेच दर लाख लोकसंख्येमागे 1 उच्च सामान्य शिक्षण संस्था पडतात. 1994-95 या वर्षामध्ये पूर्व प्राथमिक 18309, प्राथमिक 302708, माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) 224906, उच्च सामान्य शिक्षण 19968 अशा प्रकारे विद्यार्थी शालेय पटावर होते. जिल्हयामध्ये 19 महाविद्यालये असून याशिवाय 1 अभियांत्रिकी महाविद्यालय, 2 तंत्र निकेतने, 6 शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये, 5 अध्यापक महाविद्यालये आणि आय.टी.आय. 11 कार्यरत होती.

15.2 - प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम:-

जिल्हयामध्ये फरवरी 1979 पासून प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम सुरु झाला. कार्यक्रम सुरु होण्यापूर्वी जिल्हयात 15 ते 39 या वयोगटात 5,85,000 निरक्षर प्रौढ होते. मार्च 1995 असेर जिल्हयामध्ये साकोली तालुक्यात 300 प्रौढ शिक्षण केंद्र कार्यरत होते. व हया केंद्रामधून 1068 प्रौढ साक्षर झाले याशिवाय नवसाक्षरांसाठी साक्षरोत्तर कार्यक्रमांतर्गत 116 प्रौढांना जनशिक्षण निलयम केंद्रात दाखल करण्यात आले होते. 1995-96 प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम कार्यान्वीत नव्हता.

...16/-

16. सार्वजनिक आरोग्य व वैद्यकीय सेवा

16.1 - वैद्यकीय सेवा:-

जिल्ह्यात वैद्यकीय सेवामध्ये लक्षणीय वाढ झालेली आहे. मार्च 1996 अखेर जिल्ह्यात 16 रुग्णालये, 80 दवाखाने, 43 प्रसूतीगृहे व 65 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे कार्यरत होते. वैद्यकीय सुविधात वाढ झाल्यामुळे मृत्युच्या दरात घट झाल्याचे दिसून येते. 1971 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्याचा दर हजारी मृत्यु दर 12 होता. सन 1981 मध्ये 8.47 तर 1991 च्या जनगणनेनुसार मृत्युचा दर 7.54 पर्यंत खाली आला. लोकसंख्या वाढ थांबविण्यासाठी शासनाने कुटूंब नियोजन कार्यक्रमाचा मांठया प्रमाणावर प्रचार केल्याने प्रभावी अंमलबजावणीमुळे जन्म दर कमी झालेला आहे. 1971 चे जनगणनेनुसार दर हजारी जन्म प्रमाण 29.2 होते ते 1981 चे जनगणनेनुसार हेच प्रमाण 22.06 पर्यंत उतरले आहे. जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च 1996 रोजी 73 कुटूंब नियोजन केंद्रे कार्यरत होते या केंद्रातून 1995-96 या वर्षात 13911 स्त्रियांवर कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया करण्यांत आल्यात तसेच 1679 पुरुषावर नसबंदी शस्त्रक्रिया करण्यांत आल्यात.

16.2 - पाणी पुरवठा सुविधा:-

जिल्ह्यात 1991 चे जनगणनेनुसार 1654 वस्ती असलेली गावे असून 1995-96 या वर्षात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेल्या गावांपैकी 27 गावांना टँकरने तर 1 गावाला बैलजोडीने पाणी पुरवठा करण्यांत आला.

17. कमजोर घटकांचे कल्याण

17.1 - नियोजन:-

महाराष्ट्र शासनाने 1974 पासून नियोजनाची प्रक्रिया जिल्हा पातळीवर सुरु केली होती व जिल्ह्याचे ठिकाणी जिल्हा नियोजन व विकास मंडळाची स्थापना करून नियोजनाच्या उद्दिष्ट पूर्तीसाठी या मंडळाचे अधिपत्याखाली विविध यंत्रणामार्फत जिल्हा विकासाची कामे पार पाडण्यासाठी कार्यविषय धोरण अंमलात आणण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

17.2 - वार्षिक योजना:-

जिल्ह्यात 1995-96 या वार्षिक योजनेत सबविषयांत आलेल्या बिगर आदिवासी व आदिवासी क्षेत्रांतर्गत एकूण रूपये 31.39 कोटी खर्चापैकी कृषि व संलग्न सेवा 10.65 टक्के, ग्रामीण विकास 26.34 टक्के, पाटबंधारे व पूर नियंत्रण 13.07 टक्के, वाहतूक व दळणवळण 8.76 टक्के, सामाजिक व सामूहिक सेवा 35.24 टक्के, विद्युत विकास 4.97 टक्के, उद्योग व खानकाम 0.97 टक्के खर्च झालेला आहे.

17.3 - अनुशेष:-

अनुशेषांतर्गत योजनावर एकूण रूपये 2.46 कोटी रूपये खर्चापैकी रस्ते विकास 24.47 टक्के, शिक्षण 25.14 टक्के, तांत्रिक शिक्षण 11.86 टक्के, आरोग्य सेवा 27.96 टक्के, कामगार व कामगार कल्याण 10.63 टक्के खर्च झालेला आहे.

17.4 ग्रामीण भागात रोजगार उपलब्ध करून देण्याकरीता राबविण्यात आलेल्या रोजगार हमी योजनेअंतर्गत 21.18 कोटी रुपये सन 1995-96 मध्ये खर्च करण्यात आले असून 469.74 लाख मनुष्य दिवस निर्माती केलेली आहे. जिल्ह्यात अनुसूचित जातीच्या विकासाकरीता राबविण्यात आलेल्या योजनांवर 10.24 कोटी रुपये व विशेष केंद्रीय सहाय्यातून 0.75 कोटी रुपये खर्च झालेला आहे. तसेच अनुसूचित जमातीच्या विकासाकरीता न्युकलियस बजेट अंतर्गत प्राप्त तरतूदीतून 13.59 लाख रुपये विविध योजनांवर विशेष केंद्रीय सहाय्य (माडा) योजनेमधून 32.51 लाख रुपये खर्च झालेला आहे.

17.5 - नवीन 20 - कलमी कार्यक्रम:-

नवीन 20 कलमी कार्यक्रमांतर्गत सन 1995-96 मध्ये एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमांतर्गत 10471 लाभार्थींना फायदा मिळालेला आहे. अनुसूचित जातीच्या 3254 व अनुसूचित जमातीच्या 1723 लाभार्थींना फायदा मिळालेला आहे. संदर्भ वर्षात 381 बायोगॅस संयंत्रे बसविण्यात आले असून 17159 कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया करण्यात आल्यात.

18. संकीर्ण

18.1 - स्थानिक स्वराज्य संस्था:-

जिल्हा परिषदेचे सन 1995-96 वर्षाचे प्रत्यक्ष उत्पन्न 208.32 कोटी रुपये होते व खर्च 193.93 कोटी रुपये असून अखेरची शिल्लक 14.39 कोटी रुपये होती.

मार्च 1996 अखेर जिल्ह्यात 1094 ग्रामपंचायती व 4 गटग्रामपंचायत धरून ह्या वर्षाचे वर्षातील प्रत्यक्ष उत्पन्न 5.14 कोटी रुपये असून अखेरची शिल्लक वगळता 3.28 कोटी रुपये खर्च झालेला आहे. मागील वर्षाच्या तुलनेत ग्रामपंचायतीचे उत्पन्नात 16.55 टक्क्यांनी वाढ झालेली आहे. जिल्ह्यात पवनी, तुमसर, तिरोडा, गोंदिया, भंडारा इत्यादी ठिकाणी नगरपरिषद आहेत. या सर्व नगरपरिषदांचे 1995-96 अखेर प्रत्यक्ष उत्पन्न 18.20 कोटी रुपये असून 17.32 कोटी रुपये अखेरची शिल्लक वगळता प्रत्यक्ष खर्च झालेला आहे.

18.2 - जमीन महसूल:-

जिल्ह्यामध्ये सन 1995-96 मध्ये एकत्रित जमीन महसूलीची मागणी 7.17 लाख रुपये होती. त्यापैकी 22 हजार रुपयाची सूट वगळता प्रत्यक्षात 7.07 लाख रुपये वसूली करण्यात आली. जमीन महसूलात वर्ग-2 ची जमीन वर्ग-3 मध्ये रुपांतर केल्यामुळे महसूलाच्या मागणीत 1994-95 वर्षापेक्षा वाढ झालेली आहे. तसेच जमीन महसूलात सूट जाहीर होण्याआधीच वसूली करण्यात आली. त्यामुळे वसूलीस पात्र असलेल्या रकमेपेक्षा प्रत्यक्ष वसूली जास्त आढळते.

18.3 - वाचनालये, वृत्तपत्रे व नियतकालिके:-

जिल्हा मुख्यालयाची शासकीय ग्रंथालयाची सोय उपलब्ध आहे. तसेच सामाजिक संस्थांद्वारे सार्वजनिक वाचनालये चालविली जातात.

मार्च 1996 रोजी जिल्ह्यात 22 मुद्रणालये होती. त्यापैकी सर्वात जास्त 27 मुद्रणालये गोंदिया तालुक्यात होती. त्या खालोखाल भंडारा तालुक्यात 20 मुद्रणालये नोंदणी केलेले आढळून येतात. तसेच जिल्ह्यात दैनिक वर्तमान पत्रे मराठी-2, हिंदी-11, साप्ताहिक मराठी-18, हिंदी-77 व मासिक हिंदीमधून-4 नियतकालिके प्रकाशित करण्यांत येतात.

18.4 - पोलीस व गुन्हे-

31 मार्च 1996 रोजी जिल्ह्यात 24 पोलीस ठाणे, 14 पोलीस दुरक्षेत्र व 3 पोलीस चौकी होती. जिल्ह्यात पोलीस दलाची एकूण संख्या 2076 असून संदर्भीय वर्षात पोलीस दलावर झालेला एकूण खर्च 1364.76 लाख रुपये करण्यात आलेला आहे.

जिल्ह्यामध्ये 1995-96 वर्षी 12350 गुन्हे न्यायालयात व चौकशीसाठी नोंदविण्यात आलेली आहेत. वर्षाच्या शेवटी न्यायालयांत प्रलंबित प्रकरणे, मागील वर्षाचे कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे धरून 51756 प्रकरणे प्रलंबित होती.

जिल्ह्यात 1995-96 या वर्षामध्ये 647 कैदी कारागृहात होते त्यापैकी 643 पुरुष व 4 स्त्रिया कैदी होत्या. गेल्या वर्षाच्या तुलनेत गुन्हेगारांच्या संख्येत 17.05 टक्यानी घट झालेली आहे. 22 ते 30 वर्षापर्यंतच्या वयोगटात गुन्हेगारांचे प्रभाव सर्वात जास्त होते.

18.5 - करमणूक-

जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च 1996 रोजी 13 कायम स्वरूपाची चित्रपटगृहे व 10 फिरते चित्रपटगृहे व 96 विहडीओगृहांची संख्या होती. या सर्व चित्रपटगृहापासून सन 1995-96 वर्षात 50.41 लाखांचे उत्पन्न शासनास प्राप्त झाले.

जिल्ह्यात नवेगांव बांध व शिवनी बांध ही प्रेक्षणीय स्थळे आहेत. काही जुनी देवालये व किल्ले असले तरी बाहेरून पर्यटकांना आकर्षित करण्या इतपत नाही. पवनी तालुक्यातील अड्याळ गांवी हनुमानाची प्राचिन भव्य मुर्ती आहे. तेथे दरवर्षी रथयात्रा भरते. ही मुर्ती स्वयंभू असून जमीनीतून वर आली असावी अशी आख्यायिका आहे. अंबागडच्या टेकड्या प्रेक्षणीय आहेत. पदमपूर येथे दगडी इमारती असून प्राचिन कालीन विष्णू व सरस्वती ह्या हिंदू देवतांच्या आणि जैन तीर्थकारांच्या मुर्त्या आढळतात. यावरून असा निष्कर्ष निघतो की, सर्वश्रेष्ठ संस्कृत नाटककार "भवभूती" यांचे जन्मस्थान पदमपूर असावे असे महामहोपाध्याय तौराशींनी पुराव्यानिशी सिध्द केले आहे. भंडारा शहराच्या मध्येभागी हेमाडपंथी देवालये आढळतात. सालेकसा तालुक्यातील दोरुसा सेड्याजवळ चांदसूरज पहाडावर एक वैशिष्टपूर्ण गुहा आहे. पवनी हे शहर पौराणिक राजा "पवन" यांचे राहण्याचे ठिकाण होते. उत्खननात पवनी शहराजवळी बुध्द स्तूपाची प्रवेशद्वारे सापडल्यामुळे त्या शहराला ऐतिहासिक महत्व प्राप्त झाले आहे. प्राचीन काळात पवनी बौध्द धर्माचे केंद्र होते. भंडारा शहरापासून 16 कि.मी. अंतरावर जवाहरनगर येथे डिसेंबर 1964 मध्ये आयुध निर्माण कारखाना स्थापन करण्यांत आला. गायमुख गावाजवळ पाण्याचा झरा प्रसिध्द असून तेथे दरवर्षी महाशिवरात्रीला मोठी यात्रा भरते. मोहाडी तालुक्यातील आंधळगांव हे गांव रेशमी साड्यासाठी प्रसिध्द आहे. येथे पूर्णमेला अर्जुनी/मोर तालुक्यातील बोंडगांव(देवी) येथे गंगा जमुना देवीची आणि तूमसर तालुक्यात आष्टी येथे होळीच्या दुसऱ्या दिवशी "गरराची" मोठी यात्रा भरते.

भाग - 2

का

1995 - 96

अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1995-96

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या			
1.	1.1	1991च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	1
2.	1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक वाढ	3
3.	1.3	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण	9
4.	1.4	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	11
5.	1.5	1991च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणाऱ्यांची संख्या	13
6.	1.6(अ)	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण जनगणना 1981	17
7.	1.6(ब)	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण जनगणना 1991	18
8.	1.7	1991च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमातीकरिता आकडेवारी	19
9.	1.8	भिंती/छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण	21
10.	1.9	अक्षर व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण	22
11.	1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर	23
2. हवामान			
12.	2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य 1995	24
13.	2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान 1994	29
3. कृषी			
14.	3.1	जमिनीचा वापर सन 1991-92, 1992-93 व 1994-95 या वर्षाकरिता	30
15.	3.2	तहसिलवार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र (1991-92, 1992-93, 1994-95)	34
16.	3.3	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन (1995-96)	46
17.	3.4	विविध साधनांनी ओलीताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र (1991-92, 1992-93, 1994-95)	47
18.	3.5	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे तालुकावार क्षेत्र सन 1991-92, 1992-93 व 1994-95 या वर्षाकरिता	49

दोन

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
19.	3.6(अ)	तालुकावार सिंचन विहीरी आणि इतर विहीरी 1991-92, 1992-93 व 1994-95	57
20.	3.6(ब)	तालुकावार कुपनलीका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या (1995-96)	59
21.	3.7	विहीरी-सेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे (1995-96)	60
22.	3.8	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व सिंचणारे फायदे 30 जून, 1996 अखेरची	62
23.	3.9	वहित धारण जमीनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलीता-खाली असलेली वहितधारण जमीन आणि ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमीनीची संख्या (1990-91)	65
24.	3.10	कृषी विषयक अंजारे कृषी गणना 1992	68
25.	3.11	दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सद्गुण परिस्थितीची माहिती 1995-96	69
26.	3.12	टंचाईच्या पूर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती 1995-96	72
4. पशुसंवर्धन			
27.	4.1	तहसिलवार पशुधन (1992च्या पशुगणनेप्रमाणे)	73
28.	4.2	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या 1995-96	80
29.	4.3	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1995-96)	82
30.	4.3(अ)	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष 1995-96	83
31.	4.4	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या (1995-96)	84
32.	4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष 1995-96	85
33.	4.6	जिल्ह्यातील मुल्य व गौण वनउत्पादने वर्ष (1995-96)	86
34.	4.7	जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1995-96)	87
35.	4.8	जिल्ह्यातील सागरी मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1995-96)	88
5. रोजगार उद्योग, सनीकर्म व वीज			
36.	5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष 1995	89
37.	5.2	चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1995	93
38.	5.3	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष 1995	97
39.	5.4	उद्योगाच्या महत्त्वाच्या बाबींचा तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष 1995-96	101
40.	5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1995	103
41.	5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1995-96	105
42.	5.7	जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1995)	106

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
43.	5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च, 96 ला. संपणा-या वर्षाकरिता)	107
44.	5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च, 1996 अखेर	108
45.	5.10	विजेचा वापर 1995-96 या वर्षाकरिता	110
46.	5.11	कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना 1990)	111
47.	5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषी व बिगर कृषी उद्योग) उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	113
48.	5.13	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	114
49.	5.14	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांतील कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	115
50.	5.15	बिगर कृषी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकूण) (आर्थिक गणना 1990)	116
51.	5.16	उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	117
52.	5.17(अ)	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	118
53.	5.17(ब)	वस्तुनिर्माण व दुरुस्तीसेवा उद्योगगटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	119
54.	5.18(अ)	घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	120
55.	5.18(ब)	घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	121
56.	5.19(अ)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	122
57.	5.19(ब)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	123
58.	5.20(अ)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	124

चार

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
59.	5.20(ब)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण उद्योग गटामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-र्यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	125
		6. सहकार	
60.	6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था 31.3.96 असेर	126
61.	6.2	जिल्हयातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती (31.3.96 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	127
62.	6.3	जिल्हयातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.96 असेर	128
63.	6.4	जिल्हयातील राज्य आणि जिल्हा पातळी वरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.96 असेर	129
64.	6.5	जिल्हयातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांचे कार्ये 31.3.96 असेर	130
65.	6.6	जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्ये 31.3.96 असेर	133
66.	6.7	जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्ये 31.3.96 असेर	136
67.	6.8	जिल्हयातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.96 असेर	139
68.	6.9	जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.96 असेर	140
69.	6.10	जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.96 असेर	141
70.	6.11	जिल्हयातील बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्ये 31.3.96 असेर	142
71.	6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्ये 31.3.96 असेर	143
72.	6.13	जिल्हयातील उत्पादन आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्ये 31.3.96 असेर	146
73.	6.14	जिल्हयातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशिल 31.3.96 असेर	147
74.	6.15	जिल्हयातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31.3.96 असेर	148
75.	6.16	जिल्हयातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.3.96 असेर	156
		7. वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	
76.	7.1	सार्वजनिक व अर्थे सहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची माहिती 1995	157
77.	7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युंची संख्या 1995	159
78.	7.3	विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या 1995	160
79.	7.4	माता बाल संगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी 1995-96 वर्षाकरिता	161
80.	7.5	जिल्हयातील कुटूंब नियोजन केंद्राची संख्या 1995-96	162

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
३. शिक्षण			
81.	8.1	1991 च्या जनगणने नुसार तालुकावार साक्षरता	163
82.	8.2	शैक्षणिक संख्या आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1994-95	164
83.	8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1994-95	165
84.	8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1994-95	167
85.	8.5	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या शैक्षणिक सवलती 1994-95	168
86.	8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1995-96	169
87.	8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये) व तंत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी) 1995-96	170
88.	8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 1995-96	171
89.	8.9	स्त्रियांकरीता प्रशिक्षण संस्था	172
९. वाहतूक व दळणवळण			
90.	9.1(अ)	रुवे मार्गाची लांबी (31.3.96 या वर्षाअखेर)	172
91.	9.1(ब)	रुवे स्थानकांची तालुकावार यादी (31.3.96 या दिवशीची)	173
92.	9.2	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी 31 मार्च 1996 अखेर	174
93.	9.3	वापरात असलेली मोटर वाहनांची संख्या 31 मार्च 1996 वर्षाअखेर	175
94.	9.4	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी (95-96) वर्षाकरिता	176
95.	9.5	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1995 या वर्षाकरिता (वाहतूक गणना मे, 1995)	177
96.	9.6	पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संच यांची आकडेवारी (वर्ष 31 मार्च 96) अखेर	185
10. स्थानिक संस्था			
97.	10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च (वर्ष 1995-96 करिता)	186
98.	10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च 1995-96 या वर्षाकरिता	187
99.	10.3	जिल्हापरिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (1995-96 या वर्षाकरिता)	190
100.	10.4	महानगरपालिका कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च (1995-96 वर्षाकरिता)	192

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
<u>11. नियोजन</u>			
101.	11.1	विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च 1995-96	194
102.	11.2	योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधने 1995-96 या वर्षाकरिता	196
103.	11.3	रोजगार हमी योजना (1995-96 या वर्षाकरिता)	205
104.	11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च 1995-96 या वर्षाकरिता	206
105.	11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोई व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना 1995-96 या वर्षाकरिता	207
106.	11.6	संकरित व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र (1995-96 वर्षाकरिता)	209
107.	11.7	जिल्ह्यातील रासायनिक सत्ताचे वाटप (वर्ष 1995-96 या वर्षाकरिता)	211
108.	11.8	जिल्ह्यातील साखर कारखाने 1995-96 या गळीत हंगामाकरिता	212
109.	11.9	दुग्ध संस्थांची संख्या (वर्ष 1995-96)	213
110.	11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता (वर्ष 1995-96)	214
111.	11.11	जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतुद व खर्च (वर्ष 1995-96)	215
112.	11.12	वीस कलमी कार्यक्रम (1995-96 वर्षाकरिता)	217
113.	11.13	विशेष घटक योजना (1995-96 या वर्षाकरिता)	218
114.	11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (वर्ष 1995-96)	219
<u>12. किंमती व निर्देशांक</u>			
115.	12.1	जिल्ह्यातील निव्वळ शेतीमालाच्या सरासरी घातुक किंमती एप्रिल 1995 ते मार्च 1996	220
116.	12.2	जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तुंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती वर्ष 1995	222
117.	12.3	महत्वाच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक सन 1995-96	228

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
13. न्याय व प्रशासन			
118.	13.1	जिल्हयातील पोलीस अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची एकूण संख्या सन 1995-96	229
119.	13.2	जिल्हयातील गुन्हयासंबंधीची आकडेवारी सन 1995-96	230
120.	13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार सन 1995-96	232
121.	13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगाराचे त्रयोमटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण 1995-96	233
122.	13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे सन 1995-96	234
14. बँकींग व विमा			
123.	14.1	जिल्हयातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे सन 1995-96	235
124.	14.2	जिल्हयातील 31 मार्च 1996 रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवलाची संख्या	236
125.	14.3	उतरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम (1995-96)	236
15. संकिर्ण			
126.	15.1	जिल्हयातील चित्रपट गृहाविषयी आकडेवारी सन 1995-96	237
127.	15.2	गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणुक व सातेदारांची संख्या सन 1995-96	238
128.	15.3	तहसिल निहाय गोळा केलेला जमीन महसुल सन 1995-96	239
129.	15.4	मुद्रणालये आणि न्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियमकालिके 31.3.96 या दिवशी	240
130.	15.5	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहु व साखर सन 1995-96	242
131.	15.6	जिल्हयातील मागणी व वसूल केलेले धान्य सन 1995-96	242
132.	15.7	जिल्हयातील 1996 मधील लोकसभा व 1995 मधील विधानसभा निवडणुक संबंधी आकडेवारी	243
133.	15.8	जिल्हयातील 31.3.96 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुका निहाय यादी	246
134.	15.9	निवडक निर्देशांकाचे कल 1995-96	249

...1...
तक्ता क्र. 1.1

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	बा. ब.	क्षेत्र चौ. कि. मी.	दर चौ. कि. मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		श. ह. रे. संख्या	आकडे हजारात		लोकसंख्या हजारात		
					अ. सा. ड.	ओ. सा. ड.		वाप. र. ती. ल.	कुटुंबे संख्या	ए. कु. ण.	पु. रु. ष.	स्त्रि. या.
1	भंडारा	एकूण	646.00	342	136	28	1	44	46	221	113	108
		ग्रामीण	629.17	287	122	28	-	39	32	149	76	73
		नागरी	16.83	4278	-	-	1	13	14	72	37	35
2	मोहाडी	एकूण	593.00	228	107	8	1	25	28	135	68	67
		ग्रामीण	586.32	214	107	8	-	23	26	127	64	63
		नागरी	6.67	1199	-	-	1	2	2	8	4	4
3	चुत्तर	एकूण	661.00	293	134	18	3	41	42	194	97	96
		ग्रामीण	652.64	284	134	13	-	29	30	148	74	74
		नागरी	7.36	6250	-	-	2	12	12	46	23	22
4	तिरोडा	एकूण	548.00	314	123	9	1	33	35	172	88	84
		ग्रामीण	532.28	284	123	9	-	30	31	151	75	76
		नागरी	15.62	1344	-	-	1	3	4	21	11	10
5	गोंदिया	एकूण	628.00	492	131	1	1	60	62	309	156	153
		ग्रामीण	609.92	328	131	1	-	40	41	206	100	100
		नागरी	18.08	6029	-	-	1	20	21	109	56	53
6	आमगांव	एकूण	268.00	347	65	-	-	18	19	93	46	47
		ग्रामीण	268.00	347	65	-	-	18	19	93	46	47
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	एकूण	581.46	227	108	4	-	25	27	132	65	67
		ग्रामीण	581.46	227	108	4	-	25	27	132	65	67
		नागरी	0.00	0	0	0	-	0	0	0	0	0
8	सालेकसा	एकूण	616.00	149	105	7	-	19	19	92	46	46
		ग्रामीण	616.00	149	105	7	-	19	19	92	46	46
		नागरी	0.00	0	0	0	-	0	0	0	0	0

तक्ता क्र. 1.1 पुढे चालू

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	बाब	क्षेत्र चौ. कि.मी.	घरे मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		शहरे संख्या	आकडे हजारात		लोकसंख्या हजारात		
					वस्ती	ओसांड		वापरातील निवासे	कुटुंबे संख्या	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
9	देवरी	एकूण	1060.08	69	105	7	-	15	14	73	37	36
		ग्रामीण	1060.08	69	105	7	-	15	14	73	37	36
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	एकूण	728.00	280	127	13	-	41	42	204	103	101
		ग्रामीण	728.00	280	127	13	-	41	42	204	103	101
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	एकूण	1164.52	122	182	22	-	29	30	142	72	70
		ग्रामीण	1164.52	122	182	22	-	29	30	142	72	70
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	एकूण	519.00	218	96	8	-	23	23	113	57	56
		ग्रामीण	519.00	218	96	8	-	23	23	113	57	56
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पंचनी	एकूण	706.00	190	134	22	1	27	27	134	68	67
		ग्रामीण	697.48	163	134	22	-	23	23	114	57	57
		नागरी	8.52	2347	-	-	1	4	4	20	11	10
14	स. अर्जुनी	एकूण	560.94	168	109	70	-	19	20	94	46	47
		ग्रामीण	560.94	168	101	70	-	19	20	94	46	47
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा	एकूण	एकूण	9280.00	237	1654	149	8	419	434	2108	1060	1047
		ग्रामीण	9206.92	199	1654	149	-	365	377	1832	918	913
		नागरी	73.08	3777	-	-	8	54	57	276	142	134

टिप- 1) ही आकडेवारी केवळ अस्थायी व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णकांत केल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही.

3) सडक अर्जुनी हा नविन तालुका 15/8/1992 पासून निर्माण करण्यात आला. यांतील माहिती केवळ अस्थायी असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

आधार - 1991 ची जनगणना.

...३...
तक्का क्रमांक : 1.2

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	1991	221	149	72	113	76	37	108	73	35
		1981	591	469	122	297	235	62	294	234	60
		1971	503	416	87	254	209	45	249	207	42
		1961	401	334	67	202	167	35	199	167	32
		1951	341	286	55	170	142	28	171	144	27
2	मोहाडी	1991	135	127	8	68	64	4	67	63	4
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
तक्का क्रमांक : 1.2											
1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक											
3	तुमसर	1991	194	148	46	97	74	23	96	74	22
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
4	तिरोडा	1991	172	151	21	86	75	11	86	76	10
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
5	गोंदिया	1991	309	200	109	156	100	56	153	100	53
		1981	704	585	119	351	290	61	353	295	58
		1971	624	530	94	314	265	49	310	265	45
		1961	506	437	69	253	217	36	253	220	33
		1951	432	395	37	217	197	20	215	198	17

तक्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासुनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फेरक

जिल्हा : भंडारा			(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)									
क्र.	जिल्हा	मंडारा	वर्ष	एकूण	लिंग	नागरी	एकूण	गावडी	नागरी	एकूण	गावडी	नागरी
70	अ.	तहसील	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
71	क.	1	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
72	द.	2	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
73	3	3	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
74	1	2	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
75	6	आमगांव	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
76	7	गोमोजी	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
77	8	हासालेकसाठी	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
78	9	दिवरी	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100
79	10	साकोली	1961	100	100	100	100	100	100	100	100	100

...5...

तक्ता क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11	अर्जुनी/मोर	1991	142	142	—	72	72	—	70	70	—
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
12	लासांदूर	1991	113	113	—	57	57	—	56	56	—
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
13	पवनी	1991	134	114	20	68	57	11	67	57	10
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
14	स/अर्जुनी	1991	94	94	—	46	46	—	47	47	—
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
	जिल्हा	1991	2108	1832	276	1060	918	142	1047	913	134
		1981	1838	1597	241	920	797	123	918	800	118
		1971	1586	1405	181	798	704	94	783	701	87
		1961	1268	1142	136	635	564	71	633	568	65
		1951	1072	980	92	534	487	48	537	493	44

पुढे चालू...

... 6...

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु...

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	दर एकूण	दश वार्षिक ग्रामीण	दश वार्षिक नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
1	भंडारा	1991	342	958	-	-	-
		1981	227	990	+ 17.5	+ 12.7	+ 40.2
		1971	193	980	+ 25.4	+ 24.7	+ 28.9
		1961	160	985	+ 17.5	+ 16.6	+ 21.9
		1951	136	1006	-	-	-
2	मोहाडी	1991	228	985	-	-	-
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
3	तुमसर	1991	293	990	-	-	-
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
4	तिरोडा	1991	314	1000	-	-	-
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
5	गोंदिया	1991	492	981	-	-	-
		1981	262	1006	+ 12.8	+ 10.4	+ 26.6
		1971	232	987	+ 23.1	+ 21.1	+ 36.0
		1961	177	1000	+ 17.2	+ 10.7	+ 87.6
		1951	151	991	-	-	-

पुढे चालू...

...7...
 तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवार्षिक		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
6	आमगांव	1991	347	1022	—	—	—
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
7	गोसांव	1991	227	1031	—	—	—
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
8	सालेकसा	1991	149	1000	—	—	—
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
9	देवनि	1991	69	973	—	—	—
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
10	आकोली	1991	280	981	—	—	—
		1981	136	996	+ 18.3	+ 18.3	—
		1971	115	996	+ 27.3	+ 27.3	—
		1961	90	1006	+ 20.9	+ 20.9	—
		1951	74	1020	—	—	—

पुढे चालू..

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौरस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवार्षिक		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
11	अर्जुनी/मोर	1991	122	972	-	-	-
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
12	लासांदूर	1991	218	982	-	-	-
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
13	प्रवनी	1991	190	985	-	-	-
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
14	स/अर्जुनी	1991	168	1022	-	-	-
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
जि		1991	227	988	+ 14.7	+ 14.7	+ 14.5
ल्हा		1981	199	998	+ 15.9	+ 13.7	+ 33.1
ए		1971	172	987	+ 24.6	+ 24.1	+ 32.5
कू		1961	137	997	+ 18.3	+ 15.5	+ 48.1
ण		1951	114	1004	+ 11.3	+ 9.3	+ 37.3

टिप-1) ही आकडेवारी "केवळ अस्थाई" व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकान्त केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

3) 1951 वर्षाकरिता स्तंभ 15 ते 17 मधील आकडेवारी उपलब्ध नाही.

4) जिल्ह्यामध्ये तालुक्यांची पुर्नरचना करण्यांत आल्यामुळे पुर्नरचित तालुक्यांचे बाबतीत 1981 व त्यापूर्वीची लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे आकडेवारी देण्यांत आलेली नाही.

आधार :- 1951, 1961, 1971, 1981 व 1991 ची जनगणना.

...9...

तक्का क्रमांक : 1.3

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण
जिल्हा : भंडारा (लोकसंख्या शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	च स्ती		अ स ले ली		गा वे			
		200 पेक्षा कमी		200 ते 499		500 ते 999		1000 ते 1999	
		संख्या	लो. संख्या	संख्या	लो. संख्या	संख्या	लो. संख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	10	9	32	112	46	343	2	449
2	मोहाडी	9	8	16	56	40	290	25	374
3	तुमसर	12	11	23	81	39	288	43	577
4	तिरोडा	4	6	10	37	47	343	44	636
5	गोंदिया	2	3	12	41	32	232	54	800
6	आमगांव	-	-	8	29	20	141	24	356
7	गोरेगांव	10	11	12	43	31	227	35	511
8	सालेकसा	3	4	23	85	42	292	33	432
9	देवरी	16	20	23	98	46	335	13	163
10	साकोली	7	7	16	62	58	578	26	500
11	अर्जुनी/मोर	32	34	73	147	20	122	44	615
12	लासांदूर	7	6	15	58	29	223	30	330
13	पवनी	24	24	33	110	42	324	25	344
14	स/अर्जुनी	9	10	17	40	39	280	29	402
एकूण जिल्हा		145	153	318	999	531	4023	457	6539

पुढे चालू.

तक्का क्रमांक : 1.3 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्या शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	व स्ती		अ स ले ली		गा वे				
		2000 ते 4999	5000 ते 9999	10000 व अधिक	ए	कू	ण	ओसाड गावे संख्या		
		संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या			
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	भंडारा	14	371	1	58	1	143	136	1488	28
2	मोहाडी	15	405	2	139	-	-	107	1272	8
3	तुमसर	15	414	2	109	-	-	134	1480	13
4	तिरोडा	17	439	1	52	-	-	123	1511	9
5	गोंदिया	29	811	2	109	-	-	131	1996	1
6	आमगांव	11	254	2	148	-	-	65	928	-
7	गोरेगांव	19	471	1	57	-	-	108	1320	4
8	सालेकसा	4	103	-	-	-	-	105	917	7
9	देवरी	1	21	1	95	-	-	105	732	7
10	साकोली	16	545	2	115	2	237	127	2044	13
11	अर्जुनी/मोर	8	203	5	298	-	-	182	1419	22
12	लासांदूर	14	391	1	69	-	-	96	1127	8
13	पवनी	9	250	1	87	-	-	134	1140	22
14	स/अर्जुनी	6	156	1	55	-	-	101	943	7
जिल्हा एकूण		178	4834	22	1389	3	380	1654	18317	149

टीप:-1) ही आकडेवारी केवळ 'अस्थाई' व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकान्त केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

3) सडक अर्जुनी हा नविन तालुका 15.8.92 पासून निर्माण करण्यांत आल्यामुळे माहिती केवळ अस्थायी असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

आधार: 1991 ची जनगणना.

...11...

तत्का क्रमांक : 1.4

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तेहसिल	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या					
		5000 पेक्षा कमी		5000 ते 9999		10000 ते 19999	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	1	8	-	-
3	तूमसर	2	7	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	-	-	-	-	-	-
6	जामगांव	-	-	-	-	-	-
7	गोळाव	-	-	-	-	-	-
8	मालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-
12	लाखांदूर	-	-	-	-	-	-
13	पचनी	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2	7	1	8	-	-

पुढे बालू...

अ. क्र.	तहसील	लोक संख्ये प्रमाणे		शहरांची संख्या		एकूण शहरे			
		20000 ते 49999 संख्या	50000 ते 99999 लोकसंख्या	100000 व अधिक संख्या	लोकसंख्या	एकूण शहरे	लोकसंख्या		
1	2	9	10	11	12	13	14	15	16
1	भंडारा	-	-	1	72	-	-	1	72
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	1	8
3	तुमसर	1	39	-	-	-	-	3	48
4	तिरोडा	1	21	-	-	-	-	1	21
5	गोंदिया	-	-	-	-	1	109	1	109
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोसांव	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	1	20	-	-	-	-	1	20
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		3	80	1	72	1	109	8	276

टिप: 1) ही आकडेवारी केवळ "अर्धार्ड" व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकान्त केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

आधार : 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे.

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग						
			शेत करी	शेत मजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	साधक काम व दगड साधक काम करणारे	वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुस्त्या इ.	घरगुती उद्योगात काम करणारे	घरगुती उद्योगा-व्यतिरिक्त इतर उद्योग
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	ग्रामीण	192	261	14	5	42	61	14
		नागरी	10	21	9	-	10	29	9
		एकूण	202	282	23	5	52	90	23
2	मोहाडी	ग्रामीण	257	213	14	-	58	28	3
		नागरी	2	6	-	-	6	6	1
		एकूण	259	219	14	-	64	34	4
3	तूमसर	ग्रामीण	271	233	13	19	90	26	7
		नागरी	10	19	3	12	23	19	3
		एकूण	281	257	16	31	118	45	10
4	तिरोडा	ग्रामीण	333	202	10	1	66	76	4
		नागरी	9	12	2	-	3	24	1
		एकूण	342	214	12	1	69	100	5
5	गोंदिया	ग्रामीण	421	259	11	3	120	68	12
		नागरी	10	14	8	1	40	44	14
		एकूण	431	273	19	4	160	112	26
6	आमगांव	ग्रामीण	244	99	5	1	23	23	5
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	244	99	5	1	23	23	5
7	गोख्मांच	ग्रामीण	317	174	7	1	68	22	4
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	317	174	7	1	68	22	4
8	सालेकसा	ग्रामीण	269	141	6	1	8	7	9
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	269	141	6	1	8	7	9

तक्का कर्मांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : **भंडारा**

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग						
			शेत करी	शेत मजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	खाण काम करणारे	वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुस्त्या इ. घरगुती काम करणारे	घरगुती उद्योग व्यतिरिक्त इतर उद्योग	बांधकाम करणारे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	देवरी	ग्रामीण	198	98	8	-	6	5	3
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	198	98	8	-	6	5	3
10	साकोली	ग्रामीण	356	419	21	3	44	20	6
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	356	419	21	3	44	20	6
11	अर्जुनी/मोर	ग्रामीण	302	294	13	3	15	7	3
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	302	294	13	3	15	7	3
12	लासांदूर	ग्रामीण	254	246	8	-	20	6	2
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	254	246	8	-	20	6	2
13	पवनी	ग्रामीण	209	262	12	1	14	9	5
		नागरी	6	23	3	-	6	3	1
		एकूण	215	285	15	1	20	12	6
14	सडक अर्जुनी	ग्रामीण	214	151	13	-	29	7	3
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	214	151	13	-	29	7	3
जिल्हा		ग्रामीण	3837	3057	155	37	697	365	80
		नागरी	48	95	25	13	93	125	29
		एकूण	3885	3152	180	50	790	490	109

तत्का कर्मांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग						
			व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	वाहतूक साठवण आणि दळणवळण	इतर काम करणारे	एकूण मुख्यत्वे काम करणारे (4 ते 13 ची बेरीज)	सिमांतिक काम करणारे	एकूण काम करणारे	एकूण लोकसंख्या (14 ते 16 ची बेरीज)
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
1	भंडारा	ग्रामीण	17	10	41	658	65	766	1488
		नागरी	35	14	65	201	8	509	718
		एकूण	52	24	106	859	73	1275	2206
2	मोहाडी	ग्रामीण	16	4	28	622	55	594	1272
		नागरी	3	2	3	28	1	50	79
		एकूण	19	6	31	650	56	644	1351
3	तुमसर	ग्रामीण	14	10	30	717	67	695	1480
		नागरी	22	7	26	149	11	300	460
		एकूण	36	17	56	866	78	995	1940
4	तिरोडा	ग्रामीण	11	3	29	736	77	698	1511
		नागरी	9	3	12	75	3	127	205
		एकूण	20	6	41	811	80	825	1716
5	गोंदिया	ग्रामीण	19	14	39	966	84	946	1996
		नागरी	79	40	79	319	6	770	1095
		एकूण	98	54	109	1285	90	1716	3091
6	आमगांव	ग्रामीण	16	6	23	449	38	141	929
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	16	6	23	449	38	141	929
7	गोखांब	ग्रामीण	12	5	23	637	94	588	1320
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	12	5	23	637	94	588	1320
8	सालेकसा	ग्रामीण	5	2	18	466	37	414	917
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	5	2	18	466	37	414	917

तत्का कर्मांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	का म कर णा	का म कर णा	का म कर णा	का म कर णा	का म कर णा	का म कर णा	का म कर णा
			व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	वाहतूक साठवण आणि दळणवळण	इतर काम करणारे	एकूण मुख्यतः काम करणारे (4 ते 13 ची बेरीज)	सिमांतिक काम करणारे	एकूण काम करणारे	एकूण लोकसंख्या (14 ते 16 ची बेरीज)
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
9	देवरी	ग्रामीण	10	3	20	350	39	344	732
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	10	3	20	350	39	344	732
10	साकोली	ग्रामीण	26	8	56	959	73	1012	2044
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	26	8	56	959	73	1012	2044
11	अर्जुनी/मोर	ग्रामीण	11	2	23	680	78	661	1419
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	11	2	23	680	78	661	1419
12	लासांदूर	ग्रामीण	12	1	24	574	51	502	1127
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	12	1	24	574	51	502	1127
13	पवनी	ग्रामीण	12	3	27	554	61	526	1140
		नागरी	8	2	9	62	7	132	202
		एकूण	20	5	36	616	68	658	1342
14	सडक अर्जुनी	ग्रामीण	10	4	19	450	60	434	943
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	10	4	19	450	60	434	943
	जिल्हा	ग्रामीण	192	76	409	8815	820	8621	8317
		नागरी	155	67	185	335	36	1839	2759
		एकूण	347	143	594	9650	916	10510	21076

टिप- 1) ही आकडेवारी केवळ "अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकाने केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

आधार : 1991 ची जनगणना.

...17...

तक्ता क्रमांक : 1.6 (अ)

लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1981

जिल्हा : भंडारा		(आकडे शंभरात)				
बा ब	सर्व वयोगट	0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34
1	2	8	4	5	6	7
एकूण	18376	7057	1634	1501	1331	1176
ग्रामीण	15968	6134	1386	1284	1148	1018
नागरी	2408	923	249	217	183	158

पुढे चालू..

तक्ता क्रमांक : 1.6 (अ) पुढे सुरु..

बा ब	35 - 39	40 - 49	50 - 59	60 व त्यावरील	वय अनिर्देशित
1	8	9	10	11	12
एकूण	1137	1953	1276	1271	40
ग्रामीण	986	1717	1128	1134	33
नागरी	151	236	148	137	7

टिप : आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जूळणार नाहीत.

आधार : 1981 ची जनगणना.

...18...

तत्ता क्रमांक : 1.6 (ब)

लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	पुरुष/ स्त्रिया/ एकूण	बा ब	सर्व धर्म	बौद्ध	सिंधू	हिंदू	जैन	मुस्लीम	शीख	इतर	धर्म अनिर्दिष्ट
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	पुरुष	एकूण	10603	1272	9	9030	8	205	9	47	23
		गांभीण	9189	1122	4	7897	3	93	4	46	20
		नागरी	1414	150	5	1133	5	112	5	1	3
2	स्त्रिया	एकूण	10473	1288	9	8897	7	193	7	48	24
		गांभीण	9128	1137	4	7824	3	89	3	47	21
		नागरी	1345	151	5	1073	4	104	4	1	3
	एकूण	एकूण	21076	2560	18	17928	15	398	17	94	46
		गांभीण	18317	2259	8	15722	6	181	8	93	40
		नागरी	2759	301	10	2206	9	217	9	1	6

- आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थाई आकडेवारी)

अ. क्र.	तहसील	बा. ब.	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए. क. ण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	एकूण	49	25	24	17	9	9	67	34	33
		ग्रामीण	37	19	18	10	5	5	47	24	23
		नागरी	12	6	6	7	4	4	19	10	10
2	मोहाडी	एकूण	16	8	8	15	8	7	31	16	15
		ग्रामीण	14	7	7	15	8	7	29	15	14
		नागरी	3	2	1	+ -	+ -	-	3	2	1
3	तुमसर	एकूण	26	13	13	25	13	12	52	26	26
		ग्रामीण	19	9	10	22	11	11	41	20	21
		नागरी	8	4	4	3	2	1	11	6	5
4	तिरोडा	एकूण	24	12	12	16	8	8	40	20	20
		ग्रामीण	19	9	10	15	7	7	34	16	17
		नागरी	5	3	2	1	1	1	6	4	3
5	गोंदिया	एकूण	48	24	24	31	16	15	79	41	39
		ग्रामीण	28	14	14	25	13	12	53	27	26
		नागरी	21	11	10	6	3	3	27	14	13
6	आमगांव	एकूण	11	5	6	7	3	4	18	8	10
		ग्रामीण	11	5	6	7	3	4	18	8	10
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोखांब	एकूण	18	9	9	20	10	10	38	19	19
		ग्रामीण	18	9	9	20	10	10	38	19	19
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	एकूण	8	4	4	26	13	13	34	17	17
		ग्रामीण	8	4	4	26	13	13	34	17	17
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्रमांक : 1.7 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमाती करिता आकडेवारी

जिल्हा : भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	बा ब	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए क ण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	देवरी	एकूण	10	5	5	39	19	20	49	24	25
		ग्रामीण	10	5	5	39	19	20	49	24	25
		नागरी	--	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	एकूण	43	22	21	29	14	15	72	36	36
		ग्रामीण	43	22	21	29	14	15	72	36	36
		नागरी	--	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	एकूण	31	16	15	39	20	19	70	36	34
		ग्रामीण	31	16	15	39	20	19	70	36	34
		नागरी	--	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	एकूण	23	12	12	8	4	4	31	16	16
		ग्रामीण	23	12	12	8	4	4	31	16	16
		नागरी	--	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	एकूण	32	16	16	12	6	6	44	22	22
		ग्रामीण	28	14	14	9	5	4	37	19	18
		नागरी	4	2	2	3	1	2	7	3	4
14	स/अर्जुनी	एकूण	16	8	8	23	12	12	39	20	20
		ग्रामीण	16	8	8	23	12	12	39	20	20
		नागरी	--	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा	एकूण	एकूण	355	177	178	310	155	155	665	332	333
		ग्रामीण	304	152	152	288	144	144	592	296	296
		नागरी	51	26	25	21	11	10	72	37	35

टिप : 1) आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

2) नव बौध्दांची लोकसंख्या अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येत समाविष्ट आहे.

3) अशी आकडेवारी 500 पेक्षा कमी दर्शविते.

4) यांतील आकडेवारी केवळ अस्थायी असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थायी आकडेवारी)

तक्का क्रमांक : 1.8

भिंती / छपरे घासाठी वापरलेल्या साधन सामग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण

जिल्हा : भंडारा

(1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा	ब	एकूण संख्या	ग्रामीण संख्या	नगरी संख्या
1	2		3	4	5
	एक : एकूण जनगणना घरे		540010	474830	65180
1	भिंतीची सामुग्री : गवत, पाने, वेळू व बांबू		14000	12985	1015
2	माती		376945	362705	14240
3	कच्च्या विटा		16240	11340	4900
4	लाकूड		2505	3130	375
5	पक्क्या विटा		111520	70730	40790
6	गॅल्वनाईज्ड लोसंडी किंवा इतर धातूचे पत्रे		185	145	40
7	दगड		1070	960	100
8	सिमेंट काँक्रीट		4665	2195	2470
9	वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सामुग्री		12890	11640	1250
	<u>दोनः छपरांसाठी वापरलेली सामुग्री</u>				
1	गवत, पाने, वेळू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू		52835	50195	2640
2	कौले, तक्की दगड, कंकर		423315	385205	38110
3	पन्हाळीचे लोसंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे		3515	1960	1555
4	अॅसबेस्टॉस सिमेंटचे पत्रे		4315	2500	1815
5	विटा व चुना		7695	3790	3905
6	दगड		575	360	215
7	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट		28035	13220	14815
8	इतर वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री		19725	17600	2125

आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थायी आकडेवारी)

आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण / नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण
जिल्हा : भंडारा (1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा. ब.	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या	एकूण संख्या
1	2	3	4	5
1	एक) एकूण कुटुंबे दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती अ) स्वतःची घरे असलेली ब) भाड्याच्या घरात राहणारी क) बेघर कुटुंबे ड) इतर	365945 335920 25080 4945	50445 31650 17875 920	416390 367570 42955 5865
2	एक ते दोन व्यक्ती असलेली कुटुंबे एक) एकूण कुटुंबे दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती अ) स्वतःची घरे असलेली ब) भाड्याच्या घरात राहणारी क) बेघर कुटुंबे ड) इतर	46165 37185 7515 1465	6660 3030 3455 177	52825 40215 10970 1640
3	तीन ते पाच व्यक्ती असलेली कुटुंबे एक) एकूण कुटुंबे दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती अ) स्वतःची घरे असलेली ब) भाड्याच्या घरात राहणारी क) बेघर कुटुंबे ड) इतर	188745 173425 12650 2670	23440 13170 9775 495	212185 186595 22425 3165
4	सहा ते आठ व्यक्ती असलेली कुटुंबे एक) एकूण कुटुंबे दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती अ) स्वतःची घरे असलेली ब) भाड्याच्या घरात राहणारी क) बेघर कुटुंबे ड) इतर	106825 101565 4530 730	15775 11460 4105 210	122600 113025 8635 940
5	नऊ व अधिक व्यक्ती असलेली कुटुंबे एक) एकूण कुटुंबे दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती अ) स्वतःची घरे असलेली ब) भाड्याच्या घरात राहणारी क) बेघर कुटुंबे ड) इतर	24210 23745 385 80	4570 3990 540 40	28780 27735 925 120

जिल्हा : भंडारा

(1991 ची जनगणना)

अ. क्र.	बा ब	एकूण जनगणना घरे	जनगण- मेव्या सुर- वातीची रिकामी असलेली घरे	जनगणना घरांचा वापर रहाणे	दुकान आणि रहाणे	यंत्रशाळा (कुटीरो- घोगास ही आणि रहाणे	इतर वाप- रासह स्तंभ 6 व 7 मध्ये निर्देशित के- लेल्या व्यति- रिक्त रहाणे	हॉटेल, धर्मशाळा, पर्यटन- घरे इत्यादि
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	एकूण	540010	27630	379025	5695	23620	6795	675
2	ग्रामीण	474830	21560	332535	4345	20890	6510	520
3	नागरी	65180	6070	46490	850	2730	285	155

पुढे चालू...

तक्ता क्र. 1.10 पुढे सुरु ...

अ. क्र.	बा ब	उपहार गृहे सोडून दुकाने	व्यवसा- यांची घ- रे आणि कार्यालये	कारखाने यंत्रशाळा छपरे इत्यादी	स्टॉक मिठाईची दुकाने आ- णि उपहार गृहे	करमणूक पं- चायत घरे सांस्कृतिक केंद्र इ. पुजा- स्थाने सोडून	पुजास्था- नादेवळे चर्च म- शिद गु- स्वदारी वगैरे	इतर
1	2	10	11	12	13	14	15	16
1	एकूण	7025	2775	7345	1000	590	4115	73720
2	ग्रामीण	4545	2165	5415	765	510	3725	70845
3	नागरी	2480	610	1930	235	80	390	2875

आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थाई आकडेवारी)

...24...

तबता क्र. 21

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1995 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		जानेवारी			फेब्रुवारी			मार्च		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	12.1	2	26.2	26.6	2	15.4	18.9	10	102.6
2	मोहाडी	12.1	2	87.8	26.6	-	-	18.9	6	109.8
3	तुमसर	12.1	2	80.3	26.6	-	-	18.9	-	-
4	तिरोडा	12.2	2	69.4	22.3	2	22.0	14.5	-	-
5	गोंदिया	18.0	2	65.6	30.6	-	-	15.9	6	50.6
6	आमगांव	18.0	2	70.3	30.6	-	-	15.9	-	-
7	गोसाव	18.0	3	62.5	30.6	1	9.8	15.9	8	58.6
8	सालेकसा	18.0	-	-	30.6	-	-	15.9	1	20.8
9	देवरी	10.0	-	-	13.4	-	-	23.2	-	-
10	साकोली	13.0	3	57.0	24.0	-	-	18.3	5	74.2
11	अर्जुनी/मोर	13.0	3	87.0	24.0	-	-	18.3	1	14.0
12	लासांदूर	13.0	3	97.5	24.0	-	-	18.3	-	-
13	पवनी	22.0	3	60.4	10.1	3	38.6	22.5	-	-
14	स/अर्जुनी	-	2	24.5	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू..

...25...

तबता क्र. 21 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1995 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		एप्रिल			मे			जून		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	भंडारा	18.3	2	10.1	14.1	2	3.4	195.8	10	141.6
2	मोहाडी	18.3	2	34.4	14.1	-	-	195.8	7	111.1
3	तुमसर	18.3	-	-	14.1	-	-	195.8	7	224.5
4	तिरोडा	11.6	-	-	10.6	-	-	195.5	8	153.6
5	गोंदिया	15.9	2	21.8	13.6	-	-	219.1	8	69.7
6	आमगांव	15.9	-	-	13.6	-	-	219.1	11	83.6
7	गोश्वांव	15.9	2	14.0	13.6	-	-	219.1	5	26.9
8	सालेकसा	15.9	-	-	13.6	-	-	219.1	11	58.6
9	देवरी	14.6	-	-	12.9	-	-	184.6	10	168.8
10	साकोली	15.0	-	-	14.7	-	-	211.1	8	128.0
11	अर्जुनी/मोर	15.0	1	14.0	14.7	-	-	211.1	8	149.4
12	लासांदूर	15.0	-	-	14.7	-	-	211.1	5	54.6
13	पवनी	18.4	-	-	14.1	-	-	134.6	11	94.0
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	13	160.5

पुढे चालू.

...28...

तक्ता क्र. 21 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1995 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		जुलै			ऑगस्ट			सप्टेंबर		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	भंडारा	415.8	23	427.4	391.5	26	217.7	214.4	11	138.9
2	मोहाडी	415.8	24	327.0	391.5	24	145.6	214.4	11	191.2
3	तुमसर	415.8	24	416.1	391.5	23	284.8	214.4	11	164.3
4	तिरोडा	444.3	22	449.6	411.9	20	265.8	204.1	12	149.8
5	गोंदिया	503.8	20	492.1	443.5	18	227.9	222.2	12	115.5
6	आसगांव	503.8	18	433.3	443.5	21	290.0	222.2	9	103.3
7	गोळांच	503.8	20	409.9	443.5	15	159.2	222.5	8	103.5
8	सालेकसा	503.8	21	551.3	443.5	22	320.3	222.2	10	162.8
9	देवरी	497.1	20	776.2	449.9	18	282.4	327.9	11	279.6
10	साकोली	500.6	23	593.2	444.3	19	369.0	241.2	11	162.8
11	अर्जुनी/मोर	500.6	22	483.0	444.3	20	320.6	241.2	13	335.8
12	लासांदूर	500.6	23	577.2	443.3	20	250.2	241.2	12	227.2
13	पवनी	353.9	25	295.6	305.6	22	274.8	253.6	12	125.6
14	स/अर्जुनी	-	22	559.5	-	23	412.0	-	10	197.3

पुढे चालू..

...27...

तबता क्र. 21 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा : भंडारा

वर्ष - 1995 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	सहिना व वर्ष								
		ऑक्टोबर			नोव्हेंबर			डिसेंबर		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	30	31	32	33	34	35	36	37	38
1	भंडारा	44.1	5	58.8	13.0	-	-	11.7	-	-
2	मोहाडी	44.1	3	36.5	13.0	-	-	11.7	-	-
3	तुमसर	44.1	3	37.6	13.0	-	-	11.7	-	-
4	तिरोडा	54.8	4	28.2	12.2	-	-	7.1	-	-
5	गोंदिया	66.6	3	41.9	22.9	-	-	5.7	-	-
6	आमगांव	66.6	3	64.9	22.9	-	-	5.7	-	-
7	गोसाव	66.6	2	17.5	22.9	-	-	5.7	-	-
8	सालेकसा	66.6	3	60.8	22.9	-	-	5.7	-	-
9	देवरी	65.4	3	42.8	7.6	-	-	3.4	-	-
10	साकोली	53.6	3	117.4	11.4	-	-	9.9	-	-
11	अर्जुनी/मोर	53.6	6	49.6	11.4	-	-	9.9	-	-
12	लासांदूर	53.6	4	87.8	11.4	-	-	9.9	-	-
13	पवनी	58.2	7	109.4	19.4	-	-	12.4	-	-
14	स/अर्जुनी	-	3	32.7	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू.

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1995

(पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	एकूण 1995		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	3	4	41
1	भंडारा	1376.3	93	1201.6
2	मोहाडी	1376.3	79	1043.4
3	तुमसर	1376.3	70	1207.6
4	तिरोडा	1401.0	70	1138.4
5	गोंदिया	1577.8	71	1085.1
6	आमगांव	1577.8	64	1045.4
7	गोरेगांव	1578.1	64	861.9
8	सालेकसा	1577.8	68	1174.6
9	देवरी	1610.0	62	1549.8
10	साकोली	1557.1	72	1506.6
11	अर्जुनी/मोर	1557.1	74	1458.4
12	लासांदूर	1556.1	67	1294.5
13	पवनी	1224.8	83	998.4
14	स/अर्जुनी	-	73	1386.5

टिप - स/अर्जुनी या नवनिर्मित तालुक्याकरीता पर्जन्याची सरासरी

उपलब्ध नाही.

आधार - जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा.

निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान (1994)

जिल्हा : भंडारा

(आकडे सेल्सिअसमध्ये)

अ. क्र.	महिना	केंद्र :- गोंदिया	
		कमाल	किमान
1	2	3	4
1.	जानेवारी	32.1	9.2
2.	फेब्रुवारी	33.7	9.8
3.	मार्च	41.7	14.0
4.	एप्रिल	42.1	10.6
5.	मे	41.1	13.8
6.	जून	47.1	15.4
7.	जुलै	33.1	21.4
8.	ऑगस्ट	35.3	22.0
9.	सप्टेंबर	34.7	21.0
10.	ऑक्टोबर	35.1	19.9
11.	नोव्हेंबर	32.7	13.0
12.	डिसेंबर	31.7	8.4
वर्ष 1994		47.1	8.4

आधार : विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, भारत सरकार नागपूर.

तक्ता क्र. 3.1.

जमिनीचा वापर

जिल्हा - भंडारा

(1991-92, 92-93, 1994-95)

(क्षेत्र'00' हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र	शेती वापरातील जमीन	उपलब्ध नसलेली जमीन	नसलेली जमीन	पडीत जमीन	व्यक्तिगत लागवडी लागू करण्यात आलेली जमीन	लागवडी लागू नसलेली जमीन
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	91-92	631	164	81	24	105	10	23	-	33
		92-93	631	153	89	25	114	7	24	-	31
		94-95	646	143	91	29	120	8	17	-	25
2	मोहाडी	91-92	579	117	29	15	44	15	50	-	65
		92-93	579	112	28	10	38	13	33	27	73
		94-95	593	129	29	14	43	15	17	6	38
3	तुमसर	91-92	645	155	41	30	71	30	33	11	74
		92-93	645	186	42	24	66	17	35	8	60
		94-95	661	169	30	72	102	12	36	-	48
4	तिरोडा	91-92	600	140	37	20	57	16	55	-	71
		92-93	600	156	38	11	49	17	49	2	68
		94-95	543	87	42	19	61	10	42	-	52
5	गोंदिया	91-92	685	142	55	20	75	13	54	5	72
		92-93	685	134	56	22	78	30	52	-	82
		94-95	628	9	70	9	79	14	86	-	100
6	आमगांव	91-92	294	59	26	3	29	3	17	-	20
		92-93	294	101	29	8	37	4	16	-	20
		94-95	268	39	8	3	11	2	4	-	6
7	गोसांव	91-92	687	236	8	22	30	5	64	-	69
		92-93	535	137	7	21	28	4	63	-	67
		94-95	581	239	7	33	40	3	41	-	44
8	सालेकसा	91-92	697	272	33	36	69	4	73	-	77
		92-93	697	293	35	35	70	6	72	-	78
		94-95	616	313	31	43	74	5	49	-	54

...३१...

तखता क्र. ३१.
जमिनीचा वापर

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र ०० हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल-व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र		एकूण (६+७)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न झालेली एकूण जमीन			लागवडी लागवडी पध्दती
					बिगर शेती वापरातील जमीन	पडीत क्षेत्र		लागवडी पध्दती	कायम मुरे चरण व चरणाची जागा	कसलेल्या जमिनीत समाविष्ट नसलेली झाडे, बुडपे, फळबागा यासारखी जमीन	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
९	देवरी	११-९२	१४११	७००	१२०	६४	१८४	१२	१९०	७	२०९
		१२-९३	११७४	५०४	११८	६२	१८०	१०	१९०	३	२०३
		१४-९५	१०६०	५२८	४३	५२	९५	१०	१८५	२	१९७
१०	साकोली	११-९२	६८९	१९९	४७	१५	६२	६	६८	-	७४
		१२-९३	६८९	२३६	५५	१५	७०	७	७०	२	७९
		१४-९५	७२८	१६१	५५	२५	८०	७	९०	२	९९
११	अर्जुनी/मोर.	११-९२	१२५६	४५८	१०१	७३	१७४	१०	२७२	-	२८२
		१२-९३	१०८४	३२३	१०५	७४	१७९	३	२७३	-	२७६
		१४-९५	११६५	५५७	६५	१६	८१	८	१५१	-	१५९
१२	लासांदूर	११-९२	४९०	७६	५८	१४	७२	५	२२	-	२७
		१२-९३	४९०	२६	४७	-	४७	४	४३	-	४७
		१४-९५	५१९	७७	६३	-	६३	४	३३	-	३७
१३	पवनी	११-९२	६१६	१२८	६५	१	६६	७	४४	-	५१
		१२-९३	६१६	१३५	५३	२	५५	७	४५	-	५२
		१४-९५	७०६	२२५	५१	३	५४	६	५०	-	५६
१४	स/अर्जुनी	११-९२	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		१२-९३	५६१	२५१	४२	१९	६१	३	४५	४	५२
		१४-९५	५६१	१७४	४३	१९	६२	३	११०	४	११७
जिल्हा एकूण	११-९२	९२८०	२८९४	७०१	३३७	१०३८	१३६	९६५	२४	११२५	
	१२-९३	९२८०	२७४६	७४५	३२८	१०७३	१३२	१०१०	४६	११८८	
	१४-९५	९२८०	२८५०	६२८	३३७	९६५	१०७	९११	१४	१०३२	

पुढे वाचू.

तखता क्र.३.१ पुढे चालू

जमिनीचा वापर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडीत जमीन			निळवळ कसलेले क्षेत्र	एका-पेक्षा अधिक	लागवडी-सालील ए. क्षेत्र	लागवडीलायक क्षेत्र (९+११+१५+१६)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड				
१	२	३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
१	भंडारा	९१-९२	१४	१५	२९	३००	५९	३५९	३३९
		९२-९३	१६	१७	३३	३००	६७	३६६	३३९
		९४-९५	१४	१४	२८	३३०	७०	४००	३६६
२	मोहाडी	९१-९२	१७	२५	४२	३११	४०	३५१	३६८
		९२-९३	२५	१७	४२	३१४	४०	३५४	३९६
		९४-९५	११	१८	२९	३५४	५३	४०७	४०४
३	तुमसर	९१-९२	१८	२४	४२	३०३	४९	३५२	३३६
		९२-९३	२६	१२	३८	२९५	४५	३४०	३५८
		९४-९५	२०	२६	४६	२९६	५७	३५३	३५४
४	तिरोडा	९१-९२	२१	१६	३७	२९५	८५	३८०	३४८
		९२-९३	१९	१०	२९	२९८	५१	३४९	३४६
		९४-९५	११	२०	३१	३१७	९७	४१४	३५८
५	गोंदिया	९१-९२	१२	७	१९	३७७	८९	४६६	४१४
		९२-९३	४	७	११	३८०	८०	४६०	४२१
		९४-९५	१४	२२	३६	४०४	१३०	५३४	४५४
६	अमगांव	९१-९२	१०	५	१५	१७१	८०	२५१	१८९
		९२-९३	९	६	१५	१२१	१३५	२५६	१४१
		९४-९५	१	१	२	२१०	८४	२९४	२१४
७	गोरेगांव	९१-९२	४०	७	४७	२५५	९१	३४६	३११
		९२-९३	३५	३०	६५	२६८	४१	२७९	३०६
		९४-९५	८	९	१७	२४१	१०३	३४४	२६१
८	सालेकसा	९१-९२	४८	४९	९७	१८२	११	१९३	२८३
		९२-९३	७४	७६	१५०	१०६	१९	१२५	२६३
		९४-९५	५	९	१४	१६१	५५	२१६	१८०

पुढे चालू.

खता क्र. 3.1 पुढे चालू

जमिनीचा वापर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडीत जमीन			निव्वळ कसलेले क्षेत्र	एका-पेक्षा अधिक	लागवडी-मालील ए. क्षेत्र	लागवडीलायक क्षेत्र (9+11+15+16)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड				
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19
9	देवरी	91-92	20	13	33	285	50	335	337
		92-93	33	10	43	244	19	263	299
		94-95	12	-	12	228	25	253	252
10	साकोली	91-92	6	11	17	337	108	445	360
		92-93	7	16	23	281	158	439	312
		94-95	10	17	27	361	141	502	397
11	अर्जुनी/मोर.	91-92	107	20	127	215	78	293	352
		92-93	36	42	78	228	86	314	310
		94-95	4	97	101	267	113	380	376
12	लासांदूर	91-92	7	7	14	301	198	499	320
		92-93	7	4	11	359	116	475	374
		94-95	6	7	13	329	178	507	346
13	पवनी	91-92	7	10	17	354	117	471	378
		92-93	9	2	11	363	142	506	381
		94-95	8	7	15	356	167	523	377
14	स/अर्जुनी	91-92	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	5	5	10	187	56	243	204
		94-95	4	4	8	200	60	260	215
जिल्हा	एकूण	91-92	327	210	537	3686	1055	4741	4333
		92-93	304	255	559	3714	1055	4769	4451
		94-95	128	251	379	4054	1333	5387	4554

टिप:- 1) अंकडे संक्षिप्तात केल्याने बेरजा जुळणार नाही. 2) 91-92 व 92-93 वर्षांची माहिती पूर्ण सुधारित असून कृषि संचालनालय, पुणे यांचेकडून पूर्विण्यांत आलेली आहे. 3) स/अर्जुनी तालुक्याची 91-92 वर्षांची माहिती देवरी, गोसाव व अर्जुनी/मोर तालुक्यात समाविष्ट आहे. 4) 94-95 वर्षांची माहिती अस्थायी आहे. ती जिल्हा क्रतू व पिके अहवालावरून देण्यांत आली.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे
2) जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा.

... 34 ...

तक्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र
(1991-92, 92-93, 1994-95)

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीस ज्वारी	रुबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	जरी	नाय- णी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	1991-92	20538	2638	75	2293	2368	-	-	-	-
		1992-93	20209	2221	84	2517	2601	-	-	-	-
		1994-95	20845	5452	38	1806	1844	-	-	-	-
2	मोहाडी	1991-92	23558	2466	-	1689	1689	-	-	-	-
		1992-93	25017	1508	-	1042	1042	-	1	-	-
		1994-95	25963	4355	-	658	658	-	-	-	-
3	तुमसर	1991-92	24870	385	26	373	399	-	147	-	-
		1992-93	24951	1283	23	211	234	-	118	-	-
		1994-95	24865	745	10	68	78	-	139	-	-
4	तिरोडा	1991-92	28014	1451	34	127	161	-	17	-	-
		1992-93	28131	1064	26	119	145	-	12	-	-
		1994-95	29360	857	14	68	82	-	1	-	-
5	गोंदिया	1991-92	37280	1095	-	2	2	-	14	-	-
		1992-93	38714	922	-	-	-	-	10	-	-
		1994-95	39971	1090	-	-	-	-	15	-	-
6	आमगांव	1991-92	21136	462	1	-	1	-	3	-	-
		1992-93	21339	467	-	-	-	-	4	-	-
		1994-95	22249	475	-	-	-	-	1	-	-
7	गोसांव	1991-92	26927	706	-	-	-	-	16	-	-
		1992-93	22018	582	-	-	-	-	6	-	-
		1994-95	22421	579	-	-	-	-	5	-	-
8	सालेकसा	1991-92	14999	530	-	-	-	-	64	-	-
		1992-93	8095	492	-	-	-	-	63	-	-
		1994-95	16394	488	-	-	-	-	60	-	-

पुढे चालू..

तस्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीस प्वारी	रुबी प्वारी	एकूण प्वारी	बाजरी	मका	चरी	नाचणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	देवरी	1991-92	27173	556	5	-	5	-	143	-	-
		1992-93	20099	225	-	-	-	-	150	-	-
		1994-95	20522	227	-	-	-	-	116	-	-
10	साकोली	1991-92	33185	2062	-	4	4	-	15	-	-
		1992-93	33484	2138	-	166	166	-	18	-	-
		1994-95	34630	3122	-	108	108	-	16	-	-
11	अर्जुनी/मोर	1991-92	21624	2007	-	15	15	-	12	-	-
		1992-93	23879	2192	-	15	15	-	12	-	-
		1994-95	30314	2154	-	11	11	-	6	-	-
12	लासांदूर	1991-92	27706	2494	-	1536	1536	-	-	-	-
		1992-93	28472	2411	2	1294	1296	-	-	-	-
		1994-95	29332	2782	1	848	849	-	-	-	-
13	पवनी	1991-92	24861	2188	1	2209	2210	-	-	-	-
		1992-93	26297	2964	-	1470	1470	-	1	-	-
		1994-95	26665	4184	-	1363	1363	-	1	-	-
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1992-93	18520	881	-	-	-	-	32	-	-
		1994-95	18977	890	-	-	-	-	26	-	-
जिल्हा एकूण	1991-92	331871	19040	142	8248	8390	-	431	-	-	
	1992-93	339968	19330	135	6834	6969	-	427	-	-	
	1994-95	362508	27400	63	4930	4993	-	336	-	-	

पुढे चालू...

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर तृणधान्य	एकूण तृणधान्य	हरभरा	तूर	मूग	उडीद	वाल	कुळी	मटकी
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	भंडारा	1991-92	-	25544	1379	1343	291	-	-	-	-
		1992-93	-	25724	1464	1250	307	367	-	37	-
		1994-95	-	28141	1590	1132	337	458	12	30	-
2	मोहाडी	1991-92	-	27713	879	737	48	-	-	-	-
		1992-93	-	27563	1240	732	81	277	-	8	-
		1994-95	46	31022	1452	749	90	257	28	4	-
3	तुमसर	1991-92	-	25801	517	771	93	-	-	-	-
		1992-93	-	26566	704	779	118	282	-	47	-
		1994-95	-	25827	722	781	150	197	31	36	-
4	तिरोडा	1991-92	-	29643	735	797	17	-	-	-	-
		1992-93	-	29352	681	805	9	98	-	62	-
		1994-95	-	30300	702	916	14	75	57	54	2
5	गोंदिया	1991-92	10	33401	602	781	20	-	-	-	-
		1992-93	7	39653	604	846	25	330	-	20	-
		1994-95	-	41076	635	832	19	467	145	8	-
6	आमगांव	1991-92	2	21604	100	235	7	-	-	-	-
		1992-93	24	21834	391	230	5	312	-	24	-
		1994-95	20	22745	389	225	12	208	76	28	-
7	गोसांव	1991-92	321	27970	220	592	14	-	-	-	-
		1992-93	5	22611	467	488	13	163	-	5	-
		1994-95	2	23007	391	466	15	302	117	1	-
8	सालेकसा	1991-92	493	16086	207	139	10	-	-	-	-
		1991-92	468	9118	381	143	3	149	-	113	-
		1994-95	414	17356	392	161	8	180	91	69	-

तस्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांहालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर तृ- ण धान्य	एकूण तृ- ण धान्य	हरभ- रा	तूर	मूग	उडीद	वाल	कुळी- य	मट- की
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
9	देवरी	1991-92	1667	29544	603	286	27	-	-	-	-
		1992-93	3073	23547	410	173	25	187	-	315	-
		1994-95	1326	22191	346	182	32	154	82	269	-
10	साकोली	1991-92	-	35266	776	1070	63	-	-	-	-
		1992-93	-	35306	1358	1105	80	509	-	99	-
		1994-95	-	37376	1441	1088	104	1399	26	80	-
11	अर्जुनी/मोर.	1991-92	-	23658	824	491	95	-	-	-	-
		1992-93	-	26093	648	439	81	372	-	34	-
		1994-95	-	32485	1061	513	79	601	27	39	-
12	लासांदूर	1991-92	-	31736	1058	921	4415	-	-	-	-
		1992-93	-	32179	1023	946	4597	1494	-	1205	-
		1994-95	-	32963	1061	791	4966	3637	24	171	-
13	घवनी	1991-92	-	29259	751	865	2099	-	-	-	-
		1992-93	-	30732	1407	849	2831	1336	-	1155	-
		1994-95	-	32213	1476	830	2875	3433	-	110	-
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1992-93	4	19437	638	409	59	331	-	130	-
		1994-95	1	19894	720	417	66	433	40	118	-
जिल्हा एकूण	1991-92	2493	362225	8651	9028	7204	-	-	-	-	
	1992-93	3581	370275	11476	9194	8234	6257	-	3254	-	
	1994-95	1809	397096	12378	9383	8767	11906	756	1017	2	

पुढे बालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर-क- इधान्य	एकूण कड धान्य	एकूण अन्न- धान्ये	ऊस	मिरची	हळद	सु- पारी	इतर मसा- ल्या- चे प- दार्थ	एकूण मसा- ल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	भंडारा	1991-92	2298	5311	30855	52	-	-	-	-	837
		1992-93	1400	4825	30549	47	-	-	-	-	861
		1994-95	2338	5897	34038	59	670	3	-	169	842
2	मोहाडी	1991-92	2112	3776	31489	235	-	-	-	-	482
		1992-93	1304	3842	31210	279	-	-	-	-	574
		1994-95	2824	5204	38226	283	401	-	-	121	522
3	तुमसर	1991-92	3591	4972	30773	615	-	-	-	-	457
		1992-93	1226	3156	29722	673	-	-	-	-	443
		1994-95	3809	5528	31353	428	280	-	-	172	452
4	तिरोडा	1991-92	3142	4891	34334	50	-	-	-	-	212
		1992-93	715	2370	31722	49	-	-	-	-	220
		1994-95	3540	5360	35860	35	98	10	-	89	197
5	गोंदिया	1991-92	3495	4894	43299	151	-	-	-	-	250
		1992-93	560	2385	42038	150	-	-	-	-	241
		1994-95	2710	4316	45892	198	93	-	-	191	284
6	आमगांव	1991-92	845	1187	22791	12	-	-	-	-	110
		1992-93	576	1538	23422	6	-	-	-	-	123
		1994-95	1209	2147	24892	3	44	-	-	142	186
7	गोरेगांव	1991-92	2769	3595	31565	46	-	-	-	-	181
		1992-93	570	1706	24317	2	-	-	-	-	325
		1994-95	2648	3940	26947	1	15	-	-	146	161
8	सालेकसा	1991-92	957	1313	17399	9	-	-	-	-	166
		1992-93	804	1593	10711	-	-	-	-	-	132
		1994-95	919	1820	19176	4	25	-	-	153	178

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर क- डधान्य	एकूण कड धान्य	एकूण अन्न- धान्ये	ऊस	मिरची	हळद	सु- पारी	इतर मसा- ल्या- चे प- दार्थ	एकूण मसा- ल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
9	देवरी	1991-92	1214	2130	31674	58	-	-	-	-	287
		1992-93	401	1511	25058	3	-	-	-	-	175
		1994-95	394	1459	23650	3	163	-	-	105	268
10	साकोली	1991-92	3230	5144	40410	441	-	-	-	-	423
		1992-93	682	3833	39639	363	-	-	-	-	433
		1994-95	3813	7951	45827	224	338	1	-	130	469
11	अर्जुनी/मोर.	1991-92	1305	2715	26373	42	-	-	-	-	330
		1992-93	561	2135	28233	59	-	-	-	-	378
		1994-95	945	3265	35750	43	471	1	-	53	525
12	लासांदूर	1991-92	7584	13978	45714	281	-	-	-	-	569
		1992-93	1560	10825	43004	189	-	-	-	-	597
		1994-95	2913	13563	46526	161	422	6	-	137	565
13	पवनी	1991-92	4499	8214	37473	277	-	-	-	-	571
		1992-93	1986	9614	40346	144	-	-	-	-	561
		1994-95	2823	11602	43815	219	355	43	-	67	465
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1992-93	257	1884	21321	170	-	-	-	-	459
		1994-95	1156	3000	22894	135	214	-	-	71	285
जिल्हा एकूण	1991-92	37041	61924	424149	2269	-	-	-	-	4855	
	1992-93	12602	51017	421292	2134	-	-	-	-	5522	
	1994-95	31641	75550	472646	1776	3589	64	-	1746	5399	

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	अंबा	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	संकीर्ण झाडपिके	एकूण झाडपिके	कोपूस	इतर तंतूपिके	एकूण तंतूपिके	भूईमूग
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	भंडारा	1991-92	-	-	1289	9	33033	-	68	68	-
		1992-93	-	-	1468	11	32936	-	52	52	-
		1994-95	27	-	1572	12	36523	-	52	52	-
2	मोहाडी	1991-92	-	-	982	-	33163	-	23	23	22
		1992-93	-	-	1020	-	33083	-	61	61	24
		1994-95	31	-	1210	23	38244	-	64	64	27
3	तुमसर	1991-92	-	-	1073	-	32918	-	80	80	18
		1992-93	-	-	1203	25	32068	-	78	78	24
		1994-95	15	-	1259	14	33506	-	84	84	13
4	तिरोडा	1991-92	-	-	420	-	35016	-	35	35	3
		1992-93	-	-	461	-	32452	-	30	30	6
		1994-95	13	-	377	-	36289	-	45	45	5
5	गोंदिया	1991-92	-	-	298	231	44229	-	134	134	11
		1992-93	-	-	625	-	43054	-	192	192	11
		1994-95	45	-	734	1	47109	-	166	166	19
6	अमगांव	1991-92	-	-	224	10	23147	-	15	15	15
		1992-93	-	-	247	8	23806	-	51	51	31
		1994-95	-	-	349	5	25435	-	62	62	23
7	गोशांव	1991-92	-	-	311	-	32103	-	41	41	1
		1992-93	-	-	420	-	25064	-	80	80	2
		1994-95	8	-	236	-	27345	-	80	80	5
8	सालेकसा	1991-92	-	-	240	-	17814	-	112	112	3
		1992-93	-	-	144	-	10937	-	124	124	1
		1994-95	39	-	345	2	19705	-	106	106	18

पुढे चालू.

... 41 ...

तबता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	अंदाज	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	संकीर्ण साध पिके	एकूण साध पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	मुईमू म
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
9	देवरी	1991-92	-	-	180	-	32199	-	37	37	58
		1992-93	-	-	165	14	25415	-	39	39	59
		1994-95	25	-	227	-	24148	-	38	38	2
10	साकोली	1991-92	-	-	487	5	41766	-	34	34	9
		1992-93	-	-	513	5	40953	-	42	42	17
		1994-95	41	-	567	5	47092	-	32	32	12
11	अर्जुनी/मोर	1991-92	-	-	112	-	28857	-	18	18	12
		1992-93	-	-	147	-	28817	-	19	19	14
		1994-95	5	-	221	-	36539	-	17	17	6
12	लासांदूर	1991-92	-	-	760	8	47332	-	124	124	190
		1992-93	-	-	838	6	44634	-	109	109	358
		1994-95	65	-	904	-	48156	-	105	105	184
13	पवनी	1991-92	-	-	875	21	39217	-	67	67	315
		1992-93	-	-	802	21	41874	-	59	59	321
		1994-95	20	-	906	21	45426	-	59	59	158
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1992-93	-	-	228	-	22178	-	18	18	5
		1994-95	19	-	301	-	23615	-	18	18	7
जिल्हा एकूण	1991-92	-	-	7242	284	438799	-	788	788	657	
	1992-93	-	-	8281	90	437319	-	954	954	873	
	1994-95	353	-	9208	83	489112	-	926	926	479	

पुढे चालू.

तबता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराल्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	ज्वस	तीळ	नारळ	इतर मळीत धान्ये	एकूण मळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
1	भंडारा	1991-92	-	950	-	-	1919	2809	-	-
		1992-93	-	998	157	-	2489	3644	-	-
		1994-95	5	1028	57	-	2335	3425	-	-
2	मोहाडी	1991-92	2	1448	-	-	417	1839	-	-
		1992-93	-	1659	44	-	494	2221	-	-
		1994-95	63	1671	20	-	594	2375	-	-
3	तुमसर	1991-92	-	1412	-	-	702	2132	-	-
		1992-93	-	1327	121	-	382	1354	-	-
		1994-95	-	1284	115	-	250	1662	-	-
4	तिरोडा	1991-92	2	2740	-	-	171	2916	-	-
		1992-93	-	2128	165	-	75	2374	-	-
		1994-95	5	4917	141	-	39	5107	-	-
5	मोंदिघा	1991-92	3	2302	-	-	270	2286	-	-
		1992-93	-	1783	304	-	621	2699	-	-
		1994-95	10	5730	253	-	15	6087	-	-
6	आमगांव	1991-92	2	1464	-	-	482	1963	-	-
		1992-93	-	1252	88	-	404	1775	-	-
		1994-95	4	3303	101	-	-	3931	-	-
7	गोरेगांव	1991-92	6	2246	-	-	191	2444	-	-
		1992-93	-	2538	188	-	33	2761	-	-
		1994-95	1	6817	189	-	4	7016	-	-
8	सालेकसा	1991-92	1	1285	-	-	124	1413	-	-
		1992-93	-	1287	89	-	33	1390	-	-
		1994-95	7	1599	68	-	25	1717	-	-

पुढे चालू...

तमता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	नारळ	इतर मळीत धान्ये	एकूण मळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
9	देवरी	1991-92	3	815	-	-	334	1210	-	-
		1992-93	-	509	47	-	205	820	-	-
		1994-95	-	1021	80	-	-	1103	-	-
10	साकोली	1991-92	28	2037	-	-	600	2674	-	-
		1992-93	-	2181	609	-	67	2874	-	-
		1994-95	30	2399	225	-	418	3084	-	-
11	अर्जुनी/मोर	1991-92	14	774	-	-	1618	2418	-	-
		1992-93	-	831	541	-	1179	2565	-	-
		1994-95	22	1288	131	-	6	1433	-	-
12	लासांदूर	1991-92	22	1155	-	-	1123	2490	-	-
		1992-93	-	1173	137	-	1100	2768	-	-
		1994-95	25	1258	132	-	851	2450	-	-
13	पवनी	1991-92	14	985	-	-	6433	7747	-	-
		1992-93	-	1350	75	-	6881	8827	-	-
		1994-95	37	1310	33	-	5297	6835	-	-
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-	-	-	-
		1992-93	-	1851	156	-	125	2137	-	-
		1994-95	6	2136	120	-	40	2309	-	-
जिल्हा एकूण	1991-92	97	19313	-	-	14384	34451	-	-	
	1992-93	-	20827	2721	-	14083	38509	-	-	
	1994-95	215	36301	1665	-	9874	48534	-	-	

तबता क्र. ३ २ पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. तहसील वर्ष एकूण चा- हिर- संकी- एकूण लागव- एकापे- लाग-
 क्र. तहसील वर्ष औषधी -यांची वी र्ण अ- असाघ डी खा- क्षा अधि- वडी
 व मादक पदार्थ पिके पिके साघ पिके लील लील क वेळा लागव- लालील
 क्षेत्र क्षेत्र लक्षेत्र क्षेत्र

1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
1	भंडारा	1991-92	-	9	-	-	2946	35979	5953	30021
		1992-93	-	11	-	-	3707	36643	6672	29971
		1994-95	-	3	-	-	3480	40003	6968	33035
2	मोहाडी	1991-92	-	-	-	-	1912	35080	4023	31057
		1992-93	-	3	-	-	2285	35303	4013	31355
		1994-95	-	2	-	-	2441	40885	5301	35334
3	तुमसर	1991-92	-	26	-	1	2212	35130	4884	30286
		1992-93	-	-	-	-	1932	33998	4439	29509
		1994-95	-	1	-	-	1747	35253	5696	29557
4	तिरोडा	1991-92	-	-	-	-	2951	37967	8493	29474
		1992-93	-	-	-	-	2404	34856	5053	29803
		1994-95	-	-	-	-	5152	41421	9737	31684
5	मोंदिपा	1991-92	-	-	-	-	2447	46876	8928	37750
		1992-93	-	29	-	-	2920	45974	8013	37961
		1994-95	-	27	-	-	6280	53389	12064	40425
6	आमगांव	1991-92	-	-	-	-	1978	25125	8007	17118
		1992-93	-	-	-	-	2826	25632	13439	12143
		1994-95	-	-	-	-	3993	29428	8414	21014
7	मोसांव	1991-92	-	-	-	-	2485	34583	9075	25513
		1992-93	-	-	-	-	2841	27905	4132	23773
		1994-95	-	-	-	-	7096	34441	10329	24112
8	सालेकसा	1991-92	-	-	-	-	1525	19339	1145	18194
		1992-93	-	-	-	-	1514	12501	1891	10610
		1994-95	-	-	-	-	1823	21528	5471	16057

तस्ता क्र. 2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराह्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिर-वी पिके	संकी-र्ण अ-साय पिके	एकूण असाय पिके	लागव-डी सा-लील क्षेत्र	एकापे-क्षा अधि-क वेळा लागव-डीसाठी-ल क्षेत्र	लाग-वडी सा-लील क्षेत्र
1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
9	देवरी	1991-92	-	5	-	-	1252	33451	4909	28492
		1992-93	-	-	-	-	859	26274	1838	24388
		1994-95	-	8	-	-	1147	25295	2512	22783
10	साकोली	1991-92	-	2	-	-	2710	44476	10796	33630
		1992-93	-	4	-	-	2920	43873	15789	28093
		1994-95	-	3	-	-	3119	50211	14121	36090
11	अर्जुनी/मोर	1991-92	-	-	-	-	2436	29293	7776	21517
		1992-93	-	-	-	-	2534	31401	8573	22828
		1994-95	-	-	-	-	1450	37939	11277	28712
12	लासांदूर	1991-92	-	1	-	-	2615	49947	19838	30109
		1992-93	-	-	-	-	2877	47511	11654	35857
		1994-95	-	2	-	-	2557	50713	17823	32890
13	पवनी	1991-92	-	38	-	-	7852	47069	11682	35387
		1992-93	-	28	-	-	8712	50538	14223	36363
		1994-95	-	36	-	-	6930	52358	16740	35816
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-	-	-	-
		1992-93	-	-	-	-	2155	24333	5603	18730
		1994-95	-	-	-	-	2327	25942	5945	19997
जिल्हा एकूण	1991-92	-	81	-	-	35321	474120	105552	368568	
	1992-93	-	73	-	-	39536	476855	105471	371334	
	1994-95	-	82	-	-	49542	538654	133298	405358	

टिप :- 1) 91-92 व 92-93 वर्षांची माहिती पूर्ण सुधारित असून ती कृषि संचालनालय, पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आली. 2) 94-95 वर्षांची माहिती अस्थायी असून ती जिल्हा वार्षिक क्रतू व पिके अहवालावरून घेण्यांत आलेली आहे. 3) दि. 15/8/92 पासून स/अर्जुनी तालुका निर्माण करण्यांत आला आहे.

अध्यास : कृषि आयुक्तालय, पुणे, 2) जिल्हा निरीक्षक, भूमी अभिलेख, भंडारा.

...46...

तमता क्र. 3.3

मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1995-96

1) दर हेक्टरी उत्पादन - किलोमध्ये, 2) एकूण उत्पादन - '00' मेट्रिक टनात.

अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन	अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन
1	2	3	4	1	2	3	4
1	तांदूळ	1462	4829	17	जवस	221	46
2	गहू	778	189	18	भुईमूग	1333	4
3	ज्वारी	289	11	19	मोहरी	5	8
4	बाजरी	-	-	20	तीळ	21	4
5	बाली	-	-	21	एखी	33	1
6	मका	1	1	22	ऊस	6718	739
7	नाचणी	-	-	23	नारळ	-	-
8	इतर धान्ये	-	-	24	कापूस (सरकी विरहीत)	-	-
9	एकूण धान्ये	1401	5038	25	ताग	25	1
10	हरभरा	428	54	26	मेस्टर(अंबाडी)	14	7
11	तूर	6	57	27	तंबाखू	-	-
12	उडीद	441	15	28	एकूण औषधी व अमली पदार्थ	-	-
13	मुग	25	1	29	सुंठ (आले)	1	76
14	मसूर	667	2	30	मिरची (लाल)	4	12
15	इतर कडधान्ये	509	132	31	हळद	1056	57
16	एकूण कडधान्ये	501	201	32	बटाटा	312	25

आधार : कृषि अधिकाऱ्यालय, पुणे.

टिप : ऊसाचे उत्पादन डेस्टेड केन्च्या स्वरूपात आहे.

विविध साधनांचे ओलिता खालील क्षेत्र
(1991-92, 92-93, 1994-95) (क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र		ओलिता-खालील निरवळ क्षेत्र	ओलिता-खालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील क्षेत्र	ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागवडीखालील क्षेत्राची टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	मंडारा	1991-92	10172	1056	11228	12238	35979	34.01
		1992-93	11216	1069	12285	14381	36643	39.25
		1994-95	10750	1968	12718	15229	40003	38.07
2	मोहाडी	1991-92	11269	2654	13923	14837	35030	42.46
		1992-93	16129	2802	18931	20250	35368	57.26
		1994-95	16344	3315	20159	22293	40685	54.79
3	तुमसर	1991-92	11939	2525	13564	14650	35130	41.70
		1992-93	13753	4563	18316	19257	33998	56.64
		1994-95	11170	3552	14722	27650	35253	78.43
4	तिरोडा	1991-92	19978	979	20957	21362	37967	56.26
		1992-93	20525	1031	21556	21963	34856	63.01
		1993-94	20895	1310	22205	37360	41421	90.20
5	गोंदिया	1991-92	18577	812	19389	19743	46876	42.30
		1992-93	18614	2146	20760	21482	45974	46.73
		1994-95	18640	775	19415	22788	53389	42.68
6	आमगांव	1991-92	10668	773	11441	12309	25125	51.38
		1992-93	11472	399	11871	13786	25632	53.78
		1994-95	11776	144	11920	14680	29427	49.89
7	गोशांव	1991-92	10332	275	10607	10383	34588	31.75
		1992-93	7569	252	7841	8106	27905	29.05
		1994-95	7726	9	7745	8143	34441	23.64
8	सालेकसा	1991-92	32	10592	10624	11373	19339	58.81
		1992-93	5319	479	5798	6701	12501	53.60
		1994-95	6563	252	6815	9006	21528	41.83

तक्ता क्र. 3.4 पुढे चालू

विविध साधनांचे ओलिता सालील क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलितासालील क्षेत्र		ओलिता-सालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता-सालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडीसालील क्षेत्र	ओलितासालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागवडीसालील क्षेत्राशी टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	देवरी	1991-92	6683	378	7061	7456	33451	22.29
		1992-93	4022	245	4267	4464	28274	16.99
		1994-95	4496	190	4686	6845	25235	27.06
10	साकोली	1991-92	18095	805	18900	20048	44476	45.08
		1992-93	17768	1468	19234	20501	43873	46.73
		1994-95	18331	1351	19682	21853	50211	43.52
11	अर्जुनी/मोर.	1991-92	13044	282	13306	16337	29233	55.77
		1992-93	16576	171	16747	19433	31401	61.89
		1994-95	15619	639	16258	30168	37989	79.41
12	लासांदूर	1991-92	7634	3517	11151	15447	49947	30.93
		1992-93	6985	4718	11703	16664	47511	35.07
		1994-95	7167	4424	11591	17095	50713	33.71
13	पवनी	1991-92	4740	3545	8285	12517	47069	26.59
		1992-93	3612	5016	8628	13128	50586	25.95
		1994-95	4309	4142	8451	13155	52358	25.13
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-	-
		1992-93	8849	772	9621	10205	24333	41.94
		1994-95	9122	566	9688	25935	25942	99.97
जिल्हा एकूण	1991-92	142268	28173	170436	189958	474120	40.06	
	1992-93	162427	25131	187558	210321	476355	44.11	
	1994-95	162908	23147	186055	272200	538655	50.53	

टिप- 1) 91-92 व 92-93 या वर्षांची माहिती सुधारित असून ती कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आलेली आहे. 2) 94-95 या वर्षांची माहिती अस्थायी असून ती जिल्हा ऋतू व पिके अहवालानुसार घेण्यांत आलेली आहे. 3) स/अर्जुनी हा नविन तालुका दि. 15. 8. 92 पासून निर्माण करण्यांत आलेला आहे.

आधार - 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे

2) जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा.

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र
(1991-92, 92-93, 1994-95)

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीस रबी ज्वारी	रबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृण धान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	91-92	10114	927	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	11271	1952	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	11521	2356	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	91-92	12700	1058	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	18098	981	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	18146	2784	-	17	17	-	-	-	-
3	तुमसर	91-92	12280	449	-	11	11	-	-	-	-
		92-93	16897	672	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	17307	1098	10	7	17	-	121	-	-
4	तिरोडा	91-92	20758	42	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	21396	59	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	27454	469	14	22	36	-	1	-	-
5	गोंदिया	91-92	18831	129	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	20501	166	-	-	-	-	2	-	-
		94-95	21633	294	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	91-92	12533	72	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	13515	53	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	14225	82	-	-	-	-	-	-	-
7	गोसांव	91-92	10496	77	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	7817	41	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	7784	109	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	91-92	10499	-	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	6436	46	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	8578	146	-	-	-	-	-	-	-

तस्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीस रबी ज्वारी	रबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृण धान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	देवरी	91-92	6825	42	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	4092	108	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	4779	71	-	-	-	-	-	-	268
10	साकोली	91-92	18486	299	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	19022	339	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	20399	446	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	91-92	15711	128	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	18477	475	-	-	-	-	1	-	-
		94-95	23607	519	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	91-92	13638	594	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	14459	686	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	15090	663	-	-	-	-	-	-	-
13	पचनी	91-92	8935	1455	-	9	9	-	-	-	-
		92-93	9784	1957	-	3	3	-	-	-	-
		94-95	9376	2003	-	5	5	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	91-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	9496	156	-	-	-	-	-	-	-
		94-95	18977	890	-	-	-	-	26	-	1
जिल्हा		91-92	172306	5272	-	20	20	-	-	-	-
एकूण		92-93	191316	7691	-	3	3	-	3	-	-
		94-95	219376	11930	24	51	75	-	148	-	269

पुढे चालू

तबता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण तृणधान्ये	हरभरा	तूर	वाटाणा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये	ऊस	मसाऱ्याचे पदाथी
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	भंडारा	91-92	11041	-	-	-	270	270	11311	52	288
		92-93	13223	-	-	-	75	75	13298	47	278
		94-95	13877	-	-	-	79	79	13956	56	313
2	मोहाडी	91-92	13758	-	-	-	91	91	13849	235	174
		92-93	19079	-	-	-	26	26	19105	279	302
		94-95	20947	10	-	1	47	58	21005	263	238
3	तुमसर	91-92	12740	23	-	-	135	158	12898	615	296
		92-93	17589	-	-	-	41	41	17610	673	299
		94-95	19043	722	781	89	3620	5212	24255	428	439
4	तिरोडा	91-92	20800	-	-	-	108	108	20908	50	164
		92-93	21455	-	-	-	8	8	21463	49	140
		94-95	27960	489	588	214	3494	4785	32745	35	126
5	गोंदिया	91-92	18960	-	-	-	140	140	19100	151	242
		92-93	20669	-	-	-	8	8	20677	150	188
		94-95	21927	-	-	-	4	4	21931	198	206
6	आमगांव	91-92	12805	-	-	-	8	8	12813	12	106
		92-93	13568	-	-	-	1	1	13569	6	62
		94-95	14307	-	-	-	-	-	14307	3	88
7	गोळांव	91-92	10573	-	-	-	135	135	10708	46	171
		92-93	7858	-	-	-	-	-	7858	2	89
		94-95	7893	-	-	-	-	-	7893	1	88
8	सालेकसा	91-92	10999	-	-	-	103	103	11102	9	157
		92-93	6532	-	-	-	2	2	6534	-	54
		94-95	8724	-	-	-	4	4	8728	4	71

पुढे चालू.

तत्त्वा क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांमधील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण तृणधान्ये	हरभसा	तूर	वाटाणा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण ज्वनधान्ये	ऊस	मसाऱ्याचे पदार्थ
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
9	देवरी	91-92	6867	-	-	-	90	90	6957	58	246
		92-93	4205	-	-	-	-	-	4205	3	137
		94-95	5118	346	182	6	787	1301	6419	3	183
10	साकोली	91-92	18785	-	-	-	34	34	18819	441	333
		92-93	19361	-	-	-	11	11	19372	363	335
		94-95	20845	-	-	-	2	2	20847	224	332
11	अर्जुनी/मोर	91-92	15839	-	-	-	20	20	15859	42	327
		92-93	18953	-	-	-	-	-	18953	59	239
		94-95	24126	1061	513	19	1593	3186	27312	43	528
12	लासांदूर	91-92	14232	-	-	-	193	193	14425	231	458
		92-93	15145	-	-	-	26	26	15171	189	450
		94-95	15753	-	-	-	26	26	15779	161	341
13	पवनी	91-92	10399	12	-	-	150	162	10561	277	188
		92-93	11744	10	-	-	49	59	11803	144	142
		94-95	11884	1	-	38	8	47	11931	219	161
14	स/अर्जुनी	91-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	9652	-	-	-	-	-	9652	170	213
		94-95	19894	720	417	10	1852	2999	22893	135	285
जिल्हा एकूण	91-92	177598	35	-	-	1477	1512	179110	2263	3170	
	92-93	199013	10	-	-	247	257	199270	2134	3078	
	94-95	232298	3349	2431	377	11496	17703	250001	1773	3452	

खेता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण साद्य पिके	एकूण साद्य पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	मुईमूग	जवस सूर्य फूल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	भंडारा	91-92	32	485	-	12148	-	-	-	-	-
		92-93	48	629	-	14298	-	-	-	-	-
		94-95	39	733	25	15122	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	91-92	111	498	-	14867	-	-	-	22	-
		92-93	81	429	-	20196	-	-	-	20	-
		94-95	58	662	5	22229	-	-	-	24	-
3	तुमसर	91-92	101	732	-	14642	-	-	-	7	-
		92-93	125	393	-	19200	-	-	-	20	-
		94-95	85	743	11	25961	-	-	-	18	1287
4	तिरोडा	91-92	40	198	-	21360	-	-	-	2	-
		92-93	41	261	-	21954	-	-	-	5	-
		94-95	30	251	17	33204	-	-	-	5	3988
5	गोंदिया	91-92	30	219	-	19742	-	-	-	1	-
		92-93	30	434	-	21479	-	-	-	1	-
		94-95	38	413	-	22786	-	-	-	2	-
6	आमगांव	91-92	16	155	-	12902	-	-	-	7	-
		92-93	17	108	-	13762	-	-	-	24	-
		94-95	11	121	130	14660	-	-	-	20	-
7	गोशांच	91-92	11	46	-	10982	-	-	-	1	-
		92-93	2	153	-	8104	-	-	-	2	-
		94-95	4	150	2	8138	-	-	-	5	-
8	सालेकसा	91-92	8	95	-	11371	-	-	-	2	-
		92-93	9	104	-	6701	-	-	-	-	-
		94-95	20	168	-	8991	-	-	-	15	-

...54...

तमता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण खाद्य पिके	एकूण खाद्य पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भुईमूग	जवस सूर्य फूल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
9	देवरी	91-92	18	117	-	7396	-	-	-	58	-
		92-93	2	59	-	4406	-	-	-	58	-
		94-95	22	127	9	6768	-	-	-	4	-
10	साकोली	91-92	47	340	-	20040	-	-	-	7	-
		92-93	49	355	-	20474	-	-	-	15	-
		94-95	30	353	-	21836	-	-	-	14	-
11	अर्जुनी/मोर.	91-92	6	96	-	16330	-	-	-	7	-
		92-93	6	112	-	19419	-	-	-	14	-
		94-95	15	199	3	28098	-	-	-	36	1268
12	लासांदूर	91-92	37	111	-	15312	-	-	-	82	-
		92-93	57	561	-	16428	-	-	-	225	-
		94-95	2	689	-	16972	-	-	-	103	-
13	पवनी	91-92	43	457	-	11506	-	-	-	239	-
		92-93	63	354	-	12506	-	-	-	281	-
		94-95	47	413	21	12792	-	-	-	115	-
14	स/अर्जुनी	91-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		92-93	23	139	-	10197	-	-	-	5	-
		94-95	37	254	4	23608	-	-	-	7	2143
जिल्हा		91-92	500	3549	-	188598	-	-	-	435	-
एकूण		92-93	551	4091	-	209124	-	-	-	670	-
		94-95	436	5276	227	261165	-	-	-	368	8686

पुढे चालू.

तमता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करड ई	इतर मळी-ताची पिके	एकूण मळी-ताची पिके	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-याची पिके	संकीर्ण असा-घ पिके	एकूण असा-घ पिके	ओलि-ताखालील एकूण क्षेत्र
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1	भंडारा	91-92	-	87	87	-	-	-	1	-	88	12236
		92-93	-	81	81	-	-	-	2	-	83	14381
		94-95	-	107	107	-	-	-	-	-	107	15229
2	मोहाडी	91-92	-	8	30	-	-	-	-	-	30	14897
		92-93	-	31	51	-	-	-	3	-	54	20250
		94-95	-	38	62	-	-	-	2	-	64	22293
3	तुमसर	91-92	-	-	7	-	-	-	-	1	8	14650
		92-93	-	37	57	-	-	-	-	-	57	19257
		94-95	-	384	1639	-	-	-	-	-	1639	27650
4	तिरोडा	91-92	-	-	2	-	-	-	-	-	2	21362
		92-93	-	4	9	-	-	-	-	-	9	21963
		94-95	-	163	4156	-	-	-	-	-	4156	37360
5	गोंदिया	91-92	-	-	1	-	-	-	-	-	1	19743
		92-93	-	2	3	-	-	-	-	-	3	21482
		94-95	-	-	2	-	-	-	-	-	2	22788
6	आमगांव	91-92	-	-	7	-	-	-	-	-	7	12909
		92-93	-	-	24	-	-	-	-	-	24	13736
		94-95	-	-	20	-	-	-	-	-	20	14680
7	गोरेगांव	91-92	-	-	1	-	-	-	-	-	1	10983
		92-93	-	-	2	-	-	-	-	-	2	8106
		94-95	-	-	5	-	-	-	-	-	5	8143
8	सालेकसा	91-92	-	-	2	-	-	-	-	-	2	11373
		92-93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6701
		94-95	-	-	15	-	-	-	-	-	15	9006

पुढे चालू

तस्ता क्र. 3.5 पुढे चालु :

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करड-ई	इतर गळी-ताची पिके	एकूण गळी-ताची पिके	तंबा-खू	इतर औष-धी व मादक पदार्थ	एकूण औष-धी व मादक पदार्थ	चा-या-ची पिके	संकीर्ण असा-घ पिके	एकूण असा-घ पिके	ओलि-तासा-लील एकूण क्षेत्र	
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
9	देवरी	91-92	-	2	60	-	-	-	-	-	60	7456	
		92-93	-	-	58	-	-	-	-	-	58	4464	
		94-95	-	73	77	-	-	-	-	-	77	6845	
10	साकोली	91-92	-	-	7	-	-	-	1	-	8	20048	
		92-93	-	10	25	-	-	-	2	-	27	20501	
		94-95	1	2	17	-	-	-	-	-	17	21853	
11	अर्जुनी/मोर.	91-92	-	-	7	-	-	-	-	-	7	16336	
		92-93	-	-	14	-	-	-	-	-	14	19433	
		94-95	22	572	1698	-	-	-	-	172	2070	30168	
12	लासांदूर	91-92	-	52	134	-	-	-	1	-	135	15447	
		92-93	-	11	236	-	-	-	-	-	236	16664	
		94-95	-	19	122	-	-	-	-	1	-	122	17095
13	पवनी	91-92	-	734	973	-	-	-	38	-	973	12517	
		92-93	-	341	622	-	-	-	-	-	622	13128	
		94-95	-	212	327	-	-	-	-	36	-	363	13155
14	स/अर्जुनी	91-92	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		92-93	-	3	8	-	-	-	-	-	-	8	10205
		94-95	6	171	2327	-	-	-	-	-	-	2327	25935
जिल्हा		91-92	-	883	1318	-	-	-	41	1	1360	189958	
एकूण		92-93	-	520	1190	-	-	-	7	-	1197	210321	
		94-95	29	1741	10824	-	-	-	39	172	11035	272200	

टिप - 1) 91-92 व 92-93 वर्षांची माहिती पूर्ण सुधारित असून कृषि आयुक्तालय, पुणे कडून प्रविष्ट्यांत आलेली आहे. 2) 94-95 ची माहिती अर्थाई असून ती जिल्हा क्रतू व पिके अहवाल यावरून घेण्यात आलेली आहे. 3) स/अर्जुनी हा नव निर्मित तालुका 15.8.92 पासून कार्यान्वित झालेला आहे.

आधार - 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे. 2) जिल्हा निरीक्षक, भूमी अभिलेख, भंडारा.

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरींवर बसविलेले दिसेल पंप	वापरात नसलेल्या बसविलेले विजेचे पंप	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरींची संख्या	इतर विहिरींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	1991-92	783	251	130	54	1705
		1992-93	1020	694	303	354	1275
		1994-95	1093	703	296	302	1510
2	मोहाडी	1991-92	1539	996	146	139	306
		1992-93	1535	1250	35	77	990
		1994-95	1522	1360	10	115	1234
3	तुमसर	1991-92	1774	1119	293	97	1378
		1992-93	2028	1664	111	247	2280
		1994-95	1722	1402	-	145	2935
4	तिरोडा	1991-92	750	577	54	324	2521
		1992-93	692	658	-	341	3311
		1994-95	417	308	10	282	1330
5	गोंदिया	1991-92	822	203	-	35	4117
		1992-93	780	413	225	147	4573
		1994-95	788	476	159	136	5472
6	जामगांव	1992-92	370	115	12	26	1129
		1992-93	442	368	32	7	1833
		1994-95	327	654	207	4	2111
7	गोसांव	1991-92	110	292	240	3	3410
		1992-93	110	244	200	5	3235
		1994-95	119	278	249	19	3225
8	सालेकसा	1991-92	70	34	-	17	713
		1992-93	134	16	-	-	1010
		1994-95	234	10	-	53	780

तत्का क्रमांक : 3.6 (अ) पुढे चालू ..

तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी

वर्ष : 1991-92, 1992-93, 1994-95

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरींवर बसविलेले डिझेल पंप	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरींची संख्या	इतर विहिरींची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
9	देवरी	1991-92	867	100	5	9	598
		1992-93	670	90	5	78	539
		1994-95	296	90	7	7	542
10	साकोली	1991-92	1640	1209	410	202	2280
		1992-93	1158	1158	145	166	2301
		1994-95	2012	121	169	166	2305
11	अर्जुनी/मोर.	1991-92	338	388	197	78	999
		1992-93	476	952	150	55	976
		1994-95	435	335	254	43	1096
12	लासांदूर	1991-92	2090	1874	156	398	936
		1992-93	2165	1817	164	179	949
		1994-95	2171	2060	126	228	1172
13	पवनी	1991-92	2277	2105	213	568	848
		1992-93	2878	2527	208	523	881
		1994-95	2783	2615	208	483	871
14	स/अर्जुनी	1991-92	-	-	-	-	-
		1992-93	392	316	122	91	997
		1994-95	458	351	144	90	1019
जिल्हा		1991-92	13430	9263	1856	1950	20940
एकूण		1992-93	15123	12161	1700	2270	25150
		1994-95	14375	10763	1830	2073	25602

टिप-1) 91-92, 92-93 वर्षांची माहिती कृषि आयुक्तालय पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आली असून ती पुर्ण सुधारित आहे.

2) 94-95 वर्षांची माहिती अद्यापत आहे ती जिल्हा क्रु व पिके अहवालावरून देण्यांत आली

3) स/अर्जुनी हा नविन तालुका दि. 15/8/1992 पासून निर्माण करण्यांत आला.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे. 2) निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा.

तक्ता क्र. 3 (ब)

तालुकावार कुपनलिका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या
जिल्हा - भंडारा वर्ष - 1995-96

अ. क्र.	तहसील	यशस्वी कुपनलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युत पंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	भंडारा	44	42	-	458	25
2	मोहाडी	43	41	-	316	16
3	तुमसर	34	31	-	563	11
4	तिरोडा	42	42	-	457	12
5	गोंदिया	96	94	-	691	23
6	आमगांव	14	14	-	386	17
7	गोळाव	50	45	-	517	10
8	सालेकसा	40	40	-	398	5
9	देवरी	75	73	-	713	14
10	साकोली	45	44	-	667	29
11	अर्जुनी/मोर.	65	65	-	538	17
12	लासांदूर	38	38	-	390	16
13	पवनी	16	15	-	279	16
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		602	588	-	6376	211

- टिप- 1) स/अर्जुनी येथे पं. स. स्थापन न झाल्याने ह्या तालुक्याची माहिती गोळाव, देवरी, व अर्जुनी/मोर. तालुक्यांत समाविष्ट आहे.
2) स्तंभ क्र. 6 व 7 मधील आकडेवारी वर्षाअखेरची असल्याने ती स्तंभ 4 व 5 मधील आकडेवारीशी जुळणार नाही.
3) 95-96 वर्षांत विज पंपाची उभारणी करून पंप सुरु केले
4) विज पंपाचे विधन विहीरित गाळ आल्याने तसेच पंपात गाळ अडकल्याने निकामी झाले. त्यामुळे 94-95 व 95-96 मध्ये विज पंपाची संख्या कमी झाली.

आधार : 1) वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, भंडारा.

2) उप अभियंता (यांत्रिकी) भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, भंडारा.

विहिरी खेरीज लघुपाटबंधा-यांची कामे

जिल्हा - भंडारा

वर्ष : 1995-96

अ. क्र.	तहसील	उपयोगात नसलेली कामे (संख्या)				उपयोगात असलेली कामे (संख्या)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	-	-	-	-	167	7	1	175
2	मोहाडी	-	-	-	-	139	7	-	146
3	तुमसर	1	-	-	1	429	6	2	437
4	तिरोडा	-	-	-	-	135	5	7	147
5	गोंदिया	-	-	-	-	257	8	1	266
6	गोंगांव	-	-	-	-	182	-	1	183
7	सालेकसा	-	-	-	-	257	5	-	262
8	सालेकसा	-	-	-	-	974	2	1	977
9	देवरी	1	-	-	1	193	6	-	199
10	साकोली	-	-	-	-	360	22	8	390
11	अर्जुनी/मोह	-	-	-	-	483	20	2	505
12	लासांदूर	-	-	-	-	142	5	1	148
13	पवनी	-	-	-	-	252	3	4	259
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	1	18	-	19
जिल्हा एकूण		2	-	-	2	3971	114	28	4113

पुढे चालू.

... 61 ...

खता क्र. 3.7 पुढे चालू
विहिरी खेरीज लघुपाटबंधा-यांची कामे

जिल्हा - भंडारा

वर्ष : 1995-96

अ. क्र.	तहसील	वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)				ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	भंडारा	3707	2582	148	6437	3707	2738	-	6445
2	मोहाडी	4088	1720	-	5808	4088	1621	-	5707
3	तुमसर	3954	1266	100	5320	3954	908	100	4962
4	तिरोडा	3850	2745	918	7513	3850	2052	913	6815
5	गोंदिया	3998	2675	28	6101	3998	1624	28	5650
6	आमगांव	2979	-	80	3059	2979	-	80	3059
7	गोघांव	3499	1237	-	4736	3499	1002	-	4501
8	सालेकसा	5888	513	35	6436	5888	424	35	6347
9	देवरी	5276	2067	-	7343	5276	2219	-	7495
10	साकोली	5589	6034	463	12086	5589	5212	338	11137
11	अर्जुनी/मोर.	5874	10667	33	16574	5874	9110	33	15017
12	लासांदूर	2368	1180	45	3593	2368	579	45	2992
13	पवनी	4196	753	639	5588	4196	728	591	5513
14	स/अर्जुनी	20	3322	-	3342	20	2809	-	2829
जिल्हा एकूण		55284	36161	2489	93934	55284	31024	2161	88469

टिप:- साजगी व सहकारी यांची स/अर्जुनी तालुक्याकरीता माहिती संबंधित तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, जि. प. भंडारा. 2) कार्यकारी अभियंता भंडारा पाटबंधारे विभाग, भंडारा. 3) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे मिळणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : भंडारा

जून १९९६ अखेरची

अ. क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प				
१	२	१)	२)	३)	४)	
१	प्रकल्पाचे नांव	इटियाडोह	बाघ प्रकल्प	बावनधडी	कालसरार	
२	प्रकल्पाचे स्थान	अर्जुनी/मोर. ता. मोठणगावजवळ गाढवी नदीवर	राज्यीय प्रकल्प १) सिरपूर धरण ता. देवरी	प्रकल्प २) पुजारी टोला उन्नेयी बंधारा ता. आमगांव	प्रकल्प ता. तुमसर सिलेगाव जवळ काम चालू आहे	प्रकल्प ता. साले कसा महा जन टोल्याजवळ
३	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष क) प्रकल्पाचा अंदाजे सर्व लासांत	१९८०-८१ - ८०५	१९८०-८१ - ११३६ (महा. वा वाटा)	१९८०-८१ - -	२००१ २००१ १६१५७	१९९० - १४७७
४	धरण अ) मंजूर झालेली उंची(मी.) ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	३० ३०	२५ २५	१० १०	३१ १	२५.३० २५.३०
५	कालवा अ) एकूण लांबी (कि. मी.) ब) पूर्ण लांबी	११७ ११७	स्वतंत्र कालवा नाही	डा. ६५.९८ उ. २९.००	उ. २६.६१ डा. ७६.८० डा. ००.००	स्वतंत्र कालवा नाही
६	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी.)	२२५.१५	१९२.५६	४८.७०	४७५.७२	२७.७५
७	अ. ३.९६ रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	३५.७६	३६.६१	-	काही नाही	-
८	एकूण लाभक्षेत्र	६०७३०	४१७००	-	३९४५९ (महा.)	५६.२१
९	लाभक्षेत्रासालील लागवडी लायक क्षेत्र	३९५१६	२९९५९	-	२५०६२ (महा.) (म. प्र.)	३५२२ ११७४
१०	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर औलितासाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	२६३१६	२४६९६	-	२७७०८ (महा.)	३५२२
११	सध्या ९५-९६ मध्ये औलितासाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर) अ) बारमाही (सरीस) ब) हंगामी (उन्हा)	१७७९९ ८१७०	२३५४० ५७९९	- -	काही नाही काही नाही	- -

तखता क्र. 3.8 पुढे चालू

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे मिळणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : भंडारा

जून 1996 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प					
		1)	2)	3)	4)	5)	6)
1	प्रकल्पाचे नांव	बोदलकसा	बघेडा	टेकेपार बो.	बुलबंद	बोरस	बांदपूर
2	प्रकल्पाचे स्थान	बोदलकसा ता. तिरोडा	बघेडा ता. तुमसर	टेकेपार बो. देवलगांव ता. मोहाडी	बुलबंद मुख्दोली ता. गोष्णाच	बोरस ता. तिरोडा	बांदपूर ता. तुमसर
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1923	1974	1979	1977	1923	1915
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे सर्व लाभांत	7.28	46.70	88.20	143.38	9.69	6.85
4	धरम						
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी.)	19.35	14.90	20.70	22.69	18.53	19.00
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	19.35	14.90	20.70	22.69	18.53	19.00
5	कालवा						
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	97.00	36.00	18.00	32.00	106.00	115.00
	ब) पूर्ण लांबी	97.00	36.00	18.00	32.00	106.00	115.00
6	कमाल क्षमता(व्ह. ल. घ. मी.)	16.45	4.54	3.67	21.45	20.80	28.88
7	अ. स. स. रोजी प्रत्यक्ष साठा (व्ह. ल. घ. मी.)	0.206	ल. पा. साली	ल. पा. साली	2.81	0.401	1.33
8	एकूण लाभक्षेत्र	19138	2695	1853	18718	24556	14938
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	9839	1827	1266	3378	13256	12970
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ऑलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	4047	1798	1315	4043	4047	4856
11	सध्या 95-96 मध्ये ऑलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)						
	अ) बागमाडी	-	-	-	-	-	-
	ब) हंगमाडी	4942	1249	839.10	2994	5176	6233

पुढे चालू.

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प				
1	2	7	8	9	10	11
1)	प्रकल्पाचे नांव	खैरबंद	मानागड	झोपार	संग्रामपूर	सोरणा
2)	प्रकल्पाचे स्थान	साईटोला ता. तिरोडा	मानागड ता. साले	झोपार ता. स/अर्जुनी	संग्रामपूर ता. तिरोडा	सोरणा त. मोहा
3)	अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	1915	1970	1981	1989	1974
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (रु. लाखात)	7.94	44.33	70.80	21.09	37.35
4)	धरण					
	अ) मंजूर झालेली उंची (उंची)	18.17	15.81	17.17	14.18	14.33
	ब) पूर्ण झालेली उंची (कि.मी.)	18.17	15.81	17.17	14.18	14.33
5)	कालवा					
	अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	91.00	26.00	21.00	10.00	22.00
	ब) पूर्ण झालेली लांबी (कि.मी.)	91.00	26.00	21.00	10.00	22.00
6)	कमाल क्षमता (द. ल. घ. मी.)	15.95	7.05	3.56	3.87	5.73
7)	प्रत्यक्ष साठा 30.6.96 रोजीचा (द. ल. घ. मी.)	0.589	उ. ना.	0.176	उ. ना.	उ. ना.
8)	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	12446	5008	2500	2979	1701
9)	लाभक्षेत्रासालील लागवडी लायक क्षेत्र (हेक्टर)	11267	3390	964	1994	1553
10)	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलितासाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	3345	1700	1200	639	933
11)	सध्या 95-96 मध्ये ओलितासालील क्षेत्र (हेक्टर)					
	अ) बारमाही	-	-	-	-	-
	ब) हंगामी	5330	992	913	1064	956

टिप :- यांतील माहिती सुधारित आहे.

- आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, बाघ इटियाडोह पाटबंधारे विभाग, गोंदिया जिल्हा भंडारा.
2) कार्यकारी अभियंता, भंडारा पाटबंधारे विभाग गोंदिया जिल्हा भंडारा
3) कार्यकारी अभियंता, बाघ व बावनथडी विभाग गोंदिया, जिल्हा भंडारा.

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- भंडारा		वर्ष:- 1990-91						(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)			
अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		संस्था धारण		एकूण धारण		पूर्णपणे ओलिताखालील	
		संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	0.02 हेक्टरखालील	1232	8	290	2	3	-	1525	10	56	-
2	0.02 - 0.5 हेक्टर	79801	22957	12746	3235	79	16	92626	26208	20949	6061
3	0.5 - 1.0 -- "	67074	49024	9436	6937	38	27	76548	55983	13362	9317
4	1.0 - 2.0 -- "	70322	99131	10550	15017	26	34	80398	114182	10957	14608
5	2.0 - 3.0 -- "	28075	55482	4172	10127	16	40	27263	65649	2662	5910
6	3.0 - 4.0 -- "	10294	35319	1999	6369	7	23	12300	42211	1101	3508
7	4.0 - 5.0 -- "	5108	22686	1118	4977	7	30	6233	27693	456	1838
8	5.0 - 7.5 -- "	4983	29611	1134	6763	3	19	6120	36393	402	2200
9	7.5 - 10.0 -- "	1417	12053	385	3288	6	48	1808	15394	105	792
10	10.0 - 20.0 -- "	872	11110	236	2999	9	127	1117	14236	53	548
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	79	2119	33	979	3	131	115	3229	8	67
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		264257	339505	42099	61193	197	495	306553	401193	50111	44899

पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक :- 3.9 पुढे चालू ..

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित

जिल्हा:- भंडारा		धारण जमिनीची संख्या.					(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)			
		वर्ष:- 1990-91								
अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	पूर्णपणे जिरा-ईत धारण संख्या	अंशतः ओलिताखालील धारण संख्या	ओलिताखालील एकूण क्षेत्रफळ	ओलिताखालील क्षेत्र संख्या	निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्र संख्या	संपूर्ण मालकीचे व कसलेले क्षेत्र संख्या	क्षेत्रफळ		
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	0.02 हेक्टरखालील	831	9	-	-	-	56	-	1525	10
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	56535	14357	14463	4801	4337	35412	10398	92586	26199
3	0.05 - 1.0 - "	42050	29141	20773	15119	12530	34135	21847	76499	55955
4	1.0 - 2.0 - "	41939	54609	27731	38816	29780	38688	44388	80748	113983
5	2.0 - 3.0 - "	12635	27894	11896	27907	19704	14558	25614	27216	65546
6	3.0 - 4.0 - "	5474	17020	5701	18858	12374	6802	15882	12294	42192
7	4.0 - 5.0 - "	2807	11216	2975	12609	7865	3431	9753	6233	27693
8	5.0 - 7.5 - "	2513	13280	3176	17721	10704	3578	12904	6141	36356
9	7.5 - 10.0 - "	765	5786	935	7358	4447	1040	5239	1799	15318
10	10.0 - 20.0 - "	521	5746	545	6402	3913	598	4461	1117	14236
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	92	2188	17	513	198	25	285	115	3229
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		166162	181246	88212	149904	105852	138323	150751	306246	400717

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- भंडारा

वर्ष:- १९९०-९१

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	संपूर्ण भाडेपट्टीचे धारण		संपूर्ण इतरांमार्फत कसलेले धारण		अंशतः मालकीचे, अंशतः भाडेपट्टीचे व इतरांमार्फत कसलेले धारण				
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	मालकीचे क्षेत्र	भाडेपट्टीचे क्षेत्रफळ	इतरांमार्फत कसलेले क्षेत्र	एकूण क्षेत्रफळ
१	२	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
१	०.०२ हेक्टरखालील	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	०.०२ - ०.०५ हेक्टर	-	-	३०	९	१०	-	-	-	-
३	०.०५ - १.०	-	-	३६	२४	१३	७	-	२	९
४	१.० - २.०	-	-	९३	१०६	५७	५९	-	३४	९३
५	२.० - ३.०	-	-	५	९	४२	६५	-	२९	९४
६	३.० - ४.०	-	-	-	-	६	१२	-	७	१९
७	४.० - ५.०	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	५.० - ७.५	-	-	-	-	६	१३	-	२४	३७
९	७.५ - १०.०	-	-	-	-	९	३८	१०	२८	७६
१०	१०.० - २०.०	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११	२०.० हेक्टर पेक्षा जास्त	-	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		-	-	१६४	१४८	१४३	१९४	१०	१२४	३२८

आधार : महा. शासनाच्या कृषि विभागाने १९९०-९१ मध्ये घेतलेल्या कृषि गणनेतील सांख्यिकी तक्ते

तक्ता क्रमांक : 3.10

कृषिविषयक अवजारे - कृषि गणना

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1992

अ. क्र.	तहसील	नांगरांची संख्या		बैलगा-इया संख्या	ऊसाचे चरक		जोलीतासाठी		ट्रॅक्टर संख्या	तेलघाणी	
		लाकू-डी	लोस-डी		शक्ति चर चालणारे	बैल म-दतीने चालणारे	तेला-चर चालणारे	विद्युत पंप		विद्यु-त शक्ति चर चालणारी	इतर शक्ति चर चालणारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	8542	774	4846	20	-	251	793	165	6	-
2	मोहाडी	9301	7678	2502	-	7	387	525	73	-	1
3	तूमसर	15102	8180	3846	6	36	886	768	182	-	-
4	तिरोडा	16504	13350	8850	5	6	227	414	42	32	-
5	गोंदिया	21284	15419	13577	-	47	255	472	170	-	-
6	आमगांव	11949	548	7064	-	-	170	543	38	-	-
7	गोश्यांव	15726	1076	1622	-	14	88	77	29	-	-
8	सालेकसा	8910	3	5166	-	-	283	61	6	-	-
9	देवरी	13944	636	3946	-	5	216	187	35	2	-
10	साकोली	11469	791	8887	8	44	430	1346	260	46	18
11	अर्जुनी/मोर.	19754	740	8653	-	-	911	345	273	-	-
12	लासांदूर	11595	190	6253	-	1	216	828	110	-	-
13	पवनी	9733	9598	1913	-	-	130	665	75	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		173803	58983	77125	39	160	4450	7024	1459	86	19

टिप-1) वरील आकडेवारी अस्थायी आहे. 2) सडक अर्जुनी येथे पं.स. स्थापन झाली नाही. त्यामुळे हया तालुक्याची माहिती गोश्यांव, देवरी व अर्जुनी/मोर. तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार : पशु गणना - 1992 (अस्थायी आकडेवारी)

तक्रा क्रमांक : 3.11

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सद्दश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1995-96

अ. क्र.	तहसील	बा					ब					
		(अ) दुष्काळ		व		टंचाई	टंचाई		टंचाई			
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त कुटुंबे संख्या	जमीन महसूल पूर्ण वा निलंबन दिली गावे संख्या	अंदाजित हानी पिक न येणे (हजा-रातो)	पशु-धन मालमत्ता इ.ची हानी	मदतीची पै-तलेली कामे	कामा-चर घेतलेल्यांची संख्या	केले-सर्व (रु. ला सा तो)	शेत जमिन अधि-नियम स्याली दिले-ली त-गाई रुपये	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	भंडारा	174	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	108	4	-	4	3	-	38	2.47	94.01	-	
3	तुमसर	150	2	-	2	1	-	77	2.47	94.01	-	
4	तिरोडा	129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	गोंदिया	147	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	आमगांव	89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7	गोसांव	104	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8	सालेकसा	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	देवरी	131	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
10	साकोली	158	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
11	अर्जुनी/मोर.	177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
12	लासांदूर	114	1	-	1	1	-	87	4.95	188.02	-	
13	पवनी	157	10	-	10	1	-	79	2.47	94.01	-	
14	स/अर्जुनी	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
जिल्हा एकूण		1831	17	-	17	6	-	281	12.36	470.05	-	

पुढे चालू...

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1995-96

अ.	तहसील	ब																			
		(ब) अ		व		र्ष		ण		स		दृ		श		प		रि		स्थि	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक संख्या	जमिन महसुल पूर्ण हजा-रात	निलंब-न दि-लेली गावे संख्या	जमिन महसुल पूर्ण हजा-रात	निलंब-न दि-लेली गावे संख्या	अंदाजित हानी रु. पिक धन येणे	पशु-धन माल-मत्ता इ.	मदती-ची हा-ती घे-तलेली कामे	कामा-वर घेतले-ल्यांची संख्या	केले-ला सर्च-रुपये	शेत ज-मिन अधि-निय-माखा-ली दि-लेली तगाई रुपये							
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तुमसर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोदिया	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी मोर.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सडक अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

...71...
 क्रमांक : 311 पुढे चालू ..

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1995-96

अ.	तहसील	ब						ब			
		(क)		प		र		र		र	
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक संख्या	जमिन महसुल पूर्ण निलंबन दिलेली गावे संख्या	अंदाजित हानी रु. पिक पशु धन मत्त इ.	मदतीची घेतलेली कामे	कामावर घेतलेल्यांची संख्या	केलेला खर्च रुपये	शेत जमिन अधिनिघमांसाठी दिलेली तगाई रुपये	
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोडाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तुमसर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	अमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोसागांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सडक अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार : मा. जिल्हाधिकारी (महसूल शाखा), भंडारा

टंचाईच्या पूर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती
जिल्हा : भंडारा वर्ष : 1995-96

अ. क्र.	तहसील	मंडळाचे संख्या	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
1	2	3	4	5
1	भंडारा	4	174	-
2	मोहाडी	4	108	4
3	तुमसर	4	150	2
4	तिरोडा	4	129	-
5	गोंदिया	5	147	-
6	आमगांव	3	89	-
7	गोखांव	2	104	-
8	सालेकसा	2	85	-
9	देवरी	2	131	-
10	साकोली	4	158	-
11	अर्जुनी/मोर	4	177	-
12	लासांदूर	4	114	1
13	पवनी	4	157	10
14	स/अर्जुनी	3	108	-
जिल्हा एकूण		49	1831	17

आधार : टंचाई शाखा, जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा.

तख्ता क्रमांक - 4.1

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	विदेशी/संकरित गाई व बैल				
		अडीच वर्षांवरील बैल				
		केवळ पैदाशी करिता ठेवलेले बळ	पैदाशी व कामाकरिता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामा करिता उप- योगात आणलेले बैल	पैदाशीसाठी अथवा कामा- साठी उपयो- गात न आणलेले बैल	एकूण (3 ते 6)
1	2	3	4	5	6	7
1	भंडारा	26	49	488	25	589
2	मोहाडी	33	32	392	11	468
3	तुमसर	58	71	257	33	419
4	तिरोडा	30	21	43	21	115
5	गाँदिया	9	4	132	3	148
6	आमगांव	4	5	107	12	128
7	गोसांव	26	35	174	26	261
8	सालेकसा	3	5	75	-	83
9	देवरी	8	14	105	8	135
10	साकोली	74	67	483	100	724
11	अर्जुनी/मोर	21	82	103	20	226
12	लासांदूर	8	25	225	10	268
13	पवनी	32	19	382	17	450
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		332	429	2966	287	4014

पुढे चालू.

तसता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	विदेशी / संकरित गाई व बैल					
		अडीच वर्षावरील गाई			एकूण गाई	विदेशी/संकरित अडीच वर्षापर्यंत	एकूण विदेशी संकरित गाई व बैल (7+11+12)
8	9	10	11	12			
1	भंडारा	1407	799	64	2270	2359	5218
2	मोहाडी	1575	1129	115	2819	2358	5645
3	तूमसर	704	436	36	1176	1355	2950
4	तिरोडा	120	152	11	283	329	727
5	गोंदिया	514	311	8	833	837	1818
6	आमगांव	140	103	6	249	372	749
7	गोरेगांव	239	180	29	488	418	1167
8	सालेकसा	62	52	-	114	131	328
9	देवरी	209	215	17	432	470	1037
10	साकोली	1648	1223	109	2980	3115	6819
11	अर्जुनी/मोर	258	277	20	555	500	1281
12	लासांदूर	254	288	24	566	612	1446
13	पवनी	979	878	27	1884	1684	4018
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		8100	6043	466	14649	14540	33203

पुढे चालू..

तखता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल						
		तीन वर्षांवरील बैल				तीन वर्षांवरील गाई		
		केवळ पें- दाशीसा- ठी वापर- लेले वळू	पेंदाशी व कामाकरि- ता उपयो- गात आण- लेले	केवळ कामा- करिता वापरलेले	इतर बैल	एकूण 3 वर्षां- वील बै- ल(14+15 +16+17)	दुभल्या आटलेल्या व एकदाही न व्यापलेल्या गाई	
1	2	14	15	16	17	18	19	20
1	भंडारा	57	365	16425	312	17159	4192	5975
2	मोहाडी	217	432	18441	346	19436	4312	5999
3	तूमसर	400	661	29363	604	31028	13788	7849
4	तिरोडा	422	573	25572	1028	27595	5678	11769
5	गोंदिया	253	125	33983	352	34713	11442	12563
6	आमगांव	59	206	19015	289	19569	3602	7252
7	गोसांव	112	201	26679	549	27541	5823	10632
8	सालेकसा	-	1	14115	16	14132	2884	7078
9	देवरी	261	652	26887	524	28324	6155	13099
10	साकोली	456	632	38934	487	40509	5935	15775
11	अर्जुनी/मोर.	223	572	35579	384	36758	6053	15972
12	लासांदूर	-	403	21643	106	22152	2572	6922
13	पवनी	226	307	18064	127	18724	2698	7291
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2636	5130	324700	5124	337640	75134	128176

पुढे चालू.

...76...

तमता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल				
		३ वर्षांवरील गाई इतर	एकूण गाई	तीन वर्षे व त्याखालील देशी वासरे	एकूण देशी गाई व बैल (18+22+23)	विदेशी / संकरीत व देशी एकूण गाई व बैल (13+24)
1	2	21	22	23	24	25
1	भंडारा	129	10296	10777	38232	43450
2	मोहाडी	268	10579	9720	39735	45380
3	तुमसर	627	22264	27891	81183	84131
4	तिरोडा	41	17488	14666	59749	60476
5	गोंदिया	188	24193	22460	81366	83184
6	अमगांव	221	11075	10304	40948	41697
7	गोसागांव	350	16305	14035	58331	49548
8	सालेकसा	4	9966	9319	33417	33745
9	देवरी	268	19522	17544	65390	66427
10	साकोली	790	22500	20571	83530	90399
11	अर्जुनी/मोर.	197	22222	17329	76309	77590
12	लासांदूर	44	9538	9565	41255	42701
13	पवनी	26	10015	8564	37303	41321
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		3153	206463	192745	736348	770051

पुढे चालू...

...77...

तस्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. तहसील	क.	म्हशी व हे						
		तीन वर्षांवरील हे				२ वर्षांवरील म्हशी		
		केवळ पैदाशी साठी ठेवलेले	पैदाशी साठी व कामासाठी ठेवलेले	केवळ कामा- साठी ठेवलेले	इतर	एकूण हे (26 ते 29)	दुभत्या	आटलेल्या व न व्याय- लेल्या
1	2	26	27	28	29	30	31	32
1	भंडारा	131	68	66	50	315	4177	3204
2	मोहाडी	117	32	66	31	246	4152	3905
3	तूमसर	247	283	1899	169	2598	6998	3735
4	तिरोडा	253	172	760	80	1265	3379	4536
5	गोंदिया	215	313	4312	96	4936	6009	4613
6	आमगांव	63	174	3463	141	3841	1563	1672
7	गोसांव	63	150	4069	149	4431	2077	1851
8	सालेकसा	3	6	3457	20	3486	816	1191
9	देवरी	66	240	6443	126	6875	1112	1346
10	साकोली	307	259	1858	175	2599	5544	6269
11	अर्जुनी/मोर	51	141	3812	73	4077	2149	3270
12	लासांदूर	33	31	219	13	301	1836	2932
13	पवनी	45	18	39	17	119	2379	3187
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1599	1887	30463	1140	35089	42191	41711

पुढे चालू

...78...

तसता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	म्हशी व ष्टे			एकूण म्हशी व ष्टे (30+34+35)	एकूण गोजातीय (25+36)
		३ वर्षावरील म्हशी इतर	एकूण म्हशी (31 ते 33)	ष्टे ३ वर्षे व त्यासालील		
1	2	33	34	35	36	37
1	भंडारा	122	7493	4601	12409	55859
2	मोहाडी	206	8263	4723	13237	58617
3	तुमसर	408	11141	13144	26883	111016
4	तिरोडा	18	7933	4807	14005	74481
5	गोंदिया	65	10637	7742	23365	106549
6	आमगांव	44	3279	3290	10410	52107
7	गोखान	83	4011	3083	11525	71073
8	सालेकसा	2	2009	1794	7289	41034
9	देवरी	50	2508	2300	11683	78110
10	साकोली	214	12027	8616	23242	113641
11	अर्जुनी/मोर	24	5443	4556	14076	91666
12	लासादूर	7	4775	2777	7853	50554
13	पवनी	19	5585	3300	9004	50325
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1252	85154	64738	184981	955032

पुढे चालू.

... 79 ...
तखता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	मेंढया	बक-या	घोडे व शिंभारे	इतर पशुधन	एकूण पशुधन (37 ते 41)	एकूण कोंबडया	एकूण कुक्कुट पक्षी
1	2	38	39	40	41	42	43	44
1	भंडारा	222	24654	21	618	81374	52505	52556
2	मोहाडी	53	20793	4	682	80149	50921	51411
3	तूमसर	235	23819	-	3070	144140	81121	81410
4	तिरोडा	10	24234	29	440	99194	38899	40557
5	गोंदिया	30	37553	14	2608	148754	145981	150036
6	आमगांव	-	14036	2	888	67033	34813	35475
7	गोश्यांव	-	22119	2	582	93776	52360	52970
8	सालेकसा	5	12359	2	713	54713	31178	31478
9	देवरी	7	18947	2	1818	98884	65438	66038
10	साकोली	-	39683	5	1801	155130	127097	128046
11	अर्जुनी/मोर	49	20119	-	314	112148	95367	97727
12	लाखांदूर	577	21886	-	243	73280	33710	40002
13	पवनी	1154	24505	12	399	76395	55288	55964
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2342	311307	93	14176	1282950	871153	883670

टिप- स. अर्जुनी येथे प. स. स्थापन झालेली नाही. या तालुक्याची माहिती संबंधित तालुक्यांत समाविष्ट आहे. 2) पशु गणना 1992 ची माहिती स्थायी असून ती पशु संचालनालय, पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आली.

आधार : पशुगणना 1992 (अस्थाई आकडेवारी)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार								
		पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे	पशुरोग अन्वेषण केंद्रे/प्रयोगशाळा	फिरते पशुरोग नियंत्रण पथके	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	दक्षता पथके		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	1		2	2					
2	मोहाडी			3	5					
3	तुमसर			2	5					
4	तिरोडा			3	4					
5	गोंदिया			2	8					
6	आमगांव			2	5					1
7	गोष्टांव			3	2					
8	सालेकसा			2	2					
9	देवरी			2	4				1	
10	साकोली			4	3					1
11	अर्जुनी/मोर			3	7					
12	लासांदूर			2	6				1	
13	पवनी			4	4					
14	स/अर्जुनी			1						
जिल्हा एकूण		1		35	57				2	2

पुढे चालू..

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार										
		कृत्रिम स्तन प्रशि- क्षण केंद्रे	विभा- गीय कृत्रिम स्तन केंद्रे	जिल्हा कृत्रिम स्तन केंद्रे	आधार भूत ग्राम केंद्रे	कृत्रिम स्तन केंद्रे	जिल्हा परिष- दा क- डील	स्तन भूत ग्राम केंद्रे	विभा- गीय केंद्रे	पशुपे- दास केंद्रे	सधन कुक्कु- ट वि- कास गट	मेष पैदा- स केंद्रे
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	भंडारा	-	1	1	1	4	5	4	-	1	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	8	2	4	-	-	-	-
3	तुमसर	-	-	-	-	7	-	5	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	1	-	-	7	-	5	-	1	-	-
5	गोंदिया	-	1	-	-	10	2	6	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	-	-	7	1	1	-	-	-	-
7	गोसांव	-	-	-	-	5	-	4	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	1	-	-	6	-	8	-	-	-	-
10	साकोली	-	1	-	-	7	2	12	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	10	-	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		-	5	1	1	92	15	52	-	2	-	-

टिप- 1) स/अर्जुनी हा तालुका दि. 15/8/1992 पासून निर्मित झाला असला तरी तेथे पंचायत समिती स्थापन झाली नसल्यामुळे जि. प. संबंधातील आकडेवारी देवरी प. स. अंतर्गत समाविष्ट आहे.

2) स्तंभ क्र. 20 मध्ये आय. पी. डी. सी. निरंक असून एन. सी. डी. सी. बाबत आकडेवारी दिलेली आहे.

3) स्तंभ 18 मधील माहिती सुधारित आहे.

आधार : 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उपसंचालक, भंडारा.

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

तखता क्रमांक 4.3

रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1995-96)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संसर्गजन्य व बांडगुळजन्य रोग	लागण	मृत्यू
1	2	3	4

1. एकूण पशूधनाची मृत्यू संख्या

गाई, म्हशी व बैल

अ) घटसर्प

ब) लाळया (पायलाग)

क) फ-या

ड) फासी

इ) सरा

फ) देवी

ग) इतर

एकूण :-

18

13

31

8

4

12

2. मेंढया व बक-या

अ) फ-या

ब) न्युमोनिया

क) लाळया (पायलाग)

ड) देवी

इ) इतर

एकूण :-

3. कोंबडया

अ) राणीसेत (मानमोडी)

ब) देवी

क) बुळकांडी

ड) इतर

एकूण :-

आधार :- 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संबालक, भंडारा.

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि. प. भंडारा.

तक्ता क्रमांक 4.3 (अ)

जिल्हा पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्ये वर्ष (1995-96)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	खच्चीकरण केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा अंतर्गत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या		लस टोचलेल्या जनावरांची संख्या
					एकूण वासरे	स्तंभ-6 पैकी संकरित वासरांची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	39217	2843	2287	1601	1341	153963
2	मोहाडी	37857	3417	2415	1078	938	104598
3	तुमसर	29530	4087	1263	685	568	129593
4	तिरोडा	27520	3305	871	100	241	106587
5	गोंदिया	37876	4938	1256	538	382	128266
6	आमगांव	24702	2798	1594	344	268	106103
7	गोळाव	24826	3913	1158	479	411	105628
8	सालेकसा	17853	2029	279	109	75	60402
9	देवरी	36704	3912	727	255	245	133393
10	साकोली	39085	4299	2509	1866	1546	154427
11	अर्जुनी/मोर	29702	2577	1286	247	193	88799
12	लासांदूर	32896	3106	1521	368	315	126999
13	पवनी	34986	2597	2643	805	760	82031
14	स/अर्जुनी	3976	410	363	341	295	13173
जिल्हा एकूण		416730	44231	20152	8816	7628	1494022

टिप- 1) स/अर्जुनी हा तालुका 15/8/1992 पासून निर्माण झाला असला तरी तेथे प.स. स्थापन

झाला नसल्यामुळे जि.प.ची आकडेवारी देवरी प.स. अंतर्गत समाविष्ट आहे.

2) राज्य स्तराची आकडेवारी स/अर्जुनी तालुक्याकरीत दर्शविण्यांत आलेली आहे.

आधार - 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, भंडारा.

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि.प. भंडारा.

तक्ता क्रमांक 4.4

मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या(1995-96)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	पशुवध गृहांची संख्या	एकूण कत्तल केलेली जनावरे (संख्या)						
			गायी व बैल	म्हशी व रेंडे	मेंढ्या	शेळ्या/ बक-या	डुकरे	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	1	-	-	-	3278	-	-	3278
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तुमसर	1	-	-	-	1623	-	-	1623
4	तिरोडा	1	-	-	-	1357	-	-	1357
5	गोंदिया	1	-	-	-	1070	-	-	1070
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोश्वांच	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	1	-	-	-	325	-	-	325
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		5	-	-	-	7653	-	-	7653

टिप :- मागील वर्षाच्या तुलनेत 1995-96 वर्षीत बक-याचे मासाच्या वाढलेल्या किमतीमुळे व भारतीय जीवजंतू कल्याण बोर्ड यांचे प्रचारामुळे मासाहाराचे प्रमाण कमी होऊन बक-याचे कत्तलीचे प्रमाण कमी झाले.

आधार :- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

... 35 ...
तदता क्रमांक 4.5

जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष (1995-96)

जिल्हा : भंडारा

(वनक्षेत्र चौ. कि.मी.)

अ. क्र.	विभाग	राखीव	संरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	महसूल विभाग	-	-	1106	1106
2	वन विभाग	2589	1065	-	3654
जिल्हा एकूण		2589	1065	1106	4760

आधार : मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

तक्ता क्रमांक 4.6

जिल्हयातील मुख्य व गौण वन उत्पादने वर्ष (1995-96)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	वन उत्पादने	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील शिलकी उत्पादन धरून) (रु. हजारांत)
1	2	3	4	5
1	इमारती लाकूड (हजार घमी)	9.29	11.24	86122
2	जळाऊ लाकूड (हजार घमी)	166.88	128.74	15620
3	चंदन लाकूड (हजार घमी)	-	-	-
4	गौण वन उत्पादने			
	अ) बांबू (संख्या)	897728	976929	7761
	ब) गवत इत्यादि (क्विंटल)	-	-	-
	क) विडी पाने (स्टॅ. बॅग)	87689.1	87689.1	40676
	ड) डिक (क्विंटल)	-	-	118
5	इतर			
	1. आपटा पाने	-	-	-
	2. मोहाची फुले (क्विं.)	-	-	-
	3. खाणी व खनिजे	-	-	-
	4. हिरडा (क्विंटल)	-	-	78
	5. आंबा	-	-	-
	6. सिरणी फळे (क्विंटल)	-	-	6
	7. लास (क्विंटल)	-	-	112
	8. सिताफळ (क्विंटल)	-	-	11
6	एकूण गौण उत्पादने (4+5)	-	-	48762
जिल्हा एकूण किंमत (1+2+3+6)				150504

आधार : 1) उप वन संरक्षक, भंडारा व गोंदिया वन विभाग, जिल्हा भंडारा.

तक्ता क्रमांक 4.7

जिल्ह्यातील भुजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1995-96)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	नदीची लांबी (किमी)	मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्रातळी, सरोवरे व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	मत्स्यव्यवसायासाठी आणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भुजल मत्स्य उत्पादन (मे. टन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादन कास मिळालेली किंमत (रुपये लाखांत)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखांत)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	-	1568	1078	525	131.25	24.79
2	मोहाडी	-	1800	1600	779	194.75	36.8
3	तुमसर	-	2242	2100	1022	255.50	48.30
4	तिरोडा	-	2419	1800	876	219.00	41.40
5	गोंदिया	-	2277	2000	973	243.25	46.00
6	आमगांव	-	633	620	302	75.50	14.26
7	गोसांव	-	1896	1486	723	180.75	34.18
8	सालेकसा	-	3928	3130	1523	380.50	71.99
9	देवरी	-	1907	1800	876	219.00	41.44
10	साकोली	-	2924	2600	1265	316.25	59.80
11	अर्जुनी/मोर.	-	8223	7901	3842	960.50	181.72
12	लासांदूर	-	1183	1000	487	121.75	23.00
13	पवनी	-	2048	1458	698	174.50	33.53
14	स/अर्जुनी	-	1272	951	462	115.50	21.87
जिल्हा एकूण		620	34320	29524	14352	3588.00	679.15

टिप :- स्तंभ क्र. 3 ची माहिती तालुकावार उपलब्ध नाही.

आधार :- जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, भंडारा.

तक्ता क्रमांक 4.8

जिल्ह्यातील सागरी मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1995-96)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	किनाऱ्याची लांबी (कि. मी.)	सागरी मच्छिमार व्यवसाय करणाऱ्या गावांची/वाड्यांची संख्या	मासे उतरविण्यासाठी केंद्र (संख्या)	सागरी मत्स्य उत्पादन (मे. टन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली किंमत (रु. लास)	माशांचा वापर (मे. टन)	
							उन्हात वाळवलेले	सारवलेले
1	2	3	4	5	6	7	8	9

- 1 भंडारा
- 2 मोहाडी
- 3 तुमसर
- 4 तिरोडा
- 5 गोंदिया
- 6 आमगांव
- 7 गोखामा
- 8 सालेकसा
- 9 देवरी
- 10 साकोली
- 11 अर्जुनी/मोर.
- 12 लासांदूर
- 13 पवनी
- 14 स/अर्जुनी

भंडारा जिल्ह्याला सागरी किनारा नसल्यामुळे माहिती निरूप

जिल्हा एकूण

आधार- 1) मत्स्यव्यवसाय आयुक्तालय, मुंबई.

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1995)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खाण्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	उस उत्पादन करणे	005	1	-	1	34	21	13
2	दुग्ध पदार्थाचे उत्पादन	201	7	-	1	15	15	-
3	धान्य गिरण्यापासून मिळणारे उत्पादन	204	376	1	181	911	868	43
4	साखर उत्पादन व शुद्धीकरण कारखाने	206	1	-	1	535	532	3
5	साखर, गूळ व खांडसरी	207	2	1	-	-	-	-
6	इतर खाद्य तेलाचे उत्पादन इत्यादी	211	9	1	6	253	243	10
7	बर्फ तयार करणे	216	10	-	2	17	17	-
8	खाद्य पदार्थाचे उत्पादन (जे इतरत्र दिलेले नाहीत)	219	1	-	1	35	5	30
9	खान्याचा तंबासु, जर्दा, नस व तंबासूची इतर उत्पादने	228	3	-	2	41	41	-
10	जुट-सनताग/अंबाडी तागाचे उत्पादन	251	1	-	-	-	-	-
11	लाकड चिरणे व साफ करणे(प्लॉय व्यति.)	270	81	1	46	169	169	-
12	लाकडाच्या फळ्या, प्लॉयवुड व त्यापासून वस्तू बनविणे	271	3	-	2	80	75	5
13	लाकडाची औद्योगिक उत्पादने	274	1	-	-	-	-	-
14	लगदा, कागद पुठठा बनविणे (वर्तमान पत्राच्या कागदासहीत)	280	2	-	1	254	246	8
15	कागदाच्या पिसव्या व पेटेया बनविणे	281	5	-	1	15	15	-
16	मुद्रण व प्रकाशनासंबंधी इतर कामे(जी इतरत्र दर्शविली नाही)	289	1	-	1	137	137	-
17	कातडी कमविणे	290	2	-	1	14	11	3
18	चामड्याच्या इतर वस्तू बनविणे(पादत्राणे व परिधान वस्त्राव्यतिरीक्त)	293	1	-	1	9	9	-
19	औद्योगिक आरगॅनिक व इन आरगॅनिक रसायने तयार करणे	300	9	-	4	56	56	-
20	पेन्टस, वारनिश व तत्संबंधी उत्पादने आणि रंग व शाईची उत्पादने	303	6	-	6	69	44	25
21	ड्रग व औषधी तत्संबंधी	304	2	-	1	111	111	-
22	अत्तरे व इतर सौंदर्य प्रसाधने, साबन, टथपेस्ट इत्यादि बनविणे	305	1	-	1	5	1	4

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू
कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1995)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	सेके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
1	ऊस उत्पादन करणे	005	5	-	-
2	दुग्ध पदार्थाचे उत्पादन	201	5	6	117
3	धान्य गिरण्यापासून मिळणारे उत्पादन	204	222	194	112
4	साखर-उत्पादन व शुद्धीकरण कारखाने	206	66	-	-
5	साखर, गूळ व खांडसरी	207	-	1	13
6	इतर खाद्य तेलाचे उत्पादन इत्यादि	211	74	2	19
7	बर्फ तयार करणे	216	5	8	55
8	खाद्य पदार्थाचे उत्पादन(जे इतरत्र दिलेले नाही)	219	10	-	-
9	साण्याचा तंबासु, जर्दा, नस व तंबासूची इतर उत्पादने	228	12	1	18
10	ज्युट सनताग/अंबाडी तागाचे उत्पादन	251	-	1	19
11	लाकूड, चिरणे व साफ करणे (प्लॉयवूड व्यतिरिक्त)	270	45	34	152
12	लाकडाच्या फळ्या, प्लॉयवूड व त्यापासून वस्तू बनविणे	271	24	1	22
13	लाकडाचे औद्योगिक उत्पादने	274	-	1	13
14	लागदा कागद पुठठा बनविणे (वर्तमान पत्राच्या कागदासहीत)	280	76	1	375
15	कागदाच्या पिशव्या व पेट्या बनविणे	281	4	4	64
16	मुद्रण व प्रकाशनासंबंधी इतर कामे (जे इतरत्र दर्शविली नाही)	289	41	-	-
17	कातडी कामविणे	290	6	1	32
18	चामड्याच्या इतर वस्तू बनविणे(पादत्राणे व परिधान वस्त्राव्यतिरिक्त)	293	3	-	-
19	औद्योगिक ऑर्गॅनिक व इन ऑर्गॅनिक रसायने तयार करणे	300	16	5	53
20	पेन्टस, वारनिश व तत्संबंधी उत्पादने आणि रंग व शाईची उत्पादने	303	19	-	-
21	ड्रग व औषधी तत्संबंधी उत्पादने	304	33	1	14
22	अन्तरे व इतर सौंदर्य प्रसाधने, साबन, दूधपेस्ट इत्यादि बनविणे	305	1	-	-

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नोंद णी झा- लेली	बंद	प्रपत्रे पाठ- चिणारे चालू	ए कू प	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
23	रासायनिक पदार्थ तयार करणे	309	1	-	-	-	-	-
24	टायर्स व ट्यूब कारखाने	310	2	-	1	12	12	-
25	रबर व प्लास्टीकची पादत्राणे तयार करणे	311	3	-	2	17	16	1
26	पेट्रोलियम पदार्थांचे शुध्दीकरण	316	2	-	2	15	15	-
27	बांधकामासाठी चिकन माती विटाचे उत्पा.	320	9	-	1	8	8	-
28	दगडाला आकार देणे, बारीक करणे व दगडा- च्या वस्तू तयार करणे	328	2	-	1	12	12	-
29	इतर अधातू उत्पादने जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाही	329	3	-	2	17	17	-
30	प्राथमिक स्वरूपाच्या लोखंड व घोलादाचे उत्पादन	330	1	-	1	1102	1096	6
31	लोखंड मिश्र धातूच्या वस्तूचे उत्पादन	332	3	-	3	1034	987	47
32	अॅल्युमिनियमचे उत्पादन	335	1	-	1	226	226	-
33	फेब्रिकेटेड धातूचे उत्पादन	341	3	-	2	25	22	3
34	धातूचे फर्निचर/लोखंडी फर्निचर तयार करणे	342	1	-	-	-	-	-
35	सात अवजारे वजने, जन. हार्डवेअर तयार करणे	343	2	-	2	68	68	-
36	धातूला गिलावा करणे(पॉलिस, कलई करणे)	345	4	-	-	-	-	-
37	धातूची भांडी तयार करणे	346	34	-	24	194	194	-
38	धातूची इतर उत्पादने(यंत्र व यांत्रिकी अवजारांव्यतिरिक्त)	349	1	-	1	40	40	-
39	विद्युत लॅम्पचे उत्पादन	363	1	-	-	-	-	-
40	जड मोटारी/कोय बनावणे	373	1	-	1	632	632	-
41	मोटारगाड्या व त्याचे सुटे भाग तयार करणे	374	3	-	1	9	9	-
42	परिवहन सामग्री व सुटे भाग तयार करणे जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाही	379	2	-	2	136	136	-
43	जड मोटार वाहनाची दुरुस्ती	398	5	-	5	382	374	8
44	वाहनासाठी लागणा-या जळणाची चिल्लर वि.	682	19	-	11	50	50	-
45	धान्य साठविण्याची गोदामे शितगृहासह	741	1	-	1	3	3	-
46	इतर दुरुस्ती सेवा (अवर्गीकृत)	979	1	-	1	8	8	-
एकूण जिल्हा बेरीज			630	4	325	6750	6541	209

पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू
कारखान्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1995)

जिल्हा भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
23	रासायनिक पदार्थ तयार करणे	309	-	1	17
24	टायर्स व टयूब कारखाने	310	4	1	5
25	रबर व प्लास्टीकची पादत्राने तयार करणे	311	5	1	19
26	पेट्रोलियम पदार्थांचे शुध्दीकरण	316	5	-	-
27	बांधकामासाठी चिकन माती विटाचे उत्पा.	320	2	8	239
28	दगडांला आकार देणे, बारीक करणे व दगडा- च्या वस्तू तयार करणे	326	3	1	32
29	इतर अधातू उत्पादने जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाही	329	5	1	28
30	प्राथ. स्वरूपाच्या लोखंड व पोलादाचे उत्पा.	330	402	-	-
31	लोखंड मिश्र धातूच्या वस्तूचे उत्पादन	332	322	-	-
32	अॅल्युमिनीयमचे उत्पादन	335	80	-	-
33	फेब्रिकेटेड धातूचे उत्पादन	341	5	1	22
34	धातूचे फर्निचर/लोखंडी फर्निचर तयार करणे	342	-	1	14
35	सात अवजारे वजने, जन. हार्डवेअर तयार करणे	343	20	-	-
36	धातूला गिलावा करणे (पॉलिस, कलई करणे)	345	-	4	100
37	धातूची भांडी तयार करणे	346	41	10	120
38	धातूची इतर उत्पादने (घंत्र व घांत्रिकी अवजाराव्यतिरिक्त)	349	12	-	-
39	विद्युत लॅम्पचे उत्पादन	363	-	1	8
40	जड मोटारी/कोय बनविणे	373	190	-	-
41	मोटारगाड्या व त्याचे सुटे भाग तयार करणे	374	3	2	22
42	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग तयार करणे जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाही	379	41	-	-
43	जड मोटार वाहनाची दुरुस्ती	398	124	-	-
44	वाहनासाठी लागणाऱ्या जळणाची चिल्लर वि.	632	17	8	34
45	धान्य साठविण्याचे गोदामे शितगृहासह	741	1	-	-
46	इतर दुरुस्ती सेवा (अवर्गीकृत)	797	27	-	-

एकूण जिल्हा बेरीज

1976

301

2738

तक्ता क्रमांक 5.2

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1995

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	10 कामगारां- पेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	00 कृषि, वने, मत्स्य, खाण	-	-	-	-	1	34	-	-	-	-
2	15 इतर अधातू खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	20 साधपदार्थांचे उत्पादन	345	1619	37	509	1	40	-	-	-	-
4	21 वनस्पती तूप, तेल, उत्पा.	10	42	5	67	2	75	1	65	1	130
5	22 पेय, तंबाखू व तंबाखू-पासूनचे उत्पादन	-	-	2	28	1	31	-	-	-	-
6	23 सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	24 लोकर, रेशीम, कृत्रिम तंतूचे कापडाचे उत्पा.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	25 ताग व मेरुता कापडाचे उत्पादन	-	-	1	19	-	-	-	-	-	-
9	26 कापडाच्या वस्तूचे उत्पा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	27 तयार लाकूड व लाकूडाच्या वस्तूचे उत्पादन	80	321	2	25	1	22	1	68	-	-
11	28 कागद व कागदाच्या वस्तूचे उत्पा., प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन	-	-	5	79	-	-	-	-	3	766
12	29 चामडी आणि केसाळ कातड्यांच्या वस्तूचे उत्पा.	1	9	1	14	1	32	-	-	-	-
13	30 रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम कोळसा पदार्थांचे उत्पा.	9	67	8	117	1	30	-	-	1	111
14	31 रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादने (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळता) उत्पा.	4	24	3	44	-	-	-	-	-	-
15	32 अधातू, खनिज पदार्थांचे उत्पादन	2	14	2	23	10	299	-	-	-	-
16	33 मूलभूत व मिश्र धातूचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	3	755
17	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भागाचे (यंत्र परिवहन सामुग्री वगळून) उत्पा.	16	83	23	307	6	193	-	-	-	-

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1995

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	10 कामगारां- पेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
18	35 पंत्रसामुगी, तांत्रिक अक्-जारे आणि सुटे भाग (विद्युत पंत्रसामुगी वगळून) उत्पादन.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	36 विद्युत पंत्रसामुगीच्या सुटे भागाचे उत्पादन	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-
20	37 परिवहन सामुगी व सुटे भागाचे उत्पादन	2	18	2	26	-	-	-	-	1	123
21	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	39 जडपंत्र दुरुस्ती	-	-	-	-	2	82	2	105	1	195
23	40 वीज उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	41 वायू व वाफ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	42 पाणी पुरवठा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	43 गोबर गॅस निर्मिती व वितरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	31 घाऊक व्यापार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	64 दलाल	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	68 किरकोळ व्यापार	19	84	-	-	-	-	-	-	-	-
30	70 जमिनीवरील वाहतूक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	74 भांडार व गोदाम	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-
32	91 साफसफाई सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	96 व्यक्तिगत सेवा व इतर सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	97 दुरुस्ती सेवा (किरकोळ)	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		491	2300	91	1258	26	838	4	238	10	2080

तबता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1995

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संकेतांक	500- ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		ए क ण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1	00 कृषि, वने, मत्स्य, साण	-	-	-	-	-	-	1	34
2	15 इतर अधातू साणी	-	-	-	-	-	-	-	-
3	20 खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	1	535	-	-	-	-	384	2703
4	21 वनस्पती तूप, तेल उत्पा.	-	-	-	-	-	-	19	379
5	22 पेय, तंबाखू व तंबाखूपासूनचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	3	59
6	23 सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
7	24 लोकर, रेशीम, कृत्रिम तंतूचे कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
8	25 ताग व मेस्टा कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	1	19
9	26 कापडाच्या वस्तूंचे उत्पा.	-	-	-	-	-	-	-	-
10	27 तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	84	436
11	28 कागद व कागदाच्या वस्तूंचे उत्पादन, प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	8	845
12	29 चोमडी आणि केसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पा.	-	-	-	-	-	-	3	55
13	30 रबर, प्लॅस्टिक पेट्रोलियम कोळसा पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	19	325
14	31 रासायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळता) उत्पादन	-	-	-	-	-	-	7	68
15	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	14	336
16	33 मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	1	505	1	1102	-	-	5	2362
17	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भागांचे यंत्र परिवहन सामुग्री वगळून) उत्पादन	-	-	-	-	-	-	45	583

... 96 ...
 तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1995

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संकेतांक	500. ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		ए कू ण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
18	35. यंत्रसामुग्री, तांत्रिकअकजारे आणि सुटे भागां(विद्युत यंत्र-सामुग्री वगळून) उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
19	36. विद्युत सामुग्रीच्या सुटे भागाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	1	8
20	37. परिवहन सामुग्री व सुटे भागाचे उत्पादन	1	632	-	-	-	-	6	799
21	38. उत्पादन करणारे इतर उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-
22	39. जडयंत्र दुरुस्ती	-	-	-	-	-	-	5	382
23	40. वीज उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
24	41. वायू व वाफ	-	-	-	-	-	-	-	-
25	42. पाणी पुरवठा	-	-	-	-	-	-	-	-
26	43. गोबर गैस निर्मिती व वितरण	-	-	-	-	-	-	-	-
27	61. घाऊक व्यापार	-	-	-	-	-	-	-	-
28	64. दलाल	-	-	-	-	-	-	-	-
29	68. किरकोळ व्यापार	-	-	-	-	-	-	19	84
30	70. जमिनीवरील वाहतूक	-	-	-	-	-	-	-	-
31	74. भांडार व गोदाम	-	-	-	-	-	-	1	3
32	91. साफसफाई सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
33	96. व्यक्तीगत सेवा व इतर सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
34	97. दुरुस्ती सेवा (किरकोळ)	-	-	-	-	-	-	1	8
जिल्हा एकूण		3	1672	1	1102	-	-	626	9488

टिप : अ) कारखान्यांची संख्या,
 ब) कामगारांची संख्या.

आधार :- संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य, मुंबई.

...97...
तक्ता क्रमांक 5.3

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (1995)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		अनुल्लेखित		60 दिवस व त्यापेक्षा कमी		61 ते 120 दिवस		121 ते 180 दिवस	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	00 कृषी, वने, मत्स्य उत्पादने	-	-	-	-	-	-	1	34
2	20 साध वस्तूंचे उत्पादने	-	-	4	36	7	30	15	596
3	21 वनस्पती तूप, तेल, साध वस्तूंचे उत्पादने	-	-	-	-	-	-	-	-
4	22 तंबाखू/तंबाखूची उत्पादने	-	-	-	-	-	-	-	-
5	23 कापड उत्पादने	-	-	-	-	-	-	-	-
6	24 लोकरीपासून कापड उत्पा.	-	-	-	-	-	-	-	-
7	25 ताग व हतर धागे निर्मिती (कापूस सोडून)	-	-	-	-	-	-	-	-
8	26 तयार कपड्याचे उत्पादन (विणकाम-कापडासह) पायमोजे वगैरे सोडून	-	-	-	-	-	-	-	-
9	27 लाकडी वस्तूंचे फर्निचर	-	-	-	-	1	1	1	4
10	28 कागद व कागदाच्या वस्तू मुद्रण प्रकाशन इ. उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-
11	29 कातड्यांच्या आणि केसाळ कातड्यांच्या सर्व वस्तूंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
12	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम, कोळसा इ. उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
13	31 रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व कोळशाचे पदार्थ वगळून)	-	-	-	-	-	-	-	-
14	32 अधातू सनिज पदार्थ	-	-	-	-	-	-	-	-
15	33 मूलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
16	34 धातूच्या वस्तू, सुटे भाग (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	-	-	2	18	-	-	1	4
17	35 यंत्रसामुग्री/यांत्रिक अवजारे आणि सुटे भागाचे (विद्युत सामुग्री वगळून) उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक 5.3 पुढे चालू

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष 1995)

जिल्हा : भंडारा

अ. क.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अ- धिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	00 कृषि, वने, मत्स्य उत्पादने	-	-	-	-	-	-	1	34
2	20 साद्य वस्तुंचे उत्पादन	34	171	101	517	22	111	183	1461
3	21 वनस्पती तूप, तेल, साद्य वस्तुंचे उत्पादन	1	10	5	238	3	57	9	305
4	22 पेये, तंबाखू आणि तंबाखूच्या पदार्थांचे उत्पादन	-	-	1	31	1	10	2	41
5	23 सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
6	24 लोकर, रेशिम व कृत्रिम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
7	25 ताग व मेस्टा कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
8	26 कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राणाशिवाय परिधान करावयाच्या वस्तू)	-	-	-	-	-	-	-	-
9	27 लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	10	37	26	105	10	102	48	249
10	28 कागद, कागदाच्या प्रकाशन व संबंधित वस्तूंचे उत्पादन	-	-	2	152	1	254	3	406
11	29 कातडी, कातड्यांच्या आणि केसाळ कातड्यांच्या वस्तूंचे (दुरुस्ती सोडून) उत्पादन	-	-	-	-	2	23	2	23
12	30 रबर, प्लास्टिक, पेट्रोलियम व को- ळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	2	18	8	184	2	39	12	241
13	31 रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळून)	-	-	1	4	4	40	5	44
14	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	1	8	2	23	1	6	4	37
15	33 मूलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	-	-	-	-	5	2362	5	2362
16	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भागाचे (यंत्र व परिवहन सामुग्री वगळून) उत्पादन	16	137	7	131	3	37	29	327
17	35 यंत्र सामुग्री, तांत्रिक अवजारे आणि सुटे भागाचे (विद्युत यंत्र सामुग्री वगळून) उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्रमांक 5.3 पुढे चालू

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (1995)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या								
		अनुल्लेखित		60 दिवस व त्यापेक्षा कमी		61 ते 120 दिवस		121 ते 180 दिवस		
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
18	36	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने, उपकरणे पुरवठा आणि सुटे भाग उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
19	37	परिवहन सामुग्री व सुटे भागाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
20	38	उत्तर उत्पादनांचे उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-
21	39	यंत्रसामुग्रीदुरुस्ती(अवजड)	-	-	-	-	-	-	-	-
22	40	बीज उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
23	41	घरगुती गॅस वितरण	-	-	-	-	-	-	-	-
24	42	जलदाय व्यवस्था	-	-	-	-	-	-	-	-
25	43	गोबर गॅस निर्मिती	-	-	-	-	-	-	-	-
26	61	घाऊक व्यापार	-	-	-	-	-	-	-	-
27	64	दलाल	-	-	-	-	-	-	-	-
28	68	किरकोळ व्यापार	-	-	-	-	-	-	-	-
29	70	जमिनीवरील वाहतूक	-	-	-	-	-	-	-	-
30	74	कोठार व वस्त्र	-	-	-	-	-	-	-	-
31	89	इतरत्र वर्गीकृत नसलेले इतर व्यापारी सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
32	91	स्वच्छता सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
33	96	व्यक्तीगत सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
34	97	दुरुस्ती सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण			-	-	6	54	8	31	18	638

पुढे चालू...

...100...

तखता क्रमांक 5.3 मुढे चालू

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष 1995)

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
18	36 विद्युत यंत्र सामुग्री व साधने उपकरणे पुरवठा आणि इतर भागाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-
19	37 परिवहनसामुग्री व सुटे भागाचे उत्पादन	-	-	2	641	2	136	4	777
20	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-
21	39 भांडवली वस्तूची दुरुस्ती	-	-	-	-	5	382	5	382
22	40 वीज	-	-	-	-	-	-	-	-
23	41 वायू व वाफ	-	-	-	-	-	-	-	-
24	42 जलदाय व्यवस्था	-	-	-	-	-	-	-	-
25	64 दलाल	-	-	-	-	-	-	-	-
26	68 किरकोळ व्यापार	-	-	-	-	11	50	11	50
27	70 जमिनीवरील बाहत्क	-	-	-	-	-	-	-	-
28	74 कोठार व वस्त्र	-	-	-	-	1	3	1	3
29	91 स्वच्छता सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
30	96 व्यक्तीगत सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-
31	97 दुरुस्ती सेवा	-	-	1	8	-	-	1	8
जिल्हा एकूण		64	381	156	2034	73	3612	325	6750

टीप : 11 अ- कारखान्यांची संख्या, 21 ब- कामगारांची संख्या
आधार : संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई.

तक्ता क्रमांक 5.4

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1994-95)

जिल्हा ४ भंडारा

अ. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	स्थिर भांडवल रु.	सेवते भांडवल रु.	कामगार संख्या	कर्मचारी संख्या	कामगारांचे वेतन
1	2	3	4	5	6	7
1	20 व 21 खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	30034	[=] 7800	206	342	7728
2	22 पेय, तंबासु पदार्थांचे उत्पादन	1386	19243	2241	2329	8717
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-
5	25 तागापासूनची उत्पादन (कापूस व्यतिरिक्त)	573	411	7	10	61
6	26 कापडी वस्तूचे उत्पा. (पादत्राणा- शिवाय परिधान करण्याच्या वस्तू)	-	-	-	-	-
7	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	-	-	-	-	-
8	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	93047	140133	709	829	20436
9	29 कातडी आणि केसाळ कातडी वस्तूची दुरुस्ती आणि उत्पादन	-	-	-	-	-
10	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	7308	6968	106	151	648
11	31 रसायने, रासा. पदार्थांचे उत्पा. (पेट्रोलियम, कोळशांचे पदार्थ वगळून)	-	-	-	-	-
12	32 अधातू सनिज पदार्थांचे उत्पादन	296	103	15	18	197
13	33 मुलभूत व मिश्र धातूचे उत्पादन	3604704	197235	1899	2433	57803
14	34 धातूच्या वस्तूच्या सुटेभागांचे उत्पा. (यंत्र व परिवहन सामुग्री शिवाय)	-	-	-	-	-
15	35 यंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे सुटेभागांचे उत्पा. (विद्युत यंत्रसामुग्री वग.)	-	-	-	-	-
16	36 विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे पुरवठा व सुटेभागांचे उत्पा.	-	-	-	-	-
17	37 परिवहन सामुग्री, सुटेभागांचे उत्पा.	848557	202558	529	639	15068
18	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	-	-	-	-	-
19	39 सर्व प्रकारच्या यंत्रांची दुरुस्ती	180	-	179	194	6267
20	40 घरगुती वापरासाठी विद्युत	-	-	-	-	-
21	41 घरगुती गॅस वितरण	-	-	-	-	-
22	42 पिण्यासाठी पाणी पुरविणे	-	-	-	-	-
23	43 गोबर गॅस निर्मिती व वितरण	-	-	-	-	-
24	74 वसाह व कोठारे	-	-	-	-	-
25	97 दुरुस्ती व सेवा	-	-	-	-	-
26	इतर	421278	372235	5959	7649	60692
जिल्हा एकूण		5007363	931086	11850	14614	177617

तक्ता क्रमांक 5.4 पुढे चालू.

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1994-95)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	एकूण मिळकत	एकूण उत्पादन	एकूण निविष्टी	मूल्य वृद्धी
1	2	8	9	10	11
1	20 व 21 साध वस्तूचे उत्पादन	13054	67950	52816	2784
2	22 पेय, तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	9963	63956	47974	15742
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-
5	25 तागापासूनचे उत्पादन (कापूस व्यतिरिक्त)	75	2337	1862	383
6	26 कापडी वस्तूचे उत्पा. (पादत्राणाशिवाय परिधान करण्याच्या वस्तू)	-	-	-	-
7	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	-	-	-	-
8	28 कागद, कागदांच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन, व संबंधित उद्योग	28733	434387	364440	54533
9	29 कातडी आणि केसाळ कातडी वस्तूची दुरुस्ती आणि उत्पादन	-	-	-	-
10	30 रबर, प्लास्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	1681	26300	22896	3638
11	31 रसायने, ससा. पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम, कोळशांचे पदार्थ वगळून)	-	-	-	-
12	32 अधातू स्वनिज पदार्थांचे उत्पादन	250	700	395	224
13	33 मूलभूत व मिश्र धातूचे उत्पादन	99772	2516153	2208503	60077
14	34 धातूच्या वस्तूच्या सुटे भागांचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्रीशिवाय)	-	-	-	-
15	35 यंत्र सामुग्री, यांत्रिकी अवजारे सुटे भागांचे उत्पा. (विद्युत यंत्र सामुग्री वग.)	-	-	-	-
16	36 विद्युत यंत्र सामुग्री, साधने उपकरणे पुरवठा व सुटे भागांचे उत्पादन	-	-	-	-
17	37 परिवहन सामुग्री, सुटे भागांचे उत्पा.	23497	749440	307827	388565
18	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	-	-	-	-
19	39 सर्व प्रकाराच्या यंत्रांची दुरुस्ती	7210	25976	18153	7803
20	40 घरगुती वापरासाठी विद्युत	-	-	-	-
21	41 घरगुती गॅस वितरण	-	-	-	-
22	42 पिण्यासाठी पाणी पुरविणे	-	-	-	-
23	43 गोबर गॅस निर्माती व वितरण	-	-	-	-
24	74 वसाह व कोठारे	-	-	-	-
25	97 दुरुस्ती व सेवा	-	-	-	-
26	इतर	98776	2275751	1665751	281157
जिल्हा एकूण		283011	6163550	4990617	814906

टिप-उद्योग गटनिहाय माहिती मोठ्या कारखान्यासाठी दिली असून लहान कारखान्याची (नमुना निवडीवर) माहिती "इतर" समोर देण्यांत आली आहे.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1995

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बा. ब.	वर्ष 1995
1	2	3
1	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	842
2	सेवायोजन कार्यालयाचा उपयोग करणारे मालक	196
3	नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	22446
4	वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	102926
5	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) खाजगी क्षेत्र	64
	(ब) सार्वजनिक क्षेत्र	269
	(क) एकूण	333
6	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	106
	(ब) इतर	227
	(क) एकूण	333
7	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	1) व्यवसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	983
	ब) नोकरी दिलेले	44
	2) प्रशासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
	3) लेखनिक व तत्संबंधीचे कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	394
	ब) नोकरी दिलेले	63
	4) विक्री कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
	5) शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	44
	ब) नोकरी दिलेले	16

पुढे चालू.

...104...

तखता क्रमांक 5.5 पुढे चालू

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1995

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बा ब	वर्ष 1995
1	2	3

7	6) साण कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	81
	ब) नोकरी दिलेले	-
	7) वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	66
	ब) नोकरी दिलेले	-
	8) क्राफ्टसूमन, उत्पादन प्रक्रिया कामगार व इतर	
	अ) नोंदणी केलेले	230
	ब) नोकरी दिलेले	1
	9) सेवा, स्लेड व तत्सम कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	159
	ब) नोकरी दिलेले	3
	10) इतर कोठेही वर्गीकरण न केलेले कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	20439
	ब) नोकरी दिलेले	206
	11) एकूण	
	अ) नोंदणी केलेले	22446
	ब) नोकरी दिलेले	333

आधार : जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, भंडारा.

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1995-96

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बा. ब.	परिमाण	वर्ष 1995-96
1	2	3	4

1 सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र

(1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	1495
(2) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	24
(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	1713

2 विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन

(1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	22
(2) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	7
(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	-

आधार : 1) जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, भंडारा.

2) उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी वर्ग-1 विद्यापिठ व्यवसाय माहिती व मार्गदर्शन केंद्र, अमसवती रोड, नागपूर.

...106...

तक्ता क्रमांक 5.7

जिल्ह्यातील कर्मचाऱ्यांची संख्या (कर्मचारी गणना-1995)

जिल्हा & भंडारा

अ. क्र.	बाब	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
1	2	3	4	5
1.	वर्ग - 1	187	25	2
2.	वर्ग - 2	471	327	24
3.	वर्ग - 3	9187	10292	1164
4.	वर्ग - 4	4129	1511	1295
5.	एकूण वर्ग - 1 ते 4	13974	12155	2485
6.	*इतर वर्ग 5 ते 9 व 0	2563	2370	653
7.	एकूण - 1 ते 9 व 0	16537	14525	3138

टिप - * इतर यांमध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक स्वर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील, अंशकालिक, मानसेवी आणि वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च 96 ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी संख्या			
				शासकीय	निमशासकीय	स्वाजमी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषि	00	20	1229	250	245	1724
2	साणकाम	10	5	-	2284	-	2284
3	वस्तु निर्माण	20 व 21	71	4017	-	5826	9843
4	वीज निर्मिती, गॅस, पाणी व सांडपाणी सेवा	40 ते 42	4	83	1426	-	1509
5	बांधकाम	50	14	2369	599	-	2968
6	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	60 ते 69	6	-	13	115	128
7	परिवहन, गोदामे आणि दळणवळण	70 ते 75	8	454	1712	8	2174
8	वित्त पुरवठा, विमा, रथावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	80 ते 83	94	16	1192	1136	2344
9	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	90 ते 96	205	7769	17469	5122	30360
10	इतर (दुरुस्ती सेवा)	98 ते 99	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण			427	15937	24945	12452	53334

आधार : जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, भंडारा.

तक्ता क्रमांक 5.9

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या
31 मार्च 1996 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्या : हजारात)

अ. क्र.	यंत्रणा	वर्ष	जिल्ह्यातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे	
			गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ भंडारा	31. 3. 61	1486	5	37	73972
		31. 3. 71	1659	5	586	595467
		31. 3. 81	1659	5	1042	1125876
		31. 3. 91	1803	8	1698	1831735
		31. 3. 95	1803	8	1698	1831735
		31. 3. 96	1803	8	1698	1831735
2	साजगी विद्युत कंपन्या	31. 3. 61	-	-	-	-
		31. 3. 71	-	-	-	-
		31. 3. 81	-	-	-	-
		31. 3. 91	-	-	-	-
		31. 3. 95	-	-	-	-
		31. 3. 96	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		31. 3. 61	1486	5	37	73972
		31. 3. 71	1659	5	586	595467
		31. 3. 81	1659	5	1042	1125876
		31. 3. 91	1803	8	1698	1831735
		31. 3. 95	1803	8	1698	1831735
		31. 3. 96	1803	8	1698	1831735

पुढे चालू..

तत्का क्रमांक : 5.9 पुढे चालू ..

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

31 मार्च 96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	यंत्रणा	वर्ष	विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे संख्या	
			संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	8	9	10	11
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, भंडारा	31-03-61	4	79941	41	153913
		31-03-71	5	180513	591	775980
		31-03-81	5	180513	1047	1306389
		31-03-91	8	275894	1706	3107629
		31-03-95	8	275894	1706	3107629
		31-03-96	8	275894	1706	3107629
2	साजगी विद्युत	31-03-61	-	-	-	-
		31-03-71	-	-	-	-
		31-03-81	-	-	-	-
		31-03-91	-	-	-	-
		31-03-95	-	-	-	-
		31-03-96	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		31-03-61	4	79941	41	153913
		31-03-71	5	180513	591	775980
		31-03-81	5	180513	1047	1306389
		31-03-91	8	275894	1706	3107629
		31-03-95	8	275894	1706	3107629
		31-03-96	8	275894	1706	3107629

टिप- 1) जिल्ह्यांत विद्युतीकरणासाठी साजगी कंपनी नाहीत.

2) स्तंभ क्रं. 4 व 6 मध्ये ओसाड गावे समाविष्ट आहेत.

आधार :- अधीक्षक अभियंता, संचालन व सुव्यवस्था, प्रविभाग, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, भंडारा.

...110...
 तक्ता क्रमांक 5.10

विजेची वापर 1995-96 या वर्षाकरिता

जिल्हा : भंडारा

(हजार किलोवॉट तासामध्ये)

अ. क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेच्या प्रकाराचा वापर							कनेक्शनसची संख्या
		घरगुती	व्यापारी कामा-साठी लघु शक्ती साठी	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवा-बत्ती	कृषि	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	धर्मल	89748 (12.76)	15656 (2.22)	556036 (79.00)	5929 (0.84)	36314 (5.16)	106 (0.02)	703789	236805
2	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
3	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण		89748 (12.76)	15656 (2.22)	556036 (79.00)	5929 (0.84)	36314 (5.16)	106 (0.02)	703789	236805

टिप : कंसातील आकडे एकूणशी टक्केवारी दर्शवितात.

आधार : अधीक्षक अभियंता, संचालन व सुव्यवस्था प्रविभाग, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ
 भंडारा.

...III...
 त्कता क्रमांक - 5.11

(आर्थिक गणना-1990)

कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बाब	* कृषि उद्योग			बिगर कृषिउद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	उद्योगाची संख्या									
	अ. स्वकार्यरत	7105	190	7295	44047	9345	53392	51152	9535	60687
	ब. आस्थापना***	478	28	501	8921	3748	12669	9399	3771	13170
	क. एकूण	7583	218	7796	52968	13093	66061	60551	13306	73857
2.	मालकीच्या प्रकारा नुसार एकूण उद्योग (संख्या)									
	अ. सहकारी	8	-	8	757	176	933	765	176	941
	ब. सार्वजनिक	16	-	16	3458	637	4095	3474	637	4111
	क. खाजगी	7559	218	7772	48753	12280	61033	56312	12493	68805
3.	मालकाचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संस्थेची टक्केवारी)									
	अ. अनु जाती	4.49	8.92	4.61	25.61	16.65	23.33	22.97	13.52	21.80
	ब. अनु जमाती	21	10	20	10	6	9	11	6	10
4.	जागेविरहित कार्यान्वीत असलेल्या उद्योगाची एकूणशी टक्केवारी	46.85	49.29	46.92	19.35	19.59	19.40	22.80	20.07	22.31
5.	शक्तीवर चालणाऱ्या उद्योगाची एकूण संस्थेची टक्केवारी	0.59	1.87	0.62	16.29	17.43	16.52	14.32	17.18	14.84

पुढे चालू...

...112...

तबता क्रमांक - 5.11 पुढे चालू

(आर्थिक गणना-1990)

कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा : भंडारा

श. क्र.	बाब	* कृषि उद्योग			बिगर कृषिउद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.	सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या									
	अ) एकूण कामगार	11966	356	12322	112470	45693	158163	124436	46049	170485
	ब) वेतनावर काम करणारे कामगार	876	48	924	41818	28468	70286	42694	28516	71210
	क) वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी	7.32	13.48	7.49	37.18	62.30	44.43	34.31	61.92	41.76
	ड) कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	2	2	2	2	3	2	2	3	2

टीप : * कृषि उत्पादन व मळे वगळून कृषि संबंधित उद्योग.

** पगारावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग.

*** ज्या उद्योगात कमीत कमी एकतरी व्यक्ती पगारावर काम करते असे उद्योग.

आधार - आर्थिक गणना 1990, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.

प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे
 नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)
 (कृषि व बिगर कृषि उद्योग)

जिल्हा - भंडारा

क्र.	बाब	ग्रामीण		नगरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	कृषि	7583	11966	213	356	7796	12322
2.	सनिये उत्पादन व साणकाम	85	1677	4	103	89	1780
3.	वस्तुनिर्माण	20259	52177	3795	12957	24054	65134
4.	वीज, गॅस आणि पाणी- पुरवठा	62	440	10	151	75	591
5.	बांधकाम	1688	2131	87	135	1775	2266
6.	घाऊक व्यापार	65	118	65	237	130	355
7.	किरकोळ व्यापार	12856	18469	4725	8714	17581	27183
8.	उपहारगृहे आणि हॉटेल्स	2492	4073	618	1502	3110	5575
9.	वाहतूक	338	866	431	1062	769	1928
10.	साठवण आणि गोदाम विषयक	150	265	103	171	253	436
11.	दळणवळण	152	391	22	572	174	963
12.	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	1117	2023	367	2223	1484	4251
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	13701	29835	2865	17865	16566	47700
14.	इतर सेवा [इतरत्र वर्गीकरण न केलेल्या]	-	-	1	1	1	1
सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण		60551	124436	13306	46049	73357	170485

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

क्र. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापना		एकूण
			ग्रामीण	नागरी	
1	2	3	4	5	6
1.	कृषि	0	478	23	501
2.	साणकाम व दगडकाम	1	38	2	40
3.	वस्तुनिर्माण	2 & 3	1935	754	2689
4.	वीज, गॅस व पाणीपुरवठा	4	60	10	70
5.	बांधकाम	5	51	9	60
6.	घाऊक व्यापार	6	10	44	54
7.	किरकोळ व्यापार	6	1361	1180	2541
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	6	414	257	671
9.	वाहतूक	7	89	51	140
10.	साठवण व गोदामविषयक	7	115	46	161
11.	दळणवळण	7	152	22	174
12.	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता व धंदेविषयक	8	242	158	400
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	4454	1215	5669
14.	इतर	10	0	0	0
एकूण			9399	3771	13170

आधार : अर्थ सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

महत्वाच्या उद्योगांनुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनातील
कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापनेतील कामगार		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	कृषि	0	1406	74	1480
2	खाणकाम व दगडकाम	1	1609	100	1709
3	वस्तुनिर्माण	2 & 3	17832	7136	24968
4	वीज व गॅस पाणी	4	435	151	586
5	बांधकाम	5	203	43	246
6	घाऊक व्यापार	6	52	205	257
7	किरकोळ व्यापार	6	3549	4029	7578
8	निवासगृहे व उपहारगृहे	6	1207	1022	2229
9	वाहतूक	7	604	654	1258
10	साठवणूक व वसाह	7	219	110	329
11	दळणवळण	7	391	572	963
12	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता	8	1051	1983	3034
13	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	18985	15711	34696
14	इतर	10	0	0	0
एकूण			47543	31790	79333

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन (आर्थिक गणना 1990)

...116...

तक्ता क्रमांक - 5.15

बिगर कृषि सहकारी आस्थापना [सर्व उद्योग गट एकत्र (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5
1.	सहकारी औद्योगिक आस्थापनांची संख्या	757	176	933
2.	चिजेवर चालणाऱ्या आस्थापनांची एकूण संस्थेशी टक्केवारी	5.94	7.38	6.21
3.	सहकारी आद्योगिक आस्थापनात सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार			
अ)	एकूण कामगार	4680	2040	6720
ब)	प्रति आस्थापना कामगारांची संख्या	6	12	7

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या

(आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	कृषि	8	90	-	-	8	90
2.	साणकाम व दगडकाम	-	-	-	-	-	-
3.	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा	30	1981	12	282	92	2263
4.	वीजबत्ती गॅस व पाणी	5	17	2	15	7	32
5.	बांधकाम	-	-	1	5	1	5
6.	घाऊक व्यापार	2	3	-	-	2	3
7.	किरकोळ व्यापार	154	347	44	126	198	473
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	8	25	9	133	17	158
9.	वाहतूक	3	13	-	-	3	13
10.	साठवण व वस्त्र	42	70	1	1	43	71
11.	दळणवळण	3	6	1	25	4	31
12.	अर्थ पुरवठा, विमा, मालमत्ता, धंदे	50	241	18	647	68	888
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	410	1977	88	806	498	2783
14.	इतर सेवा	-	-	-	-	-	-
प्रमुख - उद्योग गट एकूण		765	4770	176	2040	941	6810

टिप - सहकारी उद्योग ह्या सहकारी संस्था आहेत कारण सहकारी प्रकारासाठी स्वकार्यरत उद्योग नाहीत.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

...118...

तक्ता क्रमांक - 5.17 (अ)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	15139	22784	2510	3834	17649	26618
2.	3	1947	5841	290	870	2237	6711
3.	4	837	3348	151	604	988	3952
4.	5	218	1090	55	275	273	1365
5.	6 ते 9	170	1152	33	218	203	1370
6.	10 व अधिक	13	130	2	20	15	150
सर्व	आकारमान गट	18324	34345	3041	5821	21365	40166

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम

करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	800	1235	201	352	1001	1587
2.	3	281	843	131	393	412	1236
3.	4	193	772	102	408	295	1180
4.	5	127	635	72	360	199	990
5.	6-9	214	1526	118	835	332	2361
6.	10-19	147	1865	66	873	213	2738
7.	20-49	109	3390	42	1249	151	4639
8.	50-199	55	3912	19	1715	74	5627
9.	200-399	7	2007	2	551	9	2558
10.	400 व त्यापेक्षा जास्त	2	1647	1	400	3	2047
सर्व आकारमान गट		1935	17832	754	7136	2689	24968

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

घारुक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	11163	13604	3396	4138	14559	17742
2.	3	273	819	126	378	399	1197
3.	4	58	232	28	112	86	344
4.	5	31	155	11	55	42	210
5.	6-9	25	176	4	24	29	200
6.	10 व अधिक	-	-	1	10	1	16
सर्व आकारमान गट		11550	14936	3566	4717	15116	19703

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1. 1-2		866	1478	602	1127	1468	2605
2. 3		262	786	297	891	559	2677
3. 4		127	508	134	536	261	1044
4. 5		55	275	78	390	133	665
5. 6-9		44	310	84	573	128	883
6. 10-19		15	187	24	290	39	477
7. 20-49		2	57	1	23	3	80
8. 50-199		-	-	4	404	4	404
9. 200-399		-	-	-	-	-	-
10. 400 आणि त्यापेक्षा जास्त		-	-	-	-	-	-
सर्व	आकारमान गट	1371	3601	1224	4234	2595	7835

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

...122...

तक्ता क्रमांक - 5.19 (अ)

सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	शे-पी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	9051	10097	1569	1851	10620	11948
2.	3	113	339	54	162	167	501
3.	4	42	168	12	48	54	216
4.	5	19	95	8	40	27	135
5.	6 ते 9	21	141	5	33	26	174
6.	10 व अधिक	1	10	2	20	3	30
सर्व	आकारमान गट	9247	10850	1650	2154	10897	13004

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	2736	4215	392	682	3172	4897
2.	3	415	1245	169	507	584	1752
3.	4	289	1076	95	380	364	1456
4.	5	174	870	66	330	240	1200
5.	6-9	392	2858	155	1130	547	3988
6.	10-19	274	3471	159	2136	433	5607
7.	20-49	135	3956	116	3645	251	7601
8.	50-199	14	994	58	5025	72	6019
9.	200-399	1	300	3	973	4	1273
10.	400 व त्यापेक्षा जास्त	-	-	2	903	2	903
सर्व आकारमान गट		4454	18985	1215	15711	5669	34696

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	46669	60628	8709	11236	55378	71864
2.	3	2810	8430	502	1506	3312	9936
3.	4	1088	4352	196	784	1284	5136
4.	5	310	1550	78	390	388	1940
5.	6 ते 9	257	1753	45	293	302	2046
6.	10 व अधिक	18	180	5	50	23	230
सर्व आकारमान गट		51152	76893	9535	14259	60687	91152

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	5367	8409	1422	2555	6789	10964
2.	3	1231	3343	712	2136	1993	979
3.	4	712	2348	339	1556	1101	4404
4.	5	435	2175	243	1215	678	3390
5.	6-9	761	5465	415	2938	1176	8403
6.	10-19	495	6291	298	3958	793	10249
7.	20-49	261	7791	191	5909	452	13700
8.	50-199	73	5240	91	7811	164	13051
9.	200-399	11	3108	6	1864	17	4972
10.	400 आणि त्यापेक्षा जास्त	3	2373	4	1848	7	4221
सर्व आकारमान गट		9399	47543	3771	31790	13170	79338

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या
१	२	३
१.	सहकारी पतसंस्था (एकूण)	
१.१	जिल्हामध्यवर्ती सहकारी बँका	१
१.२	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	६७२
१.३	शेतकरी सेवा संस्था	२
१.४	लॅम्पस सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	३९
१.५	धान्य बँका	४
१.६	इतर (संस्थेचा प्रकार द्यावा)	-
२.०	बिगर कृषि पत संस्था (एकूण)	
२.१	प्राथमिक सहकारी बँका	
	अ. नागरी बँका	३
	ब. कर्मचारी पत संस्था	-
२.२	इतर बिगर कृषि पत संस्था	
	अ. कर्मचारी पत संस्था	१३९
	ब. नागरी पत संस्था आणि इतर (भिशी, शिष्ट आणि पतसंस्था वगैरे)	६२
	क. इतर	
३.	पणन संस्था (एकूण)	
३.१	जिल्हा पणन संस्था	
	अ. सर्वसाधारण उद्देश	१
	ब. विशेष उद्देश	-
३.२	प्राथमिक पणन संस्था	
	अ. सर्वसामान्य तालुका सखी विक्री संघ	११
	ब. विशेष	-
३.३	इतर	
४.०	उत्पादक संस्था (एकूण)(तपशिल ६.१३ मध्ये पहावे)अवलोकनार्थ	८६९
५.०	सामाजिक सेवा संस्था (तपशिल ६.१३ मध्ये पहावे) अवलोकनार्थ	४२५
	एकूण	२२२८

आधार - जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, भंडारा.

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती
(31-03-1996 ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा: भंडारा

[रूपये व सभासद संख्या हजारात]

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	संस्था	2228
2	एकूण सभासद	496107
3	भरणा झालेले भागभांडवल	240342
4	वरील तीन पैकी अ. शासकीय भाग भांडवल ब. स्वतःचा निधी	2488
5	ठेवी	1432969
6	सेवते भांडवल	3127234
7	निवळ दिलेली कर्जे	285947
8	खरेदीची किंमत	112740
9	चिक्रीची किंमत	164900
10	नफा मिळालेल्याः अ. संस्था ब. रक्कम	1130 28532
11	तोदयातीलः अ. संस्था ब. रक्कम	885 17980
12	नफा किंवा तोटा नसलेल्या संस्था	213

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

...128...

तत्का क्रमांक : 6. 3

जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31. 3. 96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	लेखा परीक्षणानुसार वर्गवारी				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परीक्षा न झालेल्या	एकूण कारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	भंडारा	21	70	114	-	1	113	319
2	मोहाडी	5	28	67	-	1	71	172
3	तुमसर	4	21	97	1	2	51	176
4	तिरोडा	3	16	102	1	2	29	153
5	गोंदिया	14	42	168	3	1	27	255
6	आमगांव	3	10	48	2	2	50	115
7	गोरेगांव	-	7	33	-	1	82	123
8	सालेकसा	-	8	21	1	1	34	66
9	देवरी	1	6	37	-	1	73	118
10	साकोली	6	18	90	2	3	109	228
11	अर्जुनी/मोर.	2	14	82	4	3	40	145
12	लाखाडूर	-	15	59	-	1	54	129
13	पवनी	5	33	56	-	1	55	150
14	स/अर्जुनी	-	2	5	-	-	-	7
जिल्हा एकूण		64	290	980	14	20	788	2156

टिप- 1) जिल्हा विशेष परिक्षक वर्ग-1 अंतर्गत घेणा-या संस्थाचा समावेश देवरी व अर्जुनी/मोर. तालुक्यात आहे. 2) स्तंभ 8 मधील माहिती लेखा परिक्षणास पात्र नसलेल्या संस्थाचा समावेश आहे. 3) यातील आकडेवारी सुधारित आहे.

आधार : 1) जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक वर्ग-1 सहकारी संस्था, भंडारा.

2) जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक वर्ग-2 सहकारी संस्था, (पडुम) भंडारा.

जिल्हयातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बँकांचा प्रकार	बँक शाखा	सभासद		भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	सेवते भांडवल
			संस्था सभा.	वैयक्तिक सभासद				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	महाराष्ट्र राज्य सह. बँक, मुंबई.	-	-	-	-	-	-	-
2	जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक, लि.	54	1428	99	40943	32348	906572	1229900
3	जिल्हा औद्योगिक सह. बँक,	-	-	-	-	-	-	-
4	राज्य भुविकास बँकेची जिल्हा शाखा,	14	39	23888	15695	-	2376	-
5	राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्रमांक : 6.4 पुढे सुरु .....

अ. क्र.	अल्प मुदतीचे कर्जे			मध्यम दीर्घ		येणे कर्जे			थकलेली कर्जे			
	रोस पत	वटवि लेली बिले	एकूण (10 + 11)	शेतीच्या कामांसाठी	मुदती- मुदती- कर्जे	दीर्घ मुदती- दीर्घ मुदती- कर्जे	अल्प मुद- तीची	मध्यम मुद- तीची	दीर्घ मुद- तीची	अल्प मुद- तीची	मध्यम मुद- तीची	दीर्घ मुद- तीची
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	477609	-	477609	108894	116924	8183	335703	245125	17951	123072	80710	385
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	28713	-	-	145467	-	-	19921
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप:- अ. क्र. 4 समोरील स्तंभ क्र. 3 मध्ये 6 पे ऑफीसचा समावेश आहे.

आधार : 1) जिल्हा मध्यवर्ती बँक लि. भंडारा. 2) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि. भंडारा.

** स्तंभ क्र. 13 मधील कर्जे स्तंभ क्र. 12 पैकी आहेत.

...130...

तक्का क्रमांक : 6.5

जिल्हयातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदार रॉंची संख्या	सभासद संख्या				भाग भांडवल	स्तंभ ९ पैकी शासकीय भाग भांडवल
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार	इतर सभासद		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	71	20111	20111	14117	5994	-	4832	19
2	मोहाडी	49	19675	19675	13491	4988	1196	5072	8
3	तूमसर	65	15428	15424	10400	5028	-	4260	75
4	तिरोडा	64	18729	18729	12379	4573	1777	3873	70
5	मोंदिया	59	19777	19777	10303	7457	2017	4392	200
6	आमगांव	46	13052	13052	6203	4690	2159	3241	41
7	गोसांव	53	19825	19825	10960	8642	223	3244	20
8	सालेकसा	20	6010	6010	4446	1564	-	895	2
9	देवरी	16	6724	6724	5090	1634	-	1885	60
10	साकोली	80	27075	27075	20361	6714	-	7182	202
11	अर्जुनी/मोर	35	13815	13815	10923	2892	-	3940	8
12	लासांदूर	63	28713	28713	15492	11862	1359	5883	147
13	पवनी	51	20172	20172	14339	5833	-	5287	74
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		672	229106	229106	133504	71871	8731	53986	926

पुढे चालू.

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)	
					कर्जेदार	कर्जाची रक्कम (रु.)	बाकी असलेले संभा-सद	रक्कम (रु.)
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	भंडारा	471	13721	31737	2247	13721	6432	20585
2	मोहाडी	564	10652	39034	4455	10652	8349	25495
3	तूमसर	1530	9914	27364	2644	9914	5284	32492
4	तिरोडा	521	8722	24206	2075	8722	7090	20212
5	गोंदिया	609	9517	41853	3029	9517	7266	20699
6	अमगांव	261	13507	30249	1478	1350	4852	19240
7	गोर्गांव	3058	9613	22503	1568	9613	5650	25105
8	सालेकसा	64	755	5179	720	755	2459	4129
9	देवरी	203	6557	12559	947	6557	2362	12934
10	साकोली	2852	21490	38917	6348	21490	10168	36494
11	अर्जुनी/मोर.	3999	11660	25264	2879	16670	4484	23855
12	लाखांदूर	929	18310	41806	9200	18310	7125	39446
13	पवनी	1785	18178	40575	3336	18178	6659	35327
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		16346	152596	381746	40926	145449	78210	316013

तत्का क्रमांक ६.५ पुढे चालू
जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, ३१.३.९६ अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षापेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		२ वर्षापेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी		
	थकबाकीदार	रक्कम (रु.)	थकबाकी- दार	रक्कम (रु.)	थकबाकी- दार	रक्कम (रु.)	
1	2	18	19	20	21	22	23
1 भंडारा	3591	13741	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
2 मोहाडी	4809	16606	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
3 तूमसर	4229	12066	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
4 तिरोडा	4992	9499	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
5 गोंदिया	5628	17013	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
6 आमगांव	4352	13110	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
7 गोरेगांव	4082	14554	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
8 सालेकसा	1276	2071	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
9 देवरी	1839	4348	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
10 साकोली	8546	14056	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
11 अर्जुनी/मोर.	3798	4681	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
12 लासांदूर	5628	17092	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
13 पवनी	5593	12719	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
14 स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	
जिल्हा-एकूण	58361	152356	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	

टिप:-1)सडक अर्जुनी तालुक्यासाठी माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे. 2) 95-96 या वर्षी स्तंभ क्रं. 20, 21, 22 व 23 कॉलमची माहिती उपलब्ध नाही.
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

... 188 ...

तत्का क्रमांक : 6.6

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या			इतर सभासद	भाग भांडवल (रु.)	स्तंभ ९ पैकी शासकीय भाग भांडवल (रु.)
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तुमसर	1	2750	2750	1551	905	294	741	168
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	1	5851	5851	3525	1498	828	1766	219
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2	8601	8601	5076	2403	1122	2507	387

पुढे चालू.

...134...

तत्का क्रमांक : 6.6 पुढे चालू
जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारत)

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)	
					कर्जदार	कर्जाची रक्कम (रु.)	बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रु.)
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	79	728	6076	353	728	749	4264
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	996	1426	14458	269	1426	2497	6984
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-
7	गोंगांव	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	-
12	लाखांदूर	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1075	2154	20534	622	2154	3246	11248

पुढे चालू.

...135...

तत्का क्रमांक : 6.6 पुढे चालू
जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची धकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		२ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची धकबाकी		२ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची धकबाकी	
		धकबाकीदार	रक्कम (रु.)	धकबाकी- दार	रक्कम (रु.)	धकबाकी- दार	रक्कम (रु.)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	588	3426	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	2018	5379	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2606	8805	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.

टिप-रकाना क्र. 20, 21, 22 व 23 ची माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

...136...

तक्का क्रमांक : 6.7

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या (00)				भाग भांडवल (रुपये)	स्तंभ 9 पैकी शासकीय भाग भांडवल
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार	इतर सभासद		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	2	658	658	541	86	31	172	60
5	गोंदिया	1	696	696	429	127	140	117	30
6	आमगांव	1	502	502	381	15	106	88	30
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	6	2883	2883	1496	907	480	207	180
9	देवरी	23	12061	12061	6264	4014	1783	3252	690
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	6	5489	5489	3204	975	1310	1227	180
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सं/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		39	22289	22289	12315	6124	3850	5060	1170

पुढे चालू.

तत्का क्रमांक : 6.7 पुढे चालू
जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रु. हजारात)

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रुपये)	खेळते भांडवल (रुपये)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) कर्जदार कर्जाची रक्कम (रुपये)	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रुपये)	
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	1	183	1306	31	183	227	779
5	गोंदिया	3	369	915	69	369	151	691
6	आमगांव	1	202	633	25	202	80	397
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	80	420	2668	318	420	982	1890
9	देवरी	57	8656	11270	2400	8656	1968	4690
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	12	3407	8317	1848	3407	2419	7810
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		154	13237	25109	4691	13237	5827	16257

पुढे चालू..

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-
3	तुमसर	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	225	708	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
5	गोंदिया	132	352	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
6	आमगांव	80	247	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
7	गोसांव	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	790	1550	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
9	देवरी	1779	3528	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
10	साकोली	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	2320	3251	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-
14	से/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		5326	9636	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.

टिप-1) सडक अर्जुनी या नविन तालुक्यासाठी माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यात समाविष्ट आहे. 2) रकाना क्र. 20, 21, 22 व 23 ची माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

...139...

तक्ता क्रमांक : 6.8

जिल्हयातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापूस	गळी- ताची धान्ये	ऊस	ताग व मेष्टा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	भंडारा	6795	-	6795	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	8045	-	6848	-	-	-	-	35	1162	-	-
3	तुमसर	6945	-	5752	-	-	-	-	-	1193	-	-
4	तिरोडा	4530	-	4530	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	3642	-	3642	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	7595	-	7595	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	3461	-	3461	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	443	-	443	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	4412	-	4339	-	-	-	-	-	73	-	-
10	साकोली	13129	-	12607	-	-	-	-	-	522	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	10412	-	10412	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लाखांदूर	12503	-	11427	-	-	-	-	-	1076	-	-
13	पवनी	12019	-	12019	-	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		93931	-	89870	-	-	-	-	35	4026	-	-

टिप-स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही. ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे.

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

...140...

तत्ता कमांक : 6.9

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.96 असेर

जिल्हा :- भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वगैर्ये धान्ये	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	ऊस	ताग व मेषटा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	भंडारा	679	-	679	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	805	-	685	-	-	-	-	4	116	-	-
3	तूमसर	694	-	575	-	-	-	-	-	119	-	-
4	तिरोडा	453	-	453	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	364	-	364	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	759	-	759	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	346	-	346	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	443	-	443	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	441	-	434	-	-	-	-	-	7	-	-
10	साकोली	1312	-	1260	-	-	-	-	-	52	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	1041	-	1041	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लाखांदूर	1250	-	1142	-	-	-	-	-	108	-	-
13	पवनी	1201	-	1201	-	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		9788	-	9382	-	-	-	-	4	402	-	-

टिप :- सडक अर्जुनी तालुक्याकरीता स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

जिल्हा : भंडारा

(रूपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापूस	गळी- ताची धान्ये	ऊस	ताग व मेषटा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	62	-	62	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	131	-	131	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	135	-	135	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	724	-	724	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	3122	-	3122	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	2745	-	2745	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		6919	-	6919	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप:- सडक अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे.

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	प्रकार	संस्था संख्या	सभाने सद संख्या	भाग-भांडवल (रु.)	राखीव व इतर निधी (रु.)	ठेवी (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	कर्ज			
								अग्रिम (रु.)	वसूल झालेले (रु.)	घेणे (रु.)	थकीत (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	प्राथमिक सहकारी बँका										
1.	नागरी बँका	3	29447	16872	2306	490715	572254	462743	363589	241459	26595
2.	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	इतर बिगरकृषि										
1.	नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	कर्मचारी पतपेढी	201	55192	24968	12275	35682	121102	43886	30133	97651	1840
3.	इतर (नागरी पतपेढी)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

...143...

तत्का क्रमांक ६१२

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य ३१.३.९६ अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्था संख्या	सभासदांची संख्या	खेळते भांडवल (रु.)	खरेदीची किंमत(रु.)			विक्रीची किंमत(रु.)		
					कृषि उत्पादन	शेतीच्या जेव्या वस्तू	उपभोग्याच्या वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	2	976	4844	6070	2004	6013	-	-	-
2	मोहाडी	1	483	2655	-	12547	7325	-	-	-
3	तुमसर	1	345	2405	-	1809	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	1	1012	1657	-	210	227	-	-	-
6	आमगांव	1	1061	3694	-	8028	10790	-	-	-
7	गोरेगांव	1	419	449	1117	190	90	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	1	1105	371	-	865	1117	-	-	-
10	साकोली	1	1593	3078	6407	335	15311	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	1	5256	1194	-	10498	6443	-	-	-
12	लासांदूर	1	2107	2567	109	7430	-	-	-	-
13	पवनी	1	1081	1137	1402	-	6403	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		12	15438	24051	15105	43916	53719	-	-	-
जिल्हा पातळीवरील संस्था		-	-	-	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू.

...144...

तत्का क्रमांक : 6.12 पुढे चालू

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	कृषि-उत्पादनाची विक्री (अडते व मालक म्हणून)							एकूण
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्ये	कापूस	गळी-ताची धान्ये	डाळी	इतर	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19
1	भंडारा	812	242	6422	-	-	-	-	7476
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	7374	7374
3	तुमसर	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	350	207	349	-	-	-	-	906
10	साकोली	592	433	47	-	-	-	15346	16418
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	6584	6584
12	लाखांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	5901	5901
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1754	882	6818	-	-	-	35205	44659
जिल्हा पातळी-वरील संस्था		-	-	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू..

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	शेतीला आवश्यक वस्तूंची विक्री(आडते व मालक म्हणून)				एकूण	उपभोग्य वस्तूंची एकूण विक्री
		खते	बियाणे	कृषि अवजारे	इतर		
1	2	20	21	22	23	24	25
1	भंडारा	7402	902	-	-	8304	20
2	मोहाडी	12680	664	103	7374	20821	7374
3	तुमसर	1458	118	-	-	1576	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	2740	-	-	-	2740	52
6	आमगांव	7340	271	-	-	7611	9013
7	गोरेगांव	1174	190	-	-	1364	143
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	890	260	32	-	1182	-
10	साकोली	5976	26	-	15346	21348	-
11	अर्जुनी/मोर.	10449	493	12	6584	17538	6584
12	लाखांदूर	-	-	127	-	127	-
13	पवनी	1402	-	-	5901	7303	7941
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण:		51511	2924	274	35205	89114	31127
जिल्हा पातळी-वरील संस्था		-	-	-	-	-	-

टिप:-1) स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यात

समाविष्ट आहे. 2)स्तंभ क्रं. 9 आणि 10 ची माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग भांडवल (रुपये)	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	सेवते भांडवल (रुपये)
	2	3	4	5	6	7
1	<u>उत्पादक संस्था</u>					
1.1	साखर कारखाने	1	4892	61518	111835	287790
1.2	इतर शेती प्रक्रिया संस्था	25	15494	1605	8763	14303
1.3	विणकर संस्था (हातमाग, यंत्रमाग)	36	3520	1399	197	7934
1.4	सुत गिरण्या	1	21	300	3	-
1.5	औद्योगिक वसाहती/संस्था	1	89	248	554	774
1.6	इतर औद्योगिक संस्था	58	13918	13655	580	18960
1.7	दुग्ध व्यवसाय संस्था	414	24956	1597	7564	16503
1.8	दुग्ध व्यवसाय संघटना	-	-	-	-	-
1.9	मत्स्यव्यवसाय संस्था	227	15350	405	711	4741
1.10	शेती संस्था	1	65	7	1	6
1.11	उपसा जलसिंचन संस्था	43	2329	716	397	15242
1.12	वन कामगार संस्था	34	8454	125	8994	90011
1.13	इतर संस्था (पशुधन संस्था)	21	1622	27	6	283
1.14	कुक्कट पालन वराहपालन संस्था	7	330	260	7	732
2	<u>सामाजिक सेवा संस्था</u>					
2.1	ग्राहक भांडारे	58	24945	2200	2893	4430
2.2	गृह निर्माण संस्था	165	6449	2945	3186	91224
2.3	कामगार कंत्राटदार संस्था	138	10920	3632	37085	191515
2.4	परिवहन संस्था	9	286	191	99	2633
2.5	अ) महिला सहकारी संस्था	36	898	176	208	407
	ब) जिल्हा सहकारी मंडळ	1	1092	-	-	-
	क) संघ	4	255	-	-	-
	ड) जिल्हा देखरेख संस्था	14	673	-	-	-

टिप- अ. क्र. 2.5 (क)समोरील संघात दुग्ध संघाचा समावेश करण्यांत आला आहे.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक , सहकारी संस्था, भंडारा

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संस्थांचे प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य
1	2	3	4	5
1	साखर कारखाने	अ. गाळलेल्या ऊसाचे वजन	हजार मे. टन	11.35
		ब. गाळलेल्या ऊसाची किंमत	लाख रुपये	522.22
		क. उत्पादित साखरेचे वजन	हजार मे. टन	109.54
		ड. उत्पादित साखरेची किंमत	लाख रुपये	877.58
2	प्राथमिक विणकर सहकारी संस्था	अ. चालू माग	संख्या	422
		ब. सूत खरेदी	लाख रुपये	23.16
		क. उत्पादन	लाख रुपये	2.37
		ड. विक्री	लाख रुपये	25.87
3	सूत गिरण्या	अ. चात्यांची संख्या	संख्या "00"	निरंक
		ब. उत्पादित सूत	हजार टन	निरंक
4	इतर औद्योगिक संस्था	अ. कच्चा माल खरेदी	लाख रुपये	2.07
		ब. उत्पादन	लाख रुपये	4.96
		क. विक्री	लाख रुपये	9.46
5	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ. दुग्ध खरेदीची किंमत	लाख रुपये	801.00
		ब. दुग्ध विक्रीची किंमत	लाख रुपये	872.43
6	दुग्ध व्यवसाय संघटना	अ. खरेदीची किंमत	लाख रुपये	1517.11
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	1688.56
7	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लाख रुपये	5.25
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	5.85
8	मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लाख रुपये	4.00
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	4.80
9	कृषि संस्था	अ. फसलेले क्षेत्र	"00" हेक्टर	उ. ना.
		ब. उत्पादन	लाख रुपये	उ. ना.
10	उपसा सिंचन संस्था	भिजलेले क्षेत्र	"00" हेक्टर	20.27
11	वन-कामगार संस्था	अ. दिलेली कुपे	संख्या	उ. ना.
		ब. वन उत्पादन मूल्य	लाख रुपये	308.34
12	घाऊफ गाहक भंडारे	अ. खरेदीची किंमत		
		ब. विक्रीची किंमत		
13	प्राथमिक गाहक भंडारे	अ. खरेदीची किंमत		73.10
		ब. विक्रीची किंमत		56.46
14	कामगार-कंत्राटदार संस्था	अ. वर्षात हाती घेतलेली कामे	संख्या	20098
		ब. हाती घेतलेल्या कामांची अदा. किं.	लाख रुपये	3115.61
		क. दिलेली मजुरी		उ. ना.
15	गृह निर्माण संस्था	अ. बांधलेल्या घरांची/ जाळ्यांची संख्या	संख्या	1018

टिप- जिल्हयातील सूत गिरण्या अद्यापही चालू झालेल्या नाहीत.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

...148...

तत्का क्रमांक : 6.15

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31.3.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रुपये हजारत)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसिल	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					1) धान		2) तांदूळ	
					परिमाण	मूल्य (रुपये)	परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	1065	4761	123	895
2	मोहाडी	मोहाडी	-- "	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	-- "	1	32715	143989	1123	7992
4	तिरोडा	तिरोडा	-- "	-	13744	74484	88	543
5	गोंदिया	गोंदिया	-- "	2	75144	327974	334	2534
6	आसगांव	आसगांव	-- "	-	17356	67368	96	439
7	जोसांव	जोसांव	-- "	-	4432	12728	-	-
8	-	सालेकता	-- "	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	-- "	-	-	-	-	-
10	साकोली	साकोली	-- "	1	3500	15609	-	-
11	अर्जुनी/गोर	अर्जुनी/गोर	-- "	1	33095	114967	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	-- "	-	22164	75569	1563	8661
13	पचनी	पचनी	-- "	2	8702	45198	702	4623
14	-	स/अर्जुनी	-- "	-	-	-	-	-
एकूण				7	211917	882647	4029	25737

पुढे चालू.

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	सहस्रील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					3) ज्वारी परिमाण	मूल्य (रुपये)	4) गहू परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	10	11	12	13
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	20	96	553	3594
2	मोहाडी	मोहाडी	--	--	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	--	--	1	2	122	609
4	तिरोडा	तिरोडा	--	--	-	16	47	189
5	गोंदिया	गोंदिया	--	--	2	34	141	4427
6	आमगांव	आमगांव	--	--	-	-	496	1944
7	गोसांव	गोसांव	--	--	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	--	--	-	-	-	-
9	-	देवरी	--	--	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	--	--	1	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	--	--	1	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	--	--	-	-	157	742
13	पवनी	पवनी	--	--	2	6	19	704
14	-	स/अर्जुनी	--	--	-	-	-	-
एकूण	-	-	-	7	78	312	6089	30940

पुढे चालू.

...150...

तबता क्रमांक 6.15 पुढे सुरु

जिल्हा - भंडारा

अ.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसिल	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					5) चना परिमाण	6) उडीद		
1	2	3	4	5	14	15	16	17
						मूल्य (रुपये)	परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	68	666	2	33
2	मोहाडी	मोहाडी	--	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	--	1	88	836	11	183
4	तिरोडा	तिरोडा	--	-	28	231	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	--	2	814	2277	-	-
6	आमगांव	आमगांव	--	-	142	1209	-	-
7	मोखांव	मोखांव	--	-	-	-	-	-
8	-	सातकसा	--	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	--	-	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	--	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	--	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	--	-	10	93	22	367
13	पवनी	पवनी	--	2	48	464	35	611
14	-	स/अर्जुनी	--	-	-	-	-	-
एकूट	-	-	-	7	698	5776	70	1194

पुढे चालू.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					7) मूग परिमाण	8) तुर परिमाण		
1	2	3	4	5	18	19	20	21
					परिमाण	मूल्य (रुपये)	परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	32	473	48	753
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	101	1727	27	419
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	25	381	-	-
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	गोरेगांव	---	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	---	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	---	-	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	---	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी मोर	---	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	128	2022	-	-
13	पवनी	पवनी	---	2	125	2010	30	486
14	-	स/अर्जुनी	---	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		-	-	7	411	6613	105	1658

पुढे चालू...

...152...

तक्ता क्रमांक 6.15 पुढे सुरु

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					9) मसुर परिमाण	मूल्य (रुपये)	10) सोयाबिन परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	22	23	24	25
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	2	18	102	835
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	7	77	318	2333
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	-	-	7251	58657
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	-	-
7	गोसांव	गोसांव	---	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	---	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	-	-	29	199
13	पवनी	पवनी	---	2	3	35	435	3355
14	-	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण-		-	-	7	12	130	8135	65379

पुढे चालू.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					11) भुईमूग परिमाण	12) पोपट परिमाण		
1	2	3	4	5	26	27	28	29
						मूल्य (रुपये)	मूल्य (रुपये)	
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	-	-	158	1644
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	1	16	280	2836
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	1	17	34	361
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	-	-
7	गोखगांव	गोखगांव	---	-	-	-	-	-
8		सालेकसा	---	-	-	-	-	-
9		देवरी	---	-	-	-	-	-
10	लाखनी	साकोली	---	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	5	54	61	635
13	पवनी	पवनी	---	2	30	361	70	666
14		स/अर्जुनी	---	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण				7	37	448	603	6192

पुढे चालू.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					13) जवस परिमाण	मूल्य (रुपये)	14) गुळ परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	30	31	32	33
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	19	255	1	7
2	मोहाडी	मोहाडी	---	---	---	---	---	---
3	तुमसर	तुमसर	---	1	22	319	3268	22526
4	तिरोडा	तिरोडा	---	---	---	---	---	---
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	3140	37739	369	2738
6	आमगांव	आमगांव	---	---	---	---	239	1357
7	गोसाव	गोसाव	---	---	---	---	---	---
8		सालेकसा	---	---	---	---	---	---
9		देवरी	---	---	---	---	---	---
10	लासनी	साकोली	---	1	---	---	---	---
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	---	---	---	---
12	लासांदूर	लासांदूर	---	---	---	---	---	---
13	पवनी	पवनी	---	2	13	191	---	---
14		स/अर्जुनी	---	---	---	---	---	---
जिल्हा एकूण				7	3194	38504	3877	26678

पुढे चालू.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					15) वाटाणा परिमाण	मूल्य (रुपये)	एकूण बेरीज परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	34	35	36	37
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	-	-	2193	14030
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	-	-	38085	123921
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	14065	76117
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	-	-	91073	455404
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	18329	72367
7	गोसांव	गोसांव	---	-	-	-	4432	12728
8	-	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	---	1	-	-	3500	15609
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	-	-	33095	114967
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	118	927	24257	89269
13	पवनी	पवनी	---	2	197	1536	10541	60309
14	-	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण -				7	315	2513	239570	1094721

टिप :- 1) स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती संबंधित तालुक्यात समाविष्ट आहे. 2) मोहाडी बाजारपेठेत मालाची आवक झालेली नाही. 3) सालेकसा, देवरी व स/अर्जुनी ह्या तालुक्यात नियंत्रित बाजारपेठा नाहीत.

आधार :- 1) जिल्ह्यांतील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या. 2) जिल्हा उपनिबंधक सह. सं. भंडारा.

...156...

तक्का क्रमांक : 6.16

जिल्हयातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.7.96 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ.	तहसील	सावकारांची संख्या	व्यापा-याना दिलेली कर्जे	व्यापा-यां व्यतिरिक्त दिलेली कर्जे	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	भंडारा	48	3413	1341	4754
2	मोहाडी	29	-	8318	8318
3	तुमसर	32	-	12212	12212
4	तिरोडा	14	75	5257	5962
5	गोंदिया	55	-	5206	5206
6	आमगांव	4	-	2258	2258
7	गोरेगांव	1	-	31	31
8	सालेकसा	-	-	-	-
9	देवरी	13	-	2526	2526
10	साकोली	40	-	2880	2880
11	अर्जुनी/मोर.	18	-	-	-
12	लासांदूर	16	-	1404	1404
13	पवनी	17	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		287	4118	41433	45551

टिपा- 1) स/अर्जुनी येथे सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था यांचे कार्यालय उघडण्यांत आले नाही. 2) स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

सार्वजनिक व अर्थसहाय्यीत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय

सुविधांची माहिती-1995

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	रुग्णालये	दवाखाने	प्रसुतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	डॉक्टर	परिचारिका
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	भंडारा	2	7	4	4	42	152
2.	मोहाडी	1	3	4	5	10	32
3.	चूमसर	1	3	5	5	18	65
4.	तिरोडा	1	4	2	4	12	37
5.	गोंदिघा	3	8	4	8	42	129
6.	आमगांव	-	5	3	4	11	28
7.	गोरेगांव	-	3	2	6	10	31
8.	सालेकसा	1	3	1	3	7	24
9.	देवरी	2	7	3	5	16	60
10.	साकोली	1	13	5	8	30	67
11.	अर्जुनी/मोर.	2	7	2	5	18	55
12.	लाखांदूर	1	8	7	4	13	42
13.	पवनी	1	9	1	4	17	40
14.	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		16	80	43	65	246	762

पुढे चालू.

त्वता क्रमांक - 7.1 पुढे चालु

अ. क्र.	तालुका	साटांची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (00)			उपचार केलेले बाह्यरुग्ण(00)		
		एकूण	स्त्रियां-साठी	मुलां-साठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
1	2	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	भंडारा	436	202	71	79	79	70	946	970	566
2.	मोहाडी	87	28	39	10	15	8	215	322	248
3.	तूमसर	130	47	55	38	22	18	350	409	320
4.	तिरोडा	63	28	24	10	17	6	215	300	224
5.	गोंदिया	248	103	66	129	115	44	475	718	224
6.	आमगांव	36	8	18	9	8	3	95	102	85
7.	गोरेगांव	64	12	34	3	3	5	101	158	115
8.	सालेकसा	58	26	22	9	4	3	139	459	171
9.	देवरी	108	44	42	9	10	9	215	346	250
10.	साकोली	107	32	50	15	11	9	359	495	395
11.	अर्जुनी/मोर.	118	46	48	6	10	4	225	450	240
12.	लासांदूर	84	22	44	4	9	4	212	351	208
13.	पवनी	95	28	36	8	12	5	128	337	190
14.	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1634	626	549	329	315	183	3675	5417	3236

आधार :- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, भंडारा 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, 3) स्वास्थ्य अधिकारी, रेल्वे दवाखाना/हेल्थ युनिट, गोंदिया.

नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या-1995

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. भंडारा	एकूण		2973	2582	5555	1140	774	1914	98	74	172
	ग्रामीण		1235	1115	2350	567	441	1008	35	38	73
2. मोहाडी	एकूण		1189	1029	2218	421	292	713	19	19	38
	ग्रामीण		899	769	1668	331	240	571	15	16	31
3. तुमसर	एकूण		2171	2015	4186	909	645	1554	57	58	115
	ग्रामीण		1368	1266	2634	657	482	1139	35	34	69
4. तिरोडा	एकूण		1458	1249	2707	687	545	1232	39	41	80
	ग्रामीण		1237	1016	2253	577	480	1057	36	31	67
5. गोंदिया	एकूण		3979	3416	7395	1530	1120	2650	99	53	152
	ग्रामीण		1895	1617	3512	904	774	1678	52	35	87
6. आमगांव	एकूण		1235	1098	2333	445	369	814	30	34	64
	ग्रामीण		1235	1098	2333	445	369	814	30	34	64
7. गोरगांव	एकूण		1203	1078	2281	631	527	1158	43	35	78
	ग्रामीण		1203	1078	2281	631	527	1158	43	35	78
8. सालेकसा	एकूण		670	627	1297	254	235	489	17	35	52
	ग्रामीण		670	627	1297	254	235	489	17	35	52
9. देवरी	एकूण		1178	1046	2224	490	347	837	46	27	73
	ग्रामीण		1178	1046	2224	490	347	837	46	27	73
10. साकोली	एकूण		1966	1751	3717	911	646	1557	58	44	102
	ग्रामीण		1966	1751	3717	911	646	1557	58	44	102
11. अर्जुनी/मो	एकूण		1187	1057	2244	395	363	758	42	27	69
	ग्रामीण		1187	1057	2244	395	363	758	42	27	69
12. लासांदूर	एकूण		1355	1130	2485	535	385	920	59	32	91
	ग्रामीण		1355	1130	2485	535	385	920	59	32	91
13. पवनी	एकूण		1199	1062	2261	512	439	951	29	32	61
	ग्रामीण		904	806	1710	421	350	771	22	26	48
14. स/अर्जुनी	एकूण		-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ग्रामीण		-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा बेरीज	एकूण		21763	19140	40903	8860	6637	15547	636	511	1147
	ग्रामीण		16332	14376	30708	7118	5639	12757	490	414	904

टिप:- स/अर्जुनी हा नविन तालुका दि. 15. 8. 92 पासून निर्माण केला असून त्याबाबतची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही. ती देवरी, अर्जुनी/मोर. व गोरगांव तालुक्यात समाविष्ट आहे.

... 160 ...
संख्या क्रमांक - 7.3

विविध कारणानुसार मृत्यूंची-संख्या-1995

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	मृत्यूचे कारण	मृत्यूंची संख्या
1	2	3
1.	हिचताप	-
2.	पटकी	-
3.	देवी	-
4.	क्षय	284
5.	न्युमोनिया	65
6.	अमांश, अतिसार, गैस्ट्रो	51
7.	हृदय विकार	894
8.	विषमज्वर	48
9.	कर्करोग	193
10.	इवसेन क्रियेसंबंधी	426
11.	अपघात	
	अ) आत्महत्या	42
	ब) रहदारी वाहतूक	56
	क) इतर अपघात	300
12.	इतर कारणे	13188
13.	एकूण मृत्यू	15547

आधार - उपसंचालक, आरोग्य सेवा, राज्य आरोग्य माहिती व जीवनविषयक
आकडेवारी केंद्र, पुणे

माताबाल सजापत्रा परिचरणा अंतर्गत लस टावणी 1990-96

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	वा. ब.	त्रिगुणी लस ति. जो.	पोलिओ	बीसीजी	गोवर	डिगुणी (डीटी)	विष मज्वर	१० वर्षे	१५ वर्षे	मरोदर स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	भंडारा	गा.	3733	3743	3632	3455	3778	-	3510	3163	3412
		रा.	5466	5667	4418	4968	5661	-	5631	5026	5685
2.	मोहाडी	गा.	3637	3637	3670	3631	3497	-	3168	2793	3506
		रा.	3637	3637	3670	3631	3497	-	3168	2793	3506
3.	तुमसर	गा.	4627	4606	4576	4411	4544	-	3768	3084	4260
		रा.	5236	5215	5641	5501	5029	-	4956	4058	5155
4.	तिरोडा	गा.	3730	3720	3715	3629	3594	-	3432	2942	3670
		रा.	4532	4549	4309	4111	3798	-	3711	3258	4291
5.	गोंदिया	गा.	6402	6523	6587	6112	5301	-	5097	5163	5973
		रा.	7635	7710	8902	7396	6779	-	5698	5947	7964
6.	आमगांव	गा.	2946	2946	3040	2872	2929	-	3042	2850	2851
		रा.	2946	2946	3040	2872	2929	-	3042	2850	2851
7.	गोसांव	गा.	3651	3715	3653	3622	3739	-	3722	3261	3209
		रा.	3651	3715	3653	3622	3739	-	3722	3261	3209
8.	सालेकसा	गा.	1851	1860	1990	1840	1517	-	1572	1357	1905
		रा.	1851	1860	1990	1840	1517	-	1572	1357	1905
9.	देवरी	गा.	3484	3484	3462	3583	3756	-	3071	2757	3351
		रा.	3484	3484	3462	3583	3756	-	3071	2757	3351
10.	साकोली	गा.	5292	5294	5249	4969	5910	-	5440	4347	4369
		रा.	5292	5294	5249	4969	5910	-	5440	4347	4369
11.	अर्जुनी/मोर	गा.	3308	3325	3201	3134	3358	-	3430	2589	2938
		रा.	3308	3325	3201	3134	3358	-	3430	2589	2938
12.	लाखांदूर	गा.	3331	3331	3406	3343	3501	-	3528	3081	3312
		रा.	3331	3331	3406	3343	3501	-	3528	3081	3312
13.	पवनी	गा.	3023	3021	2935	2836	2560	-	3110	2327	2830
		रा.	3450	3487	3442	3253	2819	-	3976	3095	3492
14.	स/अर्जुनी	गा.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		रा.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा	गा.	49115	49255	49146	47437	48484	-	45390	39719	45586	
एकूण	रा.	53929	54270	54333	52228	52293	-	50945	44429	52028	

टिप- 1) स/अर्जुनी हा नविन तालुकाची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही ती संबंधित तालुकाच्या समाविष्ट आहे. 2) विषम वर्षाचा कार्यक्रम राबविण्यांत आलेला नाही.

आधार- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प. भंडारा

जिल्हयातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या-1995-96

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	31.3.96 रोजी असलेल्या केंद्रांची संख्या	निर्वाचीकरण केलेल्यांची संख्या			तुपध्दती I. U. C. D. संख्या	जननक्षम जोडण्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	एकूण नसबंदी		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. भंडारा	एकूण		5	146	1552	1698	1173	35134
	ग्रामीण		4	122	1006	1128	887	23195
2. मोहाडी	एकूण		5	72	971	1043	872	21609
	ग्रामीण		5	72	971	1043	872	21609
3. तुमसर	एकूण		6	140	1537	1677	1368	32120
	ग्रामीण		5	123	1217	1340	1120	26810
4. तिरोडा	एकूण		5	149	1044	1193	1023	26296
	ग्रामीण		4	121	871	992	896	23199
5. गोंदिया	एकूण		10	101	2303	2504	2207	54879
	ग्रामीण		8	86	1987	2073	1525	39321
6. आमगांव	एकूण		4	135	895	1030	788	19666
	ग्रामीण		4	135	895	1030	788	19666
7. गोंगांव	एकूण		6	92	891	983	890	23817
	ग्रामीण		6	92	891	983	890	23817
8. सालेकसा	एकूण		4	98	480	578	407	12317
	ग्रामीण		4	98	480	578	407	12317
9. देवरी	एकूण		7	247	736	983	783	22127
	ग्रामीण		7	247	736	983	783	22127
10. साकोली	एकूण		9	198	1663	1861	1611	38409
	ग्रामीण		9	198	1663	1861	1611	38409
11. अर्जुनी/मो	एकूण		7	154	960	1114	896	24782
	ग्रामीण		7	154	960	1114	896	24782
12. लासांदूर	एकूण		5	125	848	973	935	21044
	ग्रामीण		5	125	848	973	935	21044
13. पचनी	एकूण		5	116	1005	1121	746	20243
	ग्रामीण		4	105	886	991	610	17742
14. स/अर्जुनी	एकूण		-	-	-	-	-	-
	ग्रामीण		-	-	-	-	-	-
एकूण जिल्हा	एकूण		79	1774	15385	17159	13719	352443
	ग्रामीण		73	1679	13911	15590	12170	314038

टिप- दि. 15.8.92 पासून स/अर्जुनी हा नविन तालुका निर्माण करण्यांत आला. परंतु त्यासंबंधी स्वतंत्रपणे माहिती उपलब्ध नसून ती गोंगांव, देवरी व अर्जुनी/मोर. तालुक्यांत समाविष्ट आहे.

आधार - जिल्हा अरोग्य अधिकारी, जि.प. भंडारा

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तालुका	साक्षरताची संख्या (हजारात)								
		ग्रामीण			नागरी			एकूण		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	50	33	83	29	23	52	79	56	135
		(78.75)	(54.00)	(66.54)	(91.89)	(76.95)	(84.67)	(83.13)	(61.45)	(72.51)
2	मोहाडी	41	25	66	3	2	5	44	27	71
		(77.03)	(47.58)	(62.38)	(89.32)	(65.27)	(77.93)	(77.73)	(48.56)	(53.29)
3	तुमसर	46	27	73	18	13	31	64	40	104
		(74.51)	(43.98)	(59.24)	(90.08)	(65.92)	(78.15)	(78.32)	(49.25)	(63.82)
4	तिरोडा	51	31	82	8	6	14	59	37	96
		(81.35)	(49.68)	(65.40)	(90.42)	(64.65)	(77.62)	(82.47)	(51.47)	(63.89)
5	गोंदिया	64	38	102	44	34	78	108	72	180
		(76.60)	(45.14)	(60.85)	(92.07)	(73.93)	(83.22)	(82.28)	(55.37)	(68.94)
6	अमगांव	31	19	50	-	-	-	31	19	50
		(80.33)	(51.14)	(65.64)	(-)	(-)	(-)	(80.33)	(51.14)	(65.64)
7	गोसांव	44	28	72	-	-	-	44	28	72
		(81.48)	(49.12)	(64.86)	(-)	(-)	(-)	(81.48)	(49.12)	(64.86)
8	सालेकसा	28	16	44	-	-	-	28	16	44
		(72.97)	(41.85)	(57.40)	(-)	(-)	(-)	(72.97)	(41.85)	(57.40)
9	देवरी	22	12	34	-	-	-	22	12	34
		(70.96)	(41.37)	(56.66)	(-)	(-)	(-)	(70.96)	(41.37)	(56.66)
10	साकोली	70	44	114	-	-	-	70	44	114
		(80.45)	(51.76)	(66.28)	(-)	(-)	(-)	(80.45)	(51.76)	(66.28)
11	अर्जुनी/मोर.	45	26	71	-	-	-	45	26	71
		(73.77)	(44.06)	(59.16)	(-)	(-)	(-)	(73.77)	(44.06)	(59.16)
12	लासांदूर	35	21	56	-	-	-	35	21	56
		(73.56)	(44.33)	(59.01)	(-)	(-)	(-)	(73.56)	(44.33)	(59.01)
13	पवनी	35	22	57	7	5	12	42	27	69
		(72.54)	(46.25)	(59.46)	(83.83)	(62.21)	(73.18)	(74.28)	(48.67)	(61.55)
14	स/अर्जुनी	30	18	48	-	-	-	30	18	48
		(78.94)	(46.15)	(61.54)	(-)	(-)	(-)	(78.94)	(46.15)	(61.54)
जिल्हा एकूण		599	362	952	110	82	192	706	444	1144
		(76.91)	(47.26)	(62.11)	(90.90)	(71.55)	(81.45)	(78.82)	(50.44)	(64.69)

टिप : 1) ही आंकडेवारी केवळ अस्थायी व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आंकडे पूर्णकात केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. 3) कंसातील आंकडे साक्षरतेची टक्केवारी दर्शवितात. 4) साक्षरतेची टक्केवारी काढतांना एकूण लोकसंख्येमध्ये 0 ते 6 वर्षे वयोगटातील लोकसंख्या वजा करून घेणा-या लोकसंख्येची काढण्यांत आलेली आहे.

5) स/अर्जुनी हा नविन तालुका दि. 15/8/1992 पासून निर्माण करण्यांत आला त्यामुळे यातील माहिती 'केवळ अस्थायी' असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

अधार : 1991 जनगणना प्रकाशन.

शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या १९९४ - ९५

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संस्था प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक संख्या				विद्यार्थी संख्या	प्रति शिक्षक विद्यार्थी संख्या
			एकूण	रकाना ४ पैकी शिक्षका	प्रशिक्षित	रकाना ६ पैकी शिक्षका		
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	पूर्व प्राथमिक शाळा	३६२	२७१	१३६	-	-	१३३०९	६८
२	प्राथमिक शाळा :-							
	अ) एक शिक्षकी शाळा	-	-	-	-	-	-	-
	ब) कनिष्ठ प्राथ. शाळा	१२३९	३५५३	१०३३	३३९०	९७६	११८४४०	३३
	क) उच्च प्राथमिक शाळा	६६१	५०२४	१२५८	४८०१	११४२	१८४२६८	३७
	ड) एकूण (अ+ब+क)	१९००	८५८२	२२९१	८१९१	२११८	३०२७०८	३५
३	माध्यमिक शाळा	२८६	३४२८	६३१	३२६७	६१२	१०४६८९	३१
४	उच्च माध्यमिक शाळा	१४२	३२८५	६६३	३१३९	६२९	१२०२१७	३७
५	सामान्य शिक्षणाची महा-विद्यालये (कला, शास्त्र, वाणिज्य)	१९	५१९	१२३	-	-	१९९६८	३८
जिल्हा एकूण		२७०९	१६०८५	३८४४	१४५९७	३३५९	५६५८९१	३५

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

...165...

तक्का क्रमांक : 8.3

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि
मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1994 - 95

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		पूर्वप्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	3	4	5	6	7	8
1	पूर्व प्राथमिक	2281	1292	15428	5111	-	-
2	इयत्ता 1 ते 4	-	-	234401	114798	1091	411
3	इयत्ता 5 ते 7	-	-	68307	33036	79724	37657
4	इयत्ता 8 ते 10	-	-	-	-	115539	54448
5	इयत्ता 11 व 12	-	-	-	-	28552	11278
6	उच्च माध्य. नंतर	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2281	1292	318136	152945	224906	103794

पुढे सुरु.

तक्का क्रमांक : 8.3 पुढे सुरु

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		सा. शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण		एकूण	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	(3+5+7+9)	(4+6+8+10)
1	2	9	10	11	12		
1	पूर्व प्राथमिक	-	-	17709	6403		
2	इयत्ता 1 ते 4	-	-	235492	115209		
3	इयत्ता 5 ते 7	-	-	148031	70693		
4	इयत्ता 8 ते 10	-	-	115539	54448		
5	इयत्ता 11 व 12	5595	2042	34147	13320		
6	उच्च माध्यमिक नंतर	14373	5047	14373	5047		
जिल्हा एकूण		19968	7089	565291	265120		

पुढे सुरु.

...166...

तक्का क्रमांक : 8.3 पुढे सुरु

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि

मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1994 - 95

जिल्हा : भंडारा

शैक्षणिक स्तर	मागासवर्गीय विद्यार्थी संख्या								
	अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय		
	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1	पूर्व प्राथमिक	-	-	-	-	-	-	-	-
2	इयत्ता 1 ते 4	38156	18784	39330	19377	135258	66577	212744	104738
3	इयत्ता 5 ते 7	23362	11280	19541	9025	81408	38324	124311	59129
4	इयत्ता 8 ते 10	19427	9256	11979	5160	61469	28051	92875	42467
5	इयत्ता 11 व 12	7606	2929	2879	942	16788	6079	27273	9950
6	उच्च माध्यम नंतर	3059	1059	920	285	6000	1848	9979	3142
	एकूण	91610	43308	74649	34739	300923	141379	467182	219426

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

...167...
तक्का क्रमांक : 8.4

इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1994 - 95

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या				संख्या			
			अनु. जाती एकूण	जाती मुली	अनु. जमाती एकूण	जमाती मुली	इ. मा. व. एकूण	मा. व. मुली	एकूण मा. व. एकूण	मा. व. मुली
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	6	102	14	32	3	292	56	426	73
2	विधी महा-विद्यालये	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	आयुर्वे. महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	अभि. महाविद्यालये	1	71	10	18	1	139	6	228	17
6	इतर									
	अ. तंत्रनिकेतन	2	136	15	36	3	209	9	381	27
	ब. आय. टी. आय.	11	220	33	277	12	421	34	918	84
	क. डी. एड.	5	76	28	27	4	283	107	386	139
	ड. जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्का क्रमांक : 8.4 पुढे सुरु

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	विद्यार्थ्यांची संख्या				एकूण शिक्षक	
		बिगर मागास		एकूण विद्यार्थी		एकूण शिक्षक	शिक्षिका
1	2	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	शिक्षिका
12	13	14	15	16	17		
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	215	42	641	115	37	12
2	विधी महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-
4	आयुर्वेदिक महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-
5	अभियांत्रिकी महाविद्यालये	1057	86	1285	103	79	6
6	इतर : अ. तंत्रनिकेतन	156	2	537	29	39	1
	ब. आय. टी. आय.	317	54	1235	138	104	2
	क. डी. एड.	77	16	463	155	40	11
	ड. जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-

आधार : 1) उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे, 2) तंत्रशिक्षण संचालनालय, पुणे, 3) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई.

...168..

तक्रा. क्रमांक : 8 .5.

आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक संवलती 1994-95

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	ला	भा	ध्या	ची	सं	ख्या	प्रत्यक्ष		
	माध्य- मिक	कनिष्ठ महावि- द्यालये 11 वी, 12 वी	उच्च शिक्षण	अभियां- त्रिकी महावि- द्यालये	वैद्यकीय महावि- द्यालये	इतर महावि- द्यालये	इतर संस्था	एकूण (रुपये हजारात)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	12441	2500	15000	-	-	-	-	29941	2100

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

तत्का क्रमांक : 8.6

प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1995 - 96

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	यंत्रणा	योजनेतर				योजनांतर्गत			
		आवर्ती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	जिल्हा परिषद	457053	-	-	457053	38860	-	2500	41360
2	नगरपरिषद	23361	207	-	23568	-	-	-	-
3	कटक मंडळ	-	-	-	-	-	-	-	-
4	महानगरपालिका	-	-	-	-	-	-	-	-
5	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		440414	207	-	430621	38860	-	2500	41360

पुढे सुरु.

तत्का क्रमांक : 8.6 पुढे सुरु

अ. क्र.	यंत्रणा	एकूण खर्च			
		आवर्ती	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	11	12	13	14
1	जिल्हापरिषद	495913	-	2500	498413
2	नगरपरिषद	23361	207	-	23568
3	कटक मंडळ	-	-	-	-
4	महानगरपालिका	-	-	-	-
5	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		519274	207	2500	521981

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

...170...

तक्रा क्रमांक : 8:7

जिल्हयातील व्यवसाय मार्गदर्शन(कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा(आठवी ते बारावी)

जिल्हा : भंडारा

1995 - 96

अ. क्र.	बा	ब	प रि मा ण	माहिती
1		2	3	4
1	शाळांची संख्या		संख्या	24
2	पटावरील संख्या	अ. मुले	संख्या	3643
		ब. मुली	संख्या	281
	एकूण (अ + ब)		संख्या	3924
	एकूण खर्च		रुपये हजारात	683600

आधार : जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, भंडारा.

...171...

तक्ता क्रमांक : 8.8

जिल्हयातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 1995 - 96

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	नवसाक्षरासाठी साक्षरोत्तर कार्यक्रम		
		प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या	पटावरील उमेदवारा ची संख्या	दाखल केलेल्या प्रौढांची संख्या
1.	2	3	4	5
1	भंडारा			
2	मोहाडी			
3	तुमसर			
4	तिरोडा			
5	गोंदिया			
6	आमगांव	<u>सन 95-96 या वर्षी योजना कार्यान्वित नाही</u>		
7	गोखांव			
8	सालेकसा			
9	देवरी			
10	साफोली			
11	अर्जुनी/मोर.			
12	लासांदूर			
13	पवनी			
14	स/अर्जुनी			
जिल्हा एकूण				

टिप:- 1) सन 1995-96 या वर्षीत वरील योजनेची एकही केंद्रे कार्यान्वित नव्हती.

आधार : जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी, भंडारा.

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बा	ब	परिमाण	माहिती
1	2		3	4
	<u>शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था संख्या</u>			
	अ. पदवीस्तर		संख्या	6
	ब. पदवीपूर्व स्तर		-- ' --	5
	क. शाळास्तर		-- ' --	-
2	<u>पटावरील संख्या</u>			
	अ. पदवीस्तर		-- ' --	706
	ब. पदवीपूर्व स्तर		-- ' --	463
	क. शाळास्तर		-- ' --	-
3	<u>एकूण खर्च (रुपये)</u>			
	अ. पदवीस्तर		रुपये	उ. ना.
	ब. पदवीपूर्व स्तर		-- ' --	उ. ना.
	क. शाळास्तर		-- ' --	उ. ना.

टिप :- "उ. ना." = उपलब्ध नाही.

आधार : उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

तक्ता क्रमांक 9.1 (अ)रेल्वे मार्गाची लांबी (31 मार्च 1996 चा वर्षाअखेर)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मीटर मध्ये
1	2	3
1	1) बॉडगेज	111
	2) दुहेरी	141
	3) तिहेरी व अधिक	-
2	मिटर गेज	-
3	नॅरो गेज	29
	एकूण रेल्वे मार्ग	281

आधार :- विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण पूर्व रेल्वे, नागपूर.

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी (31 मार्च 1996 या दिवशीची)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नाव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्र विभाग
1	2	3	4	5
1	भंडारा	1)भंडारा रोड	मोठे अंतर(बॉडगेज)	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
2	मोहाडी	2) कोका	-----	-----
3	तुमसर	3)तुम. रोड, 4)तुमसर, 5)गोबर- वाही, 6)डोंगरी बुजुर्ग	-----	-----
4	तिरोडा	7)तिरोडा, 8)मुंडीकोटा, 9) काचेवानी	-----	-----
5	गोंदिया	10)गोंदिया, 11)गंगाझरी, 12)बिरसोला	-----	-----
6	आमगांव	13)आमगांव, 14)धानोली	अरुंद(लहान अंतर) मोठे अंतर(बॉडगेज)	-----
7	गोरेगांव	15)हिरडामाली, 16)गराडा, 17) गुदमा	-----	-----
8	सालेकसा	18)सालेकसा, 19) दरेकसा	-----	-----
9	देवरी	20)गोंगले, 21)पांढरी, 22)खोड- शिवनी	-----	-----
10	साकोली	23)सौदंड	-----	-----
11	अर्जुनी/मोर.	24)गोंडउमरी, 25)अर्जुनी/मोर., 26)देवलगांव, 27)वडेगांव	-----	-----
12	लासांदूर	-----	-----	-----
13	पवनी	28)पवनी रोड, 29) भूयार रोड	अरुंद(लहान भागी)	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
14	स/अर्जुनी	-----	-----	-----

आधार : विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण-पूर्व रेल्वे, नागपूर.

प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार स्त्र्याची लांबी ३१ मार्च, १९९६ असेर

जिल्हा - भंडारा

[लांबी कि. मी. मध्ये]

अ. क्र.	बाब	स्त्र्याचा प्रकार							
		राष्ट्रीय महा- मार्ग	प्रमुख राज्य महा- मार्ग	राज्य महा- मार्ग	प्रमुख जिल्हा स्त्रे	इतर जिल्हा स्त्रे	खड्या- तील स्त्रे	इतर योजने तर	एकूण स्त्र्यांची लांबी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	सिमेंट काँक्रीट आ सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	को न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	-	-	-	-
२	डांबरी								
	आ सा. बां. वि.	९९	१०	६६२	१५०	८	३	-	९३२
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	१९३	१२९	३५	३	३६०
	को न. पा. / म. न. पा.	३	-	३३	-	-	-	-	३६
३	खडीचे								
	आ सा. बां. वि.	-	-	५२	४००	२४८	३३७	९१	११२८
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	३४८	९३५	१२२९	३४३	२८५५
	को न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	-	१	-	१
४	इतर माल वापरून केलेले								
	आ सा. बां. वि.	-	-	८	१०७	१४६	३५८	-	६१९
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	१०६	२७२	६८२	१६५	१२२५
	को न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	६	-	-	६
५	इतर								
	आ सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	३१८	३१८
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	को न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण लांबी								
	आ सा. बां. वि.	९९	१०	७२२	६५७	४०२	६९८	४०९	२९९७
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	६४७	१३३६	१९४६	५११	४४४०
	को न. पा. / म. न. पा.	३	-	३३	-	६	१	-	४३
	जिल्हा एकूण	१०२	१०	७५५	१३०४	१७५०	२६४५	९२०	७४८६

आधार : सहाय्यक अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1.	मोटर सायकली, स्कुटर्स/मोपेड इत्यादी	34996
2.	मोटारी/जीप्स/स्टेशन वॅगन	2675
3.	टॅक्सी कॅब्स	49
4.	स्वयंचलित रिक्शा	303
5.	स्टेट. कॅजेस	
	1) डिझेलवर चालणाऱ्या	258
	2) पेट्रोलवर चालणाऱ्या	
	कंत्राटी वाहने	
	1) डिझेलवर चालणाऱ्या	10
	2) पेट्रोलवर चालणाऱ्या	
6.	मालमोटारी-साजगी वाहने	
	1) डिझेलवर चालणाऱ्या	312
	2) पेट्रोलवर चालणाऱ्या	3
	मालमोटारी-सार्वजनिक वाहने	
	1) डिझेलवर चालणाऱ्या	1614
	2) पेट्रोलवर चालणाऱ्या	64
7.	रुग्णवाहिका	23
8.	शाळेच्या बसेस	8
9.	साजगी सेवा देणारी वाहने [अनुदान]	34
10.	जोड वाहने	2828
11.	ट्रॅक्टर्स	2685
12.	इतर	18
	जिल्हा एकूण	45580

लक्षा क्रमांक 9.4

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासीवाहतूक आकडेवारी (95-96 वर्षाकरिता)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाब	उपक्रमाचे नांव
		महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, भंडारा
1	2	3
1	वर्षाअखेरीस मार्गांची संख्या	277
2	मार्गांची एकूण लांबी [कि. मी.]	23582
3	मार्गांची सरासरी लांबी [कि. मी.]	85
4	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	273
5	रस्त्यावर धावणा-या बसगाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	249
6	प्रवाशांची दैनिक सरासरी [लाखात]	1.18
7	वाहतुकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न [रु. हजारात]	273727
8	दर प्रवाशांमागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न पैशामध्ये	636

आधार - विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, भंडारा विभाग,
भंडारा.

महत्वाच्या सत्यावरील वाहतूक गणना 1995-96 या वर्षाकरीता

(वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

जिल्हा : भंडारा

क्र.सं.	सत्या प्रकार	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप्स इया	बस गा. ड्या	माल मोटा- री ट्रॅक्	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- रांकड- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	

राष्ट्रीय महामार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)												
मार्गाचे नांव	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/सेडे										
नागपूर - रायपूर रोड	505/200	जवाहरनगर										
राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 6												
डांबरी	7.00	1271	315	2381	1085	5552	33	596	1	630	33248	
डांबरी	7.00	1015	278	2347	1182	4822	54	1946	117	2117	29379	
डांबरी	7.00	1035	27	2957	944	4963	50	1630	88	1768	34373	

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)												
मार्गाचे नांव	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/सेडे										
नागपूर-मुल-चंद्रपूर, रा. स. मा. 9												
डांबरी	5.50	759	159	1581	816	3815	596	877	-	1473	16563	
रामटेक-तिरोडा-तुमसर रोड, राममा	249											
डांबरी	5.50	439	98	729	511	1777	294	3045	42	3381	8974	
रामटेक-तिरोडा-तुमसर, राममा, 249												
डांबरी	5.50	766	124	1000	734	2624	1308	1215	7	2530	15145	
निलज-पवनी-कारधा, राममा, 271												
डांबरी	5.50	708	120	1433	801	3112	601	1055	-	1656	15374	
निलज-पवनी-कारधा, राममा, 271												
डांबरी	5.50	1260	144	1998	1218	4620	1298	3408	1973	6679	26328	
भंडारा-मोहाडी-तुमसर, राममा, 271												
डांबरी	7.50	1629	151	2258	2185	6223	671	3270	112	4053	29949	
भंडारा-मोहाडी-तुमसर, राममा, 271												
डांबरी	3.70	1085	148	1505	1425	4163	463	2168	17	2648	18301	
तुमसर-शिवनीरोड, राममा, 272												
डांबरी	3.70	234	53	261	603	1151	918	824	-	1742	4413	
तुमसर-रामपायलीरोड, राममा, 271												
डांबरी	3.70	230	56	431	566	1333	1090	780	-	1870	6219	
तुमसर-शिवनीरोड, राममा, 272												
डांबरी	3.70	210	46	287	362	905	948	636	-	1584	4264	

तबता क्रमांक 9.5 पढे चालू .

महत्त्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1995-96 या वर्षाकरीता
(वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्त्या- ची रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीएस् इया	बस- गा- इया	माल- मोटा- र, ट्रकस्	मोटा- साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाज- साय- न ऑटो- ली जा- पारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/खेडे
देवाडा-करडी-एकोडी, राममा, 272	2/0	देवाडा
डांबरी 3.70 415 30 843 366 1654		524 2476 26 3026 8843
देवाडा-करडी-साकोली, राममा, 272	31/800	खैरलांजी
डांबरी 3.70 165 22 677 674 1538		1004 694 - 1694 7384
साकोली-सानगडी-लाखांदूर, राममा, 272	14/2	सानगडी
डांबरी 3.70 367 62 382 478 1289		541 388 - 929 5125
सिंधपूरी-लाखांदूर रोड, राममा, 270	3/2	भंडारा
डांबरी 3.70 293 48 715 522 1578		852 1649 - 2501 8151
एकोडी-जांब-कोसमतोडी, राममा, 274	1/20	आमगांव
डांबरी 3.70 85 4 430 484 1003		640 381 - 1021 4380
अड्याळ-दियोरी रोड, राममा, 274	3/4	चिखली
डांबरी 3.70 1108 26 1250 1272 3656		1566 2201 1044 4811 15940
रामटेक-खात-भंडारा, राममा, 252	35/500	चुंगीनाका
डांबरी 3.70 370 32 540 488 1380		582 2258 - 2840 6148
आंबाडी-आंभोरा-वेलतूर, राममा, 254	2/200	सिल्ली
डांबरी 3.70 386 9 563 458 1411		617 2489 - 3106 6415
भंडारा-बायपास रोड	-	भंडारा
डांबरी 5.50 160 - 277 252 689		111 308 105 524 2938
लाखांदूर-वडसा-जिल्हा सिमा, राममा, 272	7/0	सोनी
डांबरी 3.70 338 77 389 375 1179		401 751 243 1395 5743
सिंधपूरी-लाखांदूर, राममा, 270	30/0	लाखांदूर
डांबरी 3.70 141 57 223 191 612		180 735 151 1066 3152
लाखांदूर-पिंपळगांव-झरपडा ते अर्जुनी, राममा, 270	0/400	लाखांदूर
डांबरी 3.70 285 32 167 300 784		85 664 164 913 2855
लाखांदूर-पिंपळगांव-झरपडा ते अर्जुनी, राममा, 270	12/500	झरपडा
डांबरी 3.70 358 13 364 320 1055		244 386 156 786 4557

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू.

महत्त्वाच्या स्तंभ्यावरील वाहतूक गणना 1995-96 या वर्षाकरीता

[वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्तंभ्या- ची रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप्सू	बस गा- ड्या	माल- मोटा- र, ट्रक	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- रांकडू- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/लेडे									
अड्याळ-दिघोरी-बारुहा-अर्जुनी, राममा, 277	21/00	सराशी									
डांबरी 3.70	236	17	152	308	713	350	737	247	1334	2863	
अर्जुनी-गोंदिया-बालाघाटरोड, राममा, 275											
1) गोसांव	30/4										
डांबरी 5.50	642	123	1034	1570	3369	656	4428	-	5084	12574	
2) फूलचूर	42/2										
डांबरी 5.50	704	131	1026	1501	3362	481	4670	453	5604	12695	
3) बिजानगर	46/4										
डांबरी 5.50	656	118	1193	1393	3360	518	6318	467	7303	11636	
4) सातना	61/4										
डांबरी 5.50	625	80	1115	873	2693	565	2298	-	2363	10654	
तिरोडा-गोंदियारोड, राममा, 249	109/2	मुंडीघार									
डांबरी 5.50	524	104	835	1084	2547	704	1638	-	2342	10170	
गोंदिया-तिरोडा-तुमसररोड, राममा, 249	80/0	मुलाबटोला									
डांबरी 5.50	480	62	647	601	1790	670	1836	9	2515	8036	
तिरोडा-खैरलांजीरोड, राममा, 273	0/200	खैरलांजीनाका									
डांबरी 3.70	273	46	366	545	1230	612	1647	4	2263	5079	
गोंदिया-तीरोडा-तुमसररोड, राममा, 249	76/20	चंद्रभागानाका									
डांबरी 5.50	751	78	916	999	2744	718	2810	15	3343	11852	
देवरी-आमगांवरोड, राममा, 276	0/400	देवरी									
डांबरी 3.70	339	29	1081	333	1782	119	2082	45	2246	8212	
देवरी-चिचगडरोड, राममा, 276	0/600	चिचगड									
डांबरी 3.70	552	25	685	639	1901	170	2306	44	3120	7661	
चिचगड-कुरखेडा, राममा, 276	21/800	कुरखेडा									
डांबरी 3.70	95	7	127	113	342	149	853	-	1002	1388	

पुढे चालू..

महत्त्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1995-96 या वर्षाकरीता
[वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्तंभा- ची रुंदी	जेलदगती वाहने					संदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप्स इया	बस- गा- इया	माल- मोटा- र, ट्रक	मोटार साय- कल/ स्कुटर	एकूण- 3 ते 6	जनाव- रांकड- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/लेडे
गोंदिया-अमगांवरोड, राममा, 249	1/200	फुलचूर
डांबरी 3.70 893 61 1041 1079 3074		174 2207 72 2453 11975
अमगांव-सालेकसा-दलेकसारोड, राममा, 249	2/00	अमगांव(खुर्दी)
डांबरी 3.70 249 10 183 422 867		203 1451 - 1654 2287
देवरी-अमगांवरोड, राममा, 276	19/600	तेलीलेडी
डांबरी 3.70 259 92 527 214 1092		310 1032 - 1342 6010
देवरी-अमगांवरोड, राममा, 276	35/400	अमगांव
डांबरी 3.70 275 103 728 431 1542		464 2294 - 2758 8021
अमगांव-सालेकसारोड, राममा, 276	16/200	अमगांव
डांबरी 3.70 379 31 757 495 1662		571 2437 - 3008 7409
अमगांव-लांजीरोड, राममा, 276	1/0	अमगांव
डांबरी 3.70 822 69 554 1542 2987		1008 4561 818 6387 9345
चिंचगड-नवेगांवबांधरोड, राममा, 277	0/200	कोटजांभोरा
डांबरी 3.70 107 8 224 140 479		108 370 - 478 1571

प्रमुख जिल्हा मार्गांवाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

मार्गाचे नांव	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/लेडे
पलाडी-कोका-करडी, प्रजिमा, 8	1/0	पलाडी
डांबरी 3.70 435 - 593 442 1470		297 953 413 1663 5703
महालगांव-निपाणी-डोंगरी, प्रजिमा, 15	1/50	पाथरी
खडीचे 3.70 137 17 182 341 677		1043 672 - 1715 3088
कोंढा-भावड-बेलाटी, प्रजिमा, 21	0/4	कोंढा
खडीचे 3.70 521 10 621 958 2110		1349 2549 - 4398 945
चिर्सा-किन्ही-सातलवाडा, प्रजिमा, 32	2/4	चिर्सा
खडीचे 3.70 45 - 224 273 542		384 373 - 757 2409

तबता क्रमांक 9.5 पुढे चालू.

महत्त्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतूक गणना 1995-96 या वर्षाकरीता

(वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

जिल्हा - भंडारा

वृत्त	रस्त्याची रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने					दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीपसु इया	बस गा-ड्या	माल मोटार, ट्रकसु	मोटर सायकल/स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव रोकडु न ओढली जाणारी	सायकल	इतर वाहने	एकूण 8 ते 10		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)												
मार्गाचे नांव *					लांबी कि.मी.		जवळपासचे शहर/सेडे					
सेंदूरवाणा-उमरी-वडद, प्रजिमा, 33						0/8	सेंदूरवाणा					
खडीचे 3.70	65	4	301	482	852	589	538	-	1127	3520		
सिहोरा-गोबरवाही, प्रजिमा, 16						17/8	गोबरवाही					
खडीचे 3.70	125	5	249	319	698	668	489	-	1157	3050		
विली-किटाडी-मांगली, प्रजिमा, 13						0/0	विली					
खडीचे 3.70	120	14	383	554	1390	701	965	291	1857	5044		
विली-किटाडी-मांगली, प्रजिमा, 16						17/68	किटाडी					
खडीचे 3.70	130	12	291	216	559	398	524	100	932	2454		
कोंढा-भावड-बेलाटी, प्रजिमा, 21						20/5	सोनेगांव					
खडीचे 3.70	39	1	67	83	190	201	316	26	543	952		
कोंढा-भावड-बेलाटी, प्रजिमा, 21						20/5	जैतपूर					
खडीचे 3.70	35	-	59	91	186	219	413	22	654	833		
सिंधपूरी-मांगली-इटान-दोनाडदाभी-विरली प्रजिमा, 22						3/0	डोंड					
खडीचे 3.70	46	-	93	91	230	270	244	36	550	1185		
गोरेगांव-ठाणा रोड, प्रजिमा, 30						10/2	सोनी					
खडीचे 3.50	221	4	305	586	1116	504	1154	-	1718	4005		
तिरोडा-करडीरोड, प्रजिमा, 8						0/0	मुलाबटोला					
डांबरी व खडीचे 3.70	245	52	235	325	857	452	1075	7	1534	3734		
सानगडी-गोठक-चंद्ररोड, प्रजिमा, 35						15/00	नवेगावबांध					
डांबरी 3.70	379	61	183	553	1176	315	1285	-	1580	3722		
चिचगड-ककोडीरोड, प्रजिमा, 54						1/200	चिचगड					
डांबरी व खडीचे 3.70	102	11	222	123	458	120	788	-	908	2342		
ठाणा-क्रिडाळीरोड, प्रजिमा, 30						2/40	धोवीटोला					
खडीचे 3.70	142	6	228	248	624	658	909	-	1567	2898		

तबता क्रमांक 9.5 पुढे चालू.

महत्वाच्या स्त्यावरील वाहतूक गणना 1995-98 या वर्षाकरीता
(वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागानुसार प्रकार	स्त्या- ची रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीपसू	बस गा- ड्या	माल मोटा- र, ट्रक	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव शंकडू न आढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

		लांबी कि.मी.		जवळपासचे शहर/खेडे							
ठाणा-कातूली-नवेगांव-काळारोड, प्रजिमा, 43				6/800	चिरचाळबांध						
सडीचे	3.70	77	204	152	433	247	858	-	1105	2133	
ठाणा-कातूली-नवेगांव-काळारोड, प्रजिमा, 43					14/800	चिरली					
सडीचे	3.70	41	5	92	138	276	356	1405	-	1761	1309
पुराडा-फुवकीमेटारोड, प्रजिमा, 50					1/0	पुराडा					
सडीचे	3.70	56	3	100	145	304	348	478	-	826	1299
स/अर्जुनी-शेंडारोड-केसलवाडा, प्रजिमा, 49					0/800	केसलवाडा					
डांबरी व	3.70	137	5	233	275	655	208	1852	-	2060	2044
सडीचे											
कोसमतोडी-पांढरी-मुखोलीरोड, प्रजिमा, 47					0/100	मुखोली					
सडीचे	3.70	109	4	151	156	420	91	568	-	659	1672
तिरोडा-बोदलकेसा-गोसांवरोड, प्रजिमा, 30					3/0	मेंढानाका					
डांबरी व	3.70	53	35	60	373	526	829	1345	-	2174	1954
सडीचे											
मोहाडी-आंधळगांव-जामरोड, प्रजिमा, 4					3/70	डोंगरगांव					
डांबरी	3.70	285	33	246	543	1207	732	1324	62	2138	4531
शहापूर-गोपीवाडा-नेरीरोड, प्रजिमा, 5					0/1	शहापूर					
डांबरी व	3.70	1040	-	655	1489	3184	1102	4078	4	5184	12454
सडीचे											
कारधा-समारी-सडकीरोड, प्रजिमा, 7					2/0	करवखेडा					
डांबरी व	3.70	773	24	797	1140	2734	1576	1791	-	3367	10640
सडीचे											
अड्याळ-तिरी-केसलवाडारोड, प्रजिमा, 10					20/0	केसलवाडा					
डांबरी व	3.70	481	2	1295	555	2333	1120	2117	-	3337	12370
सडीचे											

खता क्रमांक 9.5 पुढे चालू

महत्वाच्या स्तंभावरील वाहतूक गणना 1995-98 या वर्षाकरीता
(वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

जिल्हा - मंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्तंभा ची रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप इया	बस- गा- इया	माल- मोटा- ट्रक	मोटार- साय- स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- संकेत- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/लेडे
पहेला-मोलेवाडी-पुरसाबोडीरोड, प्रजिमा, 11	3/0	मोलेवाडी
खडीचे 3.70 42 4 27 48 121		50 89 95 234 459
पहेला-अभोयारोड, प्रजिमा, 11	0/0	पहेला
खडीचे 3.70 182 - 517 378 1077		500 1407 - 1397 5840
पचनी-कोंडली-सावरसारोड, प्रजिमा, 14	0/0	पचनी घडकाई नाला
डा. व स. 3.70 182 13 151 326 822		524 2252 2451 5227 3619
लासनी-जालभाटारोड, प्रजिमा, 19	3/20	लासनी
डा. व स. 3.70 164 6 462 395 1047		1251 2390 - 4141 5004
बाबेगांव-पोहरा-पालांदूररोड, प्रजिमा, 20	3/0	पोहरा
डा. व स. 3.70 763 27 570 1098 2458		1058 3111 2 4171 8429
लासगांव-बापेवाडारोड, प्रजिमा, 23	2/8	बाबेगांव
डा. व स. 3.70 114 17 133 215 484		177 734 - 911 1839
परसवाडा-मुरदोलीरोड, प्रजिमा, 24	1/0	परसवाडा
डा. व स. 3.70 146 23 144 254 567		434 727 - 1161 2177
इंदोरा-बरबसपूरारोड, प्रजिमा, 25	5/0	बरबसपूरा
खडीचे 3.70 39 - 49 89 174		101 2038 - 2139 621
कुडवा-हेवरा-धापेवाडारोड, प्रजिमा, 26	1/0	कुडवा
डा. व स. 3.70 207 22 200 1516 2035		283 3575 - 3858 3981
मुरी-बुटीयारोड, प्रजिमा, 27	0/4	मुरी
डा. व स. 3.70 110 - 100 207 417		169 2378 - 2542 1232
निलागोदी-भानपूरारोड, प्रजिमा, 28	0/0	निलागोदी
खडीचे 3.70 31 - 43 45 119		70 1028 - 1098 506
जांभडी-लेमार-सौंदारोड, प्रजिमा, 31	17/0	बापेबोडी
डा. व स. 3.70 64 - 107 118 289		75 567 - 642 1089
तिरोडा-बोजलकरारोड, प्रजिमा, 30	4/0	मेंडा
डा. व स. 3.70 63 11 184 183 466		287 488 - 775 2008

पुढे चालू...

तखता क्रमांक 9.5 पुढे चालू.

सहत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1995-96 चा वर्षाकरीता
[वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भाग/चा प्रकार	रस्त्या की रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीपस् ड्या	बस गा- ड्या	माल मोटा- र, ट्रकस्	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव रांकड न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 15.5.95 ते 22.5.95)

मार्गाचे नांव	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/सेडे									
वळदपाटा-गोंडमरीरोड, प्रजिमा, 33						2/50	वळद				
सडीचे	3.70	201	8	304	306	819	403	878	-	1281	3884
सानगडी-पजसगांवरोड, प्रजिमा, 34						0/0	सानगडी				
डांबरी व सडीचे	3.70	79	-	178	185	420	324	908	-	1232	2096
सानगडी-अर्जुनीरोड, प्रजिमा, 36						9/0	बोंडगांव (देवी)				
डांबरी	3.70	315	31	305	378	1029	218	-	-	218	3854
गोठणगांव-केशोरीरोड, प्रजिमा, 37						32/0	बोंडगांव/सुर.				
सडीचे	3.70	74	11	146	92	323	169	685	-	854	1617
कामठा-छिपियारोड, प्रजिमा, 41						1/0	कामठा				
सडीचे	3.70	93	6	98	302	499	288	1190	-	1478	1154
कामठा-आमगांवरोड, प्रजिमा, 42						20/22	आमगांव				
डांबरी व सडीचे	3.70	123	9	116	362	610	359	1162	89	1610	6363
रावणवाडी-बिर्सा-कामठारोड, प्रजिमा, 42						3/0	अर्जुनी				
डांबरी	3.70	174	20	165	254	613	113	1438	-	1551	2299
मुंडीपास्-हखदोलीरोड, प्रजिमा, 44						23/0	देवटोला				
सडीचे	3.70	110	4	101	109	324	136	556	-	692	1480
आमगांव-सुर्द-गिरोला-तिरसेडीरोड, प्रजिमा, 50						1/20	आमगांव				
सडीचे	3.70	362	1	308	837	1508	988	2524	99	3611	4738

आधार- 1) अधिक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प (राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 6 नागपूर) मंडळ, नागपूर

2) अधिक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर.

पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संच यांची आकडेवारी (वर्ष 1995-96 अखेर.)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	पोस्टांची संख्या	296
2	तारघरांची संख्या	2
3	पत्र पेट्यांची संख्या	915
4	पोस्टमनांची संच संख्या	
	अ) नियमित आस्थापने वरिल	68
	ब) नियमित आस्थापने न्यतिरिक्त	253
5	दुरध्वनी संख्या	13640
6	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	301
7	शासनाने वाटप केलेल्या दुरदर्शन संचाची संख्या	684

आधार :- 1) प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपुर ग्रामीण मंडळ, नागपुर.

2) दुरसंचार, जिल्हा अभियंता कार्यालय, भंडारा-441 904.

3) तांत्रिक सहाय्यक, उपविभाग कार्यालय, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, भंडारा.

तक्ता क्रमांक-10.1

स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

[वर्ष 1995-96 करिता]

जिल्हा : भंडारा

[रुपये हजारात]

अ. क्र.	बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
1	2	3	4	5
	संख्या	1094 (4 ग्राममंडळे धरून)	1	5
अ)	प्राप्ती			
	1) सुरुवातीची शिल्लक	145.41	918.95	52.29
	2) अनुदाने व वर्गीणी	123.00	10062.40	759.17
	3) चालू वर्षातील उत्पन्न	185.51	9350.99	1008.83
	एकूण प्राप्ती	513.92	20332.34	1820.29
ब)	खर्च			
	1) चालू वर्षातील खर्च	328.34	19393.28	1732.04
	2) अखेरची शिल्लक	185.58	1439.06	88.25
	एकूण खर्च	513.92	20332.34	1820.29

टीप:- सन 1994-95 चे वार्षिक लेखावरील आक्षेपाचे अनुषंगाने देसभाल, दुरुस्ती निधीची शिल्लक रु. 4409 व अल्पबचत प्रोत्साहन अनुदानाची शिल्लक रु. 1377 सुरुवातीची शिल्लकेत समाविष्ट केलेली आहे. त्यामुळे सुरुवातीची शिल्लक रु. 861.08 ऐवजी 918.95 दाखविण्यांत आलेली आहे.

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, भंडारा

गामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च [1995-96 या वर्षाकरीता]

जिल्हा - भंडारा

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	पंचायत समिती	गामपंचायती व गट गामपंचायतीची संख्या	उत्पन्न			अंशदान
			सुरुवातीची शिल्लक	सहाय्यक शासकीय.	अनुदाने इतर	
1	2	3	4	5	6	7
1.	भंडारा	88	1581	642	631	689
2.	मोहाडी	77	1096	790	232	73
3.	तुमसर	97	2206	726	1020	64
4.	तिरोडा	97	1749	772	510	-
5.	गोंदिया	105	2209	2403	210	196
6.	आमगांव	66	663	313	306	146
7.	गोरेगांव	76	534	336	227	140
8.	सालेकसा	40	211	520	37	171
9.	देवरी	79	618	564	260	23
10.	साकोली	130	44	505	548	142
11.	अर्जुनी/मोर.	83	1007	820	839	9
12.	लासांदूर	78	604	451	242	89
13.	पवनी	78	2014	1043	664	44
14.	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा बेरीज		1094	14541	10185	5726	1786

पुढे चालू.

...188...

तखंता क्रमांक-10.2 पुढे चालु
ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च (1995-96 चा वर्षाकरिता)

जिल्हा - भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्रामपंचायतींची संख्या	उत्पन्न					
			देणगी	कर	शुल्क	इतर	एकूण 5 ते 11	एकूण 4+12
1	2	3	8	9	10	11	12	13
1.	भंडारा	88	48	861	292	579	3742	5323
2.	मोहाडी	77	72	1464	206	519	3356	4452
3.	तुमसर	97	75	1775	26	469	4155	6361
4.	तिरोडा	97	-	473	-	175	1930	3679
5.	गोंदिया	105	11	1288	148	1544	5880	8009
6.	आमगांव	66	2	543	12	150	1472	2140
7.	गोसाव	76	51	453	30	134	1671	2205
8.	सालेकसा	40	64	187	-	321	1300	1511
9.	देवरी	79	50	922	39	164	2022	2640
10.	साकोली	130	114	1509	47	171	3036	3080
11.	अर्जुनी/मोर	83	32	605	12	340	2657	3664
12.	लासांदूर	78	46	813	60	635	2336	2940
13.	पवनी	78	38	670	61	854	3374	5388
14.	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा बेरीज		1094	603	11563	933	6055	36859	51392

पुढे चालू.

तबता क्रमांक- 10.2 पुढे सुरु
ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च (1995-96 यावर्षाकरिता)

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	पंचायत समिती	खर्च										
		आरो-ग्य सेवा	सार्वजनिक बांधकाम	सामाजिक, नैतिक वृद्धी	प्रशासन	समाज कल्याण	पशुधनाचे संवर्धन	जमीन महसूल वसुली व देसभाल	इतर	स्तंभ 14 ते 21 ची बेरीज	अखेरची शिल्लक (13-22)	एकूण 22+23
1	2	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	भंडारा	677	1614	457	771	41	20	-	4	3584	1739	5323
2	मोहाडी	822	761	80	513	34	9	-	18	2237	2215	4452
3	तुमसर	895	1403	640	440	557	14	-	42	3991	2370	6361
4	तिरोडा	493	613	114	533	76	39	-	35	1903	1776	3679
5	गोंदिया	2017	946	375	208	45	47	-	14	4252	3757	8009
6	आमगांव	511	413	142	420	33	4	-	27	1550	590	2140
7	गोरेगांव	412	563	193	356	6	39	-	-	1571	634	2205
8	सालेकसा	220	779	92	153	9	32	-	6	1291	220	1511
9	देवरी	463	397	303	311	28	8	-	-	1515	1125	2640
10	साकोली	1084	964	133	647	16	17	-	20	2911	169	3080
11	अर्जुनी/मोर.	814	918	262	811	44	-	-	-	2849	815	3664
12	नासांदूर	610	732	226	539	28	6	-	9	2150	790	2940
13	चवनी	691	733	472	1124	-	-	-	5	3030	2358	5388
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		9709	90841	3524	7428	917	235	-	180	32834	18558	51392

टिपणूकी : 1) संक्षिपात(रु. हजारात)केल्याने बेरजा जुळणार नाही. 2)स्तंभ 3मध्ये गा. पचे संख्येत मोहाड पं. स. अंतर्गत- तिरोडा प. स. अंतर्गत-2, सालेकसा पं. स. अंतर्गत-1 अशा 4 गा. मंड. या समावेश आहे.
आधार : मुख्य का.

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च [1995-96 या वर्षाकरिता]
 जिल्हा - भंडारा [रुपये - हजारात.]

अ. क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1994-95	सुधारित 1995-96	अंदाज 1996-97
1	2	3	4	5
एक	जमा			
	1) स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ) स्थानिक उपकर मुद्रांक शुल्कासह	5491	10048	17410
	ब) शिक्षण	61897	80916	87675
	क) कृषि	2	8	2
	ड) इमारत व दळणवळण	1035	1979	1100
	इ) इतर	10426	14885	4764
	एकूण (1)	78851	107836	110951
	2) शासकीय अनुदाने			
	अ) सहेतुक अनुदान	470219	562979	529276
	ब) आस्थापना अनुदान	86997	106333	123628
	क) योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	103899	171970	129651
	ड) इतर	158317	180182	118567
	इ) वजा शासकीय परतावे	(-) 2661	(-) 15224	-
	एकूण (2)	816771	1006240	901122
	3) कर्जे			
	अ) कर्जे व अग्रीम	(-) 10311	(-) 27901	230
	ब) ठेवी व अग्रीम	45763	101659	46500
	क) वित्त प्रेषण	630061	803505	700000
	ड) इतर	-	-	-
	एकूण (3)	665513	877263	746730
	4) आरंभीची शिल्लक	62942	91895	143906
	एकूण (1 ते 4)	1624077	2083234	1902709

...191...

तक्ता क्रमांक 10.3 पुढे चालू

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (1995-96 या वर्षाकरीता)

जिल्हा - भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1994-95	सुधारित 1995-96	अंदाज 1996-97
1	2	3	4	5
<u>दोन खर्च</u>				
	आ सामान्य प्रशासन	72504	86170	108684
	ब शिक्षण	480234	576756	550255
	क वैद्यकीय	673	836	1770
	ड पशुसंवर्धन	8209	10064	10568
	इ इमारती व दळणवळण	82658	74405	57821
	फा समाज कल्याण	15078	18519	22201
	गा सिंचन	61198	93644	35788
	हा कृषि	19838	19825	1000
	ना इतर	122559	17659	223876
	एकूण (अ ते न)	862975	1056378	1011963
<u>कर्ज</u>				
	आ कर्ज व अग्रीम	374	251	230
	ब ठेवी व अग्रीम	44559	79194	46500
	क वित्त प्रेषण	630061	803505	700000
	ड इतर	-	-	-
	एकूण (अ ते ड)	674994	882950	746730
	अखेरची शिल्लक	86108	143906	144016
<u>एकूण</u>				
	[खर्च + अखेरची शिल्लक]	1624077	2083234	1902709

आधार :- मुख्य लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

...192...

तक्ता क्रमांक 10.4

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
[1995-96 वर्षाकरिता]

जिल्हा - भंडारा

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	महानगरपा- लिका/कटक- मंडळे/नगर- पालिका	सुरुवा- तीची शिल्लक	अनुदाने, वर्गणी		उत्पन्न			नगरपा- लिकेच्या मालमते- पासून मिळाले- ला एकूण महसूल	इतर	
			शास- कीय	इतर	जकात	घर व जमीन यावरी- ल कर	इतर कर एकूण			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	3891	22157	-	12440	3251	23	15714	1996	2930
2	पवनी	343	7297	35	1961	461	16	3438	476	518
3	तुमसर	130	11913	-	5980	1453	128	7561	905	1436
4	तिरोडा	398	3783	-	2464	339	112	2915	109	550
5	गोंदिया	467	30732	-	26398	5135	19	31552	3363	28420
जिल्हा एकूण		5229	75882	35	49243	10639	298	60180	6849	33854

पुढे चालू

... 193 ...

तक्ता क्रमांक 10.4

**महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
[1995-96 वर्षाकरिता]**

जिल्हा - भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	महानगरपालिका/कटक मंडळे/नगरपालिका	एकूण उत्पन्न (4 ते 11)	सामान्य प्रशासन	कर व सुली-चा खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण (13 ते 19)	अखेरची शिल्लक (3+12-20)
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	भंडारा	58511	4018	3237	1353	6204	6048	8342	11142	40344	22058
2	पवनी	13202	597	1108	247	1404	554	5308	913	10134	3411
3	तुमसर	29376	1373	4184	224	6217	428	5915	2970	21309	8197
4	तिरोडा	10272	966	1363	160	1545	856	2421	194	7505	3165
5	गोंदिया	125619	1938	5325	3537	18333	5610	12300	46869	93912	32174
जिल्हा एकूण		236990	8892	15217	5521	33706	13494	34286	62083	173204	69005

आधार:- भंडारा जिल्ह्यातील सर्व नगरपरिषदा.

अ. क्र.	विकास शिर्षे व उपशिर्षे	जिल्हा प्रातळीवरील योजनांवरील सर्व			
		जिल्हा वार्षिक योजना (बिगर आ-दिवासी, आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील योजना मिळून	स्टेट-पूल	अनु-शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
[एक]	<u>कृषी संलग्न सेवा</u>				
	1) पीक संवर्धन	62.23	-	-	62.23
	2) फलोत्पादन	8.80	-	-	8.80
	3) मृद व जलसंधारण	114.64	-	-	114.64
	4) पशुसंवर्धन	29.33	-	-	29.33
	5) दुग्ध व्यवसाय विकास	1.19	-	-	1.19
	6) मत्स्य व्यवसाय	24.65	-	-	24.65
	7) वने	79.28	-	-	79.28
	8) पणन, कोठारे व वसारी	-	-	-	-
	9) सहकार	14.07	-	-	14.07
	एकूण [एक]	334.19	-	-	334.19
[दोन]	<u>ग्रामीण विकास</u>				
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	78.48	-	-	78.48
	2) अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-	-
	3) जवाहर रोजगार योजना	330.01	-	-	330.01
	4) रोजगार हमी योजना	400.00	-	-	400.00
	5) जमीन सुधारणा	0.99	-	-	0.99
	6) सामुहिक विकास	17.34	-	-	17.34
	एकूण [दोन]	826.82	-	-	826.82
[तीन]	<u>पाटबंधारे व पुर नियंत्रण</u>				
	1) लघु पाटबंधारे	410.39	-	-	410.39
	2) जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-	-
	एकूण [तीन]	410.39	-	-	410.39
[चार]	<u>विद्युत विकास</u>	156.11	-	-	156.11
[पाच]	<u>उद्योग व साणकाम</u>				
	1) मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-	-
	2) ग्रामीण व लघु उद्योग	27.46	-	-	27.46
	3) रोजगार	0.87	-	-	0.87
	4) सहकार	2.16	-	-	2.16
	एकूण [पाच]	30.49	-	-	30.49

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा घातळीवरील योजनांवरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजनाबिगर आ- दिवासी, आदिवा- सी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील योजना मिळून	स्टेट- पूल	अनु- शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
[सहा]	वाहतुक व दळणवळण				
	1) मोठी व लहान बंदरे	-	-	-	-
	2) अंतर्देशीय जलवाहतुक	-	-	-	-
	3) रस्ते विकास	274.83	-	60.11	334.94
	एकूण [सहा]	274.83	-	60.11	334.94
[सात]	सामान्य आर्थिक सेवा				
	1) पर्यटन	-	-	-	-
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	-	-	-	-
	एकूण [सात]	-	-	-	-
[आठ]	सामाजिक आणि सामूहिक सेवा				
	1) सामान्य शिक्षण	302.32	-	61.75	364.07
	2) क्रिडा व युवक कल्याण	9.13	-	-	9.13
	3) कला व संस्कृती	2.68	-	-	2.68
	4) तांत्रिक शिक्षण	14.00	-	29.12	43.12
	5) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-
	6) आरोग्य सेवा	139.89	-	68.53	208.42
	7) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	101.97	-	-	101.97
	8) गृहनिर्माण	9.00	-	-	9.00
	9) नगर विकास	122.00	-	-	122.00
	10) माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-	-
	11) मागासवर्गीयांचे कल्याण	191.68	-	-	191.68
	12) कामगार व कामगार कल्याण	80.10	-	26.10	106.20
	13) समाज कल्याण	20.44	-	-	20.44
	14) पोषण	112.88	-	-	112.88
	एकूण [आठ]	1106.09	-	185.10	1291.59
	एकूण [एक ते आठ]	3138.92	-	245.61	3384.53

टिप : 1995-96 वर्षासाठी स्टेटपूलची तरतूद नसल्याने खर्च करण्यांत आलेला नाही त्यामुळे स्तंभ 4 मधील माहिती निरंक आहे.

आधार: जिल्हा नियोजन अधिकारी, भंडारा.

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बाब	भौतिक साध्दे		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
एक	कृषी व संलग्न सेवा	1) पीक संवर्धन			
		1) सधन कापूस विकास कार्यक्रम			
		ओतंतर झोन बियाणे वाटप	चिंवल	-	-
		2) तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम			
		ओसुधारित संच	संच	9	1
		3) कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम			
		ओप्रशिक्षणार्थी	संख्या	-	-
		4) मागासवर्गीय आणि नवबौध्दांना	लाभार्थी	-	849
		दारिद्र्य स्वेवर आणण्यासाठी विशेष	संख्या	-	-
		सहाय्य योजना (विशेष घटक			
		योजना)			
		5) विशेष अन्नधान्य उत्पादन			
		कार्यक्रम (भात)			
		ओप्रमाणित बिजोत्पादन कार्यक्रम	लाभार्थी	-	-
		6) तुषार ठिबक सिंचन			
		ओसंच वाटप	संख्या	46	-
		2) फलोत्पादन			
		1) अल्प व सिमांतिक शेतकऱ्यांना			
		फलोत्पादन विकासासाठी भांडवली			
		अनुदान			
		ओलाभार्थी	संख्या	3	-
		बो क्षेत्र	हेक्टर	3.40	-
		2) बागायती रोपमळ्याचे बळकटीकरण			
		योजना			
		ओकलने/रोपे	संख्या	3	-
		3) गावठी बोरओंबा व काजू झाडाचे			
		सुधारित जातीत रुपांतर करणे			
		ओबोरहार्डे	संख्या	9469	519
		3) मृदसंधारण			
		1) एकात्मिक पाणलोट क्षेत्र विकास			
		कार्यक्रम			
		ओजैविक बांध	हेक्टर	-	-
		बोनाला बांध	संख्या	-	21
		कोमजगी क्षेत्र	हेक्टर	-	-
		डोजलसंधारण कामे	संख्या	-	-

तत्ता क्रमांक 11 . 2 पुढे चालू
 योजनेसालील महत्वाची भौतिक साधने 1995 - 96 या वर्षाकरीता

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाणे	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		<u>4) पशुसंवर्धन</u>			
		1) पशुवैद्यकीय दवाखाना व प्रथमोचार केंद्र बांधणे			
		ओबांधकाम	संख्या	1	-
		2) पशु प्रथमोपचार केंद्र/आधारभूत ग्राम केंद्र कृत्रीम स्तन केंद्राचा दर्जा वाढविणे			
		ओदर्जावाढ	संख्या	5	2
		<u>5) दुग्ध व्यवसाय विकास</u>			
		1) दुग्ध उत्पादन, दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था	संख्या	-	-
		2) निविष्टा कार्यक्रम आदिवासी/अनुजाती, जमाती तसेच दुर्बल घटकातील कुटुंबांना प्रशिक्षण	संख्या	-	200
		3) भाकड/गाभण म्हशींचा पुरवठा	लाभार्थी संख्या	-	5
		4) मुंबईच्या तबेल्यातील १ वर्ष वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारड्यांचा पुरवठा	संख्या	-	35
		<u>6) मत्स्य व्यवसाय</u>			
		1) मत्स्य बीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना	संख्या	532	218
		ओमत्स्यबीज	(लाखात)		
		2) अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्य संवर्धन			
		ओसंचयन	(लाखात)	520	145
		ब) मत्स्योत्पादन	मे. टन	10902	2762
		3) मत्स्यव्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य			
		ओनायलॉन सूत	किलो	2901	489
		बोनौका	संख्या	103	2
		4) मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे/मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा			
		ओमत्स्योत्पादन	मे. टन	10902	2762
		ब) प्रशिक्षणार्थी	संख्या	73	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बाब	भौतिक साध्ये		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
		7) वने			
		1) औद्योगिक व व्यापारी उद्योगासाठी लागणा-या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना			
		ओसागवान 4 थे वर्ष	हेक्टर	970	57
		बांबांबू 4 थे वर्ष	हेक्टर	-	55
		2) निकृष्ट वनाचे पुर्नवनीकरण			
		ओरोपवन	हेक्टर	228	301
		3) किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास			
		ओचंदन व खैर लागवड	हेक्टर	-	-
		8) सहकार			
		1) आदिवासी/अनुसूचित जाती/जमाती/नवबौद्ध यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग स्वैदीसाठी अर्थ सहाय्य	लाभार्थी	-	-
		2) पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना			
		ओसभासद	संख्या	8841	408
दोन	ग्रामीण विकासाकरिता विशेष कार्यक्रम	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास व संलग्न सेवा			
		ओलाभार्थी	संख्या	1469	1767
		2) अवर्षणप्रवण क्षेत्र कार्यक्रम			
		1) गट वनीकरण	हेक्टर	-	-
		2) रस्ता दुतर्फीकरण वनीकरण	कि. मी.	-	-
		3) अववन वनाचे पुनर्वनीकरण	हेक्टर	-	-
		4) नाला बंडींग	संख्या	-	-
		5) गाव तळी	संख्या	-	-
		6) तलाव दुतर्फी वनीकरण	कि. मी.	-	-
		3) जवाहर रोजगार योजना			
		ओमनुष्य दिन	लाखात	5.53	3.01
		4) रोजगार हमी योजना			
		ओमनुष्य दिन	लाखात	469.74	7.15
		5) जमीन सुधारणा			
		ओअतिरिक्त जमीन दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थसहाय्य	लाभार्थी	40	-
		6) सामुहीक विकास			
		ओमहिला व बाल कल्याण समिती	लाभार्थी	192	36.75

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
		7) ग्रामीण सफाई कार्यक्रम ओलाभार्थी	संख्या	637	94
		ब)सार्वजनिक सौचालय	संख्या	-	-
तीन	पाटबंधारेचे पुरनिचंत्रण	1)लघुपाटबंधारे			
		1)लघुपाटबंधारे(स्थानिक क्षेत्र)	संख्या	-	-
		ओसिंचन तलाव	संख्या	-	-
		2)लघुपाटबंधारे(राज्यक्षेत्र)	संख्या	-	-
		ओनहर	संख्या	-	-
		3)अयशस्वी विहीरींना अनुदान	संख्या	34	-
		ओलाभार्थी	संख्या	-	-
		4)कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	संख्या	-	-
		5)कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (राज्यक्षेत्र)	संख्या	-	-
		2)आयाकट विकास			
		ओभूविकास कामे	संख्या	-	-
चार	विद्युत विकास	1)विद्युत विकास(ग्रामीण)			
		ओघरगुती दिवे	संख्या	1128	194
		ब)औद्योगिक	संख्या	-	3
		कोस्ते दिवे	संख्या	459	69
		डोलहान विद्युत वाहिनी	कि.मी.	-	-
		2)विद्युत विकास (शहरी)			
		ओघरगुती दिवे/पंसे	संख्या	4319	106
		3)पध्दतीसुधार (ग्रामीण)			
		ओट्रान्सफार्मर उभारणी	संख्या	18	91
		ब)मोठी विद्युत वाहिनी	कि.मी.	10	1
पाच	ग्रामीण लघु उद्योग	1)शेड उत्पादन			
		ओउद्योग	संख्या	-	-
		2)सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज भांडवल अर्थसहाय्य			
		ओसुशिक्षित बेकार	संख्या	35	4
		3)जिल्हा उद्योग केंद्र छोद्या उद्योगा- करिता कर्ज योजना			
		ओलघुउद्योग	संख्या	12	3
		4)औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थ- सहाय्य भागभांडवल			
		ओसंस्था	संख्या	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बाब	भौतिक साध्ये		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		5) प्राथमिक हातमाग विणकर संस्थांना काटकसर अंशदान निधी ओसंस्था	संख्या	9	-
सहा	वाहतुक व दळणवळण	1) जिल्हा रस्ते (किमान गरजा कार्यक्रम सोडून) ओस्ते	कि. मी.	48	-
		बोमोरीकाम	संख्या	50	19
		2) किमान गरजा कार्यक्रमाखाली जिल्हा रस्ते ओस्ते	कि. मी.	63	-
		बोपल/मो-या	संख्या	3	-
		3) हरिजन वस्त्यांना जोडणारे जोडरस्ते (वि. घ. योजना) ओस्ते	कि. मी.	-	-
सात	सामाजिक व सामुहिक सेवा	1) सामान्य शिक्षण /			
		1) प्राथमिक शाळेत बालवाइया सुरु करणे			
		ओ/बालवाइया	संख्या	68	-
		2) प्राथमिक शाळेत पुस्तक पेढ्या सुरु करणे			
		ओ/विद्यार्थी	संख्या	6484	9210
		3) शैक्षणिक दृष्ट्या, मागासलेल्या भागांमधील प्राथमिक शाळेतील अनु-जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती ओ/विद्यार्थी	संख्या	4930	7505
		4) माध्यमिक शाळेतून पुस्तक पेढ्या उघडणे ओ/विद्यार्थी	संख्या	2543	1525
		5) नूतन महाविद्यालयांना अनुदान व विद्यमान अशासकीय महाविद्यालयांना त्यांच्या विस्तार कार्यक्रमासाठी परिक्षा अनुदान ओ/महाविद्यालय	संख्या	-	-
		6) प्राथमिक शाळांच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी जिल्हा ग्रामीण विकास प्राधिकरणांना अनुदान ओ/खोली	संख्या	41	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधे		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
		7)साजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान ओशाळा	संख्या	8	2
		8)दुर्बल घटकातील मुलींना शाळेत नियमित येण्यासाठी उपस्थिती भत्ता ओविद्यार्थी	संख्या	6262	12626
		9)प्राथमिक शिक्षणाच्या स्वाभाविक विस्तारामुळे शिक्षकांच्या नियुक्तीकरीता नगरपरिषदांना अनुदान ओशिक्षक	संख्या	5	25
		2)क्रिडा व युवक कल्याण			
		1)जिल्हा क्रिडा प्रशिक्षण कार्यक्रम व प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना ओसेळाडू	संख्या	1	-
		3)तांत्रिक शिक्षण			
		1)+2 स्तरांवरील व्यवसाय शिक्षण व राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणांतर्गत किमान कौशल्यावर आधारित कार्यक्रम ओसंस्था	संख्या	5	-
		4)आरोग्य सेवा			
		1)राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन ओरुग्ण	संख्या	-	-
		बोस्वतगत नमुने गोळा करणे	संख्या	634630	136780
		2)प्राथमिक आरोग्य केंद्रे/उपकेंद्रे/ग्रामिण रुग्णालये बांधणे अनुशेष/शव-विच्छेदन केंद्रे ओप्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	-	-
		3)ग्रामीण रुग्णालयाची स्थापना व दुरुस्ती	संख्या	-	-
		4)ग्रामीण रुग्णालयाच्या औषध अनुदानात वाढ ओप्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	-	-
		5)प्राथमिक आरोग्य उप केंद्रांच्या औषध अनुदानात वाढ ओउपआरोग्य केंद्रे	संख्या	-	-
		6)प्राथमिक आरोग्य केंद्रांच्या औषध अनुदानात वाढ ओप्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	46	19

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
		5) ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता			
		1) नळाने पाणी पुरवठा (सास उपाय) ओनळ योजना	संख्या	14	1
		2) जी. एस. डी. ए. चा नलीका खणण्याचा कार्यक्रम ओविंधन विहीरी	संख्या	85	46
		3) विहीरी बांधणे (साधे उपाय)	संख्या	-	-
		6) गृहनिर्माण			
		1) भू-संपादन व भू-विकास ओभू-संपादन क्षेत्र	हेक्टर	-	-
		2) खेड्यातील गावठाण्यांचा विस्तार व घरे बांधण्यासाठी गावाची तरतूद ओगावे	संख्या	9	-
		7) नगर विकास			
		1) गलिच्छ वस्ती सुधार कार्यक्रम ओलोकसंख्या	संख्या	6800	-
		8) मागासवर्गीयांचे कल्याण			
		1) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे ओविद्यार्थी	संख्या	1124	1006
		2) विमुक्त व भटक्या जमातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती ओविद्यार्थी	संख्या	925	-
		3) मुला-मुलींसाठी शासकीय वसतीगृहे उघडणे ओवसतीगृहे	संख्या	-	4
		4) व्यावसायिक शिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या वसतीगृहातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता ओविद्यार्थी	संख्या	-	-
		5) मागासवर्गीयांच्या सरकारी गृहनिर्माण मंडळाला वित्तीय सहाय्य ओसंस्था	संख्या	-	-
		6) हरिजन वस्त्यांची सुधारणा ओवस्त्या	संख्या	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		7) आंतरजातीय विवाहास प्रोत्साहन अजोडपे	संख्या	15	-
		8) गलिच्छवस्ती व्यवसायात असलेल्या मुलांना शालांत पूर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती अविद्यार्थी	संख्या	-	-
		9) मागासवर्गीयांना मंगलौरी कौले, जी. आय. शीट्स बदलण्यासाठी, व्यक्तीगत आर्थिक सहाय्य देणे ओलाभार्थी	संख्या	24	600
		9) समाजकल्याण.			
		1) स्त्रियांसाठी पुरस्कृत योजना आणि निराश्रीत स्त्रियांसाठी विविध व्यवसायातील व्यावसायिक प्रशिक्षण ओलाभार्थी	संख्या	642	-
		2) निराश्रीत मुलांसाठी संस्था बाह्य सेवा बालसदनाला सहाय्यक अनुदान ओसंस्था	संख्या	4	-
		3) 7वी व 8वी पध्दतच्या शारिरीकदुष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य शिष्यवृत्त्या ओलाभार्थी	संख्या	38	-
		4) अपंगांना लघु उद्योग सुरु करण्यासाठी अर्थसहाय्य ओलाभार्थी	संख्या	-	-
		5) स्वयंरोजगार योजनेसाली व्यक्तीगत अनुदान ओलाभार्थी	संख्या	130	-
		10) पोषण			
		1) शालेय आहार कार्यक्रम ओलाभार्थी	संख्या	14442	25000

.....204...

तस्ता क्रमांक 11 . 2 पुढे चालु

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साध्ये		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
		11) कामगार व कामगार कल्याण			
		1) चालु औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील उपकरणांची तृटी भरून काढणे ओसंस्था	संख्या	3	2
		2) जागतिक बँक प्रकल्पांतर्गत महिलां साठी नवीन औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेची स्थापना ओसंस्था	संख्या	1	-
		3) संजय गांधी स्वावलंबन योजना ओलाभार्थी	संख्या	169	10
		4) कामगार कंत्राट सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य/भागभांडवल संस्था ओसंस्था	संख्या	6	-

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी.

... 205 ...

तक्ता क्रमांक 11.3

रोजगार हमी योजना (1995-96 वर्षाकरिता)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाब	कामाचा प्रकार					
		सिंचन	सार्वजनिक कामे(रस्ते)	कृषि	वनीकरण	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	नियोजित कामाची संख्या	2202	935	8130	954	-	12221
2.	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	588	572	4317	1061	-	6538
3.	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	554	537	4309	684	-	6084
4.	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	56	59	3726	85	-	3926
5.	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	-	-	-	-	-	-
6.	कामासाठी केलेली तरतूद (रु. लाखात)	6019.49	2552.01	8215.13	1277.57	-	18064.20
7.	कामावर झालेला एकूण खर्च (रु. लाखात)	571.60	312.48	990.53	243.56	-	2118.17
8.	रोजगार निर्मिती(मनुष्य दिवसे)(लाखात)	158.42	67.70	209.32	34.30	-	469.74

आधार- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, भंडारा.

... 206 ...

तक्ता क्रमांक 11.4

रोजगार हमी योजनेसाठी घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व सर्व

1995-96 या वर्षाकरिता

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	महिना	सर्व [रुपये - लाखात]		मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेसाठी- ल कामाची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
1	2	3	4	5	6
1.	एप्रिल 1995	22.84	22.84	50.45	447
2.	मे 1995	88.42	111.26	54.91	669
3.	जून 1995	306.75	418.01	32.50	774
4.	जुलै 1995	175.39	593.40	19.42	529
5.	ऑगस्ट 1995	139.25	732.65	7.46	420
6.	सप्टेंबर 1995	167.05	899.70	5.09	479
7.	ऑक्टोबर 1995	42.82	962.52	6.85	482
8.	नोव्हेंबर 1995	34.21	976.73	9.44	490
9.	डिसेंबर 1995	91.38	1068.11	16.70	532
10.	जानेवारी 1996	127.24	1195.35	24.07	546
11.	फेब्रुवारी 1996	67.79	1263.14	37.01	538
12.	मार्च 1996	283.43	1546.57	47.42	691

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, भंडारा.

पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना (1995-96 वर्षाकरीता)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाबी	तहसील						
		भंडारा	मोहाडी	तुमसर	तिरोडा	गौदिया	आमगांव	गोसाव
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या (91 च्या जनगणनेनुसार)	136	107	134	123	131	65	111
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	10	2	41	44	99	68	90
3	बारा महिने पुऱे पाणी उपलब्ध असलेल्या							
	अ) गावांची संख्या	36	32	76	50	52	39	56
	ब) त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	5	2	26	28	60	40	34
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना							
	अ) टँकरने पुरवठा होणा-या							
	1. गावांची संख्या	1	-	3	-	-	12	-
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	3. टँकरची संख्या	1	-	2	-	-	2	-
	ब) बैलगाडीने पुरवठा होणा-या							
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	2. त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	3. बैलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या							
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	3. साधने	-	-	-	-	-	-	-

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाबी	तहसील					जिल्हा		
		सालेकसा देवरी	साकोली	अर्जुनी	लासांदुर	पवनी	स/अर्जु.	एकूण	
1	2	10	11	12	13	14	15	16	17
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या 1991 च्या जनगणनेनुसार	105	188	127	197	96	134	-	1654
2	गावातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	133	187	48	48	18	20	-	808
3	बारा महिने पुढे पाणी उपलब्ध असलेल्या								
	अ) गावांची संख्या	41	117	86	80	62	86	-	863
	ब) त्यातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	91	130	29	34	7	14	-	500
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना								
	अ) टँकरने पुरवठा होणा-या								
	1) गावांची संख्या	5	5	1	-	-	-	-	27
	2) गावातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	3) टँकरची संख्या	1	1	1	-	-	1	-	9
	ब) बैलगाडीने पुरवठा होणा-या								
	1) गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	2) त्यातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	3) बैलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-	1	-	1
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या								
	1) गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	2) गावातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	3) साधने	-	-	-	-	-	-	-	-

- टिप : 1) एकूण वस्तीच्या गावांची संख्या 1991 च्या जनगणनेनुसार दर्शविण्यात आली आहे.
 2) स/अर्जुनी येथे पं. स. स्थापन झालेली नाही त्यामुळे ह्या तालुक्याची आरुडेवारी गोळाव, देवरी व अर्जुनी/मोर. तालुक्यात समाविष्ट आहे.
 3) स्तंभ 8 व 11 मधील वाड्या/वस्त्यांची आरुडेवारी उपलब्ध नाही.

आधार : कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन, जिल्हा परिषद, भंडारा.

संकरित व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1995-96 वर्षाकरीता]

जिल्हा - भंडारा

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	भात	19400	-	-	भात	1576
		गहू	4300	-	-	-	-
		ज्वारी	400	-	-	-	-
2	मोहाडी	भात	15600	-	-	भात	8350
		गहू	4400	-	-	-	-
		ज्वारी	500	-	-	-	-
3	तुमसर	भात	21700	-	-	भात	2266
		गहू	1800	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	भात	25900	-	-	भात	2244
		गहू	1900	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	भात	27300	-	-	भात	829
		गहू	1200	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
6	आमगांव	भात	15500	-	-	भात	4004
		गहू	300	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	भात	22700	-	-	भात	2945
		गहू	400	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	भात	14400	-	-	भात	143
		गहू	600	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
9	देवरी	भात	25500	-	-	भात	2688
		गहू	400	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-

... 210 ...

तक्ता क्रमांक 11.6 पुढे चालू

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्यासालील क्षेत्र
1995-96 वर्षाकरीता

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
10	साकोली	भात	31000	-	-	भात	3535
		गहू	2600	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	भात	23500	-	-	भात	4015
		गहू	2300	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	भात	23900	-	-	भात	3000
		गहू	3500	-	-	-	-
		ज्वारी	100	-	-	-	-
13	पवनी	भात	20600	-	-	भात	1750
		गहू	3100	-	-	-	-
		ज्वारी	400	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	भात	-	-	-	-	-
		गहू	-	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
		भात(स. व उ.)	237000	-	-	भात(स्था.)	32345
जिल्हा बेरीज		गहू(सरीप)	26800	-	-	-	-
		ज्वारी(रब्बी)	1400	-	-	-	-

टिप- 1) जिल्ह्यांतील कोणत्याच तालुक्यात संदर्भिय वर्षाकरीता संकरित पिकांसालील क्षेत्र नाही.

2) स/अर्जुनी येथे पं. स. स्थापन न झाल्याने त्या तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती गोसांवा, देवरी व अर्जुनी/मोर. तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार- कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

तक्ता क्रमांक 11.7

जिल्ह्यांतील रासायनिक सतांचे वाटप [वर्ष 1995-96 या वर्षाकरीता]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	रासायनिक सतांचे वाटप [मे. टनात]			शेरा
		नियंत्रित संस्थाकडून	साजगी संस्थाकडून	एकूण	
1	2	3	4	5	6
1	भंडारा	2742	2580	5322	
2	मोहाडी	3206	2750	5956	
3	तुमसर	3702	2800	6502	
4	तिरोडा	3451	2950	6401	
5	गोंदिया	3742	3060	6802	
6	अमगांव	2656	2740	5396	
7	गोसांव	2942	2740	5682	
8	सालेकसा	2500	2850	5350	
9	देवरी	3052	3300	6352	
10	साकोली	4374	2650	7024	
11	अर्जुनी/मोर	4160	3500	7660	
12	लासांदूर	2800	2700	5500	
13	पवनी	4400	4918	9318	
14	स/अर्जुनी	-	-	-	
जिल्हा एकूण		43727	39638	83265	

टिप:-स/अर्जुनी येथे पं. स. स्थापन झाली नाही त्यामुळे त्या तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती गोसांव, देवरी व अर्जुनी/मोर तालुक्यात समाविष्ट आहे

आधार : कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

तत्का क्रमांक : 11.8		जिल्ह्यातील साखर कारखाने : 1995-96 चाळीस हंगामासाठी			
क्र.	तहसील	कारखाने	मालकी	एकूण मजुरी	
1	भंडारा	वि. वैनगंगा साखर कारखाना	सहकारी	1250	
2	मोहाडी	मर्या. देवहाडा(बु)ता. मोहाडी		153886.786	
3	तुमसर			13658	
4	तिराडा				
5	गोंदिया				
6	आमगांव				
7	गोरगांव	जिल्ह्यातील इतर 13 तालुक्यात साखर कारखाने नाहीत			
8	सालेकसा				
9	देवरी				
10	साकोली				
11	अर्जुनी/मोर.				
12	लाखांदूर				
13	पवनी				
14	स/अर्जुनी				
जिल्हा एकूण			1250	153886.786	13658

आधार : कार्यकारी संचालक, वि. वैनगंगा सहकारी साखर कारखाना मर्या. देवहाडा(बु)ता. मोहाडी

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसिल	दुग्ध सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण सभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध एकूण प्रतिदिन (1000 लिटर)	शीत गृहांची संख्या	शीत गृहांची क्षमता (1000 लिटर)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	39	2700	3473	10	2	30
2	मोहांडी	56	3300	5363	16	-	-
3	तुमसर	31	3200	1706	5	1	5
4	तिरोडा	26	1400	830	2	-	-
5	गोंदिया	39	2500	2833	8	1	20
6	आमगांव	28	1400	506	1	-	-
7	गोखांब	28	1266	503	1	-	-
8	सालेकसा	14	900	750	2	1	5
9	देवरी	27	1500	1500	4	-	-
10	साकोली	43	2700	2227	6	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	23	1200	587	1	-	-
12	लासांदूर	24	1200	1750	5	-	-
13	पवनी	29	200	2055	6	1	10
14	स/अर्जुनी	6	90	1079	3	1	5
जिल्हा एकूण		413	23556	25162	77	7	75

टिप:- एकूण संस्थामध्ये दुग्ध संघ, प्राथमिक संघ, दुग्ध संस्था व इतर संस्था समाविष्ट आहेत.

आधार:- 1) जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी भंडारा

2) भंडारा जिल्हा दुग्ध उत्पादन सह. संघ मर्या. भंडारा.

...214...

तक्ता क्रमांक 11.10

अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता [वर्ष 1995-96]

जिल्हा - भंडारा

जिल्ह्यांतील या कार्यक्रमांतर्गत
निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या

1) केंद्रीय पुस्कृत
2) राज्य पुस्कृत
3) एकूण

निस्क

अ. क्र.	विकास शीर्ष	उपलब्ध असलेली आर्थिक तरतूद रुपये लासात	झालेला सर्व रु. लासात	सर्वांची टक्केवारी	बाब	भौतिक साध्याचा तपशील परिमाण	लक्ष्य साध्य	साध्यांची टक्केवारी	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

निस्क

एकूण

टिप- ह्या जिल्ह्यांत अवर्षण प्रवण कार्यक्रम लागू नाही.

आधार : प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, जि. प., भंडारा.

जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती
त्यावरील तरतूद व खर्च [वर्ष 1995-96]

जिल्हा - भंडारा

कार्यक्रमासाली 1) तालुक्यांची संख्या = 8   4) 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे
असणा-या 2) गावांची संख्या = 396   अनुसूचित जमातींची
3) एकूण लोकसंख्या = 238213   लोकसंख्या = 309822

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.   विकास शिर्ष व उपशिर्ष   1995-96 साठी   1995-96 मध्ये   टक्केवारी
झालेली तरतूद   झालेला खर्च

1	2	3	4	5
[एक]	कृषी संलग्न सेवा			
	1) पीक संवर्धन	23.71	33.30	140.40
	2) फलोत्पादन	0.67	0.67	100.00
	3) मृद व जलसंधारण	41.34	41.34	100.00
	4) पशुसंवर्धन	15.89	12.50	78.66
	5) दुग्ध व्यवसाय विकास	1.65	1.00	60.60
	6) मत्स्य व्यवसाय	8.32	8.22	98.97
	7) वने	18.39	18.39	100.00
	8) पणन, कोठारे व वसारी	-	-	-
	9) सहकार	2.38	2.37	100.00
	एकूण [एक]	112.35	117.79	95.95
[दोन]	ग्रामीण विकास			
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	59.64	59.64	100.00
	2) अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-
	3) जवाहर रोजगार योजना	113.29	113.29	100.00
	4) रोजगार हमी योजना	-	-	-
	5) जमीन सुधारणा	-	-	-
	6) सामुहिक विकास	22.30	8.89	39.86
	7) ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	-	-	-
	एकूण [दोन]	195.23	181.82	98.15
[तीन]	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण			
	1) लघु पाटबंधारे	105.44	105.14	99.72
	2) जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-
	3) आयकट विकास	-	-	-
	4) पुर नियंत्रण कामे	-	-	-
	एकूण [तीन]	105.44	105.14	99.72
[चार]	विद्युत विकास	78.51	78.51	100.00
[पाच]	उद्योग व स्नायकाम	1.28	1.28	100.00
	1) मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-
	2) ग्रामीण व लघु उद्योग	-	-	-
	एकूण [पाच]	1.28	1.28	100.00

३८.०८

जिल्हयातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती

त्यावरील तरतूद व खर्च (वर्ष १९९५-९६)

जिल्हा - भंडारा

कार्यक्रमाखाली	११ गावांची संख्या	= ८	४१-१९९१ च्या अनुसूचित जमाती
असणाऱ्या	२१ गावांची संख्या	= ३९६	अनुसूचित जमाती
	३१ एकूण लोकसंख्या	= २३३२१३	लोकसंख्या

अ. क्र.	विकास शिबिर व उपशिबिर	१९९५-९६ साठी	१९९५-९६ मध्ये
		हालेली तरतूद	हालेला खर्च
१		३	

[सहा]	वाहतूक व दळणवळण		
	१) मोठी व लहान बंदरे		
	२) अंतर्देशीय जलवाहतूक		
	३) रस्ते विकास	७०.००	८५.४४
	एकूण [सहा]	७०.००	८५.४४

[साता]	सामान्य आर्थिक सेवा		
	१) पर्यटन		
	२) स्थानिक विकास कार्यक्रम		
	एकूण [साता]		

[आठा]	सामाजिक आणि सामूहिक सेवा		
	१) सामान्य शिक्षण	८५.१२	८३.२४
	२) क्रिडा व युवक कल्याण	३.००	३.००
	३) कला व संस्कृती		
	४) तांत्रिक शिक्षण		
	५) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये		
	६) आरोग्य सेवा	१०३.६१	९६.४३
	७) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	२०.६५	२०.२७
	८) ग्रहनिर्माण		
	९) नगर विकास		
	१०) माहिती व प्रसिध्दी		
	११) मागासवर्गीयांचे कल्याण	१८०.८५	१७५.६५
	१२) कामगार व कामगार कल्याण	३०.३९	३३.८४
	१३) समाज कल्याण		
	१४) पोषण	५.००	५.००
	एकूण [आठा]	४२८.६२	४१७.४२
	एकूण [एक ते आठा टी. एस. पी.]	९९१.४३	९८७.४०

[नऊ]	म्हाडा योजनेखालील तरतूद	३२.५१	३१.१९	१००.००
[दहा]	अनुशेष जिल्हा स्तर	७८.०२	६२.५३	८०.१४
[अकरा]	अन्यकालीन बजेट [पि. के. सहाय्य]	१३.६०	१३.५९	१००.००

वीस कलमी कार्यक्रम (1995-96 वर्षाकरिता)

जिल्हा - भंडारा

कलम	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
1	2	3	4	5
1.	अ) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभधारकांची संख्या	10300	10471
	ब) जवाहर रोजगार योजना	लास मनुष्य दिवस	39.69	47.51
	क) लघु उद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	400	495
5.	अ) अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	हेक्टर	-	-
	ब) लाभधारक	संख्या अनु. जमाती	-	-
		अनु. जमाती	-	-
		इतर	-	-
7.	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	सेडी संख्या	4	4
8.	मुलांची रोग प्रतिकार शक्ती वाढविणे			
	1) डी. पी. टी.	मुले संख्या	56955	53679
	2) पोलिओ	मुले संख्या	56955	54143
	3) बी. सी. जी.	मुले संख्या	56955	54168
9.	अ) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया	शस्त्रक्रिया संख्या	16000	17159
	ब) समतुल्य शस्त्रक्रिया			
	1) आयुडी	लाभार्थी संख्या	16360	13719
	2) सी. सी. युझर्स		42686	44493
	3) ओ. पी. वापरणारे		16820	16003
11.	अ) अनुसूचित जातींच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	5754	5270
	अर्थसहाय्य			
	ब) अनुसूचित जमातींच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	5725	6255
	अर्थसहाय्य			
14.	सर्व सामान्यांसाठी गृहनिर्माण			
	क) इंदिरा आवास योजना	लाभार्थी संख्या	3519	1268
	ड) आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	लाभार्थी संख्या	-	-
	घर बांधणी			
	इ) कमी उत्पन्न घटकांसाठी घर बांधणी	लाभार्थी संख्या	-	-
15.	गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	-	-
16.	वनीकरणांसाठी नवीन धोरण			
	अ) झाडे लावणे	संख्या लासात	16.30	21.58
18.	रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या	-	-
19.	ब) पंप संचाचे विद्युतीकरण	पंप संख्या	800	1060
	क) सुधारित चुली	चुली संख्या	5500	5500
	ड) बायोगॅस संच बसविणे	संयंत्र संख्या	350	381

टिप :- सदर वर्षासाठी कलम क्र. 2 ते 4, 6, 10, 12, 13, 17 व 20 यांचा अंतर्भाव करण्यांत आलेला नाही.

आधार : जिल्हा नियोजन अधिकारी, भंडारा

विशेष घटक योजना [1995-96 वर्षांकरिता]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	मुख्य विकास शिर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद [रुपये लाखात]	झालेला खर्च [रुपये लाखात]	खर्चाची टक्केवारी
1	2	3	4	5
1.	कृषि व संलग्न सेवा	113.70	113.93	100.20
2.	ग्रामीण विकास	554.74	554.74	100.00
3.	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण	32.00	32.00	100.00
4.	विद्युत विकास	66.40	66.40	100.00
5.	उद्योग व स्थाणकाम	3.58	3.56	99.44
6.	वाहतूक व दळणवळण	53.49	53.49	100.00
7.	सामाजिक व सामुहिक सेवा	27.65	27.54	99.60
8.	आरोग्य	12.00	12.00	100.00
9.	पाणी पुरवठा, गृहनिर्माण, नगर विकास	66.07	48.14	72.86
10.	माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-
11.	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना	88.00	88.00	100.00
12.	कामगार व कामगार कल्याण	0.93	0.93	100.00
13.	समाज कल्याण व पोषण कार्यक्रम	5.13	3.88	75.63
जिल्हा एकूण		1023.69	1004.61	98.14
विशेष केंद्रीय सहाय्य		75.00	75.00	100.00
एकूण विशेष घटक योजना		1098.69	1079.61	98.26

आधार :- जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, वर्ग-1, भंडारा.

...219...

तक्ता क्रमांक II.14

जिल्हाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम वर्ष - 1995-96

जिल्हा - भंडारा

(रुपये - हजारात)

अ. क्र.	विधानसभा मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या जुनी/अपूर्ण कामे	संदर्भ वर्षा-एकूण तील नवीन कामे	मंजूर कामांची संख्या अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	5000	33	54	87	6142	3463
2	गोंदिया	5000	30	64	94	7188	1849
3	गोसाव	5000	28	64	92	6469	1991
4	आमगांव	5000	55	58	113	6359	4318
5	साकोली	5000	42	83	125	6642	2566
6	लासांदूर	5000	31	63	94	7182	2803
7	अड्याळ	5000	47	33	110	6124	4963
8	तिरोडा	5000	40	76	116	6443	2738
9	तुमसर	5000	36	50	86	6007	3440
10	विधान परिषद सदस्य, गोंदिया श्री अग्रवाल	5000	20	66	86	4188	1302
जिल्हा एकूण		50000	362	641	1003	62747	29233

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हा नियोजन व विकास मंडळ, भंडारा.

... 220 ...

तक्ता क्र. 12.1

जिल्हयातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती

एप्रिल-1995 ते मार्च-1996.

जिल्हा- भंडारा

(प्रती क्विंटल मूल्य रुपयात)

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	एप्रिल 1995	मे 1995	जून 1995	जुलै 1995	ऑगस्ट 1995	सप्टेंबर 1995
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	तांदूळ	सुचई	703	700	701	732	725	718
2.	गहू	2189	533	507	520	533	544	531
3.	ज्वारी	देशी	351	325	352	353	359	378
4.	तुर	लाल	1160	1200	1367	1345	1353	1290
5.	हरबरा	देशी	996	1000	1068	1167	1280	1238
6.	उडीद	काळा	1058	1205	1260	1230	1241	1275
7.	मसुर	देशी	873	843	930	935	905	900
8.	जवस	मध्यम	1140	1163	1261	1305	1313	1333
9.	मूग	देशी	1026	1067	1221	1299	1251	1183
10.	सोयाबीन	काळा	790	800	792	847	767	708
11.	सोयाबीन	पांढरा	860	870	990	930	870	820
12.	पोपट	देशी	1000	949	1074	1141	1260	1230

पुढे चालू...

...221...

तक्ता क्र. 12.1 पुढे चालू

जिल्ह. तील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती

एप्रिल-1995 ते मार्च-1996.

जिल्हा- भंडारा

[प्रती विंटल मूल्य रुपयात]

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	ऑक्टोबर 1995	नोव्हेंबर 1995	डिसेंबर 1995	जानेवारी 1996	फेब्रुवारी 1996	मार्च 1996	वर्षाची सरासरी	सांगील वर्षाची सरासरी
1	2	3	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	तांदूळ	लुचई	728	705	630	655	678	704	698	638
2.	गहू	2189	537	573	573	584	588	560	549	469
3.	ज्वारी	देशी	401	325	338	343	336	465	361	351
4.	तुर	लाल	1335	1320	1367	1313	1398	1610	1338	970
5.	हरभरा	देशी	1360	1290	1110	1025	1005	1044	1132	1095
6.	उडीद	काळा	1300	1360	1390	1359	1385	1642	1308	1142
7.	मसुर	देशी	1000	980	977	990	950	1237	960	825
8.	जवस	मध्यम	1360	1358	1410	1373	1443	1497	1330	1138
9.	मुग	देशी	1225	1100	1150	1250	1245	1357	1198	938
10.	सोयाबीन	काळा	786	783	790	755	790	835	787	772
11.	सोयाबीन	पांढरा	820	895	870	927	962	960	902	879
12.	पोपट	देशी	1105	1190	1235	1235	1190	1160	1147	1092

आधार- जिल्हयांतील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या, जिल्हा भंडारा.

जिल्हयातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक
सरासरी किरकोळ किमती. (किंमत 0.00 रु. ता)

वर्ष:- 1995.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 1995	फेब्रु. 1995	मार्च 1995	एप्रिल 1995	मे 1995	जून 1995
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

धान्ये:-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	14.00	14.50	13.00	13.00	13.00	14.00
2.	तांदुळ	मध्यम	--	10.50	7.50	7.50	9.50	9.50	10.00
3.	तांदुळ	हलका	--	6.50	7.00	7.00	7.00	7.00	8.25
4.	गहू	उत्तम	--	8.20	8.70	8.50	8.50	8.50	9.50
5.	गहू	मध्यम	--	6.00	6.50	6.00	6.50	6.50	7.50
6.	ज्वारी	रबी	--	5.00	5.25	5.00	5.00	5.00	6.50
7.	ज्वारी	संकरित	--	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना
8.	बाजरी	मध्यम	--	6.00	6.25	6.25	6.25	6.25	6.25

डाळी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00	29.00
10.	चना डा.	--	--	11.00	10.50	13.00	13.00	13.00	14.00
11.	मुग डा.	--	--	19.00	20.00	23.00	23.00	23.00	24.00
12.	उडीद डा.	--	--	20.00	22.00	23.00	23.00	23.00	26.00
13.	मसूर डा.	--	--	20.00	23.00	20.00	20.00	20.00	21.00

साखर व गूळ :-

14.	साखर	सु.बा.	किलो	13.50	13.50	13.50	13.50	15.00	15.00
15.	साखर	स्वधादु	--	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म./पि.	--	12.00	12.00	12.00	13.00	14.00	14.00

पुढे चालू..

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक
 सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत 0.00 रु. ता)

वर्ष- 1995.

जिल्हा- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण.	जुलै 1995	ऑगस्ट 1995	सप्टें. 1995	ऑक्टो. 1995	नोव्हें. 1995	डिसे. 1995	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

धान्ये:-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	14.00	14.50	15.00	15.00	15.00	16.00	14.25	12.64
2.	तांदुळ	मध्यम	--	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	13.00	10.20	9.01
3.	तांदुळ	हलका	--	8.25	8.50	8.50	8.50	8.25	9.00	7.83	7.06
4.	गहू	उत्तम	--	8.50	8.75	9.00	9.00	10.00	11.00	9.01	7.12
5.	गहू	मध्यम	--	7.50	7.70	8.00	8.00	8.50	9.50	7.35	5.98
6.	ज्वारी	रबी	--	6.50	6.50	6.50	6.50	6.50	7.00	5.93	4.01
7.	ज्वारी	संकरित	--	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना
8.	बाजरी	मध्यम	--	6.75	7.00	7.00	7.00	7.00	7.50	6.62	4.97

डाळी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	30.00	28.00	30.00	30.00	32.00	32.00	29.25	17.37
10.	चना डा.	--	--	14.00	15.00	15.00	15.00	16.00	16.00	13.79	17.92
11.	मुग डा.	--	--	24.00	22.00	22.00	22.00	24.00	24.00	25.05	15.82
12.	उडीद डा.	--	--	26.00	24.00	24.00	24.00	24.00	26.00	23.75	14.45
13.	मसूर डा.	--	--	21.00	24.00	24.00	24.00	26.00	24.00	22.25	13.47

साखर व गूळ :-

14.	साखर	सु. बा.	किलो	14.50	15.00	14.80	14.00	14.00	13.50	14.15	14.27
15.	साखर	स्वधादु	--	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	8.99
16.	गूळ	म./पि.	--	14.00	14.00	14.00	13.00	13.00	12.00	13.08	12.66

पुढे चालू.

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्त्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत 0.00 रु. ता)

वर्ष:- 1995.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 1995	फेब्रु. 1995	मार्च 1995	एप्रिल 1995	मे 1995	जून 1995
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

तेल:-

17.	गोडतेल	भुईमूग	किलो	42.00	42.00	42.00	46.00	44.00	44.00
18.	खो. तेल	सुटे	-	52.00	52.00	56.00	56.00	56.00	56.00
19.	वन. तुप	डालडा	-	44.00	44.00	44.00	44.00	44.00	44.00

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	10.00	9.70	9.70	9.70	9.70	9.70
21.	शुद्ध तुप	-	किलो	130.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00

मांस व मासे:-

22.	मांस (बोकडाचे)		किलो	70.00	70.00	70.00	70.00	70.00	80.00
23.	ताजे मासे	स्था. म.	-	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	60.00
24.	अंडी(कोंबडीची)	डझन		15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	18.00

मसाल्याचे पदार्थ:-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	24.00
26.	सोबरे	सु. वाटी	-	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00
27.	मिरची	सु. संके.	-	70.00	65.00	65.00	65.00	65.00	65.00

फळे व भाजीपाला:-

28.	केळी म.	जळगाव	डझन	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00
29.	कांदे	मध्यम	किलो	5.00	6.00	5.00	5.00	4.00	6.00
30.	बटाटे	मध्यम	-	5.00	6.00	6.00	6.00	8.00	8.00

पेये:-

31.	चहा	OTCपत्ती	किलो	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00
32.	कॉफी	पावडर	100 g	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.

पुढे चालू.

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत 0.00 रु.त)

वर्ष:- 1995.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1995	ऑगस्ट 1995	सप्टें. 1995	ऑक्टो. 1995	नोव्हें. 1995	डिसे. 1995	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

तेल:-

17.	गोडेतेल	भूईमूग	किलो	46.00	46.00	46.00	45.00	42.00	40.00	43.75	39.44
18.	सो. तेल	सुटे	-	52.00	52.00	56.00	56.00	60.00	70.00	56.16	53.27
19.	वन. तुप	डालडा	-	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00	39.50	39.55

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	9.70	9.70	10.00	10.00	10.00	10.00	9.82	10.00
21.	शुद्ध तुप	-	किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	118.00	110.00

मांस व मासे:-

22.	मांस [बोकडाचे]		किलो	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	75.83	51.17
23.	ताजे मासे स्था. म.		-	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	51.66	32.00
24.	अंडी/कॉबडीची		इंचन	16.00	15.00	14.00	16.00	17.00	17.00	15.66	13.90

मसाल्याचे पदार्थ:-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	26.00	28.00	28.00	28.00	26.00	24.00	24.91	23.83
26.	सोबरे	सु. वाटी	-	44.00	44.00	44.00	44.00	50.00	55.00	47.41	44.00
27.	मिरची	सु. सके.	-	65.00	65.00	65.00	65.00	65.00	65.00	65.41	25.40

फळे व भाजीपाला:-

28.	केळी म.	जळगाव	इंचन	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	6.05	6.00
29.	कांदे	मध्यम	किलो	6.00	6.00	6.00	8.00	8.00	10.00	6.25	4.98
30.	बटाटे	मध्यम	-	8.00	8.00	8.00	8.00	10.00	10.00	7.58	4.67

पेये:-

31.	चहा	CTCपत्ती	किलो	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00	70.67
32.	कॉफी	पावडर	100 g	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.

पुढे चालू...

...228...

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू..

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत. 0.00 रु. त)

वर्ष:- 1995.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 1995	फेब्रु. 1995	मार्च 1995	एप्रिल 1995	मे 1995	जून 1995
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

जळण व दिवाबत्ती:-

33. रॉकेल	--	लिटर	3.00	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95
34. लाकूड	जळाऊ	40की.	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00
35. कोळसा	लाकडी	--	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.

कपडे:-

36. साडी	4.5 मी.	1 नग	105.00	105.00	110.00	110.00	110.00	110.00	110.00
37. शर्टिंग	टेरीको.	मिटर	39.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00
38. पोलका कापड	2 X 2	1 नग	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00

भांडी:-

39. पातेले	स्टील	किलो	90.00	90.00	100.00	105.00	105.00	105.00	105.00
40. पातेले	पितळ	--	115.00	130.00	130.00	135.00	135.00	135.00	135.00

वापरातील संकीर्ण वस्तु:-

41. प्रसाधन साबण	लक्स	100 ग्रॅम	6.75	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00
42. धुण्याचा साबण	501	250 ग्रॅम	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	13.50
43. टुथपेस्ट	कोलगेट	100 ग्रॅम	18.40	18.40	18.40	18.40	18.40	18.40	18.40
44. केशतेल	टाटा हे. ऑ.	100 ग्रॅम	14.10	13.00	13.00	13.00	13.00	13.00	13.00
45. सुपारी	मध्यम	किलो	84.00	84.00	84.00	84.00	84.00	84.00	112.00
46. विडी	--	25नग	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50
47. सिगार	पनामा	10नग	6.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00

पुढे चालू..

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक
सरासरी किरकोळ किंमती. [किंमत 0.00 रु.त]

वर्ष- 1995.

जिल्हा- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1995	ऑगस्ट 1995	सप्टें. 1995	ऑक्टो. 1995	नोव्हें. 1995	डिसे. 1995	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

जळन व दिवाबत्ती:-

33. रॉकेल	---	लिटर	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95	3.00
34. लाकूड	जळाऊ	40की.	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	55.00	50.41	50.00
35. कोळसा	लाकडी	---	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	185.33

कपडे:-

36. साडी	4.5 मी.	1 नग	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	135.00	107.08	105.00
37. शर्टिंग	टेरीको.	मिटर	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	55.00	41.16	39.00
38. पोलका	2 X 2	1 नग	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	38.92

कापड

भांडी:-

39. पातेले	स्टिल	किलो	105.00	105.00	105.00	105.00	100.00	110.00	102.08	90.00
40. पातेले	पितळ	---	135.00	135.00	135.00	135.00	135.00	135.00	132.50	100.00

वापरातील संकीर्ण वस्तू:-

41. प्रसाधन लक्स	100	गॅम	7.50	7.50	8.00	8.00	8.50	8.50	7.41	5.96
साबण	गॅम									
42. धुण्याचा 501	250	गॅम	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	12.87	10.00
साबण	गॅम									
43. टुथपेस्ट कोलगेट	100	गॅम	18.40	18.40	19.50	19.50	19.50	19.50	18.76	16.35
गॅम										
44. केशतेल टाटा	100	गॅम	13.00	13.00	13.00	13.00	16.00	16.00	13.59	14.58
हे. ऑ.	गॅम									
45. सुपारी मध्यम	किलो	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	135.00	105.58	80.67
46. विडी	--	25नग	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.25
47. सिगार पनामा	10नग	5.00	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50	5.29	4.75

टिप:- यांत दर्शविण्यांत आलेल्या किंमती निवडलेल्या दुकानातील निवडलेल्या प्रतिच्याच असल्यामुळे त्यांत प्रतिनिधीक किंमती म्हणून म्हणता येणार नाहीत त्यामुळे बिलाच्या छाननीच्या अथवा तत्सम कामाकरीता उपयोगात आणणे योग्य होणार नाहीत.

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, भंडारा

...228...

तक्ता क्र. 12.3

कामगारांचे माहक किमतीचे निर्देशांक सन 1995-96.

[पायाभूत वर्ष :-1982 = 100]

केंद्र:- नागपूर

जिल्हा-भंडारा

अ. क्र.	महिना	वर्ष	अन्न गट	पान, सुपारी तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घरबांधणी	कापड, बिछाने व पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	एप्रिल	1995	310	405	278	348	232	292	303
2.	मे	1995	315	422	278	348	232	294	307
3.	जून	1995	330	433	278	348	233	296	316
4.	जुलै	1995	337	423	278	361	234	295	320
5.	ऑगस्ट	1995	342	455	278	361	232	300	325
6.	सप्टेंबर	1995	343	455	278	361	232	303	326
7.	ऑक्टोबर	1995	343	462	278	361	233	306	327
8.	नोव्हेंबर	1995	340	468	278	361	233	310	326
9.	डिसेंबर	1995	329	450	279	361	233	312	320
10.	जानेवारी	1996	324	446	280	393	233	313	321
11.	फेब्रुवारी	1996	328	446	281	393	238	322	325
12.	मार्च	1996	329	447	281	393	240	322	326
वार्षिक सरासरी			331	443	279	366	234	305	320

आधार :- कामगार अधुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

जिल्हयातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या,

सन 1995-96.

जिल्हा: भंडारा

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3

1. पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या:-		
का) पोलीस उप महानिरीक्षक. (वर्ग-1)		-
ख) पोलीस आयुक्त.		-
गा) अप्पर पोलीस आयुक्त.		-
घ) पोलीस उप आयुक्त.		-
च) पोलीस अधिक्षक(व अप्पर पो. अधि.)		2
छ) पोलीस उप अधिक्षक.		4
ज) पोलीस निरीक्षक.		16
झ) पोलीस उप निरीक्षक(व सहा. पो. नि.)		156
ट) पोलीस जमादार.		-
ठा) पोलीस हवालदार.		411
ड) पोलीस शिपाई.		1459
ढ) इतर.		28

एकूण पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या 2076

2. पोलीस ठाणे.	24
3. आऊट पोस्ट.	14
4. सब पोस्ट.	3
5. लॉकअप्स.	22
6. पोलीस ठाणे, आऊट पोस्ट व सब पोस्ट आदिंची सोय असलेली गावे व शहरे	37

7. पोलीस दलांचा एकूण खर्च लाखात 1364.76

टिप : वरील माहितीत अप्पर पोलीस अधिक्षक, लोहमार्ग
नागपूर यांचे माहितीचा समावेश आहे.

आधार :- 1) जिल्हा पोलीस अधिक्षक, भंडारा.

2) पोलीस अधिक्षक, लोहमार्ग, नागपूर

जिल्ह्यातील गुन्ह्या संबंधीची आकडेवारी, सन 1995-96.

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	गुन्ह्यांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.	दखलपात्र गुन्ह्यात मदत करणे.	-	-	1	-	-	-	-	1
2.	दखलपात्र गुन्ह्याबाबत कट करणे.	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायाबाबतचे गुन्हे.	108	14	651	94	23	17	91	614
4.	व्यक्तीविषयक गंभीर गुन्हे.	1817	150	7102	1667	562	119	597	7491
5.	व्यक्ती व मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्तेविषयक गंभीर गुन्हे.	381	99	1553	282	40	37	142	1616
6.	व्यक्तीविषयक किरकोळ गुन्हे.	317	19	1370	298	47	103	93	1425
7.	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे.	599	133	4099	466	128	82	338	4017
8.	वर न नोंदलेले इंडियन पिनलकोड खालिल इतर गुन्हे.	276	12	1254	264	45	115	137	1221

एकूण 11 ते 31 3498 427 16029 3071 845 473 1398 16384

पुढे चालू ..

... 231 ...

तक्ता क्र. 13.2, पुढे चालू

जिल्ह्यातील गुन्ह्या संबंधीची आकडेवारी, सन 1995-96.

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	गुन्ह्यांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.

काविशेष किंवा 9580 301 38257 9279 2499 2578 7091 35368

स्थानिक कायद्या-
खालील दखलपात्र
ठरलेले गुन्हे.

स्व. बी. एच. ओ. आर, 1947 5 2 3

या कायद्याखालील
गुन्हे.

एकूण [9 (क+ख)] 9580 301 38262 9279 2501 2578 7091 35371

एकूण 1 ते 8 व 9 [क+ख]- 13078 728 54291 12350 3346 3051 8489 51755

आधार:- जिल्हा पोलीस अधीक्षक, भंडारा

...232...

• तक्ता क्र.13.3

तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार, सन 1995-96.

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5
1.	रेल्वे अधिनियम.	49	-	49
2.	मुंबई पोलिस अधिनियम.	140	-	140
3.	मुंबई दारुबंदी अधिनियम.	96	-	96
4.	क्रिमीनल प्रोसीजर कोड अधिनियम.	5	-	5
5.	घरफोडी आणि चोरी.	89	1	90
6.	सोटे दस्तऐवज व फसवणूक.	8	-	8
7.	सून.	31	2	33
8.	डाके आणि दरोडे.	43	-	43
9.	हल्ला व दुसापत करणे.	75	1	76
10.	फुस लावून पळविणे व बलात्कार.	69	-	69
11.	लष्करी गुन्हे.	2	-	2
12.	इतर.	36	-	36
एकूण		643	4	647

आधार :- जिल्हा पोलीस अधिक्षक, भंडारा

तक्ता क्र.13.4

तुरुंगात दाखल केलेल्या मुन्हेगाराचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक

पात्रतेनुसार वर्गीकरण, सन 1995-96.

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5

1.	18 वर्षासालिल.			
1.1)	अशिक्षित.	2	-	2
1.2)	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	5	-	5
1.3)	वाचता व लिहिता येणारे	9	-	9
2.	18 ते 21 वर्ष.			
2.1)	अशिक्षित.	12	-	12
2.2)	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	28	-	28
2.3)	वाचता व लिहिता येणारे	41	-	41
3.	22 ते 30 वर्ष.			
3.1)	अशिक्षित.	31	-	31
3.2)	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	69	1	70
3.3)	वाचता व लिहिता येणारे	88	-	88
4.	31 ते 40 वर्ष.			
4.1)	अशिक्षित.	33	1	34
4.2)	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	61	1	62
4.3)	वाचता व लिहिता येणारे	95	1	96
5.	41 ते 60 वर्ष.			
5.1)	अशिक्षित.	45	-	45
5.2)	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	49	-	49
5.3)	वाचता व लिहिता येणारे	60	-	60
6.	61 वर्षावरील.			
6.1)	अशिक्षित.	8	-	8
6.2)	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	3	-	3
6.3)	वाचता व लिहिता येणारे	4	-	4
7.	एकूण.			
7.1)	अशिक्षित.	131	1	132
7.2)	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	215	2	217
7.3)	वाचता व लिहिता येणारे	297	1	298

आधार:- अधीक्षक, जिल्हा कारागृह, भंडारा

... 234 ...

तक्ता क्र. 13.5

दिवानी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे,

सन 1995-96.

जिल्हा :- भंडारा

दिवानी				फौजदारी			
मूळ		अपील		मूळ		अपील	
नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
1	2	3	4	5	6	7	8
3996	1392	833	206	27898	1987	118	248

टिप : जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या ज्या प्रकरणावर निकाल दिला आहे अशा प्रकरणाचा समावेश नाही.

आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, भंडारा.

जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे

सन 1995-96.

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	तहसील	बँकांची कार्यालये असलेली गांवे व शहरे	बँकेतील कर्मचा-यांची संख्या	वर्गी-कृत बँका	वर्गीकृत बँकांची शाखा, कार्यालये	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी [रु. लाखात]	वर्गीकृत बँकांच्या अगारु रकमा [रु. लाखात]	सहकारी बँका व त्यांच्या शाखा
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	भंडारा	9	579	9	16	-	-	10
2.	मोहाडी	9	125	3	6	-	-	9
3.	तुमसर	10	199	6	12	-	-	6
4.	तिरोडा	9	131	5	9	-	-	6
5.	गोंदिया	14	734	11	20	-	-	8
6.	आमगांव	5	88	4	7	-	-	4
7.	गोसांव	9	57	2	8	-	-	2
8.	सालेकसा	5	44	2	4	-	-	1
9.	देवरी	6	102	5	8	-	-	4
10.	सांकोली	11	176	5	14	-	-	9
11.	अर्जुनी मोर.	8	104	4	8	-	-	6
12.	लासांदूर	9	83	2	7	-	-	5
13.	पवनी	8	114	5	9	-	-	6
14.	सडक अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा बेरीज:-		112	2536	63	128	31220	13535	76

टिप : 1) यातील माहिती सुधारित आहे.

2) सडक अर्जुनी ह्या नविन तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही. ती संबंधित तालुक्यात समाविष्ट करण्यात आलेली आहे.

3) वर्गीकृत बँक कार्यालयांच्या माहितीमध्ये भंडारा ग्रामीण बँकेचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

4) सहकारी बँक शाखांच्या माहितीमध्ये जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, महाराष्ट्र राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक अर्बन को-ऑपरेटिव्ह बँक आणि जनता को-ऑपरेटिव्ह बँकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

5) रकाना क्र. 7 व 8 करीता तहसीलनेहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : अग्रणी जिल्हा व्यवस्थापक, बँक ऑफ इंडिया, भंडारा

... 236 ...

तक्ता क्र. 14.2

जिल्ह्यातील 31 मार्च 1996 रोजी चालू असलेल्या
संयुक्त भांडवली संस्था.

जिल्हा :- भंडारा

मर्यादित भागभांडवल असलेल्या संस्था		हमीद्वारे मर्यादित असलेल्या आणि नव्यासाठी काम न करणाऱ्या संस्था		एकूण
सार्वजनिक	स्वाजगी	सार्वजनिक	स्वाजगी	
1	2	3	4	5
4	40	-	-	44

आधार:- कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार,
नवी दिल्ली.

तक्ता क्र. 14.3

उत्तरविलेच्या विमापत्रांची संख्या व
विम्याची रक्कम, सन 1995-96.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	तपशिल 1995-96
1	2	3	4
1.	शाखा.	संख्या	4
2.	उत्तरविलेली विमापत्रे.	संख्या	21981
3.	व्यपगत विमापत्रे.	संख्या	371
4.	विम्याची रक्कम.	रु. हजारात	10316.0

उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार:- भारतीय जीवन बिमा निगम, नागपूर

...237...

तक्ता क्र. 15.1

जिल्हयातील चित्रपटगृहाविषयी आकडेवारी, सन 1995-96.

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	तहसील	कायमस्वरुपाची चित्रपटगृहे		फिरती चित्रपट गृहे		विहडीओ केंद्रे		वसूल केलेला करमणूक कर [रु. '000']
		संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. भंडारा	2	1547	-	-	9	342	1179
2. मोहाडी	-	-	-	-	9	375	44
3. तुमसर	2	1217	-	-	9	366	735
4. तिरोडा	1	510	1	130	4	204	231
5. गोंदिया	3	2506	-	-	11	428	1484
6. आमगांव	1	581	-	-	1	50	297
7. गोंगांव	-	-	-	-	2	80	8
8. सालेकसा	-	-	-	-	3	110	9
9. देवरी	1	600	-	-	7	353	95
10. साकोली	2	1127	-	-	9	473	347
11. अर्जुनी/मोर.	-	-	3	642	15	612	126
12. लासांदूर	-	-	2	640	7	268	155
13. पवनी	1	308	3	717	4	262	229
14. स/अर्जुनी	-	-	1	400	6	318	102

जिल्हा बेरीज :- 13 8396 10 2529 96 4241 5041

टिप : सदर वर्षात मालकांनी काही विहडीओ केंद्रे बंद केल्यामुळे ती सन 1994-95

च्या आकडेवारी कमी झालेली आहेत. परिणामतः वसूल करण्यात आलेल्या करमणूक करही कमी आढळतो.

आधार : जिल्हाधिकारी कार्यालय, (करमणूक शाखा) भंडारा

गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व सातेदारांची संख्या, सन 1995-96.

जिल्हा :- भंडारा

[रु. लाखात]

अ. क्र.	योजनेचे नाव	सन 1995-96 अखेर साते- दारांची संख्या	सन 1994-95 मधील गुंतवणूक		सन 1995-96 मधील गुंतवणूक	
			ढोबळ	नक्क	ढोबळ	नक्क
1	2	3	4	5	6	7
1.	टपाल बचत साते	-	775.89	44.99	845.65	42.79
2.	संचित मुदत ठेव.	-	2.54	-7.82	2.58	-9.27
3.	पुनरावर्ती ठेव.	242015	1326.94	391.10	1570.49	489.31
4.	समयबद्ध ठेव.	1343	126.16	53.84	58.20	-25.29
5.	सार्वजनिक भ. नि. निधि स्टेट बँक.	6084	540.65	274.99	545.62	374.26
6.	सार्वजनिक भ. नि. निधि टपाल साते.	-	-	-	-	-
7.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (2 ते 7 मालिका) अ) 8 वी मालिका.	-	275.56	273.76	434.63	353.99
8.	इंदिरा विकास पत्रे	-	132.16	3.37	172.65	38.37
9.	किसान विकास पत्रे	-	1221.68	886.36	1363.97	837.65
10.	मासिक प्राप्ती योजना.	-	195.51	161.61	194.34	155.34
11.	रा. ब. यो. -87.	-	-	-77.59	-	-135.63
12.	सामाजिक सुरक्षापत्रे	-	-	-	-	-
13.	इतर सर्व योजना.	-	-	-325.59	-	-121.36
14.	राष्ट्रीय बचत योजना-1992	135	3.56	3.52	5.36	4.24
एकूण		249577	4600.65	1682.48	5193.49	2009.40

जिल्हयांतील अल्पबचतीचे लक्ष्य : 1) वर्ष 1994-95 करिता रु. 1120.00 लाख

2) वर्ष 1995-96 करिता रु. 1475.00 लाख

आधार :- सहायक संचालक, अल्पबचत, जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा

तहसीलनिहाय गोळा केलेला जमीन महसूल, सन 1995-96.

जिल्हा :- भंडारा

[रु. हजारात]

अ. क्र.	तहसील	चालू वर्षाची जमीन महसूलीची एकत्रित मागणीपूर्वीची जमा रक्कम सोडून	एकत्रित जमीन महसूलाची थकबाकी [अधिकृत व अनाधिकृत]	एकत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	जमीन महसूल देणा-या सातेदारांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	भंडारा	72	-	72	-	-	72	74	30542
2.	मोहाडी	60	-	60	-	-	60	60	31324
3.	तुमसर	66	-	66	-	-	66	66	30823
4.	तिरोडा	71	-	71	-	-	71	71	32754
5.	गोंदिया	84	-	84	22	-	62	72	55352
6.	आमगांव	32	-	32	-	-	32	32	26946
7.	गोरेगांव	43	-	43	-	-	43	43	40557
8.	सालेकसा	19	-	19	-	-	19	19	50641
9.	देवरी	14	-	14	-	-	14	14	30854
10.	साकोली	62	-	62	-	-	62	62	24420
11.	अर्जुनी/मोर	35	-	35	-	-	35	35	15923
12.	लासांदूर	59	-	59	-	-	59	59	27038
13.	पवनी	74	-	74	-	-	74	74	11787
14.	स/अर्जुनी	26	-	26	-	-	26	26	20292
जिल्हा एकूण :-		717	-	717	22	-	695	707	429253

टिप : 1) वर्ग-2 ची जमीन वर्ग-3 मध्ये रूपांतरित केल्यामुळे जमीन महसूलाच्या मागणीत 1994-95 वर्षापेक्षा वाढ झालेली आहे.

2) जमीन महसूलात सूट जाहीर होण्याआधीच वसुली करण्यात आली त्यामुळे वसुलीस पात्र असलेल्या रकमेपेक्षा प्रत्यक्ष वसुली जास्त आहे.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, (राजस्व शाखा)भंडारा.

... 240 ...

तक्ता क्र. 15.4

मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.3.1996 या दिवशी.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	मुद्रणालयांची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके										
			दैनिक					साप्ताहिक					
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1.	भंडारा	20	-	-	-	-	-	10	1	-	-	-	11
2.	मोहाडी	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
3.	तुमसर	12	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
4.	तिरोडा	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
5.	गोंदिया	27	-	11	-	-	11	-	68	-	-	-	68
6.	आमगांव	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
7.	गोळाव	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	सालेकसा	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	देवरी	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	साकोली	9	1	-	-	-	1	5	-	-	-	-	5
11.	अर्जुनी मोर	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	लाखांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	पवनी	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1
14.	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
जिल्हा एकूण		82	2	11	-	-	13	18	77	-	-	-	95

पुढे चालू..

...241...

तक्ता क्र. 15.4 पुढे चालू..

मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.3.1996 या दिवशी.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	मुद्रणालयांची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
			पाक्षिक					मासिक				
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
1	2	3	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

1.	भंडारा	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	मोहाडी	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	तुमसर	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	तिरोडा	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	गोंदिया	27	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4
6.	आमगांव	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	गोसांव	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	सालेकसा	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	देवरी	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	साकोली	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	अर्जुनी मोर	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	पवनी	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		82	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4

आधार:- 1) जिल्हा माहिती अधिकारी, भंडारा
2) जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा

...242...

तक्ता क्र. 15.5

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहू व सासर,

सन 1995-96.

जिल्हा - भंडारा

[आकडे '00' टनामध्ये]

तांदुळ			गहू			सासर			नियमित स्वस्त धान्य वाटप दुकाने [संख्या]
जिल्हा मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकूण [1+2]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकूण [4+5]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकूण [7+8]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
भंडारा	40	40	6	84	90	12	94	106	1519

तक्ता क्र. 15.6

जिल्हयातील मागणी व वसुली केलेले धान्य,

सन 1995-96.

जिल्हा - भंडारा

[आकडे '00' मे. टनामध्ये]

मागणी	लेवही						मागणीशी वसुलीची टक्केवारी
	सर्व एकूण धान्याची मागणी	तांदुळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	
1	2	3	4	5	6	7	8
245	333	-	-	-	-	333	135.92

आधार - जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा.

...243...

तक्ता क्र. 15.7

जिल्ह्यातील 1995 मधील लोकसभा व 1996 मधील विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			मतदारांची टक्केवारी	पक्षनिहाय मते मिळालेल्यांची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण		काँग्रेस आय	भा. ज. पा.	शिवसेना
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

लोकसभा निवडणूक:- मे-1996

1. भंडारा	908	326	291	617	67.95	260	253	-
2. चिमूर (जि. चंद्रपूर)	989	339	332	721	72.90	197	309	-

लोकसभा एकूण :-	1897	715	623	1338	70.53	457	562	-
----------------	------	-----	-----	------	-------	-----	-----	---

विधानसभा निवडणूक :- दि. 9.2.1995

1. तुमसर	140	60	59	119	85.00	29	40	-
2. भंडारा	154	66	64	130	84.42	33	58	-
3. अडयाळ	155	68	64	132	85.16	-	-	28
4. तिरोडा	148	60	60	120	81.08	25	50	-
5. गोंदिया	163	64	63	127	77.91	28	-	30
6. गोसांव	140	57	58	115	82.14	47	41	-
7. आमगांव	179	74	75	149	83.24	68	70	-
8. साकोली	155	68	66	133	85.81	39	49	-
9. लासांदूर	176	78	75	154	87.50	29	35	-

विधानसभा एकूण	1410	595	584	1179	83.62	298	343	58
---------------	------	-----	-----	------	-------	-----	-----	----

पुढे चालू...

...244...

तक्ता क्र. 15.7 पुढे चालू ..

जिल्ह्यातील 1996 मधील लोकसभा व 1995 मधील विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		दूरदर्शी	स्वतंत्र पार्टी	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी	जनता दल	बहुजन समाजवादी पार्टी	लोक दल	भारतीय समाजवादी काँग्रेस	महाराष्ट्र इंदिरा काँग्रेस
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18

लोकसभा निवडणूक :- मे- 1996

1. भंडारा	-	40	-	-	-	-	-	-	-
2. चिमूर [जि. चंद्रपूर]	1	39	160	-	-	-	-	-	-
लोकसभा एकूण :-	1	79	160	-	-	-	-	-	-

विधानसभा निवडणूक :- (दि. 9.2.1995)

1. तुमसर	-	42	-	1	3	-	-	-	-
2. भंडारा	-	17	-	11	1	-	-	-	-
3. अडयाळ	-	63	-	12	19	-	-	-	-
4. तिरोडा	-	33	-	7	2	-	-	-	-
5. गोदिया	-	28	16	21	1	-	-	-	-
6. गोसगांव	-	19	-	1	1	-	-	-	-
7. आमगांव	-	6	-	-	-	-	-	-	-
8. साकोली	-	18	2	-	1	-	-	-	-
9. लासांदूर	-	85	-	-	1	-	-	-	-
विधानसभा एकूण:-	-	311	18	53	29	-	-	-	-

पुढे चालू ...

... 245 ...

तक्ता क्र. 15.7 पुढे चालू ..

जिल्ह्यातील 1996 मधिल लोकसभा व 1995 मधिल विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा :- भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नांव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		एस. काँग्रेस	सोसिप इंडिया	भा. रि. प. बहुजन महासंघ	ऑल इ. द. मु. मा. सुरक्षा महासंघ	कम्युनिस्ट	भा. बाल सेवा पा.		
1	2	19	20	21	22	23	24	25	26

लोकसभा निवडणूक :- मे 1996

1. भंडारा	-	-	-	-	53	-
2. चिमूर	-	-	-	-	-	-
[जि. चंद्रपूर	-	-	-	-	-	-

लोकसभा एकूण :- - - - - 53 -

विधानसभा निवडणूक :- [दि. 9.2.1995]

1. तुमसर	-	-	-	-	-	-
2. भंडारा	-	-	-	-	7	-
3. अड्याळ	-	7	-	-	-	-
4. तिरोडा	-	-	-	-	-	-
5. गोंदिया	-	-	-	-	-	-
6. गोखोवा	-	-	-	-	3	-
7. आमगांव	-	-	-	-	-	-
8. साकोली	-	1	21	-	-	-
9. लासांदूर	-	-	-	-	-	-

विधानसभा एकूण:- - 8 21 - 10 -

आधार :- जिल्हाधिकारी [निवडणूक शाखा] यांचे कार्यालय, भंडारा व गडचिरोली.

जिल्हातील अ. ३. १६ रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या

विश्रामगृहांची तालुकानिहाय यादी.

जिल्हा-भंडारा

अ. क्र.	तहसील	विश्रामगृहाचे नांव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
1.	भंडारा	1) विश्राम भवन, भंडारा (सा. बां. विभाग, भंडारा)	4
		2) विश्राम गृह, भंडारा (सा. बां. उपविभाग, भंडारा)	4
		3) निरीक्षण कुटी, भंडारा (वनविभाग, भंडारा)	2
		4) निरीक्षण कुटी, गिरौला (वनविभाग, भंडारा)	2
2.	मोहाडी	1) निरीक्षण विश्रामगृह, कोका (सा. बां. उपविभाग, भंडारा)	2
		2) विश्रामगृह, मोहाडी (सा. बां. उपविभाग, मोहाडी)	2
		3) सराईचाळ, मोहाडी (सा. बां. जि. प. भंडारा)	1
		4) निरीक्षण कुटी, कोका (वनविभाग, भंडारा)	1
		5) निरीक्षण विश्रामगृह, लेंडेखरी (वनविभाग)	2
3.	तुमसर	1) विश्रामगृह, नाकाडागरी (सा. बां. उपविभाग, भंडारा)	2
		2) विश्रामगृह, देवहाडी (सा. बां. उपविभाग, क्र. 2 जि. प. भंडारा)	2
		3) निरीक्षण कुटी, चिबोली (वनविभाग, भंडारा)	1
		4) निरीक्षण कुटी, रनेरा (भंडारा पा. ब. विभाग, गोंदिया)	1
		5) निरीक्षण गृह, तुमसर (बावनथडी प्रकल्प विभाग, गोंदिया)	3
		6) निरीक्षण गृह, बघेडा (बावनथडी प्रकल्प विभाग, गोंदिया)	2
4.	तिरोडा	1) विश्रामगृह, तिरोडा (सा. बां. उपविभाग, जि. प. गोंदिया)	3
		2) निरीक्षणगृह, चोरसमारा (भंडारा पा. ब. विभाग, गोंदिया)	2
		3) निरीक्षण गृह, गोविंदटोला (वनविभाग, गोंदिया)	1
		4) निरीक्षण कुटी, बोदलकसा (भंडारा पा. ब. विभाग, गोंदिया)	1
5.	गोंदिया	1) विश्रामगृह, गोंदिया (जुना) (सा. बां. उपविभाग, गोंदिया)	4
		2) विश्रामगृह, गोंदिया (नविन) (सा. बां. उपविभाग, गोंदिया)	4

अ. क्र.	तहसील	विश्रामगृहाचे नाव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1.	2	3	4
		3) निरीक्षण कुटी, रजेगांव (बाघ-इटियाडोह सिंचन प्र. वि. गोंदिया)	2
6.	आमगांव	1) विश्रामगृह, आमगांव [सा. बां. उपविभाग, जि. प. आमगांव]	2
		2) विश्रामगृह, आमगांव [सा. बां. राज्यस्तर आमगांव]	2
7.	गोस्सांव	1) निरीक्षण गृह मुरदोळी [वन विभाग गोंदिया]	1
		2) निरीक्षण गृह, मुरदोळी [भंडारा पाटबंधारे विभाग गोंदिया]	1
		3) विश्राम गृह गोस्सांव [सा. बां. विभाग गोंदिया]	2
8.	सालेकसा	1) विश्राम गृह सालेकसा [सा. बां., जि. प. उपविभाग आमगांव]	3
		2) विश्राम गृह सालेकसा [वनविभाग गोंदिया]	2
		3) निरीक्षण गृह सालेकसा [वनविभाग, गोंदिया]	1
9.	देवरी	1) निरीक्षण कुटी, शिरपुर [बाघ इटियाडोह सिंचन विभाग, गोंदिया]	3
		2) निरीक्षण भवन डोंगरगांव [वनविकास महामंडळ, नागपूर]	3
		3) निरीक्षण गृह बिचगड [वनविभाग, गोंदिया]	2
		4) विश्राम गृह, देवरी [वनविभाग, गोंदिया]	2
		5) विश्राम गृह, देवरी [सा. बां., जि. प., उपविभाग, आमगांव]	2
		6) विश्राम गृह, देवरी [राष्ट्रीय महामार्ग विभाग, साकोली]	2
		7) विश्राम गृह, नागाझिरा [उपवन संरक्षक, वन्य प्राणी नागपूर]	2
10.	साकोली	1) निरीक्षण गृह साकोली [वनविभाग, भंडारा]	2
		2) विश्राम गृह साकोली [भंडारा पाटबंधारे विभाग गोंदिया]	2
		3) विश्राम गृह पिटेझरी [वनविभाग, भंडारा]	1
		4) विश्राम गृह लासनी [राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 55 भंडारा]	2
		5) विश्राम गृह साकोली [राष्ट्रीय महामार्ग साकोली]	2
		6) विश्राम गृह सावंगी [राष्ट्रीय महामार्ग साकोली]	1
		7) वन विश्राम गृह पूर्कोबोडी [वन विभाग भंडारा]	1

अ. क्र.	तहसील	विश्रामगृहाचे नाव व पत्ता.	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
11)	अर्जुनी-मोरगांव	1) निरीक्षण विश्राम गृह भिवसिडकी (वन विभाग भंडारा)	1
		2) निरीक्षण कुटी, गोठणगांव (बाघ-इटियाडोह, सिंचाई विभाग, गोंदिया)	3
		3) विश्रामगृह, गोठणगांव (वनविभाग, गोंदिया)	2
		4) निरीक्षण गृह, अर्जुनी-मोर. (वन विभाग, गोंदिया)	2
		5) विश्राम गृह, नवेगाव बांध (सा. बां., जि. प., उपविभाग, साकोली)	2
		6) निरीक्षण कुटी सानगडी (वन विभाग, भंडारा)	1
		7) विश्राम गृह, नवेगाव बांध (उपवनसंरक्षक, वन्य प्राणी, नागपूर)	2
12)	लासांदूर	1) विश्राम गृह, लासांदूर (सा. बां. उपविभाग, जि. प., भंडारा)	2
		2) निरीक्षण कुटी किटाळी (वन विभाग, भंडारा)	1
13)	पवनी	1) विश्राम गृह, पवनी (सा. बां. उपविभाग, जि. प., भंडारा)	3
		2) निरीक्षण गृह, पवनी (सा. बां. उपविभाग, भंडारा)	2
		3) निरीक्षण कुटी, पवनी (वन विभाग, भंडारा)	2
14)	सडक-अर्जुनी	काही नाही.	

- आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, गोंदिया
 2) कार्यकारी अभियंता (बांधकाम), जिल्हा परिषद, भंडारा
 3) कार्यकारी अभियंता, बाघ इटियाडोह, सिंचन वि., गोंदिया
 4) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, गोंदिया
 5) विभागीय वन अधिकारी, गोंदिया, वन विभाग, गोंदिया
 6) विभागीय वन अधिकारी, भंडारा, वन विभाग, भंडारा
 7) कार्यकारी अभियंता, भंडारा, पाटबंधारे विभाग, गोंदिया
 8) कार्यकारी अभियंता, बावनथडी प्रकल्प विभाग, गोंदिया

निवडक निर्देशांकाचे कल, 1995-96

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1993-94	1994-95	1995-96
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

[1] क्षेत्रफळ व लोकसंख्या:- [1961, 1971, 1981 व 1991]

1. क्षेत्रफळ	चौकिमी	9384	9280	9280	9280	9280	9280	9280	9280
2. एकूण लोकसंख्या	संख्या '000'	1273	1586	1838	2108	2163	2184	2206	
3. लोकसंख्येची घनता	[दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या]	135	172	199	229	229	229	229	
4. शेतकरी व एकूण शेतमजूर रांची एकूण काम करणा-यांशी टक्केवारी	टक्केवारी	79.94	70.56	72.38	72.92	72.92	72.92	72.92	

[2] कृषी व सिंचन:-

1. जंगलाखालील क्षेत्र	हेक्टर '00'	1256	2519	2641	2664	2924	2850	उ. ना
2. लागवडीलायक क्षेत्र	-	5466	4477	4640	4607	4616	4554	उ. ना
3. प्रत्येक कृषी काम करणा-या मागे [शेतमजूर व शेतकरी] लागवडी योग्य क्षेत्र	हेक्टर	1.05	1.17	1.96	0.65	0.66	0.65	उ. ना
4. एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हेक्टर '00'							
का अन्नधान्याखालील क्षेत्र	-	4452	4573	4504	4572	4511	4726	उ. ना
ख उसाखालील क्षेत्र	-	7	7	6	16	17	18	उ. ना
ग भुईमूगाखालील क्षेत्र	-	5	6	3	5	5	5	उ. ना
घा कापसाखालील क्षेत्र	-	-	-	-	-	-	-	उ. ना
5. निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र	-	3813	3869	3817	4041	4100	4054	उ. ना
6. प्रत्येक कृषी काम करणा-या मागे [शेतकरी व शेतमजूर] पेरलेले निव्वळ क्षेत्र	हेक्टर	0.10	0.74	0.77	0.57	0.76	0.58	उ. ना
7. एकापेक्षा अधिकवेळा पेरलेल्या क्षेत्राची निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	35.36	31.59	24.06	29.45	29.69	30.41	उ. ना
8. सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	हेक्टर '00'	1254	1376	1654	2079	2099	2722	उ. ना

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960 -61	1970 -71	1980 -81	1990 -91	1993 -94	1994 -95	1995 -96
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. एकूण सिंचनाखालील क्षेत्राची टक्केवारी

24.30 26.87 35.64 39.73 38.49 50.53 उ. ना

एकूण पिकाखालील क्षेत्राशी टक्केवारी.

10. निव्वळ सिंचन क्षेत्र	हेक्टर ⁰⁰	1154	1365	1425	1585	1793	1861	उ. ना
11. कालव्यांद्वारे सिंचित क्षेत्र	--	226	157	1340	1445	1575	1629	उ. ना
12. विहिरीद्वारे सिंचित क्षेत्र	--	44	48	85	140	219	231	उ. ना
13. इतर साधनाने सिंचित क्षेत्र	--	1001	1060	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना
14. सिंचनाखालील क्षेत्र								
को अन्नधान्ये.	हेक्टर ⁰⁰	1211	1317	1654	1897	2100	2500	उ. ना
सो. उस.	--	-	-	6	16	16	18	उ. ना
गा. भुईमूग.	--	-	-	-	2	3	4	उ. ना
घा. कापूस.	--	-	-	-	-	-	-	-
चा. फळे व भाजीपाला.	--	उ. ना	उ. ना	30	44	62	57	उ. ना

(3) मृदसंधारणाची कामे-

को बांधबंधित केलेली जमीन हेक्टर ⁰⁰ उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना
सो मजगतीखालील क्षेत्र	--	उ. ना	18	30	35	54	उ. ना
गा पुनप्राप्त केलेले क्षेत्र	--	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना

(4) कृषि अवजारे-

1. को लाकडी नांगर	संख्या ⁰⁰⁰	144	137	137	170	174	174	174
सो लोखंडी नांगर	--	-	2	2	14	59	59	59
2. सिंचनाकरीता तेलावर चालणारे पंप.	--	-	2	2	2	4	4	4
3. सिंचनाकरीता विद्युत पंप	--	-	3	3	7	7	7	7
4. उसाचे चरक.	संख्या							
को शक्तीवर चालणारे	--	45	51	51	53	39	39	39
सो बैलाच्या मदतीने चालणारे	--	284	242	242	244	160	160	160

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960 -61	1970 -71	1980 -81	1990 -91	1993 -94	1994 -95	1995 -96
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

[5] पशुधन:-

1. एकूण पशुधन.	संख्या '000'	893	955	955	1213	1283	1283	1283
2. प्रत्येक बैलजोडीमागे लागू वड केलेले निव्वळ क्षेत्र.	हेक्टर	2.5	2.08	2.08	2.54	1.38	1.37	उ. ना
3. दुभत्या गायी.	संख्या '000'	-	61	63	91	75	75	75
4. दुभत्या म्हशी.	-	-	14	28	30	42	42	42
5. शेळ्या व मेंढ्या.	-	-	196	217	299	314	314	314
6. कॉबड्या व तत्सम पक्षी.	-	-	307	615	673	884	884	884

[6] मत्स्य व्यवसाय:-

1. समुद्रातील मत्स्य उत्पादन.	मे. ट. '000'	-	-	-	-	-	-	-
2. गोड्या पाण्यातील मत्स्य ऊ. -	मे. टन	-	-	284	8840	17987	16760	14352
3. मत्स्य व्यवसायाच्या सहकारी संस्था.	संख्या	-	59	128	191	201	227	227

[7] नोंदणीकृत कारखाने व कर्मचारी:-

1. चालू कारखाने.	संख्या	276	174	252	470	558	591	626
2. कामगारांची दै. स. उपस्थिती.	-	-	273	274	287	304	297	293
3. दर लाख लोकसंख्येमागे नोंद केलेल्या कामगारांची संख्या.	-	-	104	155	239	257	287	306

[8] विद्युत:-

1. विद्युत निर्मिती (दशलक्ष कि. वॅ./तास) उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
2. वापरलेली वीज.	-	40	16	15	469	492	645	704
3. विद्युतीकरण झालेली शहरे	संख्या	5	5	5	7	8	8	8
4. विद्युतीकरण झालेली गावे.	-	37	583	1042	1726	1698	1698	1698

[9] सहकार:-

1. संस्था.								
क) शेती पतसंस्था.	संख्या	783	798	689	724	719	719	718
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-	31	134	735	142	154	181	204
ग) बिगर शेती बिगर पतसंस्था	-	203	271	413	1029	1199	1281	1306
2. सभासद.								
क) शेती पतसंस्था.	संख्या '000'	73	131	176	242	231	246	261
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-	4	17	44	130	64	79	85
ग) बिगर शेती पत संस्था व इतर संस्था	-	17	28	77	63	144	158	150

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960 -61	1970 -71	1980 -81	1990 -91	1993 -94	1994 -95	1995 -96
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. सेवते भांडवल:

का शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	377	101	721	705	11455	13677	16573
सा बिगर शेती पतसंस्था.	-	14	124	395	6707	6285	4882	6934
गा बिगर शेती बिगर पतसंस्था.	-	18	61	692	953	344	416	777

4. दिलेली कर्जे:

का शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	347	203	211	1723	5477	5403	6384
सा बिगर शेती पतसंस्था.	-	-	उ. ना	-	-	5769	3987	5066
गा बिगर शेती पत संस्था व इतर संस्था	-	2	उ. ना	-	-	1618	6628	8591

(10) शिक्षण:-

1. प्राथमिक.

का संस्था.	संख्या.	931	1267	1389	1788	1836	1909	1959
सा विद्यार्थी.	संख्या*000"	40	166	229	295	295	306	306
गा शिक्षक.	संख्या	3432	5943	5778	7926	8681	8606	8534
घा प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	12	28	40	37	34	36	36

2. माध्यमिक व उच्च माध्यमीक.

का संस्था.	संख्या.	60	140	168	357	278	428	447
सा विद्यार्थी.	संख्या*000"	21	40	86	94	96	225	252
गा शिक्षक.	संख्या	904	1902	2828	3015	3214	7158	7121
घा प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	23	21	30	31	30	31	35

3. महाविद्यालयीन.

का संस्था.	संख्या.	उ. ना	13	11	14	17	19	उ. ना
सा विद्यार्थी.	संख्या*000"	उ. ना	7	6	15	17	20	उ. ना
गा शिक्षक.	संख्या	उ. ना	202	248	396	456	519	उ. ना
घा प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	उ. ना	35	24	38	36	38	उ. ना

4. साक्षरतेची टक्केवारी.

का पुरुष.	टक्केवारी	39.90	50.01	58.31	78.82	78.82	78.82	78.82
सा स्त्रिया,	-	8.19	20.59	29.49	50.44	50.44	50.44	50.44
गा एकूण.	-	14.00	35.40	43.92	64.69	64.69	64.69	64.69

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1993-94	1994-95	1995-96
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

[11] वैद्यकीय व आरोग्य सेवा:-

1. दवाखाने	संख्या	7	102	121	179	79	80	80
2. रुग्णालये	-	10	10	10	16	16	16	16
3. प्रा. आ. केंद्र	-	3	14	16	64	64	65	65
4. खाटा	-	197	514	571	1267	1620	1341	1634
5. दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा	-	23	32	36	69	75	75	76
6. उपचार केलेले रुग्ण								
का बाह्य रुग्ण	संख्या*000	300	857	1370	773	1193	1210	1233
सा आंतर रुग्ण	-	18	18	89	192	187	65	83
7. जन्माचा दर	दर हजार ज. ना	36	23	22.06	12.68	13.27	18.55	
8. मृत्यू दर	ज. ना	15	9	7.54	5.12	4.82	7.05	

[12] वाहतूक व दळणवळण:-

1. रस्ते लांबी (न. पा. वगळून)	कि. मी.	632	1304	3517	5974	6866	7176	7443
2. दर 100 चौ. कि. मी. क्षेत्रामागे रस्त्याची लांबी (न. पा. रस्ते वगळून)	-	6.73	19.43	40.43	64	75	78	81
3. रस्त्याची लांबी, दर लाख लोकसंख्येमागे	-	49.8	113.8	191.4	283.4	317.4	328.5	337.5
4. एकूण रेल्वेमार्गाची लांबी	कि. मी.	162	253	253	253	253	253	281
5. डाक कार्यालये	संख्या	219	226	285	289	296	296	296
6. तार कार्यालये	संख्या	-	-	-	2	2	2	2

[13] स्थानिक स्वराज्य संस्था:-

1. पंचायत समिती	संख्या	13	13	13	13	13	13	13
2. ग्रामपंचायत	-	954	986	1004	1038	1038	1094	1094
3. नगरपालिका	-	5	5	5	5	5	5	5
4. कटक मंडळे	-	-	-	-	-	-	-	-
5. महानगरपालिका	-	-	-	-	-	-	-	-

[14] संकीर्ण:-

बँक शाखा [सर्व बँका]	संख्या	16	24	88	190	198	201	204
----------------------	--------	----	----	----	-----	-----	-----	-----

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.